

پایه
دوازدهم

آزمون
یکم
حضوری

دفترچه شماره ۱

سال تحصیلی
۱۴۰۱-۱۴۰۲

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: شماره داوطلبی:

تعداد سؤال: ۸۵ مدت پاسخ‌گویی: ۸۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۲۷ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۵ سؤال	۲۱	۳۵	۱۳ دقیقه
۳	زبان و ادبیات فارسی (اختصاصی)	۳۰ سؤال	۳۶	۶۵	۳۰ دقیقه
۴	علوم اجتماعی	۲۰ سؤال	۶۶	۸۵	۱۵ دقیقه

Azmoon.kheilisabz.com

ریاضی و آمار: ریاضی و آمار (۳): صفحه‌های ۲ تا ۱۱. ریاضی و آمار (۱): صفحه‌های ۹ تا ۳۸

۱- دو برابر یک واحد بیشتر از عددی. با قرینه نصف آن برابر است. این عدد کدام است؟

- (۱) $0/8$ (۲) $-0/8$ (۳) $0/6$ (۴) $-0/6$

۲- ریشه‌های کدام معادله از ریشه‌های معادله $4x^2 = 9$ یک واحد بیشتر است؟

- (۱) $4x^2 - 8x - 5 = 0$ (۲) $4x^2 + 8x - 5 = 0$ (۳) $4x^2 - 5x - 8 = 0$ (۴) $4x^2 + 5x - 8 = 0$

۳- در حل معادله درجه دوم $-3x^2 + 4x + 15 = 0$ به روش مربع کامل، به تساوی $(x-p)^2 = q$ رسیده‌ایم. مقدار $\frac{\sqrt{q}}{p}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{7}{2}$ (۲) $\frac{21}{2}$ (۳) $\frac{7}{3}$ (۴) $\frac{21}{4}$

۴- اگر معادله $(x-2)^2 = m - 2x$ دارای ریشه مضاعف k باشد، حاصل $m + k$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۵- اگر مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 - mx + 4 = -2m$ ، به اندازه ۱۴ واحد از حاصل ضرب ریشه‌های آن کم‌تر باشد، نسبت ریشه بزرگ‌تر به ریشه کوچک‌تر این معادله کدام است؟

- (۱) $\frac{4}{3}$ (۲) $\frac{5}{3}$ (۳) $\frac{5}{2}$ (۴) $\frac{3}{2}$

۶- حاصل ضرب ریشه‌های معادله $\frac{3x+1}{x-4} = \frac{2x+1}{x+3}$ کدام است؟

- (۱) ۷ (۲) -۷ (۳) ۱۷ (۴) -۱۷

۷- مجموع جواب‌های معادله $\frac{x^2 - (1-2x)^2}{x-1} + \frac{4}{x} = -3$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $-\frac{4}{3}$ (۴) $\frac{4}{3}$

۸- نیما ۲۰۰ هزار تومان پول را بین خواهرانش تقسیم می‌کند. چند دقیقه بعد، برادرش به این جمع اضافه می‌شود. نیما پول‌ها را جمع می‌کند و دوباره میان آن‌ها تقسیم می‌کند. در این مرحله به هر یک ۱۰ هزار تومان کم‌تر می‌رسد. نیما چند خواهر دارد؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶

محل انجام محاسبات

۹- یک شرکت می‌خواهد به یکی از کارکنان بخش اجرایی خود وام خرید خودرو بدهد. اگر در بخش اجرایی این شرکت،

۵ نیروی اداری، ۲ نیروی خدماتی و ۷ کارگر داشته باشیم، این کار به چند طریق امکان پذیر است؟

- ۱۴ (۱)   ۷۰ (۲)   ۳۵ (۳)   ۲۸ (۴)

۱۰- چند عدد سدرقمی با ارقام زوج می‌توانیم بنویسیم؟

- ۸۰ (۱)   ۱۰۰ (۲)   ۱۲۰ (۳)   ۱۲۵ (۴)

۱۱- علی به همراه ۵ دوست خود سوار مترو شده‌اند. به طوری که از ایستگاهی که آن‌ها سوار شده‌اند تا پایان خط، ۵

ایستگاه مختلف داریم. اگر علی در دومین ایستگاه پیاده شود و رضا همراه او نباشد، چند حالت مختلف برای پیاده شدن

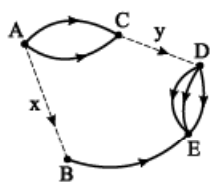
این افراد داریم؟

- ۵۰۰ (۱)   ۵۱۲۰ (۲)   ۲۵۰۰ (۳)   ۳۱۲۵ (۴)

۱۲- شخصی می‌خواهد از شهر A به شهر E سفر کند. اگر تعداد راه‌های بین شهر C و D برابر y و تعداد راه‌های بین

شهر A و B برابر x باشد، به طوری که تعداد کل حالت‌های ممکن برای سفر از شهر A به E برابر ۱۷ باشد، کدام گزینه

درست است؟ (تمام مسیرها یک‌طرفه هستند.)

$x = 2$ و $y = 5$ (۲) $x = 5$ و $y = 2$ (۱)

$x = 4$ و $y = 3$ (۴) $x = 3$ و $y = 4$ (۳)

۱۳- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ چند عدد زوج پنج‌رقمی می‌توان نوشت که رقم دهگان آن، ۶ باشد؟ (تکرار ارقام

مجاز نیست.)

- ۳۲۰ (۱)   ۳۴۰ (۲)   ۳۶۰ (۳)   ۳۸۰ (۴)

۱۴- چند عدد سدرقمی شامل رقم ۴ داریم؟

- ۲۵۲ (۱)   ۵۲۵ (۲)   ۱۷۱ (۳)   ۳۲۴ (۴)

۱۵- کدام گزینه در مخرج کسر $\frac{n!}{\circ}$ قرار بگیرد تا حاصل کسر برابر $n^2 - n$ شود؟ ($n > 5$)

- $(n-1)!$ (۱) $(n-2)!$ (۲) $n-2$ (۳) $(n-2)(n-3)$ (۴)

محل انجام محاسبات

۱۶- از بین ۱۱ نفر بازیکن یک تیم فوتبال، می‌خواهیم یک گروه ۵ نفره انتخاب کنیم. به طوری که کاپیتان و دروازه‌بان در آن گروه باشند. این کار به چند حالت قابل انجام است؟ (کاپیتان و دروازه‌بان دو شخص متفاوت‌اند).

- ۸۴ (۱)   ۹۶ (۲)   ۱۰۸ (۳)   ۱۲۰ (۴)

۱۷- به چند طریق می‌توان ۸ خودکار مختلف را بین ۴ نفر به تعداد مساوی تقسیم کرد؟

- ۲۴ (۱)   ۲۵۶ (۲)   ۲۵۲۰ (۳)   ۵۰۴۰ (۴)

۱۸- چند زیرمجموعه ۴ عضوی از مجموعه $\{1, 2, 3, \dots, 9\}$ وجود دارد که حداقل ۳ عضو آن عددی فرد باشند؟

- ۱۲۶ (۱)   ۹۶ (۲)   ۴۵ (۳)   ۱۵ (۴)

۱۹- مطابق شکل زیر، ۸ نقطه روی محیط یک نیم‌دایره و قطر آن قرار دارند. چند مثلث می‌توان رسم کرد که رأس آن‌ها

بر این ۸ نقطه واقع باشند؟

- ۵۶ (۱)   ۵۵ (۲)

- ۴۵ (۳)   ۵۱ (۴)

۲۰- اگر $C(n, 6) = P(n-3, 3)$ باشد، n کدام است؟

- ۸ (۱)   ۹ (۲)   ۱۰ (۳)   ۱۱ (۴)

اقتصاد: صفحه‌های ۱ تا ۳۴

۲۱- به ترتیب، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام‌یک از گزینه‌های زیر در رابطه با عمر و دوام کسب و کارها صحیح است؟

ب) کارآفرین کسی است که با ..... و ..... محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

پ) کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد باید بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند؛ به همین دلیل ..... .

۱) الف) به دلیل قطعی بودن سود در بلندمدت، کسب و کارها عمدتاً عمر زیادی خواهند داشت. / ب) تیزبینی - یادگیرنده بودن / پ) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد

۲) الف) تنها نیمی از کسب و کارها از شش سالگی عبور کرده و به کارشان ادامه می‌دهند. / ب) ریسک‌پذیری - نوآوری / پ) نیاز به سرمایه فراوان دارد تا بتواند ضررهای احتمالی را پوشش دهد

۳) الف) از آن‌جا که مراقبت از کسب و کارها کار ساده‌ای نیست، اغلب عمر کوتاهی دارند. / ب) نوآوری - خطرپذیری / پ) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد

۴) الف) سودآوری قطعی در بلندمدت عامل ایجاد انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی است. / ب) تیزبینی - یادگیرنده بودن / پ) نیاز به سرمایه فراوان دارد تا بتواند ضررهای احتمالی را پوشش دهد

۲۲- یک کارگاه تولید زیلو با ۴ کارگر، محصولاتی در ابعاد و رنگ‌های مختلف تولید می‌کند که مجموع تولید آن‌ها در یک سال به ۲۲۰۰ زیلو می‌رسد و با توجه به آمار به دست آمده، قیمت هر محصول به طور میانگین ۳۲۰ هزار تومان است. با توجه به هزینه‌های مندرج در جدول زیر، عملکرد سالیانه این کارگاه تولیدی چگونه است؟

حقوق ماهانه هر کارگر	۵ / ۵ میلیون تومان
هزینه اجاره کارگاه	ماهانه ۳ میلیون تومان
هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۲۰۸ میلیون تومان
هزینه سالانه تعمیرات و نگهداری دستگاه‌ها	یک‌چهارم اجاره سالانه کارگاه
هزینه‌های متفرقه	۵۰ درصد هزینه سالانه خرید مواد اولیه

۱) ۸۳ میلیون تومان ضرر کرده است.

۲) ۹۳ میلیون تومان سود کرده است.

۳) ۸۳ میلیون تومان سود کرده است.

۴) ۹۳ میلیون تومان ضرر کرده است.

محل انجام محاسبات

۲۳- هر یک از موارد «تخصص گرایی بیشتر»، «تأخیر در تصمیم گیری»، «منافع مالیاتی»، «مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی» و «بار سنگین مسئولیت» به ترتیب، مربوط به کدام یک از انواع کسب و کار است؟

- (۱) شرکت، شرکت، شراکت، شرکت، شخصی
- (۲) شرکت، شرکت، شخصی، شراکت، شخصی
- (۳) شراکت، شرکت، شخصی، شراکت، شراکت
- (۴) شرکت، شراکت، شخصی، شخصی، شراکت

۲۴- فرض کنید ارزش مجموع سرمایه یک شرکت سهامی ۷۵۰ میلیون تومان بوده و این سرمایه به ۱۲ میلیون برگه سهم تقسیم شده باشد؛ در این صورت (به ترتیب):

- (الف) فردی که ۱۵,۰۰۰ سهم داشته باشد، چه مبلغی از سرمایه شرکت را در تملک دارد؟
- (ب) فرد دیگری با سرمایه ۱۶۲,۵۰۰ تومان، چه تعداد از سهام شرکت را می‌تواند خریداری نماید؟
- (۱) الف) ۹۳۷,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۶۰۰ برگه سهم
  - (۲) الف) ۹۷۲,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۳۰۰ برگه سهم
  - (۳) الف) ۹۷۳,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۶۰۰ برگه سهم
  - (۴) الف) ۹۲۷,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۳۰۰ برگه سهم

۲۵- درست (د) یا غلط (غ) بودن هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- یکی از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری «چسبیدن به وضعیت فعلی» است؛ زمانی که برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم، مرتکب این اشتباه شده‌ایم.
- کود شیمیایی و آبی که برای باغچه استفاده می‌کنیم به عنوان سرمایه فیزیکی که یکی از منابع کمیاب است، شناخته می‌شود.

- ایجاد یک شرکت، به‌ویژه یک شرکت تعاونی، پرهزینه‌ترین نوع کسب و کار است.
- امروزه اغلب کسب و کارها در ایران به شکل شخصی‌اند و در همه نوع فعالیتی به‌ویژه خدمات حضور دارند.

- (۱) غ - د - غ - د
- (۲) د - د - غ - غ
- (۳) غ - غ - غ - د
- (۴) غ - غ - د - د

محل انجام محاسبات

۲۶- علی اکنون دانشجوی ترم ۵ رشته حقوق دانشگاه غیردولتی است. او قصد دارد به علت عدم علاقه از تحصیل انصراف دهد و به پیشنهاد یکی از دوستانش وارد پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی شود. با توجه به این که او برای هر ترم دانشگاه، شهریه‌ای معادل ۱,۵۷۵,۰۰۰ تومان پرداخت کرده است و برای شروع به کار نیاز به سرمایه‌ای در حدود ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان دارد:

الف) هزینه‌ای که نباید در انتخاب علی تأثیر داشته باشد، کدام است؟

ب) با توجه به مفهوم منفعت خالص، خرید کدام نوع خانه از جدول زیر را برای شروع به کار، به او پیشنهاد می‌دهید؟

خانه	ارزش‌گذاری ذهنی	منافع داشتن هر خانه و مقداری که خرید آن برای فرد می‌ارزد. (به میلیون تومان)	قیمت خانه در بازار (به میلیون تومان)
A	بد	۵۲۳	۴۸۷
B	خوب	۷۶۲	۷۷۵
C	مناسب	۷۲۳	۶۹۵
D	عالی	۸۲۰	۸۵۹

(۱) ۷,۸۷۵,۰۰۰ تومانی است که بابت تحصیل در دانشگاه پرداخت شده است. - A

(۲) ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومانی است که برای ورود به پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی نیاز است. - D

(۳) ۷,۸۷۵,۰۰۰ تومانی است که بابت تحصیل در دانشگاه پرداخت شده است. - C

(۴) ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومانی است که برای ورود به پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی نیاز است. - A

۲۷- در عبارت زیر به ترتیب به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق، اشاره شده است؟

«آقای صحرایی، به تازگی سعی دارد که وارد بازار پرورش بلدرچین شود. او برای این کار منابع خود را مدیریت کرده و ایده‌های موجود در دانشگاه را به مرحله عمل درآورده است. ایشان تلاش کرده است تا از کارآفرینان موفق ترکیه‌ای در این زمینه مشورت بگیرد و البته برای مشکلات موجود نیز به دنبال راه حل می‌گردد. آقای صحرایی مطمئن است که در بلندمدت سود خواهد کرد.»

(۱) سازمان‌دهنده، نوآور، یادگیرنده، پرانگیزه، خوش‌بین

(۲) تیزبین، ریسک‌پذیر، نوآور، پرانگیزه، خوش‌بین

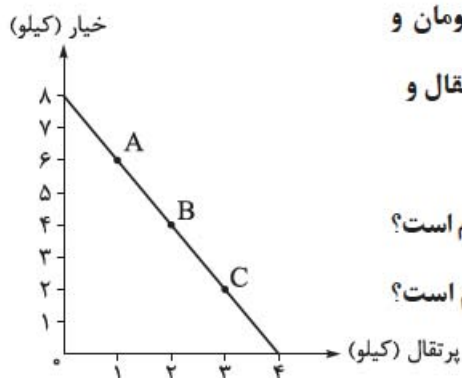
(۳) سازمان‌دهنده، نوآور، یادگیرنده، خوش‌بین، پرانگیزه

(۴) تیزبین، ریسک‌پذیر، نوآور، خوش‌بین، پرانگیزه

محل انجام محاسبات

۲۸- شخصی برای خرید میوه‌های یک مهمانی دو محصول پرتقال و خیار را برای پذیرایی از مهمانان انتخاب کرده است. قیمت هر کیلو پرتقال ۳۰ هزار تومان و قیمت هر کیلو خیار ۱۵ هزار تومان است. اگر در هر کیلو پرتقال، ۵ عدد پرتقال و در هر کیلو خیار، ۱۰ عدد خیار باشد:

الف) بودجه در نظر گرفته شده توسط فرد برای خرید میوه‌های مهمانی، کدام است؟

ب) اگر فرد نقطه B را انتخاب کند، آن گاه ترکیب میوه‌های مهمانی، کدام است؟

پ) حرکت از نقطه A به نقطه C به چه معناست؟

۱) الف) ۱۲۰ هزار تومان / ب) ۴۰ عدد خیار و ۱۰ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۲ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۴ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.

۲) الف) ۱۲۰ هزار تومان / ب) ۴ عدد خیار و ۲ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۳ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۶ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.

۳) الف) ۱۸۰ هزار تومان / ب) ۲۰ عدد خیار و ۲۰ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۴ کیلو خیار بیشتر، باید از خرید ۲ کیلو پرتقال صرف‌نظر کنیم.

۴) الف) ۱۸۰ هزار تومان / ب) ۲ عدد خیار و ۴ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۲ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۴ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.

۲۹- به ترتیب، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) پاسخ به سؤال «مالک محصول نهایی کیست؟»، ما را به مفهوم ..... در علم اقتصاد می‌رساند.

ب) کدام‌یک از موارد زیر از جمله اطلاعات درج‌شده در اساس‌نامه یک شرکت نیست؟

۱) الف) کارآفرینی / ب) تعیین سهامداران و مشخصات آن‌ها

۲) الف) سازمان تولید / ب) ارزش هر سهم و میزان سود یا زیان آن در بلندمدت

۳) الف) سازمان تولید / ب) هدف شرکت از تأسیس و کسب و کار آن

۴) الف) کارآفرینی / ب) چگونگی تقسیم سود شرکت

محل انجام محاسبات

۳۰- آقای حسینی در ماه گذشته ۱۵,۰۰۰ واحد کالا تولید کرده و موفق به فروش ۱۴,۶۰۰ واحد از آن، به قیمت هر واحد ۱۲۰ تومان شده است. با توجه به آن:

الف) درآمد این تولیدکننده چه قدر است؟

ب) اگر هزینه‌های تولید برابر با ۶۵۰,۰۰۰ تومان و هزینه فرصت برابر با ۴۲۰,۰۰۰ تومان باشد، با در نظر گرفتن هزینه فرصت، این تولیدکننده چه میزان سود یا زیان کرده است؟

۱) الف) ۱,۷۵۲,۰۰۰ تومان / ب) ۶۸۲,۰۰۰ تومان سود ۲) الف) ۱,۸۰۰,۰۰۰ تومان / ب) ۶۲۸,۰۰۰ تومان سود

۳) الف) ۱,۸۰۰,۰۰۰ تومان / ب) ۶۸۲,۰۰۰ تومان ضرر ۴) الف) ۱,۷۵۲,۰۰۰ تومان / ب) ۶۲۸,۰۰۰ تومان ضرر

۳۱- به ترتیب، کدام گزینه به پاسخ درست پرسش‌های زیر اشاره دارد؟

الف) کدام یک از فعالیت‌های زیر، کارآفرینی محسوب می‌شود؟

ب) در شرکت‌های تعاونی حق رأی براساس ..... و سهم از سود احتمالی براساس ..... است.

پ) «فردی یک دستگاه تراکتور دارد. این فرد می‌تواند خود با تراکتورش بر روی زمین کار کند و سالانه درآمدی معادل ۵ میلیون ریال کسب کند یا آن را به فرد دیگری اجاره دهد و ماهانه مبلغ ۲۵۰ هزار ریال دریافت کند.» کدام گزینه در خصوص انتخاب فرد و هزینه فرصت آن صحیح است؟

۱) الف) استخدام شدن در یک شرکت دانش‌بنیان و پیشگام / ب) میزان سرمایه شخص - هر نفر یک سهم / پ) این فرد خود با تراکتور کار خواهد کرد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۳ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند.

۲) الف) ساخت یک پلتفرم مجازی برای اجاره کالاهای مختلف / ب) هر نفر یک رأی - میزان سرمایه شخص / پ) این فرد خود با تراکتور کار خواهد کرد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۳ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند.

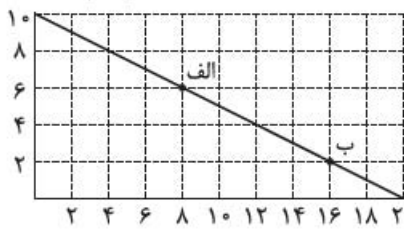
۳) الف) تأسیس یک شرکت و ساخت قطعات پیچیده الکترونیکی / ب) هر نفر یک رأی - میزان سرمایه شخص / پ) این فرد تراکتور خود را اجاره می‌دهد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۵ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با کارکردن با تراکتورش بر روی زمین کسب کند.

۴) الف) عضو نیروی فعال شدن در ارتش / ب) میزان سرمایه شخص - هر نفر یک سهم / پ) این فرد تراکتور خود را اجاره می‌دهد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۵ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با کارکردن با تراکتورش بر روی زمین کسب کند.

محل انجام محاسبات

تعداد صندلی اداری
(هر کدام ۸۰۰,۰۰۰ تومان)

تعداد قهوه‌ساز
(هر کدام ۴۰۰,۰۰۰ تومان)

۳۲- در شرکتی فرضی، بودجه سالانه مطابق نسبت‌های نمودار مقابل، برای خرید دو کالای صندلی اداری و قهوه‌ساز تقسیم شده است. با توجه به نمودار:

الف) کل بودجه شرکت چه قدر است؟

ب) مفهوم قید بودجه به چه معناست؟

پ) حرکت از نقطه «الف» به «ب» به چه معناست؟

۱) الف) (۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار پول جداگانه‌ای که برای خرید پس انداز می‌کنیم، قید بودجه گفته می‌شود.

پ) صرف نظر کردن از خرید ۴ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۸ واحد قهوه‌ساز بیشتر

۲) الف) (۱۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار پول جداگانه‌ای که برای خرید پس انداز می‌کنیم، قید بودجه گفته می‌شود.

پ) صرف نظر کردن از خرید ۸ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۴ واحد قهوه‌ساز بیشتر

۳) الف) (۱۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار محدود پول برای خرج کردن، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن

از خرید ۸ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۴ واحد قهوه‌ساز بیشتر

۴) الف) (۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار محدود پول برای خرج کردن، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن

از خرید ۴ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۸ واحد قهوه‌ساز بیشتر

۳۳- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک شرکت تولیدی (سهامی عام) با ۲,۰۰۰,۰۰۰ سهم که در زمینه تولید نوعی داروی خاص با ۱۴ کارمند و تولید سالیانه ۵۰۰ دارو، هر یک به ارزش ۷۰۰ هزار تومان فعالیت می‌کند، کدام است؟ اگر ارزش کل سهام شرکت ۹۰۰ میلیارد تومان باشد، ارزش کل سهام شخصی که مالک ۴۰۰ هزار سهم شرکت است، چه قدر است و او مالک چند درصد شرکت می‌باشد؟

۱	اجاره‌بهای ماهیانه بنگاه تولیدی	۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۲	حقوق متوسط ماهانه هر کارمند	۴۵۰,۰۰۰ تومان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۴	هزینه سالیانه تعمیر و جایگزینی تجهیزات	معادل ۲۰٪ حقوق ماهانه کارمندان

۱) (۲۷,۱۴۰,۰۰۰ تومان سود - ۱۸۰ میلیارد تومان - ۲۰٪) (۲) (۲۷,۱۴۰,۰۰۰ تومان زیان - ۲۲۰ میلیارد تومان - ۱۰٪)

۳) (۳۲,۵۹۲,۰۰۰ تومان زیان - ۱۸۰ میلیارد تومان - ۲۰٪) (۴) (۳۲,۵۹۲,۰۰۰ تومان سود - ۲۲۰ میلیارد تومان - ۱۰٪)

محل انجام محاسبات

۳۴- به ترتیب، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- الف) در ساختار سازمانی یک شرکت سهامی، «مدیر مالی» مستقیماً تحت نظارت کدام سمت است؟
- ب) گروهی از پرورش‌دهندگان دام و طیور می‌خواهند برای خرید نهاده‌های دامی و سایر موارد مرتبط به امور پرورش دام به صورت عمده هزینه کنند و هزینه را در بین اعضا تقسیم کنند. کدام سازمان تولید را در این مورد توصیه می‌کنید؟
- پ) کدام عبارت در مورد کسانی که به احتکار و ربا و رانت‌خواری مشغول‌اند، صحیح نمی‌باشد؟
- ۱) مدیرعامل - شرکت تعاونی - از آن‌جا که معمولاً دست این افراد در شهرهای بزرگ زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به روستاها و محله‌های کوچک کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.
- ۲) رئیس هیئت‌مدیره - شرکت تعاونی - با احتکار کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آن‌ها، سودهای سرشار می‌برند.
- ۳) مدیرعامل - شرکت سهامی - معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن‌اند و خرید و فروش برخی از کالاها، در انحصار آن‌هاست.
- ۴) رئیس هیئت‌مدیره - شرکت سهامی - این افراد با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی، اقتصاد خود و جامعه را در سراسی بی سقوط قرار می‌دهند.

۳۵- فردی می‌خواهد خودروی خود را بفروشد. لاستیک‌های این خودرو فرسوده است، اما میزان فرسودگی‌شان با هم یکسان نیست. هم‌چنین تعویض هر کدام هم اثر متفاوتی بر درآمد فروش خودرو خواهد داشت. براساس جدول زیر بگوئید این فرد چند لاستیک را باید قبل از فروش خودرو، تعویض کند؟

لاستیک تعویض شده	منفعت (به هزار تومان)	هزینه (به هزار تومان)
لاستیک شماره (۱)	۹۰	۸۰
لاستیک شماره (۲)	۷۰	۸۰
لاستیک شماره (۳)	۶۰	۸۰
لاستیک شماره (۴)	۵۰	۸۰

- ۱) تنها لاستیک شماره ۱ را باید تعویض نماید.
- ۲) لاستیک‌های شماره ۳ و ۴ را باید تعویض نماید.
- ۳) لاستیک شماره ۲ را باید تعویض نماید.
- ۴) هر چهار لاستیک را باید تعویض نماید.

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی: علوم و فنون ادبی (۳): صفحه‌های ۱۰ تا ۲۱، علوم و فنون ادبی (۲): صفحه‌های ۲۰ تا ۳۳ و ۴۲ تا ۵۰، علوم و فنون ادبی (۱): صفحه‌های ۴۷ تا ۵۱ و ۶۷ تا ۷۲

۳۶- کدام عبارت در مورد «سبک بازگشت» نادرست است؟

- ۱) هدف شاعران، رهایی شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره قاجار بود.
- ۲) شاعران شروع به تقلید از آثار پیشینیان و بازگرداندن شعر به دوران گذشته کردند.
- ۳) سبک بازگشت حد واسط سبک هندی و شعر دوره بیداری است.
- ۴) تاراج کتابخانه اصفهان و توجه به ادبیات در دربار قاجار از جمله دلایل ایجاد نهضت بازگشت بود.

۳۷- در کدام گزینه انتساب هر دو اثر به پدیدآورنده آن درست است؟

- ۱) خداوندنامه (صبای کاشانی) - شمس‌الدین و قمر (محمدباقر میرزا خسروی)
- ۲) تاریخ بیداری ایرانیان (ناظم‌الاسلام کرمانی) - سه تابلوی مریم (ملک‌الشعراى بهار)
- ۳) داستان باستان (میرزا حسن‌خان بدیع) - ایده‌آل (میرزاده عشقی)
- ۴) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی (جیمز موریه) - شمس و طغرا (میرزا حسن‌خان بدیع)

۳۸- همه موارد راجع به نثر دوره مشروطه صحیح هستند، به جز .....

- ۱) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان آثار خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. روزنامه‌ها حاوی مطالب سیاسی، اجتماعی و گاهی علمی بود.
- ۲) پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان به مفهوم امروزی را از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی غربی آغاز کردند؛ اما در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های اجتماعی و سیاسی بود.
- ۳) نمایش‌نامه‌نویسی در دوره ناصرالدین‌شاه و با رفت و آمد ایرانیان به اروپا رواج یافت که این نوع ادبی در ادبیات کهن به شکل غربی‌اش سابقه‌ای ندارد.
- ۴) اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی از جمله مهم‌ترین دلایل تألیف‌نشدن کتاب‌هایی با موضوع و حوزه مشابه با کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» اثر ناظم‌الاسلام کرمانی بود.

۳۹- «پرچمدار بازگشت ادبی - اولین نویسنده نمایش‌نامه فارسی - احیاکننده نثر فارسی» به ترتیب به چه اشخاصی

اشاره دارد؟

- ۱) صبای کاشانی - میرزا آقاخان کرمانی - محمدصادق امیری فراهانی
- ۲) هاتف اصفهانی - میرزا آقا تبریزی - محمدصادق امیری فراهانی
- ۳) هاتف اصفهانی - میرزا آقاخان کرمانی - قائم‌مقام فراهانی
- ۴) صبای کاشانی - میرزا آقا تبریزی - قائم‌مقام فراهانی

۴۰- کدام گروه از شاعران دوره بازگشت به غزل‌سرایی به سبک حافظ و سعدی پرداختند؟

- ۱) صبای کاشانی، مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی
- ۲) سروش اصفهانی، نشاط اصفهانی، قانآنی شیرازی
- ۳) فروغی بسطامی، مجمر اصفهانی، نشاط اصفهانی
- ۴) قانآنی شیرازی، نشاط اصفهانی، مجمر اصفهانی

۴۱- همه نویسندگان زیر از پیشگامان نثر ساده دوره بیداری اند. به جز .....

(۱) زین العابدین مراغه‌ای (۲) ملک الشعرا بهار (۳) ناصرالدین شاه قاجار (۴) عبدالرحیم طابوف

۴۲- کدام عبارات صحیح هستند؟

الف) میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل، مدیر یکی از مهم‌ترین روزنامه‌های عصر مشروطه بود که مجموعه نوشته‌های طنزآمیزی تحت عنوان «چرند و پرند» در آن منتشر می‌شد.

ب) نویسنده نمایش‌نامه «سه تابلوی مریم»، روزنامه «قرن بیستم» را نیز منتشر می‌کرد و پیش از دوره مشروطه ترور شد.

پ) سردبیر روزنامه مجلس، از جانب مظفرالدین شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد.

ت) نویسنده کتاب «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران»، دو نشریه ادبی دانشکده و بهار را نیز منتشر می‌کرد.

(۱) پ - ب (۲) الف - ت (۳) ب - ت (۴) الف - پ

۴۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند «خطا» وجود دارد؟

«هم‌زمان با تشکیل انجمن ادبی نشاط، انجمن خاقان نیز به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد و هدف آن رهایی‌بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاطی بود که گریبانگیر آن شده بود. یکی از راه‌های اعضای این انجمن برای رسیدن به این هدف، تقلید از آثار پیشینیان بود و لذا شعر را به دوره‌های گذشته مانند عصر صفوی بازگردانده و موجب پیدایش سبک بازگشت شدند.»

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۴۴- کدام کتاب به تقلید از بوستان سعدی نوشته شده و پدیدآورنده آن کیست؟

(۱) منشآت - قائم‌مقام فراهانی (۲) گلشن صبا - صبای اصفهانی

(۳) گلشن صبا - صبای کاشانی (۴) منشآت - ادیب‌الممالک فراهانی

۴۵- نشانه‌های هجایی و ارکان مربوط به کدام مصراع نادرست است؟

(۱) دل از من برد و روی از من نهان کرد: U / _ _ U / _ _ U / _ _

(۲) یکی داستان است پر آب چشم: U / _ _ U / _ _ U / _ _

(۳) تا دل به مه‌ت داده‌ام در بحر فکر افتاده‌ام: U / _ _ U / _ _ U / _ _

(۴) کار ملک است آن که تدبیر و تأمل بآیدش: U / _ _ U / _ _ U / _ _

۴۶- مصراع ذکرشده در کدام گزینه با «ملاط‌ها که بر من رفت و سختی‌ها که پیش آمد» هم‌وزن است؟

(۱) ملاط نیست چون مستم تو کردی

(۲) ملاط نشنوم هرگز نگردم در طلب عاجز

(۳) ملاط کشانند مستان یار

(۴) ملاطت نکنم گرچه بی‌وفا یاری

۴۷- در کدام بیت، هجاهای کشیده بیشتری وجود دارد؟

۱) جنگ از طرف دوست دل آزار نباشد	یاری که تحمل نکند یار نباشد
۲) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی	تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
۳) از دیده من پرس که خواب شب مستی	چون خاستن و خفتن بیمار نباشد
۴) مرغان قفس را المی باشد و شوقی	کان مرغ نداند که گرفتار نباشد

۴۸- کدام بیت در وزن عروضی «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

۱) تا خبر دارم از او بی خبر از خویشتم	با وجودش ز من آواز نیاید که منم
۲) آن که نقش دیگرش جایی مصور می شود	نقش او در چشم ما هر روز خوش تر می شود
۳) هرگز آن دل بنمیرد که تو جانش باشی	نیک بخت آن که تو در هر دو جهانش باشی
۴) چو فرشتگان و مرغان من اگر پرند بودم	به فراز آسمانها پر و بال می گشودم

۴۹- کدام مصراع، از چهار «پایه آوایی» تشکیل شده است؟

۱) آفتاب از کوه سر بر می زند	۲) یاد می داری که با من جنگ در سر داشتی؟
۳) نبایستی هم اول مهر بستن	۴) جهانها عهد با من جز چنین بستی

۵۰- در کدام بیت، هنگام خوانش و نوشتن به خط عروضی، سه بار «حذف همزه» صورت می گیرد؟

۱) از آسایش آنکه خبر داشتی	که در روی ایشان، نظر داشتی
۲) در آن حال، پیش آدمم دوستی	کز او مانده بر استخوان، پوستی
۳) ز حسن تو پیدا شد آیین عشق	خرد را لب ت کرد تلقین عشق
۴) نگه کرد باز آسمان سوی من	فروشست گرد غم از روی من

۵۱- جای خالی بیت زیر با کدام عبارت تکمیل می شود؟

«گر نه چون پروانه سوزی شمع را روشن چه بینی   ورنه زین پیمانہ ..... را چه دانی»

۱) با من از چه گفتی	۲) بی من چرا رفتی	۳) ای بی خبر بگو	۴) نوشی با تو من

۵۲- کدام گزینه از نظر خوشه های هجایی با سایر گزینه ها تفاوت دارد؟

۱) جهل باشد با جوانان پنجه کردن پیر را	۲) ای صبا آخر چه گردد گر کنی یک دم عنایت
۳) هر که با مستان نشیند ترک مستوری کند	۴) قامت است آن یا قیامت عنبر است آن یا عبیر

۵۳- وزن کدام ابیات با وزن بیت زیر همانند است؟

«اگر چون من بسی داری به دل سوزی و غمخواری
 الف) تو را به تیغ چه حاجت که قتل جانبازان
 ب) اگر خواجو نمی خواهی که پیش ناوکت میرد
 پ) مرا بر قول مطرب گوش و مطرب در سماع
 ت) دلم همچون کبوتر در هوا پرواز می گردد
 ث) چه کاخ است این که دارد باغ جنت بوی گلزارش

بدین بیچاره رحم آور که در عالم تو را دارد»
 کنی به ساعد سیمین و پنجه مخضوب
 چرا باید ز مزگان تیر و از ابرو کمان کردن
 من از بادام ساقی مست و ساقی مست خواب
 چو تاب و پیچ آن گیسوی چون مضراب می بینم
 چه باغ است این که دارد شاخ طوبی داغ ریحانش

(۱) الف - پ - ث (۲) ب - پ - ت (۳) ب - ت - ث (۴) ب - پ - ث

۵۴- تعداد تشبیه در کدام بیت، بیش از سایر ابیات است؟

(۱) بازار شوق گرم شد آن سروقد کجاست
 (۲) عشق دُر دانه است و من غواص و دریا میکده
 (۳) یارا، بهشت صحبت یاران همدم است
 (۴) جهان زمین و سخن تخم و جانت دهقان است

تا جان خود بر آتش رویش کنم سپند
 سرفرو بردم در آن جا تا کجاسر برکنم
 دیدار یار نامتناسب جهنم است
 به کشت باید مشغول بود دهقان را

۵۵- در همه گزینه‌ها به استثنای گزینه ..... هر دو نوع تشبیه «فشرده» و «گسترده» به کار رفته است.

(۱) می تواند تا شدن فرمانروا جان عزیز
 (۲) خنده کردن رخنه در قصر حیات افکندن است
 (۳) بر نمی آیم به رنگی هر زمان چون نوبهار
 (۴) حیات جاودان بی دوستان مرگی است پابرجا

همچو ماه مصر در چاه وطن باشد چرا؟
 می شوی از هر نسیمی همچو گل خندان چرا
 سرو آزادم که دائم یک قبا باشد مرا
 به تنهایی مخور چون خضر آب زندگانی را

۵۶- در کدام بیت، «وجه شبه» ذکر نشده است؟

(۱) عذاری چو گل خاطر افروز دید
 (۲) چو غنچه گرت بسته بودی دهن
 (۳) به سان غنچه دلها چاک سازد
 (۴) چو کافور موی و چو گلبرگ روی

فروزنده چون صبح نوروز دید
 دریده ندیدی چو گل پیرهن
 چو نرگس، دیده‌ها نمناک سازد
 دل آزر مجوی و زبان چرب گوی

۵۷- در تمام ابیات همه «ارکان تشبیه» وجود دارد، به جز .....

(۱) صحبت ابلهان چو دیگ تهی است
 (۲) تا قامت همچو تیر تو دیدم
 (۳) لغزد خرد ز لعل تو چون از شراب پای
 (۴) همچو گلبرگ طری (= تر و تازه) هست وجود تو لطیف

کز درون خالی از برون سیاهی است
 من این تن زار چون کمان سازم
 لرزد دلم ز چشم تو چون از خمار دست
 همچو سرو چمن خلد سراپای تو خوش

۵۸- تعداد تشبیه در کدام گزینه نادرست است؟

(۱) اگر یک سو کنی زان رخ، سر زلف چو سنبل را	ز روی لاله رنگ خود خجالت‌ها دهی گل را (۲ تشبیه)
(۲) از بناگوش تو و زلف توام آمد به یاد	چون دمید از پرده شب روی سیمین فام صبح (۴ تشبیه)
(۳) زهد و تسبیح دام و دانه ماست	از ره این دام و دانه برداریم (۲ تشبیه)
(۴) ای بسته چو فندق به سرانگشت نگار	رویت چو چراغ و طرهات چون شب تار (۳ تشبیه)

۵۹- در چه تعداد از ابیات زیر، وجه شبه ذکر شده است؟

(الف) از تاب آتش می برگرد عارضش خوی	چون قطره‌های شب‌نم بر برگ گل چکیده
(ب) ز جور کواکب طالع سحرگهان چشمم	چنان گریست که ناهید دید و مه دانست
(پ) فغان کاین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب	چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را
(ت) زنهار از آن عبارت شیرین و دل‌فریب	گویی که پسته تو سخن در شکر گرفت
(۱) ۱	(۳) ۳
(۲) ۲	(۴) ۴

۶۰- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... «تشبیه» وجود دارد.

(۱) حُسنِ دل‌ویز پنجه‌ای است نگارین	تا به قیامت بر او نگار نماند
(۲) چنگِ خمیده قامت می خواندت به عشرت	بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد
(۳) اگر شربتی بایدت سودمند	ز سعدی بستان تلخ داروی پند
(۴) چشمِ رغبت که به دیدار کسی کردی باز	باز بر هم مننه، ار تیر و سنان می‌آید

۶۱- مفهوم کدام ابیات با مفهوم بیت زیر متناسب است؟

«اگر هوشمندی به معنی گرای	که معنی بماند نه صورت به جای»
(الف) راست باطن باش در ظاهر مباش آراسته	کج نگرده معنی مصحف اگر بی‌مسطر است
(ب) سعی کن چون عارفان در پاکی باطن که نیست	پاکی ظاهر متاع روی بازار صلاح
(پ) بینش ظاهر غبار دیده باطن بود	خاک زن در چشم ظاهر تابه جان بیناشوی
(ت) چشم در سر به چه کار آید و جان در تن شخص	گر تأمل نکند صورت جان آسایت
(۱) الف - ب	(۳) ب - پ
(۲) الف - پ	(۴) ب - ت

۶۲- مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	دست خود ز جان شستم از برای آزادی
(۲) رسم و ره آزادی یا پیشه نباید کرد	یا آن که ز جان بازی اندیشه نباید کرد
(۳) ای که داری درد دین را جفت با عشق وطن	دست از شادی بشوی و خانه ز آزادی بروب
(۴) همه به راه وطن داده جان خویش ز دست	همه به یاد وطن کرده خون خویش هدر

۶۳- کدام گزینه با بیت «الا یا ایها الساقی ادر کاساً و ناولها / که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها» مغایر است؟

(۱) عشق آسان می‌نمود اول به امید وصال	نامیدی‌های هجرانش چنین دشوار کرد
(۲) چو عاشق می‌شدم گفتم که بردم گوهر مقصود	ندانستم که این دریا چه موج خون‌فشان دارد
(۳) در اول عشق و جنون آهم ز گردون بگذرد	آغاز کردم این چنین انجام آن چون بگذرد
(۴) آغاز عشق یک نظرش با حلاوت است	انجام عشق جز غم و آه سرد نیست

۶۴- کدام گزینه با عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد؛ پس آن‌گه زبانه به خصم رسد یا نرسد.» تناسب

مفهومی بیشتری دارد؟

(۱) به‌جز خفت ندارد حاصلی خشم و غضب صائب	به غیر از کف چه از آشفتن دریا شود پیدا؟
(۲) سرایت می‌کند در بی‌گناهان خشم جباران	زمین‌رامی دردشیری که خشم‌آلود می‌گردد
(۳) خشم ماری است که سرکوفته می‌باید داشت	حرص موری است که در زیر زمین می‌باید
(۴) آتش خشم فروخور که سرپای پلنگ	از برون دادن این آتش پنهان داغ است

۶۵- کدام گزینه مفهومی متفاوت با سایر گزینه‌ها دارد؟

(۱) عقلی که جهان کمینه سرمایه اوست	در وصف تو عجز برترین پایه گرفت
(۲) عطار وصف عشقت چون در عبارت آرد؟	زیرا که وصف عشقت اندر بیان نگنجد
(۳) وصف حق حق به خود تواند گفت	این گهر را خرد نداند سفت
(۴) در گنه وصف تو نرسد عقل دوربین	بر قدر بام تو نرود وهم دورپای

جامعه‌شناسی: جامعه‌شناسی (۳): صفحه‌های ۱ تا ۱۸، جامعه‌شناسی (۱): صفحه‌های ۱ تا ۴۰

۶۶- کدام یک در رابطه با پیامدهای کنش درست نیست؟

- ۱) افراد در بسیاری از موارد از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند. - پیامدهای غیرارادی کنش به اراده افراد انسانی بستگی ندارد. - نمره‌دادن استاد به دانشجو، پیامد ارادی مطالعه دانشجو است.
- ۲) پیامدهای غیرارادی کنش، نتیجه طبیعی و تکوینی کنش هستند. - پیامدهای احتمالی کنش حتماً ارادی هستند. - پاکیزه‌شدن دست و صورت بعد از وضو از نتایج غیرارادی کنش است.
- ۳) در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای مثبت و منفی کنش انجام می‌دهند. - همه پیامدهای کنش به اراده خود کنشگر یا دیگر افراد انسانی وابسته‌اند. - تغییر هوای اتاق پیامد قطعی روشن کردن دستگاه تهویه هوا در اتاق است.
- ۴) پیامدهای ارادی کنش می‌توانند به اراده افراد دیگر، غیر از خود کنشگر وابسته باشند و همیشه لازم نیست تا به اراده خود فرد وابسته باشند. - پیامدهای طبیعی کنش، کنش نیستند تا لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند. - اهدای مدال به دانش‌آموزان نخبه در المپیادهای علمی، از پیامدهای ارادی کنش است.

۶۷- کدام یک در رابطه با انواع کنش انسانی درست و در رابطه با کنش اجتماعی نادرست می‌باشد؟

- ۱) کنش‌های فردی نمی‌توانند در حضور فیزیکی دیگران انجام شوند. - یک کنش فردی، با در نظر گرفتن دیگران تبدیل به یک کنش اجتماعی می‌شود.
- ۲) کنش‌هایی همچون تنها قدم‌زدن و با دیگران صحبت کردن، کنش بیرونی هستند. - تمام کنش‌هایی که در حضور دیگران اتفاق می‌افتند، کنش اجتماعی هستند.
- ۳) کنش‌هایی همچون تخیل و نوشتن، کنش درونی هستند. - رعایت قوانین بدون حضور فیزیکی دیگران، نمایانگر یک کنش فردی می‌باشد.
- ۴) یک کنش بیرونی، می‌تواند فردی یا اجتماعی باشد. - کنش اجتماعی می‌تواند در حضور فیزیکی دیگران نیز رخ دهد.

۶۸- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، در کدام گزینه بیان شده است؟

- نظم موجود در جهان اجتماعی و آگاهی و شناختی که این جهان براساس آن شکل می‌گیرد، به ترتیب چگونه است؟
- افراد چگونه موجب تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها می‌شوند؟
- چرا فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب و عملکرد دستگاه گوارش، کنش محسوب نمی‌شوند؟

- ۱) اعتباری، خصوصی - با عمل براساس آن‌ها - به دلیل غیرارادی بودن
- ۲) قراردادی، ارادی - از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - به دلیل ناآگاهانه بودن
- ۳) تکوینی، عمومی - از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - به دلیل ناآگاهانه بودن
- ۴) ارادی، مشترک - با عمل براساس آن‌ها - به دلیل غیرارادی بودن

۶۹- هر یک از موارد زیر، به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارند؟

- فروریختن یا دگرگونی جهان اجتماعی
  - راهیابی کارگران و معلمان به جهان اجتماعی
  - شکل دهی به ارزش‌ها، هنجارها و نمادها متناسب با زندگی دنیوی
- (۱) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و انتقال فرهنگ - برخورداری کارگران و معلمان از حقوق و تکالیف و نقش‌های اجتماعی - باورداشتن به زندگی در جهان دیگر
- (۲) تقابل و تضاد خرده‌فرهنگ‌ها با فرهنگ عمومی - آگاهی افراد از حقوق و تکالیف و نقش‌های خود - محدودکردن جهان به زندگی دنیا
- (۳) عدم انتقال فرهنگ به نسل بعد - پذیرش عضویت جهان اجتماعی توسط کارگران و معلمان - دل‌سپردن جامعه به زندگی دنیا
- (۴) ناتوانی یک نسل در حفظ فرهنگ خود - بر عهده گرفتن نقش توسط کارگران و معلمان - تغییر عمیق‌ترین پدیده اجتماعی

۷۰- به ترتیب مصادیق «الف»، «ب» و «پ» در جدول زیر کدام است؟

ویژگی یا مصداق	مفهوم	
تفاوت در لایه‌های سطحی	«الف»	(۱) تفاوت در لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - عمیق‌ترین لایه
تفاوت میان جهان‌های اجتماعی	«ب»	باور و اعتقاد انسان نسبت به اصل جهان
قابل تغییر بودن بر حسب شرایط مختلف	«پ»	جهان اجتماعی - لایه‌های سطحی

(۲) تفاوت در ارزش‌های کلان

- و اعتقادات اصلی - عمیق‌ترین پدیده اجتماعی - هنجارها و نمادها
- (۳) تفاوت در نمادها و هنجارها - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها
- (۴) تفاوت در لایه‌های عمیق و عناصر محوری - لایه عمیق جهان اجتماعی - تفسیر انسان از زندگی و مرگ

۷۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب، نتیجه کدام موضوع و نگاه است؟

- تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر
  - الگو قرارگرفتن جوامع پیشرفته توسط جوامع عقب‌مانده
  - بهره‌کشی به ناحق از دیگران و دسترنج آن‌ها
- (۱) تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف - شبیه‌انگاشتن همه جهان‌های اجتماعی - جوامع مکانیکی
- (۲) تفاوت در سطح هنجارها و نمادها - نگاه تک‌خطی به تاریخ بشر - استعمار و بهره‌کشی برخی جوامع از برخی دیگر
- (۳) تفاوت در عناصر محوری و لایه‌های عمیق - در نظر گرفتن سرنوشت متفاوت برای بشریت - استثمار
- (۴) تفاوت در عقاید و ارزش‌ها و لایه‌های عمیق هر جهان اجتماعی - جهان‌های اجتماعی در طول هم - یکسان‌دانستن سرنوشت و سرگذشت جوامع

۷۲- هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام مفهوم یا دیدگاه اجتماعی اشاره دارد؟

(الف) ایستادن یک راننده پشت چراغ قرمز در نیمه شب به دور از چشم دیگران

(ب) مراسم سوگواری برای فوت یکی از اعضای خانواده

(پ) ضرب المثل «همه راه‌ها به رم ختم می‌شوند.»

(۱) کنش فردی - پدیده ذهنی و خرد - جهان‌های اجتماعی در عرض هم

(۲) کنش اجتماعی - پدیده عینی و خرد - نگاه خطی به تاریخ بشر

(۳) کنش اجتماعی - پدیده عینی و کلان - نگاه طولی به جوامع بشری

(۴) کنش بیرونی - پدیده ذهنی و خرد - نگاه طولی به جوامع انسانی

۷۳- هر یک از موارد زیر، به ترتیب پیامد چیست؟

• پیدا کردن راه حل صحیح برای مشکل بیکاری و بحران آب

• افزایش ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی

• پیدایش دانش علمی درباره یک مسئله خاص

(۱) برخورداری افراد از دانش علمی درباره این مسائل و مشکلات - تلاش علمی - مطرح شدن آن مسئله خاص در جامعه

(۲) برخورداری افراد از دانش عمومی - دفاع دانش علمی از حقایق دانش عمومی - پیشرفت دانش علمی در حل مشکلات

زندگی اجتماعی

(۳) شناخت عموم مردم از این مشکلات - درک عمیق از دانش عمومی - عمیق تر شدن دانش عمومی

(۴) تلاش علمی در جهت حل این مشکلات - افزایش ذخیره دانش عمومی جهان اجتماعی - راهنمایی دانش عمومی

در زندگی بشر

۷۴- کدام گزینه، سیر به وجود آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی در یک جهان اجتماعی را به درستی نشان می‌دهد؟

(۱) وجود تعاریف متفاوت و گاه متضاد از دانش علمی بر اساس هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی ← سرایت این تلقی

به دیگر جوامع ← رواج تعاریف متفاوت و متضاد از علم ← پیدایش تعارض در ذخیره دانشی و قطع شدن ارتباط

دوسویه دانش عمومی و دانش علمی

(۲) رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر ← طرح ایده‌های جدید در جهان‌های اجتماعی ← محدود کردن

رویکردها به دانش تجربی ← حمایت نکردن دانش عمومی از دانش علمی

(۳) بازماندن دانش علمی از رشد و رونق لازم ← قطع شدن ارتباط میان دانش عمومی و دانش علمی ← معتبر دانستن

علوم عقلانی علاوه بر علم تجربی ← تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی و از دست رفتن دغدغه و توان لازم

برای حل مشکلات

(۴) محسوب نشدن علوم عقلانی و وحیانی به عنوان علم ← وجود تعاریف یکسان و مشابه از علم ← تعارض در ذخیره

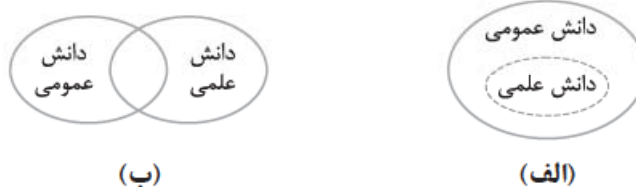
دانشی جامعه ← عدم حمایت دانش علمی از دانش عمومی

۷۵- پاسخ صحیح سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- دانشی که فرد در طول زندگی کسب می‌کند و به دفعات می‌تواند در مواجهه با مشکلات از آن بهره‌گیرد، کدام است؟
- عبارت «بروز مسائل اقتصادی در یک جامعه می‌تواند زمینه رشد آن را فراهم کند.» اشاره به فراهم شدن زمینه پیدایش کدام دانش دارد؟
- عده‌ای که در اوایل قرن بیستم در جهان غرب به جای موضوع علوم، بر روش آن توجه داشتند، بر کدام مورد تأکید می‌کردند؟

- (۱) دانش عمومی - دانش علمی - استفاده همه علوم از روش تجربی
- (۲) ذخیره دانشی - دانش عمومی - شکل‌گیری علمی ویژه برای هر موضوع
- (۳) دانش حاصل از زندگی - ذخیره دانشی - علم ریاضی را فراتر از مشاهده و تجربه قلمداد کردن
- (۴) دانش علمی - علوم انسانی - علم تجربی را تنها علم و روش کسب معرفت دانستن

۷۶- به ترتیب عبارات کدام گزینه، با نمودارهای «الف» و «ب» مرتبط است؟

- (۱) دانش عمومی دانش نامعتبر و غیرموثق نیست، بلکه کم‌وبیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. - دانش عمومی و دانش علمی بر یکدیگر تأثیر دارند و به مرور متناسب می‌شوند.
- (۲) این ادعا را که دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند. - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراتجربی را نیز شامل می‌شود.
- (۳) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانش می‌داند. - دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
- (۴) دانش علمی برای حفظ هویت خود، باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند. - دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.

۷۷- هر یک از موارد زیر، با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- مستقل بودن دانش فلسفه
  - بحث نکردن علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها
  - قرارنگرفتن برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی
- (۱) شناسایی قوانین کلی موجودات توسط فلسفه - کنش‌نبودن فعالیت‌های غیرارادی انسان - عام‌تر بودن موضوع علوم انسانی نسبت به موضوع علوم اجتماعی
  - (۲) نپرداختن فلسفه به شناخت موجودی خاص - وابستگی کنش‌های انسان به آگاهی و اراده - عام‌تر بودن موضوع علوم اجتماعی نسبت به علوم انسانی
  - (۳) رخ‌ندادن هیچ اتفاقی در جهان بدون علت - تفاوت موضوع علوم انسانی با علوم طبیعی - تفاوت روش علوم انسانی و علوم اجتماعی
  - (۴) شناخت تمام پدیده‌های طبیعی و انسانی توسط فلسفه - استقلال موضوع علوم انسانی از علوم طبیعی - استقلال پدیده‌های اجتماعی از اراده انسان‌ها

۷۸- گروهی که علوم انسانی و علوم اجتماعی را دارای موضوعات متفاوتی می‌دانند:

- ۱) روش علوم انسانی را همچون رشته‌های دانشگاهی هنر و مطالعات فرهنگی، از نوع روش‌های غیرتجربی می‌دانند.
- ۲) روش علوم اجتماعی را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش حسی و تجربی می‌دانند و موضوعات آن را مستقل از علوم انسانی محسوب می‌کنند.
- ۳) معتقدند علوم انسانی از فعالیت‌های غیرطبیعی انسان‌ها بحث نمی‌کنند و علوم مربوط به آن‌ها علم تجربی است.
- ۴) وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهند و کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی فرو نمی‌کاهند.

۷۹- به ترتیب، علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها، پیچیده‌تر بودن پیش‌بینی در علوم اجتماعی در مقایسه با علوم طبیعی، پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی»

۱) غلبه بر محدودیت‌های طبیعی - فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن - فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر

۲) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت - شناخت پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان - انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها

۳) شناخت طبیعت و قوانین آن - آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - شناخت پدیده‌های اجتماعی

۴) کشف قواعد طبیعت از طریق فناوری - ظرفیت بالای داوری درباره ارزش‌های اجتماعی - استفاده از روش‌های فراتجربی مثل عقلانیت و شهود

۸۰- کدام گزینه عبارات درستی در رابطه با «ذخیره دانشی» و «فواید علوم اجتماعی» بیان می‌کند؟

۱) هر آن‌چه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود می‌آموزند، ذخیره دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد. - علوم اجتماعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت را فراهم می‌آورد.

۲) هر فرد، گروه، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارد و این ذخیره دانشی، راهنمای زندگی آن‌هاست. - علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان آگاهی می‌دهد و او را در استفاده صحیح از طبیعت یاری می‌کند.

۳) ما همواره درباره کنش‌های روزمره خود و اهمیت نقش آن، آگاهی و دانش کامل داریم. - دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند.

۴) ما انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی، با دیگرانی که در همان جهان اجتماعی زندگی می‌کنند، در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم و شریک می‌شویم. - علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را ندارند.

۸۱- هر یک از موارد زیر به ترتیب پیامد، نشانه و علت عبارات کدام گزینه است؟

• توانایی سخن گفتن انسان‌ها به زبانی خاص

• آلودگی محیط زیست در نتیجه کارهای نابخردانه انسان

• مطالعه علمی اجتماعات انسانی

(۱) داشتن قصد و هدف نسبت به فعالیت‌ها - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - بررسی ساختار اجتماعی در جامعه‌شناسی کلان

(۲) معنادار بودن کنش - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - فهم اثرگذاری و اثرپذیری انسان بر اجتماعات

(۳) آگاهی نسبت به زبان و معانی کلمات - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - شکل‌گیری علوم اجتماعی

(۴) اراده و خواست انسان - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - پیدایش رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی

۸۲- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، با کدام مفهوم ارتباط دارد؟

• جهان اجتماعی از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.

• اجزا و پدیده‌هایی که کم‌تر در معرض تغییر و تحول قرار می‌گیرند.

• دانش هم‌سو با هویت فرهنگی و ناظر بر حل مسائل جامعه خود است.

• پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

(۱) ساخت جهان اجتماعی - بازتولید جهان اجتماعی - علوم اجتماعی ایرانی و اسلامی - جامعه‌شناسی

(۲) ویژگی جهان اجتماعی - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - علوم انسانی و اجتماعی بومی - علوم اجتماعی

(۳) بازتولید جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌های هر جامعه - دانش مفید - علوم انسانی

(۴) تغییرات جهان اجتماعی - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - علوم اسلامی - علوم اجتماعی

۸۳- عبارات مشخص شده در متن زیر، به ترتیب نشانگر کدام مفاهیم جامعه‌شناختی است؟

«انسان نخستین در طی فرایندی تکاملی آموخت که برای رعایت حقوق دیگران، لازم است که به انجام رفتارهای صلح‌آمیز

مبادرت ورزد. این موضوع در علوم اجتماعی نیز مورد شناخت‌گری واقع شده است. دانشمندان این علم سعی دارند با ارائه

الگوهای رفتاری مناسب، انسان‌ها را در مقابل یکدیگر مسئول کنند و از این طریق به صلحی پایدار دست یابند.»

(۱) ارزش اجتماعی - جامعه‌پذیری - شناخت قواعد اجتماعی حاکم بر زندگی آدمیان

(۲) هنجار اجتماعی - کنترل اجتماعی - داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی

(۳) جامعه‌پذیری - ارزش اجتماعی - فراهم‌ساختن زمینه فهم متقابل انسان‌ها

(۴) ارزش اجتماعی - هنجار اجتماعی - کمک به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها

۸۴- به ترتیب، موارد زیر با عبارات کدام گزینه ارتباط دارند؟

«اعتقاد به ارزش ناچیز دانش عمومی در برابر دانش علمی، عامل راهیابی پدیده‌های تکوینی به جهان اجتماعی، ملاک شکل‌گیری رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی»

۱) دیدن تفاوت دانش علمی و عمومی در روش آن‌ها - ارتباط با زندگی اجتماعی انسان‌ها - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی

۲) روش علمی به عنوان تنها راه کشف حقیقت - تأثیرگذاری بر شیوه زندگی آدمیان - قوت و ضعف رویکردها

۳) فروپاشیدن مرز بین دانش علمی و عمومی - گسترش دانش و آگاهی جهان اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی

۴) محدود کردن دانش عمومی به دانش تجربی - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - قوت و ضعف رویکردها

۸۵- به ترتیب درست یا غلط بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند.
- تغییر هنجارها و نمادها هیچ‌گاه موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.
- به مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند، نظام اجتماعی می‌گویند.
- تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی، گاه با رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر حل می‌شود.

۱) غ - د - غ - د   ۲) د - غ - د - د   ۳) غ - د - د - غ   ۴) د - غ - غ - د

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛

فایل پاسخ‌نامه این آزمون را که شامل درس‌نامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

هم‌چنین شما می‌توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.

برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی‌های آزمون‌های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در سایت ثبت بفرمایید.

پایه
دوازدهم

آزمون
یکم
حضورى

تجربى | رياضى | انسانى

دفترچه شماره ۲

سال تحصيلى
۱۴۰۱-۱۴۰۲

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: شماره داوطلبی:

تعداد سؤال: ۹۰ مدت پاسخ‌گویی: ۸۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	زبان عربی	۲۰	۸۶	۱۰۵	۲۳ دقیقه
۲	تاریخ	۱۵	۱۰۶	۱۲۰	۲۵ دقیقه
۳	جغرافیا	۱۵	۱۲۱	۱۳۵	
۴	فلسفه و منطق	۲۰	۱۳۶	۱۵۵	۲۲ دقیقه
۵	روان‌شناسی	۲۰	۱۵۶	۱۷۵	۱۵ دقیقه

Azmoon.kheilisabz.com

عربی زبان قرآن: عربی زبان قرآن (۳): صفحه‌های ۱ تا ۱۰. عربی زبان قرآن (۱): صفحه‌های ۱ تا ۲۲

۸۶- «عَيْنُ الْأَصْحِّ وَالْأَذَقُّ فِي التَّرْجَمَةِ: ﴿وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾»

- (۱) گفتار آنان نباید باعث اندوه تو شود، بی‌تردید ارجمندی از آن خداست.
- (۲) نباید گفتارشان تو را اندوهگین کند، زیرا ارجمندی، همه از آن خداست.
- (۳) و با گفتار آنان نباید اندوهگین شوی، زیرا که عزت همواره از آن خداست.
- (۴) و گفتار آنان تو را غمگین نمی‌کند، زیرا ارجمندی همه از آن خداست.

۸۷- «أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الَّذِي يُصَيِّرُ الْأَرْضَ حَضْرَةً بِالْمَطَرِ بَعْدَ اغْتِيَابِهَا الشَّدِيدِ! أَيَا نَمِي دَانِيدَ كَه .....»

- (۱) خداوند همان کسی است که زمین را پس از تیره‌رنگی شدیدش، به وسیله باران سرسبز می‌گرداند!
- (۲) خداوند همان کسی است که زمین سرسبز را پس از غبارآلودگی شدیدش پر از باران می‌گرداند!
- (۳) خداست که پس از غبارآلودگی شدید زمین، آن را به وسیله باران سرسبز می‌سازد!
- (۴) خداوند تنها کسی است که زمین را پس از تیره‌رنگی شدیدش به وسیله باران سرسبز می‌نماید!

۸۸- «لَا شَكَّ أَتْنَا نُوَاجِهَ الْأَبْوَابِ الْمُعَلَّقَةِ فِي طَرِيقِ أَهْدَافِنَا وَ لَكِنْ لَا نَسْمَعُ لَهَا أَنْ تُطْفِئَ نَارَ الْأَشْتِيَاقِ فِينَا!»:

- (۱) بدون شک در مسیر هدف‌هایمان با درهای بسته مواجه می‌شویم، اما به آن‌ها اجازه نمی‌دهیم که آتش اشتیاق را در ما خاموش کنند!
- (۲) هیچ شکی نیست که در راه رسیدن به اهداف خود به درهای بسته برخورد می‌کنیم، ولی به آن‌ها اجازه نخواهیم داد که آتش اشتیاق ما را خاموش کنند!
- (۳) بدون هیچ شکی در مسیر رسیدن به هدف‌هایمان به در بسته برخورد می‌کنیم، اما نباید اجازه بدهیم که شعله‌های اشتیاق را در ما خاموش نماید!
- (۴) بی‌شک در مسیر اهداف با درهای بسته‌شده مواجه می‌شویم، پس اجازه نمی‌دهیم که با آن آتش اشتیاق در درون ما خاموش شود!

۸۹- «لَيْتَ مَلَفٌ كُلِّ أَعْمَالِنَا السَّيِّئَةِ يَنْطَوِي لِنَسْتَطِيعَ أَنْ نَبْصُرَ حَقَائِقَ الْحَيَاةِ الْجَمِيلَةِ وَ نَشْعُرَ بِأَنَّا خُلِقْنَا مِنْ جَدِيدٍ!»:

- (۱) کاش پرونده تمامی کارهای بدمان بسته می‌شد و قادر بودیم حقیقت‌های زیبای زندگی را ببینیم و حس می‌کردیم ما که از نو به دنیا آمده‌ایم!
- (۲) کاشکی با پیچیده‌شدن همه اعمال زشتمان بتوانیم واقعیت‌های زیبای زندگی را رؤیت کنیم و حس کنیم که مجدداً خلق شده‌ایم!
- (۳) کاش پرونده تمام اعمال بدمان به هم پیچیده شود تا بتوانیم حقیقت‌های زیبای زندگی را مشاهده کنیم و احساس کنیم که ما دوباره آفریده شده‌ایم!
- (۴) شاید همه پرونده‌های کارهای زشتمان در هم پیچیده گردد تا قادر باشیم حقایق زیبای زندگی را با بصیرت بنگریم و حس کنیم که ما از نو خلق شده‌ایم!

۹۰- «عَلَى النَّاسِ أَنْ يُرَاقِبُوا أَعْمَالَهُمُ الْيَوْمِيَّةَ لِأَنَّ قَدْرَ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ!»:

- (۱) بر مردم مراقبت کردن از اعمال روزانه خود واجب است، همانا ارزش هر فردی به میزان کارهایی است که به نیکی انجام می‌دهد!
- (۲) مردم باید مواظب کارهای روزانه‌شان باشند، زیرا ارزش انسان به قدر کارهای نیکی است که انجام می‌دهد!
- (۳) مراقبت کردن از کارها وظیفه مردم است، به علت آن که ارزش انسان به چیزی است که آن را به درستی انجام می‌دهد!
- (۴) مردم باید مراقب کارهای روزانه خویش باشند، چراکه ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام دهد!

۹۱- عین الصّحیح:

- (۱) اعْمَلْ لَدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا: برای دنیایت چنان کار کن که گویی هم‌چنان زندگی می‌کنی و برای آخرت چنان کار کن گویی فردا خواهی مُرد!
- (۲) فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ كَانَتْ الْمَدِيرَةُ تَنْتَظِرُ أَنْ تَفْرَغَ الْمَدْرَسَةُ مِنَ الطَّالِبَاتِ: مدیر، ۵ ساعت انتظار می‌کشید تا مدرسه را از دانش‌آموزان خالی کند!
- (۳) هَذِهِ كِلَابٌ تَقْدِرُ عَلَيَّ سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا: این‌ها سگ‌هایی هستند که می‌توانند صدای ساعت را از فاصلهٔ چهل قدمی بشنوند!
- (۴) قَدْ أَطْفَأَ الطَّلَابُ الْمَكْيِيفَ وَ الْمَصَابِيحَ بَعْدَ انْتِهَاءِ الدَّوَامِ الْمَدْرَسِيِّ: دانش‌آموزان کولرها و چراغ‌ها را پس از پایان ساعت کار مدرسه خاموش کرده‌اند!

۹۲- عین الخطأ:

- (۱) لَعَلَّهُ شَاهِدٌ جَمِيعَ قَرَى تِلْكَ الْمِنْطَقَةِ: شاید او همهٔ روستاهای آن منطقه را ببیند!
- (۲) كَأَنَّ صَدِيقَتَكَ مَرِيْمَ انْزَعَجَتْ مِنْ كَلَامِكَ: انگار دوستت مریم از سخن تو ناراحت شده است!
- (۳) إِنَّ إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرَكُ: خشنودساختن همهٔ مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود!
- (۴) هَلْ تَعْلَمِينَ أَنَّ هَذِهِ الْامْتِحَانَاتِ لَيْسَتْ سَهْلَةً: آیا می‌دانی که این امتحانات آسان نیست!

۹۳- «همسایه‌مان ما را از آن چه در خیابان رخ می‌دهد، باخبر می‌کند»:

- (۱) يُخْبِرُنَا جِيرَانُنَا بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ! (۲) جَارُنَا أَخْبَرَنَا بِمَا يَحْدُثُ فِي الشُّوَارِعِ!
- (۳) يُخْبِرُنَا جَارُنَا بِمَا يَحْدُثُ فِي الشَّارِعِ! (۴) جِيرَانُنَا يُخْبِرُونَنَا بِمَا يَحْدُثُ فِي الشَّارِعِ!

۹۴- عین الأقرب في المفهوم: ﴿يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تَرَابًا﴾

- (۱) امروز که در دست توام مرحمتی کن
  - (۲) تو هم یک زمان خاک خواهی شدن
  - (۳) نامهٔ شرمندگی و حسرت است
  - (۴) سهم ما از خاک وقتی مستطیلی بیش نیست
- فردا که شوم خاک چه سود اشک ندامت!
نباشد کسی زین بلا در امان!
حکم بدکاران دور از رحمت است!
جای ما این جاست یا آن جا چه فرقی می‌کند؟

• عین الخطأ في الإعراب و التّحليل الصرفي: (۹۵-۹۷)

۹۵- «إِنَّ الْمُشْتَرِي مُتَرَدِّدٌ فِي شِرَاءِ الْبِضَاعَةِ!»:

- (۱) «إِنَّ»: حرف من الحروف المشبهة بالفعل - مؤكّد للجملة التي جاءت بعده
- (۲) «المُشْتَرِي»: اسم - مفرد - مذكّر - على وزن «مَفْتَعِل» - اسم إنّ و منصوب بالفتحة
- (۳) «مُتَرَدِّدٌ»: اسم - مفرد - مذكّر - حروفه الأصليّة: «ت ر د» - خبر إنّ و مرفوع
- (۴) «البضاعة»: مفرد - مؤنث - حروفه الأصليّة ثلاثة و هي: «ب ض ع» - جمعه المكسّر: بَضَائِع

۹۶- «... و لكن أنظروا إلى صدق الحديث و أداء الأمانات!»:

- (۱) «لكن»: من الحروف المشبهة بالفعل - جاء لتكميل عبارة قبله
- (۲) «أنظروا»: فعل أمر - للجمع المذكّر المخاطب - حروفه الأصليّة: «ن ظ ر»
- (۳) «الحديث»: اسم - مفرد - مذكّر - على وزن «فَعِيل» - جمعه المكسّر: «أحاديث»
- (۴) «الأمانات»: اسم - جمع سالم للمؤنث - مفرده: «أمانة» و هي مؤنث

۹۷- ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾:

- (۱) «أرسلنا»: فعل ماضٍ - للمتكلم مع الغير (ضميره: نحن) - له ثلاثة حروف أصلية: «ر س ل»
- (۲) «ألف»: من الأعداد الأصلية - جمعه: «آلاف» - معدوده «مفرد و مجرور»
- (۳) «سنة»: اسم - مفرد - مؤنث - جمعه: «الأسنان» - معدود و منصوب
- (۴) «خمسین»: من أعداد تُسمَّى بِـ «العقود» - نونه مفتوحة دائماً - معدوده «عاماً» و هو منصوب

۹۸- عَيِّنِ الخَطَأَ فِي ضبط حركات الحروف:

- (۱) لَيْسَتْ فِي فَنَادِقِ هَذِهِ الْمَدِينَةِ أَيُّ حُجْرَةٍ فَارِعَةٍ!
- (۲) إِنَّ الْحَسْرَاتِ ثَمَانُونَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ!
- (۳) الْمُرَافِقُ الْعَامَّةُ أَمَا كَيْنَ يَنْتَفِعُ بِهَا جَمِيعُ النَّاسِ!
- (۴) لَيْتَ النَّاسَ يَعْلَمُونَ أَنَّ الْفَخْرَ بِالْعَقْلِ الثَّابِتِ لَا بِالنَّسَبِ!

۹۹- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّوْضِيحَاتِ عَنِ الْمَفْرَدَاتِ:

- (۱) التَّفْسُدَةُ: الَّذِي تَشْجَعُ الْآخِرِينَ عَلَى الْقِيَامِ بِالْأَعْمَالِ الْقَبِيحَةِ!
- (۲) الْعِظَمُ: صِفَةُ لِبَيَانِ الْكِبَرِ وَالْجَلَالِ!
- (۳) نَحَاسٌ: عِنَصْرٌ فَلْزِيٌّ مَوْضَلٌ جَيِّدٌ لِلْحَرَارَةِ وَالْكَهْرِبَاءِ وَ لَوْنُهُ كَالْحَدِيدِ!
- (۴) سِيْوِيٌّ: مُرَادِفٌ لـ «إِلَّا»

۱۰۰- عَيِّنِ مَا فِيهِ الْجَمْعُ السَّالِمُ أَكْثَرُ:

- (۱) أَعْبَدَ اللَّهُ الَّذِي نَعَمَاتُهُ مَنَهْمَرَةٌ عَلَيْنَا فِي كُلِّ الْأَوْقَاتِ!
- (۲) مَا أَجْمَلَ أَصْوَاتٍ نَسْمَعُهَا فِي هَذِهِ الْغَابَاتِ!
- (۳) إِنَّ عِبَادَ اللَّهِ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ!
- (۴) لَا تَرْمُوا النَّفَايَاتِ فِي الشَّارِعِ وَ حَافِظُوا عَلَى ثُرُوتِ الْوَطَنِ!

۱۰۱- عَيِّنِ مَا فِيهِ طَلْبٌ لِلْقِيَامِ بِأَمْرٍ:

- (۱) أَرْحَمٌ مِنْ فِي الْأَرْضِ حَتَّى يَرْحَمَنِي مِنْ فِي السَّمَاءِ!
- (۲) اجْعَلْ فِي الدَّائِرَةِ الْعِدَدَ الْمُنَاسِبَ!
- (۳) قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نَصْفُ الْعِلْمِ!
- (۴) لَا تَوَخَّرْ عَمَلِ الْيَوْمِ إِلَى الْغَدِ!

۱۰۲- عَيِّنِ الخَطَأَ عَنِ اسْتِخْدَامِ الْعِدَدِ وَالْمَعْدُودِ فِي الْعِبَارَاتِ:

- (۱) لِي ثَلَاثَةٌ إِخْوَانٍ، أَحَدُهُمْ أَكْبَرُ مِنِّي وَ هُوَ طَبِيبٌ حَازِقٌ!
- (۲) جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ إِلَى إِيرَانَ فِي السَّادِسِ عَشَرَ مِنْ عَمْرِي!
- (۳) رَأَيْتُ فِي الشَّارِعِ اثْنَيْنِ سَائِحِينَ فَقَدَا طَرِيقَهُمَا!
- (۴) الْيَوْمَ قُتِلَ فِي تَصَادُمِ الْحَافِلَتَيْنِ عَشْرُونَ مَسَافِرًا!

۱۰۳- «بَدَأَتْ أُسْرَةٌ سَفَرَتَهَا فِي السَّاعَةِ السَّادِسَةِ إِلَّا رُبْعًا صَبَاحًا ثُمَّ وَصَلَتْ إِلَى مَقْصَدِهَا فِي السَّاعَةِ الثَّاسِعَةِ وَ النِّصْفِ مَسَاءً» كَمْ مَدَّةً كَانَتْ هَذِهِ الْأُسْرَةُ فِي الطَّرِيقِ؟

- (۱) أَرْبَعُ سَاعَاتٍ إِلَّا خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً!
- (۲) ثَلَاثُ سَاعَاتٍ وَ خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً!
- (۳) خَمْسَ عَشْرَةَ سَاعَةً إِلَّا خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً!
- (۴) سِتُّ عَشْرَةَ سَاعَةً إِلَّا خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً!

۱۰۴- عَيِّنِ الخَطَأَ فِي اسْتِعْمَالِ الْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ:

- (۱) الطَّلَابُ لَمْ يَنْجِحُوا فِي الْإِمْتِحَانِ لَكِنَّ سَعِيدًا نَجَحَ فِيهَا!
- (۲) لَا حَظَّ الْمَعْلَمُ إِنَّ ثَلَاثَةً مِنَ الطَّلَبَةِ لَمْ يَحْضُرُوا جَلْسَةَ الْإِمْتِحَانِ!
- (۳) اِتَّصَلَ بِمَنْزِلِ جَدَّتِكَ لَعَلَّكَ تَرَكَتِ مَحْفَظَتَكَ هُنَاكَ!
- (۴) إِنِّي تَحَلَّصْتُ مِنَ الْبُومَاتِ بِقَتْلِ الْكَثِيرِ مِنْهَا!

۱۰۵- عَيِّنِ الصَّحِيحَ عَنِ نَوْعِ «لَا»:

- (۱) يَجِبُ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا يُشْرِكُوا بِرَبِّهِمْ الرَّحِيمَ شَيْئًا (ناهية)
- (۲) لَا يَحْسِبُ الْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ أَنَّ خَالِقَهُ يَتْرَكُهُ عِبَثًا (نافية)
- (۳) أَيُّهَا الصَّدِيقُ، لَا تَفَكَّرْ فِي صَعُوبَاتِ الدَّهْرِ! (نافية للجنس)
- (۴) هَذِهِ الْأَيَّامُ لَا ضَيْفَ يَأْتِي إِلَى بَيْتِنَا! (نافية للجنس)

تاریخ: تاریخ (۳): صفحه‌های ۱ تا ۲۴. تاریخ (۱): صفحه‌های ۱ تا ۴۹

۱۰۶- در عبارت «تاریخ روابط سیاسی ایران و کشورهای اروپایی در عصر قاجار»، واژه «تاریخ» در کدام معنا به کار رفته است؟

- (۱) زمان دقیق انعقاد معاهدات و قراردادهای سیاسی
- (۲) مجموعه حوادث و رویدادهای سیاسی تجربه‌شده جامعه ایران
- (۳) روش علمی مطالعه و تحلیل رویدادهای سیاسی براساس شواهد و مدارک
- (۴) بهره‌گیری از تجربه روابط سیاسی گذشته برای شناخت و ارزیابی اوضاع و شرایط کنونی

۱۰۷- در کدام گاه‌شماری‌ها، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌کردند؟

- (۱) بابلی و اوستایی (۲) اوستایی و مصری (۳) مصری و رومی (۴) رومی و یزدگردی

۱۰۸- چه عاملی سبب شده تا مورخان در دو قرن اخیر، به اهمیت استفاده از نقشه‌ها در مطالعات تاریخی پی ببرند؟

- (۱) پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ
- (۲) نمایش دقیق محل وقوع رویدادهای تاریخی روی نقشه
- (۳) نقش جغرافیا و پدیده‌های طبیعی در شکل‌دادن به وقایع تاریخی
- (۴) ارتباط میان تاریخ و جغرافیا و شکل‌گیری رشته‌های جغرافیای تاریخی

۱۰۹- نخستین اقدام باستان‌شناسان در برخورد با یک بنای تاریخی حین حفاری و خاک‌برداری چیست؟

- (۱) تعیین قدمت و سن بنا
- (۲) مشخص کردن نقشه بنا
- (۳) عکس‌برداری و ثبت دقیق مشخصات آن
- (۴) بررسی مواد و مصالح به‌کاررفته در احداث آن

۱۱۰- کدام موارد به ترتیب بیانگر دستاوردهای مهم بشر در دوره‌های تاریخی «گردآوری خوراک» و «تولید خوراک» هستند؟

- (۱) کشف آتش - آغاز ساخت ابزار از استخوان
- (۲) آغاز اهلی کردن حیوانات - اختراع چرخ سفالگری
- (۳) ابداع خط و نگارش - تولید پارچه با استفاده از پشم حیوانات
- (۴) استفاده از نقاشی برای بیان اندیشه - ترقی در فن ساخت ابزار سنگی

۱۱۱- کدام گزینه درباره حکومت «بابل قدیم» درست است؟

- (۱) به فرماندهی سارگن در مرکز بین‌النهرین تشکیل شد و دو قرن دوام آورد.
- (۲) مشهورترین فرمانروای این سلسله، مناطق وسیعی از بین‌النهرین را تصرف کرد.
- (۳) شوش، پایتخت آن، از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان بود.
- (۴) با قدرت گرفتن اموری‌ها در شمال بین‌النهرین دچار ضعف و بی‌ثباتی شد.

۱۱۲- کدام گزینه بیانگر دقت و مهارت ساکنان متمدن دره سند در نقشه‌کشی شهرها و معماری است؟

- (۱) خیابان‌ها دارای معابر اصلی و فرعی متقاطع بودند و ساختمان‌ها به صورت همسان بنا می‌شدند.
- (۲) شهرها به شکل دایره ساخته می‌شدند و نمای ساختمان‌ها با کاشی‌های لعاب‌دار سبزرنگ تزئین می‌شد.
- (۳) خیابان‌ها بلند و عریض طراحی می‌شدند و در ساخت بناها از سنگ‌هایی در ابعاد مختلف استفاده می‌شد.
- (۴) هر شهر به شکل قلعه‌ای تو در تو ساخته می‌شد و بناهای عمومی مانند پرستشگاه و شبکه فاضلاب داشت.

۱۱۳- کدام گزینه از اقدامات «چندرا گوپتا» است؟

- (۱) با غلبه بر شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسله موری را بنیان نهاد.
- (۲) قلمرو حکومت موری را به سرتاسر هند، به جز بخش‌های جنوبی آن، گسترش داد.
- (۳) پس از انتشار خبر مرگ اسکندر، بر ضد رومیان سر به شورش برداشت.
- (۴) بعد از ضعف حکومت موری، سلسله دیگری به نام گوپتا را روی کار آورد.

۱۱۴- کدام گزینه درباره «تاریخ نگاران سنتی» درست نیست؟

- (۱) بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها همت داشتند.
- (۲) بیش از آن که مورخ حقیقت باشند، کاتب دربار بودند.
- (۳) آثارشان را با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و به مدح شاهان می‌پرداختند.
- (۴) سبک نگارش آنها ساده و ابتدایی است و تحلیل و تفسیر کم‌تر در آثارشان به چشم می‌خورد.

۱۱۵- کدام کتاب براساس بینش تاریخ‌نگاری معاصر نوشته شده و «رساله ایراد» در انتقاد از کدام ویژگی تاریخ‌نویسی سنتی به نگارش درآمده است؟

- (۱) اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی نوشته فریدون آدمیت - استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- (۲) تاریخ بیداری ایرانیان نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی - استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- (۳) اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی نوشته فریدون آدمیت - کاربرد نثر مکلف و مصنوع در بیان رویدادهای تاریخی و تملق‌گویی
- (۴) تاریخ بیداری ایرانیان نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی - کاربرد نثر مکلف و مصنوع در بیان رویدادهای تاریخی و تملق‌گویی

۱۱۶- کدام دسته از منابع پژوهش در تاریخ حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند؟

- (۱) کتاب‌های تاریخی (۲) خاطرات (۳) سفرنامه‌ها (۴) نشریات

۱۱۷- کدام عبارت‌ها درباره روزنامه «وقایع اتفاقیه» درست‌اند؟

- (الف) یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان پس از بازگشت به ایران، آن را در تهران منتشر کرد.
 (ب) هدف از انتشار آن، رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه بود.
 (پ) با انتقادات تندی که به حکومت قاجار وارد می‌کرد، زمینه‌ساز نهضت مشروطه شد.
 (ت) این روزنامه بعد از مدتی به روزنامه «دولت علییه ایران» تغییر نام داد.
- (۱) الف - ب (۲) الف - پ (۳) ب - پ (۴) ب - ت

۱۱۸- کدام عوامل در شکست لطفعلی‌خان زند از آقامحمدخان قاجار تأثیرگذار بوده‌اند؟

- (۱) عدم محبوبیت لطفعلی‌خان بین مردم و خیانت ابراهیم‌خان کلانتر
- (۲) کشمکش‌های داخلی خاندان زند و کم‌تجربگی لطفعلی‌خان در امر سیاست
- (۳) اشتباهات نظامی لطفعلی‌خان و رویگردانی ابراهیم‌خان کلانتر از وی
- (۴) عدم حمایت طوایف لر از لطفعلی‌خان و کم‌تعداد بودن سپاهیان خاندان زند

۱۱۹- کدام گزینه بیانگر روابط خارجی ایران در دوره زندیه است؟

- (۱) انعقاد معاهده صلح با زمامداران امپراتوری عثمانی
- (۲) در نظر گرفتن معافیت‌های گمرکی برای تجار انگلیسی
- (۳) استفاده از دانش انگلیسی‌ها برای تأسیس نیروی دریایی
- (۴) توافق با هیئت اعزامی از فرانسه برای ایجاد مراکز تجاری

۱۲۰- کدام مورد درباره «مکتب نقاشی شیراز» نادرست است؟

- (۱) در دوره فرمانروایی مغولان در ایران شکل گرفت.
- (۲) در دوران زندیه به اوج رونق و زیبایی خود رسید.
- (۳) بر تصویرکردن زندگی روزمره مردم و اصناف تأکید داشت.
- (۴) مشهورترین نقاشان این مکتب، محمد صادق، اشرف و میرزا بابا هستند.

جغرافیا: جغرافیا (۳): صفحه‌های ۱ تا ۲۰. جغرافیا (۱): صفحه‌های ۱ تا ۳۲

۱۲۱- کدام گزینه توصیف دقیقی از مفهوم مستتر در تصویر روبه‌رو به دست می‌دهد؟

- (۱) در هر مکان، پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند.
- (۲) انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه، محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

- (۳) پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی محسوس و مشهود گفته می‌شود که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان‌ساخت باشد.
- (۴) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؛ بنابراین جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

۱۲۲- کدام گزینه بیانگر دیدگاه جامع و همه‌جانبه جغرافی دانان به موضوعات است؟

- (۱) توسعه گردشگری در دشت کویر ایران
- (۲) احداث مزارع پلانیشن در نواحی استوایی
- (۳) کاشت درختان گنار در بیابان‌های استان کرمان
- (۴) گسترش سکونتگاه‌های روستایی در مناطق کوهستانی

۱۲۳- با توجه به سؤالات کلیدی در جغرافیا، کدام پرسش به بررسی «سیر تکوین و تحول پدیده» می‌پردازد؟

- (۱) چرا پدیده گرد و غبار و ریزگردها بیشتر جنوب غرب ایران را متأثر می‌سازد؟
- (۲) توده هوای مرطوب موسمی چه تأثیری بر آب‌وهوای جنوب شرق ایران دارد؟
- (۳) کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی بیابان‌زایی در ایران را تشدید کرده است؟
- (۴) زمینه‌ها و عوامل بروز سیل در استان‌های پرباران شمالی کشور کدام‌اند؟

۱۲۴- در ارتباط با «مراحل پژوهش در جغرافیا»، کدام عبارت، گزاره زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- «پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، پژوهشگر .....»
- (۱) حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش را آغاز می‌کند
  - (۲) پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌دهد
  - (۳) ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه‌های خود می‌پردازد
  - (۴) پیشینه مسئله و نتایج پژوهش‌های دیگران را مورد مطالعه قرار می‌دهد

۱۲۵- کدام عبارت بیانگر «موقعیت مطلق» یک کشور است؟

- (۱) ایران در منطقه خاورمیانه و در مجاورت دریای عمان و خلیج فارس قرار دارد.
- (۲) افغانستان در بخش جنوبی منطقه معتدله نیم‌کره شمالی واقع شده است.
- (۳) بحرین کشوری جزیره‌ای و محصور در آب‌های خلیج فارس است.
- (۴) ترکیه کشوری است که غرب آسیا را به شرق اروپا پیوند می‌دهد.

۱۲۶- موارد کدام گزینه در زمره دلایل اهمیت خلیج فارس جای ندارند؟

- (۱) دارابودن ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی جهان - قراردادن در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام
- (۲) دروازه خروجی نفت منطقه خاورمیانه بودن - مجاورت با آب‌های آزاد و داشتن سواحل با قابلیت‌های دفاعی و نظامی
- (۳) داشتن ارزش و نقش ارتباطی بین قاره‌های آسیا، اروپا و آفریقا - دارابودن حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان
- (۴) بازار بزرگ مصرف بودن در نتیجه درآمدهای نفتی - فعالیت به عنوان حلقه‌ای از زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت

۱۲۷- کدام گزینه بیانگر علت اصلی وقوع پدیده ذکر شده در عبارت زیر است؟

«طی سال‌های اخیر، استان‌های لرستان و ایلام شاهد وقوع سیلاب‌های متعدد بوده‌اند.»

- (۱) احداث سدهای متعدد بر روی رودهای حوضه زاگرس به منظور تأمین آب مورد نیاز شهرها و روستاها
- (۲) احداث جاده، از بین بردن جنگل‌ها و استفاده نامناسب از اراضی کشاورزی در نواحی شهری و روستایی
- (۳) گسترش شهرهای متعدد در کناره رودها و برهم خوردن تعادل جریان رودها بر اثر دست‌کاری‌های انسانی
- (۴) وقوع توفان‌های گرد و غبار طی سی سال گذشته و تغییر مسیر جریان آب رودها در نتیجه مجراسازی

۱۲۸- در ارتباط با «منطقه مکران»، کدام موارد درست‌اند؟

- (الف) در جنوب سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در هرمزگان واقع شده است.
  - (ب) در این منطقه، رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده وجود دارد.
  - (پ) ناهمواری‌های مریخی یا کوه‌های مینیاتوری در این منطقه مشاهده می‌شوند.
  - (ت) فرسایش، دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌هایی کم‌عمق در این منطقه ایجاد کرده است.
- (۱) الف - ب   (۲) الف - پ   (۳) ب - پ   (۴) ب - پ - ت

۱۲۹- مدفون شدن شهر تاریخی پمپی در ایتالیا زیر خاکسترهای آتشفشانی کوه وزوو، بیانگر آن است که .....

- (۱) جایگاه یک سکونتگاه در سطح ناحیه، در ادامه حیات، گسترش یا نابودی آن نقش دارد.
- (۲) در انتخاب مناسب‌ترین مکان برای سکونتگاه، عوامل طبیعی مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کنند.
- (۳) تغییرات طبیعی و اقلیمی می‌توانند موجب از دست رفتن اعتبار مقرر یک سکونتگاه شوند.
- (۴) مکان‌گزینی و هسته اولیه سکونتگاه زمینه‌ساز توسعه کالبدی یا زوال آن در آینده است.

۱۳۰- کدام گزینه به مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا اشاره دارد؟

- (۱) در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.
- (۲) فعالیت‌های متنوع شهرها در فضاهای محدودتری متراکم شده‌اند.
- (۳) شهرها از روستاها پرجمعیت‌تر و تراکم جمعیت در آنها بیشتر است.
- (۴) ساکنان شهرها بیشتر در بخش‌های صنعتی و خدماتی مشغول به کارند.

۱۳۱- با توجه به نمودار داده‌شده و تفاوت‌های شهر و روستا، رابطه میان کدام

مفاهیم درست بیان شده است؟

- (۱) «میزان درآمد» و «میزان آسیب‌های اجتماعی» ← رابطه معکوس
- (۲) «میزان جمعیت» و «تعداد و تنوع خدمات» ← رابطه مستقیم
- (۳) «تنوع فعالیت اقتصادی» و «روابط و مناسبات اجتماعی» ← رابطه مستقیم
- (۴) «تعداد و تراکم جمعیت» و «اندازه فضای سکونتگاه» ← رابطه مستقیم

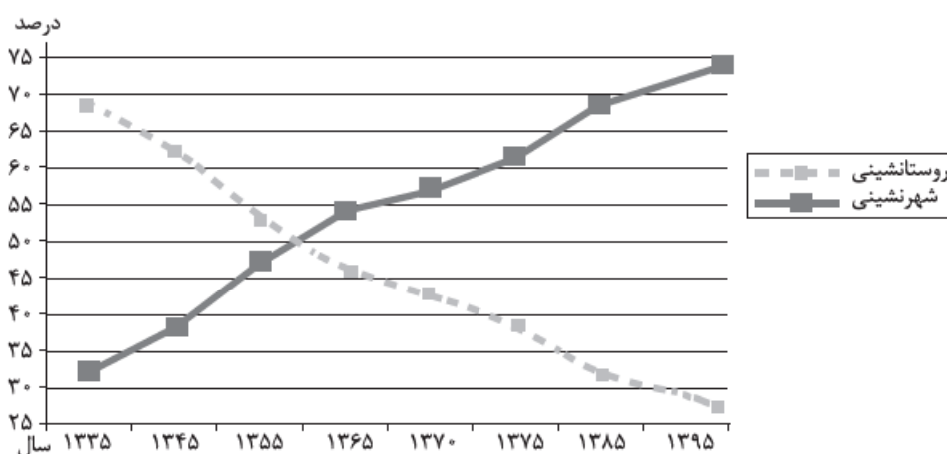
۱۳۲- کدام گزینه بیانگر «آستانه جمعیتی نفوذ» یک سکونتگاه است؟

- (۱) کم‌ترین مسافتی که حداکثر جمعیت یک منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه می‌پیمایند.
- (۲) بیشترین مسافتی که حداقل جمعیت یک منطقه برای دریافت کالا از آن سکونتگاه می‌پیمایند.
- (۳) حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از آن سکونتگاه دارند.
- (۴) حداکثر جمعیت یک منطقه که تقاضای دریافت کالا و خدمات از آن سکونتگاه را دارند.

۱۳۳- کدام گزینه در رابطه با «تغییرات شهرنشینی و روستانشینی در مناطق مختلف جهان» نادرست است؟

- (۱) رشد شهرنشینی در برزیل و آرژانتین طی دوره‌های زمانی کوتاه‌تر و سریع‌تر از رشد صنعتی رخ داد.
- (۲) در آمریکای شمالی، برخی از روستاها به علت توسعه و گسترش فراوان به حومه‌های شهری تبدیل شدند.
- (۳) در فرانسه و اسپانیا، مهاجرت از روستاها به شهرها به صورت تدریجی و همگام با صنعتی شدن صورت گرفت.
- (۴) در برخی مناطق آلمان، در نتیجه سرمایه‌گذاری شهرنشینان برای ایجاد کشت تجاری، روستانشینی کاهش یافت.

۱۳۴- با توجه به نمودار زیر، کدام عبارت‌ها در ارتباط با «تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران» نادرست‌اند؟

الف) طی ۶۰ سال اخیر، جمعیت شهرنشین ۱/۵ برابر شده است و در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد از جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند.

ب) از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵، جمعیت شهری حدود ۵۵ درصد افزایش و در همین مقطع زمانی جمعیت روستایی حدود ۵۰ درصد کاهش یافته است.

پ) نسبت جمعیت شهری و روستایی در حدود سال ۱۳۶۰ برابر بوده و پس از آن، بر میزان شهرنشینی و مهاجرت به شهرها افزوده شده است.

ت) تا سال ۱۳۳۵ روند مهاجرت از روستاها به شهرها کند بوده و پس از آن، دوره شهرنشینی سریع آغاز شده است.

(۱) الف - ب   (۲) الف - پ   (۳) ب - پ   (۴) ب - ت

۱۳۵- اصلاحات ارضی در ایران با چه هدفی انجام شد و پیامد نهایی آن چه بود؟

- (۱) اصلاح کاربری اراضی و تغییر در شیوه کشت محصولات کشاورزی - افزایش صادرات محصولات کشاورزی
- (۲) سلب مالکیت ارباب‌ها و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا - انهدام کشاورزی در نتیجه تقسیم نادرست زمین
- (۳) تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان - شدت گرفتن مهاجرت روستاییان به شهرها
- (۴) یکپارچه‌سازی اراضی و تبدیل کشاورزی معیشتی سنتی به کشاورزی تجاری مدرن - شکل‌گیری صنعت مونتاز

فلسفه و منطق: فلسفه (۲): صفحه‌های ۱ تا ۱۲، فلسفه (۱): صفحه‌های ۱ تا ۱۸، منطق: صفحه‌های ۱ تا ۱۹

۱۳۶- در کدام گزینه فقط تصدیق وجود دارد؟

- (۱) با دو قبله در ره معبود، نتوان زد قدم - تماشایت می‌کنم.
- (۲) دل ای رفیق، بر این کاروانسرای مبند - خدا می‌بیند.
- (۳) سلطان جهانم به چنین روز غلام است - مواظب باش.
- (۴) یا رب مباد کس را مخدوم بی‌عنایت - عنقا یعنی سیمرغ.

۱۳۷- کدام عبارت درست است؟

- (۱) منطق، علمی کاربردی است؛ یعنی ابزاری برای به کار بستن قواعد ذهن در سایر علوم است.
- (۲) منطق براساس انواع آگاهی‌های ذهن، به دو بخش اصلی تعریف و استدلال، تقسیم می‌شود.
- (۳) فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات، موجب شده تا انسان در سراسر زندگی، نیازمند علم منطق باشد.
- (۴) آشنایی با قواعدی که منطق دانان ابداع کرده‌اند، برای پرهیز از خطای ذهنی در استدلال‌های پیچیده گریزناپذیر است.

۱۳۸- در صورت مجهول بودن کدام گزینه، می‌توان از تعریف کمک گرفت؟

- (۱) از دیو و دَد ملولم
- (۲) آن قصر که با چرخ همی زد پهلوی
- (۳) به او گفتم: «چرا دیر آمدی؟»
- (۴) کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟

۱۳۹- در کدام گزینه احتمال بروز مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد؟

- (۱) نماینده کشورمان در سازمان ملل، بیانیه ایران را بی‌اشکال خواند.
- (۲) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است.
- (۳) من پول غذا را حساب می‌کنم.
- (۴) شیر، ترشیده بود.

۱۴۰- در کدام گزینه، دلالت التزامی وجود دارد؟

- (۱) امروز صبح که از خانه بیرون آمدم، دیدم دزد ماشین من را برده است.
- (۲) دیروز متوجه شدم دزد ماشین را زد.
- (۳) کارشناسان فوتبال معتقدند که فوتبال آلمان، کاملاً یک فوتبال ماشینی است.
- (۴) ناگهان وسط اتوبان دیدم که ماشین حسین خراب شده است.

۱۴۱- کدام گزینه با نوع مغالطه‌ای که در مقابل آن نوشته شده است، مطابقت ندارد؟

- (۱) آن‌ها هر هفته با ما بسکتبال بازی می‌کنند: اشتراک لفظ (۲) علی شیر است، پس چرا یال ندارد: توسل به معنای ظاهری
- (۳) میزان شکر هر روز باید بیشتر شود: شیوه نگارش کلمات (۴) من او را دریند دیدم: اشتراک لفظ

۱۴۲- کدام مورد را می‌توان به عنوان دلیل قطعی عدم تمایل سقراط برای قرار گرفتن در زمره سوفیست‌ها دانست؟

- (۱) هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها
- (۲) پرهیز از مغالطه‌کاری و سفسطه
- (۳) تواضع و فروتنی در برابر دانایی
- (۴) تغییر ماهیت معنای سوفیست در زمان وی

۱۴۳- کدام گزینه در رابطه با مراتب تفکر در انسان نادرست است؟

- ۱) جدی گرفتن پرسش‌های اصلی و به دنبال پاسخ برآمدن، لازمه ورود به وادی دوم تفکر خواهد بود.
- ۲) هر دسته از انسان‌ها با ویژگی‌های خاص خودشان ممکن است به فطرت ثانی مشغول شوند.
- ۳) ملاصدرا فیلسوف بزرگ اسلامی فطرت اول را، شایسته انسان نمی‌داند و از انسان می‌خواهد بکوشد تا از آن فراتر رود.
- ۴) طرح پرسش، نشانه آن است که انسان به برخی نادانسته‌های خود آگاه است و به دنبال یافتن پاسخ برای آن‌هاست.

۱۴۴- علت در نظر گرفتن مباحث فلسفی به عنوان پایه و اساس مباحث سایر علوم، چیست؟

- ۱) فلسفه درباره وجود مطلق بحث می‌کند و اصل وجود و حقیقت جهان را بررسی می‌کند.
- ۲) فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست.
- ۳) در فلسفه، فقط باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد و با تفکر و تعقل و تجربه به حل مسئله نزدیک شد.
- ۴) هر علمی از موضوع خاصی صحبت می‌کند و فلسفه نیز موضوع خاص خودش را دارد.

۱۴۵- چرا بررسی توانایی انسان در شناخت هستی، یک امر ضروری برای فیلسوفان است؟

- ۱) بخش اصلی فلسفه، حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است.
- ۲) معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است.
- ۳) معرفت‌شناسی، توانایی انسان در شناخت هستی را مطالعه می‌کند.
- ۴) برای این که به شناخت دست یابیم، ضرورتاً اول باید وجود شناخته شود.

۱۴۶- کدام گزینه، مطلب درستی را در حیطه فلسفه مضاف بیان می‌کند؟

- ۱) ستون‌های فلسفه، رابط میان فلسفه مضاف و دانش‌های خاص می‌باشد.
- ۲) مبانی اثبات‌شده در علوم مختلف، به عنوان مسائل فلسفه‌های مضاف پذیرفته می‌شوند.
- ۳) مسئله لیبرالیسم که تأمین‌کننده آزادی‌های فردی است، از موضوعات فلسفه علوم اجتماعی است.
- ۴) اگر مسئله و موضوعات فلسفه اولی و معرفت‌شناسی را به محدوده خاصی ببریم، وارد فلسفه مضاف می‌شویم.

۱۴۷- مفهوم کدام گزینه را می‌توان از مباحث اولیه فلسفه و در عین حال از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌ها به حساب آورد و اشاره به «این» و «آن»، نشانگر درک انسان از کدام یک از مفاهیم مربوط به موجود است؟

- ۱) درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» - وجود
- ۲) درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» - ماهیت
- ۳) درک چیستی موجودات - وجود
- ۴) درک چیستی موجودات - ماهیت

۱۴۸- کدام عبارت، گزاره نادرستی را بیان کرده است؟

- ۱) هستی و چیستی دو جزء جدایی‌ناپذیر از هر موجودی هستند.
- ۲) هستی دارای مفهومی بدیهی و روشن است و نیازمند به تعریف نیست.
- ۳) توجه به مغایرت ذهنی هستی و چیستی، پایه برهان وجوب و امکان ابن سینا است.
- ۴) «موجودیت و چیستی داشتن» جنبه‌های قابل مشاهده در هر چیزی می‌باشد.

۱۴۹- کدام مورد برای روشن کردن نسبت وجود و ماهیت، مناسب نیست؟

- (۱) وقتی نمی‌دانیم گوشی تلفن همراهمان کجاست.
- (۲) وقتی نمی‌دانیم هدیه‌ای که دریافت کرده‌ایم، چیست.
- (۳) وقتی نمی‌دانیم آن چه در سفره گذاشته‌اند، چه غذایی است.
- (۴) وقتی نمی‌دانیم حیوانی که از دور می‌بینیم، شغال است یا روباه.

۱۵۰- کدام گزینه از نظر نیازمندی و یا بی‌نیازی به دلیل حمل، متفاوت است؟

- (۱) انسان، فانی است.
- (۲) انسان، جسم نامی حساس ناطق است.
- (۳) انسان، موجود است.
- (۴) انسان، حیوان راست‌قامت است.

۱۵۱- اگر وجود و ماهیت با هم مغایرت نداشته باشند، کدام مطلب به عنوان پیامد آن مطرح نیست؟

- (۱) با حقیقتی دوگانه در رابطه با هر شیء در خارج، مواجه نخواهیم بود.
- (۲) هر ماهیتی که واقعیت نداشته باشد، امکان به وجود آمدن آن هم منتفی است.
- (۳) حمل وجود بر ماهیت، نیازمند دلیل نخواهد بود و بی‌نیاز از دلیل است.
- (۴) هر چیزی را که مشاهده می‌کنیم دو حیثیت ندارد و تنها یک حیثیت خواهد داشت.

۱۵۲- رابطه میان موضوع و محمول در قضایای «انسان هزار سر دارد» و «تعداد ریگ‌های بیابان، بی‌نهایت است» به

ترتیب، کدام است؟

- (۱) امکانی - امکانی
- (۲) امکانی - امتناعی
- (۳) امتناعی - امتناعی
- (۴) امتناعی - وجوبی

۱۵۳- با تغییر نسبت در کدام قضیه، رابطه موضوع و محمول، ثابت می‌ماند؟

- (۱) فرش‌ها، دستباف هستند.
- (۲) عدد سه، فرد است.
- (۳) انسان، جانور است.
- (۴) انسان‌ها، متفکر هستند.

۱۵۴- کدام گزینه به ترتیب در مورد «سیمرغ»، «درختی که در مقابل من قرار دارد» و «مربع چهارضلعی» درست است؟

- (۱) ممکن‌الوجود بالغير - ممکن‌الوجود بالذات - ممکن‌الوجود بالذات
- (۲) ممتنع‌الوجود بالغير - واجب‌الوجود بالغير - ممکن‌الوجود بالذات
- (۳) ممکن‌الوجود بالغير - ممکن‌الوجود بالذات - واجب‌الوجود بالذات
- (۴) ممتنع‌الوجود بالغير - واجب‌الوجود بالغير - واجب‌الوجود بالذات

۱۵۵- کدام یک درباره نقش علت یک شیء در مورد آن، درست است؟

- (۱) با برطرف کردن امکان ذاتی شیء، آن را به حد وجوب می‌رساند و به وجود می‌آورد.
- (۲) با سنگین کردن کفه وجود، حالت تساوی شیء نسبت به وجود و عدم را از بین می‌برد.
- (۳) امتناعی که برای به وجود آمدن شیء وجود داشته را منتفی می‌کند و آن را به حالت تساوی می‌رساند.
- (۴) ضرورت وجود را که در شیء، به صورت بالقوه بوده است بالفعل می‌کند و از این طریق باعث به وجود آمدن آن می‌شود.

روان‌شناسی: صفحه‌های ۸ تا ۴۵

۱۵۶- در فرایند روش علمی، اهمیت هدفمندی در چیست؟

- (۱) مهم‌ترین تفاوت فرد عادی و دانشمند در مواجهه با مسئله، هدفمندبودن است.
- (۲) دانشمند به واسطه هدفمندی، موقعیت ناشناخته را روشن می‌کند.
- (۳) توجه به هدف مشخص موجب نتیجه‌بخشی اقدامات دانشمند می‌شود.
- (۴) هدفمندی باعث می‌شود دانشمند آگاهانه از مبدأ به مقصد در حال حرکت باشد.

۱۵۷- نوع پردازش در کدام یک از عبارات زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) سهیلا برای رفتن به جلسه کنکور، یک مداد مشکی نرم انتخاب کرد.
- (۲) مریم به پدرش گفت: «من را به پارکی ببر که خیلی بزرگ باشد.»
- (۳) سمیه از مادرش اجازه گرفت که با پس‌اندازش یک پرندۀ خوش‌رنگ بخرد.
- (۴) علی وقتی ظرف غذایش را دید با ناراحتی آن را پس داد و گفت: «این خیلی کم است.»

۱۵۸- روش‌های علوم تجربی تنها در کدام حیطة قابل اجرا و معتبر است و چه نوع گزاره‌ای «علمی» محسوب می‌شود؟

- (۱) امور معقول - حاصل بررسی با روش‌های قابل اندازه‌گیری و دقیق باشد.
- (۲) امور محسوس - براساس منابع کسب آگاهی به شکل صحیح و معتبر بیان شده باشد.
- (۳) امور محسوس - حاصل بررسی با روش‌های قابل اندازه‌گیری و دقیق باشد.
- (۴) امور معقول - براساس منابع کسب آگاهی به شکل صحیح و معتبر بیان شده باشد.

۱۵۹- محمد، نوجوانی ۱۲ساله است. او همیشه بدون صبحانه به مدرسه می‌رود و احساس می‌کند روزهایی که صبحانه

نمی‌خورد، حال بهتر و سبک‌تری را تجربه می‌کند. او حتی زمانی که پدرش نتایج مطالعات انجام‌شده در زمینه تأثیر خوردن صبحانه بر عملکرد افراد را به او نشان داد، باز هم اصرار داشت که در مورد او، این قضیه فرق دارد. در این موقعیت به ترتیب، محمد و پدرش از کدام منبع شناخت استفاده کرده‌اند؟

- (۱) شهودی - علمی   (۲) شهودی - عقلی   (۳) عقلی - علمی   (۴) عقلی - تجربی

۱۶۰- کدام گزینه در مورد فرضیه درست نیست؟

- (۱) در فرضیه قطعیت وجود ندارد.
- (۲) در فرضیه رابطه بین موضوعات مورد مطالعه بیان می‌شود.
- (۳) فرضیه باید مورد آزمایش قرار بگیرد.
- (۴) فرضیه، یکی از منابع کسب آگاهی و معرفت است.

۱۶۱- در کدام یک از فرضیه‌های زیر، تکرار یافته‌ها ساده‌تر است؟

- (۱) بین علاقه به تحصیلات و میزان رضایت از زندگی افراد، رابطه وجود دارد.
- (۲) میزان هوش افراد با میزان موفقیت آن‌ها در زندگی رابطه مستقیم دارد.
- (۳) مقدار ترشح آدرنالین با شدت تجربه اضطراب رابطه مستقیم دارد.
- (۴) اتفاقات دوران کودکی، بر شخصیت افراد در بزرگسالی اثر می‌گذارد.

۱۶۲- کدام گزینه درباره رفتارها و شناخت‌های موجود در این موقعیت درست است؟

«مادر علی از او خواست تا از سوپرمارکت اجناسی را برای او خریداری کند و از آن‌جا که تعداد اجناس زیاد بود پیشنهاد کرد آن‌ها را در برگه‌ای یادداشت کند تا چیزی را فراموش نکند؛ ولی علی اصرار داشت که به راحتی می‌تواند همه آن‌چه باید خریداری شود را به خاطر بسپارد؛ اما به محض ورود به فروشگاه، تمرکزش را از دست داد و احساس کرد چند قلم از اجناس را فراموش کرده است. علی از عصبانیت، دستانش را محکم به هم کوبید و از فروشگاه خارج شد.»

- (۱) خواستن: شناخت / یادداشت کردن: رفتار / به خاطر سپردن: شناخت
- (۲) کوبیدن دستان به هم: شناخت / به خاطر سپردن: شناخت / خریداری کردن: رفتار
- (۳) از دست دادن تمرکز: شناخت / خریداری کردن: رفتار / خواستن: رفتار
- (۴) یادداشت کردن: شناخت / کوبیدن دستان به هم: رفتار / از دست دادن تمرکز: شناخت

۱۶۳- به ترتیب هر یک از موارد زیر، با کدام یک از سطوح شناخت ارتباط دارد؟

- (الف) فرایند استفاده از اطلاعات خام نگه‌داری شده در ذهن
 (ب) احساس کردن وجود یک تلفن همراه بر روی میز
 (پ) گوش کردن به یک موسیقی خاص از بین صداهای مختلف در راهروی یک فروشگاه
- (۱) حافظه - تفکر - ادراک
  - (۲) حل مسئله - ادراک - حافظه
  - (۳) تفکر - ادراک - توجه
  - (۴) ادراک - تفکر - احساس

۱۶۴- پژوهشگری قصد دارد «مدت‌زمان تمرکز و نوع واکنش هیجانی کودکان ۱ تا ۷ سال را در مواجهه با انیمیشن‌ها» مطالعه کند. مناسب‌ترین روش‌های تحقیق برای این موضوع کدام است؟

- (۱) پرسش‌نامه - مشاهده
- (۲) مشاهده - مشاهده
- (۳) مشاهده - مصاحبه
- (۴) پرسش‌نامه - آزمون

۱۶۵- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- (الف) افزایش اطلاعات در هر علم چه نتیجه‌ای به همراه دارد؟
 (ب) به چه دلیل، فرایندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها، مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم؟
- (۱) عدم وجود یک نظریه واحد در آن علم - چون آثار قابل مشاهده آن‌ها اهمیت بیشتری دارد.
  - (۲) تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در یک علم - چون به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند.
  - (۳) تغییر در نیازهای فرهنگی، اجتماعی و زیستی - چون جزء امور نامحسوس هستند.
  - (۴) رسیدن به یک دیدگاه و تعریف منسجم در آن علم - چون مختص انسان هستند.

- ۱۶۶- در کدام گزینه به ترتیب به ویژگی‌های روش «مصاحبه»، «آزمون» و «پرسش‌نامه» اشاره شده است؟
- (۱) هدفمند و سازمان‌یافته است. - تفسیر آن باید به دست افراد متخصص انجام شود. - چند سؤال از پیش تعیین شده از خود فرد درباره افکار و رفتارش پرسیده می‌شود.
  - (۲) در آن نوعی هدایتگری وجود دارد. - اطلاعات باید به شکل دقیق ثبت و ضبط شوند. - پرسش‌ها براساس پاسخ به پرسش قبلی تعیین می‌شوند.
  - (۳) ابزاری برای کمی کردن اطلاعات است. - در آن باید از پیش‌داوری و تعصب اجتناب شود. - به صورت‌های مختلف نمره‌گذاری می‌شود.
  - (۴) توانایی‌ها و مهارت‌ها به شکل کمی ارزیابی می‌شود - مربوط به موضوعاتی است که به شکل مستقیم قابل بررسی نیستند. - باید دقیق و معتبر باشد.

۱۶۷- درستی یا نادرستی عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) یافته‌های ابینگهوس علی‌رغم تأیید علمی و مطابقت داشتن با یافته‌های مقبول در علم تجربی، ممکن است واقعی نبوده و بعد از مدتی کنار گذاشته شود.
- (ب) پاسخی که به مسئله‌های علمی داده می‌شود، می‌تواند هم نتیجه و هم عامل ایجاد سؤالات علمی باشند.
- (پ) استفاده از قوه تخیل یکی از راه‌های پاسخگویی به بیان‌های علمی مطرح‌شده در اولین گام پژوهش است.
- (۱) ن - د - ن (۲) ن - ن - د (۳) د - ن - ن (۴) د - د - د

۱۶۸- تفاوت در نحوه مواجهه با یک موضوع و بررسی علمی پدیده‌ها توسط دانشمندان، به کدام عامل مربوط می‌شود؟

- (۱) میزان تکرارپذیر بودن پژوهش‌های انجام‌شده
- (۲) میزان استفاده دانشمند از روش‌های دقیق و قابل اندازه‌گیری
- (۳) چگونگی توصیف دانشمند از موضوع مورد نظر
- (۴) تفاوت در نیازهای اجتماعی و زیستی و فرهنگی

۱۶۹- یک تحلیلگر اقتصادی از روند سرعت افزایش قیمت‌ها و تورمی که برای غالب دهک‌های درآمدی آزاردهنده شده است صحبت می‌کند و افزونی تقاضا بر عرضه را از اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر این رخداد می‌داند. او معتقد است اگر همین روند افزایش قیمت ادامه یابد، فقر در جامعه زیاد می‌شود و برای مدیریت شرایط در کوتاه‌مدت، اعمال سیاست پولی انقباضی توسط بانک مرکزی پیشنهاد می‌شود.

هر یک از موارد «اعمال سیاست پولی انقباضی»، «آزاردهنده بودن تورم برای اغلب دهک‌های درآمدی» و «بیان فزونی تقاضا بر عرضه» به ترتیب مربوط به کدام دسته از اهداف علم است؟

- (۱) پیش‌بینی - تبیین - توصیف
- (۲) کنترل - توصیف - تبیین
- (۳) پیش‌بینی - توصیف - تبیین
- (۴) کنترل - تبیین - توصیف

۱۷۰- رشد انسان از چه زمانی آغاز می‌شود و این موضوع که «استفاده از عوامل شیمیایی آثار مخربی بر رشد جنین می‌گذارد»، بیانگر نقش کدام عامل بر رشد است؟

- (۱) تشکیل اسپرم - عوامل ژنتیکی
- (۲) تشکیل تخمک - عوامل محیطی
- (۳) بارورشدن تخمک - عوامل محیطی
- (۴) تشکیل نطفه - عوامل ژنتیکی

۱۷۱- توصیه‌های زیر از پیامبر اکرم (ص) در رابطه با مراحل رشد در اسلام، به طور حدودی با کدام‌یک از مراحل رشد از نگاه روان‌شناسان تطابق دارد؟

- پرورش کودک با رفتار و گفتار خوب
- فهماندن تدریجی ارزش‌ها و ضدارزش‌ها

- (۱) کودکی اول - کودکی دوم
(۲) کودکی اول - نوجوانی
(۳) کودکی دوم - کودکی دوم
(۴) کودکی دوم - نوجوانی

۱۷۲- پژوهش‌ها نشان‌دهنده آن است که مسیر رشد در برخی ابعاد، تحت تأثیر مفهومی به نام «طبقه اجتماعی - اقتصادی» تغییر می‌کند؛ یعنی کودکان محلات کم‌تر برخوردار و کودکان محلات غنی‌تر در کنار شباهت‌های فراوان، تفاوت‌های قابل توجهی را نیز تجربه می‌کنند. این شباهت‌ها و تفاوت‌ها به ترتیب ناشی از کدام‌یک از عوامل مؤثر در رشد هستند؟

(۱) وراثتی - وراثتی (۲) وراثتی - محیطی (۳) محیطی - وراثتی (۴) محیطی - محیطی

۱۷۳- درستی «د» یا نادرستی «ن» عبارات زیر، به ترتیب، کدام است؟

الف) دوقلوهای ناهمساز می‌توانند هم‌جنس یا غیر هم‌جنس باشند.

ب) تمام توانمندی‌های جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.

پ) بختگی به آن دسته از تغییراتی می‌گویند که به آمادگی روانی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد.

- (۱) د - ن - ن (۲) د - ن - د (۳) ن - د - ن (۴) ن - د - د

۱۷۴- با توجه به مراحل رشد در فراخوانی زندگی، «بلوغ جنسی» و «استقلال از خانواده» به ترتیب حد فاصل کدام‌یک از مراحل رشدی هستند؟

- (۱) کودکی اول و کودکی دوم - کودکی دوم و نوجوانی
(۲) کودکی و نوجوانی - کودکی دوم و نوجوانی
(۳) کودکی اول و کودکی دوم - نوجوانی و بزرگسالی
(۴) کودکی و نوجوانی - نوجوانی و بزرگسالی

۱۷۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب به کدام‌یک از حیطه‌های رشد انسان اشاره دارد؟

الف) دختر شما برای رفع اختلاف با همکلاسی‌اش دنبال راه حل گشته و توانسته آن مشکل را حل کند.

ب) بچه‌ها در دوران همه‌گیری کرونا به خاطر محروم شدن از حضور در جامعه، رعایت کردن نوبت دیگران را به سختی یاد گرفتند.

پ) این روزها دلبستگی‌ام به همسرم زیاد شده است، زیرا عشقش را به من ابراز می‌کند.

ت) قبلاً پسرم خیلی خجالتی بود و خوشبختانه چند ماهی است که می‌تواند در کلاس، نظراتش را جلوی همکلاسی‌هایش بیان کند.

- (۱) شناختی - اخلاقی - هیجانی - اجتماعی
(۲) اجتماعی - اخلاقی - هیجانی - شناختی
(۳) شناختی - اجتماعی - اخلاقی - اجتماعی
(۴) اجتماعی - اجتماعی - اخلاقی - شناختی

ویژه
کنکوری های
۱۴۰۲

دفترچه
پاسخ
آزمون یکم
حضور

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	ابوالفضل بهاری - احمد بهرامیان - حامد حسین خانی - سید امیرمحمد سیدشاکری - علی شهبازی - رمضان عباسی - احسان غیائی - محمدرضا محمدی - مهران موحدی
اقتصاد	امیرحسین بلیلی - سعید بهروزی فر - مائده شاهمرادی - سارا شریفی - نیلوفر شیرخدائی - مهدی شیایی - پری ناز حسن گلپایگانی
علوم و فنون ادبی	سعید احمدپور - محمد امیرسلیمانی - کوروش بقائی راوری - مینا سعیدی ملک - ابوالفضل غلامی - بهنام کیانی - یعقوب کیانی - افشین محی الدین
جامعه شناسی	احترام امینی بازنائی - فرشته انصاری - پیمان بیگدلی - سید هانی رکن الدینی - سعید ستوده مهر - فاطمه صفری - محمد ابراهیم مازنی - فروغ نجمی تیموریان - حامد یاری
عربی	نوید امساکي - ولی برجی - سید محمدعلی چنائی - بهروز حیدرکی - آریا ذوقی - میثم شریفی - کاظم غلامی - سید سعید ملکوتی
تاریخ	پیمان بیگدلی - علی دانایی - محمود صالح زاده - مبین غلامی نژاد - علیرضا کاهیدوند - مهدی کرلایی - آزاده میرزایی - زهرا نعمتی - حامد یاری
جغرافیا	پیمان بیگدلی - محمود صالح زاده - مبین غلامی نژاد - علیرضا کاهیدوند - عارف گلیوری - آزاده میرزایی - الهام میرزایی - مهتاب ناصریه - زهرا نعمتی - حامد یاری
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - محمدجواد سدهی - عاطفه صاحب قدم - سعید قدرتی پور - شبیر قنبری - احمد منصور - فیروز نژادنجف
روان شناسی	سجاد بازوکیان - مهدی جاهدی - مهدیه السادات رضوی - سید هانی رکن الدینی - سیمین زاهدی - سیده ضحی سکاکی - پری ناز حسن گلپایگانی - محمد ابراهیم مازنی

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی - محتوایی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی نژاد - علیرضا شعبانی - حامد حسین خانی	پیام ابراهیم نژاد - مریم اسماعیلی - شقایق راهبریان - زهرا فتحی - محسن فراهانی
اقتصاد	نیلوفر شیرخدائی	نیلوفر شیرخدائی	سارا شریفی	مائده شاهمرادی - پری ناز حسن گلپایگانی	کوثر رعدی - فاطمه صفری
علوم و فنون ادبی	کوروش بقائی راوری	ابوالفضل قاضی	مهدی کرانی	جمال طباطبائی نژاد - سعید همایون فر	الهه آرنی حصاری - نواب رحیمی پور - هانیه رمدانی - مهرو شریف الحسینی - زهرا صادقی
جامعه شناسی	حبیبه صالح نژاد	محمد ابراهیم مازنی	محمد ابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان - پیمان بیگدلی - حامد یاری	سعید ستوده مهر - علی سلوکی - فاطمه صفری - آریان عاشوری
عربی	کوروش بقائی راوری	کاظم غلامی	کاظم غلامی	سید محمدعلی چنائی - نوید امساکي - جمال الدین هنرور	مختار حسامی - محمد رمزی - کوثر صادقی - زینب فاطمی نویسی
تاریخ	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی	عارف گلیوری - حامد یاری - علیرضا کاهیدوند	وجیهه صادقی - علی نیک آبادی
جغرافیا	زهرا نعمتی	زهرا نعمتی حمیدرضا میرعالیلو	علیرضا کاهیدوند	بهروز یحیی - مهتاب ناصریه	ریحانه شعبان زاده - وجیهه صادقی
فلسفه و منطق	محمدجواد سدهی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانبور - اصغر حجازیان - منوچهر ستینه	مهدی بادامه مه - پرگل رحیمی - فرهاد علی نژاد - شبیر قنبری
روان شناسی	محسن پیرحسین لو	سیده ضحی سکاکی	سیده ضحی سکاکی	محمدجواد حیدر - سیمین زاهدی - مهدی جاهدی - سید هانی رکن الدینی	سهیلا السادات رضوی - فرهاد علی نژاد

مدیر آزمون: مهدی هاشمی
سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانبور
مشاور محتوایی: سعید احمدپور

Azmoon.kheilisabz.com

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱

دو برابر یک واحد بیشتر از عددی، با قرینه نصف آن برابر است. این عدد کدام است؟

- (۱) $0/8$ (۲) $-0/8$ (۳) $0/6$ (۴) $-0/6$

پاسخ: گزینه ۲

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۱)

مشاوره از تمرینات کتاب درسی در این قسمت غافل نشوید.

خودت حل کنی بهتره عدد مورد نظر را x بگیرد و معادله را برحسب آن بنویسد.

درس نامه ●● (۱) مسائل توصیفی: بعضی وقتها سؤال، معادله را مستقیم به ما نمی‌دهد و با یک جمله در مورد یک مجهول با ما صحبت می‌کند. ما باید آن مجهول را x بگیریم و با اطلاعاتی که سؤال به ما می‌دهد، یک معادله برحسب x بنویسیم و آن را حل کنیم.
(۲) در تبدیل جملات فارسی به زبان ریاضی، چند اصطلاح پرکاربرد داریم که در جدول زیر آورده‌ایم:

اسم اصطلاح	معنی	مثال با x
قرینه عدد	پشت عدد، منفی می‌گذاریم.	$-x$
معکوس (وارون) عدد	جای صورت و مخرج را عوض می‌کنیم.	$\frac{1}{x}$
مربع (مجذور) عدد	توان ۲	x^2
مکعب عدد	توان ۳	x^3
جزر عدد	رادیکال	$\sqrt{x}$
نصف، ثلث، ربع و خمس عدد	به ترتیب $\frac{1}{2}$ ، $\frac{1}{3}$ ، $\frac{1}{4}$ و $\frac{1}{5}$ عددی	$\frac{x}{2}$ ، $\frac{x}{3}$ ، $\frac{x}{4}$ ، $\frac{x}{5}$

(۳) وقتی می‌خواهیم عبارات فارسی را به ریاضی تبدیل کنیم، از سمت چپ به راست عمل می‌کنیم.

مثلاً در عبارت «مربع ثلث عددی»، اول ثلث و بعد مربع را اثر می‌دهیم: $\frac{x^2}{9} = \left(\frac{x}{3}\right)^2$ مربع $\rightarrow$ مرحله (۲) $\frac{x}{3}$ ثلث $\rightarrow$ مرحله (۱) x عدد اولیه
مرحله ۲ مرحله ۱

پاسخ تشریحی گام اول: عدد مورد نظر را x می‌گیریم. دو جمله را به ریاضی می‌نویسیم:

$$2(x+1) \Rightarrow \text{مرحله ۲} \Rightarrow x+1 \Rightarrow \text{مرحله ۱}$$

«دو برابر یک واحد بیشتر از عددی» می‌شود:

مرحله ۲
مرحله ۱
گام دوم:

$$\frac{-x}{2} \Rightarrow \text{مرحله ۲} \Rightarrow \frac{x}{2} \Rightarrow \text{مرحله ۱}$$

«قرینه نصف آن عدد» می‌شود:

مرحله ۲
مرحله ۱

گام سوم: حالا دو مقدار به دست آمده را برابر قرار می‌دهیم و معادله را حل می‌کنیم:

$$2(x+1) = \frac{-x}{2} \Rightarrow 2x+2 = \frac{-x}{2} \xrightarrow{\times 2} 4x+4 = -x \Rightarrow 4x+x = -4 \Rightarrow 5x = -4 \Rightarrow x = \frac{-4}{5} = \frac{-8}{10} = -0/8$$

تست و پاسخ ۲

ریشه‌های کدام معادله از ریشه‌های معادله $4x^2 = 9$ ، یک واحد بیشتر است؟

- (۱) $4x^2 - 8x - 5 = 0$ (۲) $4x^2 + 8x - 5 = 0$ (۳) $4x^2 - 5x - 8 = 0$ (۴) $4x^2 + 5x - 8 = 0$

پاسخ: گزینه ۱

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

مشاوره نوشتن معادله درجه دوم با داشتن ریشه‌هایش را حتماً بلد باشید.

خوبت حل کنی بهتره اگر $A^2 = B$ و $B \geq 0$ باشد، آن گاه $A = \pm\sqrt{B}$.

نکات ۱) اگر $x^2 = k$ و $k \geq 0$ ، آن گاه $x = \pm\sqrt{k}$.

۲) معادله درجه دومی که ریشه‌های آن x_1 و x_2 باشد، به صورت $a(x-x_1)(x-x_2) = 0$ است. مقدار a با توجه به سؤال تعیین می‌شود.

$$4x^2 = 9 \Rightarrow x^2 = \frac{9}{4} \Rightarrow x = \pm\sqrt{\frac{9}{4}} = \pm\frac{3}{2}$$

پاسخ تشریحی گام اول: معادله اولیه را حل می‌کنیم:

$$x_1 = \frac{3}{2} \xrightarrow{\text{یک واحد بیشتر}} x'_1 = \frac{3}{2} + 1 = \frac{5}{2}$$

گام دوم: یک واحد بیشتر از ریشه‌های اولیه را حساب می‌کنیم:

$$x_2 = \frac{-3}{2} \xrightarrow{\text{یک واحد بیشتر}} x'_2 = \frac{-3}{2} + 1 = \frac{-1}{2}$$

گام سوم: معادله‌ای که ریشه‌های آن $x'_1 = \frac{5}{2}$ و $x'_2 = \frac{-1}{2}$ باشند، به صورت زیر است:

$$a(x-x'_1)(x-x'_2) = 0 \Rightarrow a(x-\frac{5}{2})(x+\frac{1}{2}) = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} a(x^2 + (\frac{-5}{2} + \frac{1}{2})x + (\frac{-5}{2} \times \frac{1}{2})) = 0 \Rightarrow a(x^2 - 2x - \frac{5}{4}) = 0$$

گام چهارم: با توجه به گزینه‌ها (که ضریب x^2 در آن‌ها ۴ است)، جای a ، ۴ قرار می‌دهیم:

$$4(x^2 - 2x - \frac{5}{4}) = 0 \Rightarrow 4x^2 - 8x - 5 = 0$$

تست و پاسخ ۳

در حل معادله درجه دوم $-3x^2 + 4x + 15 = 0$ به روش مربع کامل، به تساوی $(x-p)^2 = q$ رسیده‌ایم. مقدار $\frac{\sqrt{q}}{p}$ کدام است؟

$$\frac{21}{4} \quad (4)$$

$$\frac{7}{3} \quad (3)$$

$$\frac{21}{2} \quad (2)$$

$$\frac{7}{2} \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره حل معادله درجه دو به روش مربع کامل جزء مطالبی است که به خاطر کاربرد کم آن، اغلب فراموش می‌شود. درس نامه این تست را بخوانید.

خوبت حل کنی بهتره معادله $(x-p)^2 = q$ را باز کنید و بعد در -3 ضرب کنید.

درس نامه •• حل معادله درجه دو به روش مربع کامل

مراحل حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به روش مربع کامل به صورت زیر است:

$$x^2 + \frac{b}{a}x = -\frac{c}{a}$$

(۱) c را به سمت راست می‌بریم و دو طرف را به a تقسیم می‌کنیم:

$$\frac{b}{a} \xrightarrow{\text{تقسیم بر } a} \frac{b}{a} \xrightarrow{\text{توان } 2} \frac{b^2}{4a^2}$$

(۲) نصف ضریب x را به توان دو می‌رسانیم:

$$x^2 + \frac{b}{a}x + \frac{b^2}{4a^2} = -\frac{c}{a} + \frac{b^2}{4a^2}$$

(۳) عدد به دست آمده از مرحله قبل را به طرفین تساوی مرحله (۱) اضافه می‌کنیم:

$$(x + \frac{b}{2a})^2 = \frac{-4ac + b^2}{4a^2} \rightarrow A$$

(۴) سمت چپ را به شکل مربع کامل می‌نویسیم:

$$x + \frac{b}{2a} = \pm\sqrt{A} \Rightarrow x = \frac{-b}{2a} \pm \sqrt{A}$$

(۵) وقتی $y^2 = A$ و $A \geq 0$ ، نتیجه می‌گیریم $y = \pm\sqrt{A}$ ، پس:

نکته در تبدیل معادله $ax^2 + bx + c = 0$ در روش مربع کامل به تساوی $(x-p)^2 = q$ می‌رسیم و داریم: $p = \frac{-b}{2a}$ و $q = \frac{\Delta}{4a^2}$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی راه حل اول: معادله $-3x^2 + 4x + 15 = 0$ را مرحله به مرحله به روش مربع کامل حل می‌کنیم:

گام اول: عدد ۱۵ را به سمت راست تساوی می‌بریم و دو طرف را بر ۳- تقسیم می‌کنیم:

$$-3x^2 + 4x = -15 \xrightarrow{+(-3)} x^2 - \frac{4}{3}x = 5$$

گام دوم: نصف ضریب x را به توان ۲ می‌رسانیم:

$$\frac{-4}{3} \xrightarrow{\text{نصف}} \frac{-2}{3} \xrightarrow{\text{توان ۲}} \frac{4}{9}$$

گام سوم: عدد $\frac{4}{9}$ را به دو طرف معادله مرحله (۱) اضافه می‌کنیم:

$$x^2 - \frac{4}{3}x + \frac{4}{9} = 5 + \frac{4}{9}$$

گام چهارم: سمت چپ تساوی را به شکل اتحاد مربع می‌نویسیم:

$$(x - \frac{2}{3})^2 = \frac{49}{9}$$

گام پنجم: معادله بالا را با معادله $(x-p)^2 = q$ تطابق می‌دهیم، پس:

$$(x - \frac{2}{3})^2 = \frac{49}{9}$$

$\begin{matrix} p & q \\ \frac{2}{3} & \frac{49}{9} \end{matrix}$

گام ششم: پس داریم:

$$\frac{\sqrt{q}}{p} = \frac{\sqrt{\frac{49}{9}}}{\frac{2}{3}} = \frac{\frac{7}{3}}{\frac{2}{3}} = \frac{7}{2}$$

راه دوم: از معادله $(x-p)^2 = q$ به معادله اصلی می‌رسیم.

گام اول: معادله بالا را باز می‌کنیم:

$$x^2 - 2px + p^2 = q \Rightarrow x^2 - 2px + p^2 - q = 0$$

گام دوم: طرفین معادله بالا را در ۳- ضرب می‌کنیم:

$$x^2 - 2px + p^2 - q = 0 \xrightarrow{\times(-3)} -3x^2 + 6px - 3p^2 + 3q = 0$$

گام سوم: ضرایب معادله $-3x^2 + 6px - 3p^2 + 3q = 0$ و $-3x^2 + 4x + 15 = 0$ باید برابر باشند:

$$-3x^2 + 6px - 3p^2 + 3q = 0 \Rightarrow \begin{cases} 6p = 4 \Rightarrow p = \frac{4}{6} = \frac{2}{3} \\ -3p^2 + 3q = 15 \xrightarrow{\div 3} -p^2 + q = 5 \Rightarrow \xrightarrow{p=\frac{2}{3}} -\frac{4}{9} + q = 5 \Rightarrow q = \frac{49}{9} \end{cases}$$

گام چهارم:

$$\frac{\sqrt{q}}{p} = \frac{\sqrt{\frac{49}{9}}}{\frac{2}{3}} = \frac{\frac{7}{3}}{\frac{2}{3}} = \frac{7}{2}$$

راه سوم:

گام اول: با استفاده از نکته گفته شده در درس‌نامه، داریم:

$$\begin{cases} p = \frac{-b}{2a} = \frac{-4}{2(-3)} = \frac{2}{3} \\ q = \frac{\Delta}{4a^2} = \frac{4^2 - 4(-3)(15)}{4(-3)^2} = \frac{16 + 180}{36} = \frac{4 + 45}{9} = \frac{49}{9} \end{cases}$$

گام دوم:

$$\frac{\sqrt{q}}{p} = \frac{\sqrt{\frac{49}{9}}}{\frac{2}{3}} = \frac{\frac{7}{3}}{\frac{2}{3}} = \frac{7}{2}$$

تست و پاسخ ۴

اگر معادله $(x-2)^2 = m - 2x$ دارای ریشه مضاعف k باشد، حاصل $m + k$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره یادتان باشد که بحث روی تعداد ریشه‌ها به علامت دلتا برمی‌گردد.

خودت حل کنی بهتره دلتا باید صفر باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

درس نامه •• با توجه به علامت دلتا ($\Delta = b^2 - 4ac$)، تعداد ریشه‌های معادله را می‌توان پیدا کرد:

Δ	+	•	-
تعداد ریشه‌ها	۲	یک ریشه مضاعف	صفر
ریشه‌ها	$\frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}, \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$	$\frac{-b}{2a}$	ریشه حقیقی ندارد.

نکته صورت کلی اتحاد مربع دو جمله‌ای به شکل مقابل است: $(a \pm b)^2 = a^2 + b^2 \pm 2ab$

پاسخ تشریحی گام اول: معادله را به صورت استاندارد می‌نویسیم و ضرایب را مشخص می‌کنیم:

$$(x-2)^2 = m - 2x \Rightarrow x^2 + 4 - 4x = m - 2x \Rightarrow \underbrace{x^2}_{a} - \underbrace{2x}_{b} + \underbrace{4 - m}_{c} = 0$$

گام دوم: دلتا را حساب می‌کنیم: $\Delta = b^2 - 4ac = (-2)^2 - 4(1)(4 - m) = 4 - 16 + 4m = 4m - 12$

گام سوم: برای آن که معادله ریشه مضاعف داشته باشد، باید دلتا صفر باشد: $4m - 12 = 0 \Rightarrow 4m = 12 \Rightarrow m = 3$

گام چهارم: گفتیم ریشه مضاعف معادله برابر با $\frac{-b}{2a}$ است، پس: $\underbrace{x^2}_{a} - \underbrace{2x}_{b} + 4 - m = 0 \Rightarrow x_{\text{مضاعف}} = \frac{-(-2)}{2(1)} = 1$

گام پنجم: در نتیجه: $m + k = 3 + 1 = 4$

ریشه مضاعف

تست و پاسخ ۵

اگر مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 - mx + 4 = -2m$ ، به اندازه ۱۴ واحد از حاصل ضرب ریشه‌های آن کم‌تر باشد، نسبت ریشه بزرگ‌تر به ریشه کوچک‌تر این معادله کدام است؟

$$\frac{3}{2} (4)$$

$$\frac{5}{2} (3)$$

$$\frac{5}{3} (2)$$

$$\frac{4}{3} (1)$$

پاسخ: گزینه ۲ (ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲)

مشاوره روابط مربوط به جمع، ضرب و اختلاف ریشه‌های معادله درجه دو را حتماً بلد باشید.

خودت حل کنی بهتره $P = \frac{c}{a}$ و $S = \frac{-b}{a}$

درس نامه •• معادله درجه دو

(۱) به معادله $ax^2 + bx + c = 0$ با شرط $a \neq 0$ ، معادله درجه دو می‌گویند.

دلتای معادله درجه دو برابر است با:

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

ریشه‌های آن برابرند با:

(۲) با توجه به علامت دلتا، تعداد ریشه‌های معادله را می‌توان پیدا کرد:

Δ	+	•	-
تعداد ریشه‌ها	۲	یک ریشه مضاعف	صفر
ریشه‌ها	$\frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}, \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$	$\frac{-b}{2a}$	ریشه حقیقی ندارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

۳ اگر $\Delta > 0$ باشد، مجموع، حاصل ضرب و اختلاف ریشه‌ها برابر است با:

مجموع $(x_1 + x_2)$	ضرب $(x_1 \cdot x_2)$	اختلاف $(x_1 - x_2)$
$S = \frac{-b}{a}$	$P = \frac{c}{a}$	$M = \frac{\sqrt{\Delta}}{ a }$

$$ax^2 - mx + 4 + 2m = 0$$

گام اول: معادله را به صورت استاندارد می‌نویسیم و ضرایب را مشخص می‌کنیم:

$$S = \frac{-b}{a} = \frac{-(-m)}{1} = m$$

$$P = \frac{c}{a} = \frac{4 + 2m}{1} = 2m + 4$$

گام دوم: S و P را حساب می‌کنیم:

$$P = S + 4 \Rightarrow 2m + 4 = m + 4 \Rightarrow m = 0$$

گام سوم: S از P، 4 واحد کم‌تر است، پس:

$$x^2 - mx + 4 + 2m = 0 \xrightarrow{m=0} x^2 - 10x + 24 = 0$$

گام چهارم: با جای گذاری $m = 0$ ، معادله به شکل مقابل درمی‌آید:

$$x^2 - 10x + 24 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x-4)(x-6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 4 \\ x_2 = 6 \end{cases}$$

گام پنجم: معادله بالا را به روش تجزیه حل می‌کنیم:

$$\frac{x_2}{x_1} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

گام ششم: نسبت ریشه بزرگ به کوچک برابر است با:

تست و پاسخ ۶

حاصل ضرب ریشه‌های معادله $\frac{3x+1}{x-4} = \frac{2x+1}{x+3}$ کدام است؟

-۱۷ (۴)

۱۷ (۳)

-۷ (۲)

۷ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره اگر در معادله گویا، حرف از جمع و ضرب ریشه‌ها باشد، باید معادله را به یک معادله درجه دو تبدیل کنید و روی S و P آن بحث کنید.

خودت حل کنی بهتره طرفین وسطین کنید.

نکات ۱) برای حل معادله‌های گویا به شکل $\frac{A}{B} = \frac{C}{D}$ ، ابتدا طرفین وسطین می‌کنیم تا معادله از شکل کسری درآید، بعد آن را حل می‌کنیم:

$$\frac{A}{B} = \frac{C}{D} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} AD = BC$$

۲) در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر $\Delta > 0$ ، حاصل ضرب ریشه‌ها برابر با $\frac{c}{a}$ است.

$$\frac{3x+1}{x-4} = \frac{2x+1}{x+3} \Rightarrow (3x+1)(x+3) = (2x+1)(x-4)$$

پاسخ تشریحی گام اول: طرفین وسطین می‌کنیم:

$$3x^2 + 9x + x + 3 = 2x^2 - 8x + x - 4 \Rightarrow x^2 + 17x + 7 = 0$$

گام دوم: دو طرف را ساده می‌کنیم:

$$P = \frac{c}{a} = \frac{7}{1} = 7$$

گام سوم: حاصل ضرب ریشه‌های معادله بالا برابر است با:

تست و پاسخ ۷

مجموع جواب‌های معادله $\frac{x^2 - (1-2x)^2}{x-1} + \frac{4}{x} = -3$ کدام است؟

$\frac{4}{3}$ (۴)

$-\frac{4}{3}$ (۳)

$\frac{2}{3}$ (۲)

$-\frac{2}{3}$ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره شبیهه این سوال در کنکور ۱۴۰۰ آمده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

خودت حل کنی بهتره صورت کسر اول را با اتحاد مزدوج تجزیه کنی.

$$A^2 - B^2 = (A-B)(A+B)$$

نکات ۱ عبارت‌های به فرم $A^2 - B^2$ را به کمک اتحاد مزدوج تجزیه می‌کنیم:

۲ در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر $\Delta > 0$ ، مجموع ریشه‌ها برابر با $-\frac{b}{a}$ است.

پاسخ تشریحی گام اول: صورت کسر اول را به کمک اتحاد مزدوج تجزیه می‌کنیم:

$$\frac{x^2 - (1-2x)^2}{x-1} = \frac{(x + (1-2x))(x - (1-2x))}{x-1} = \frac{(1-x)(3x-1)}{-(x-1)} = -(x-1)(3x-1)$$

گام دوم: عبارت به دست آمده در گام اول را در صورت کسر اول قرار می‌دهیم و کسر را ساده می‌کنیم:

$$\frac{x^2 - (1-2x)^2}{x-1} + \frac{4}{x} = -3 \Rightarrow \frac{-(x-1)(3x-1)}{x-1} + \frac{4}{x} = -3 \Rightarrow -3x + 1 + \frac{4}{x} = -3$$

گام سوم: کسر $\frac{4}{x}$ را در سمت چپ ننگه می‌داریم و بقیه عبارت‌ها را به سمت راست می‌بریم:

$$-3x + 1 + \frac{4}{x} = -3 \Rightarrow \frac{4}{x} = 3x - 4$$

گام چهارم: طرفین وسطین می‌کنیم:

$$\frac{4}{x} = \frac{3x-4}{1} \Rightarrow 3x^2 - 4x = 4 \Rightarrow 3x^2 - 4x - 4 = 0$$

گام پنجم: مجموع ریشه‌های معادله بالا برابر است با:

$$S = \frac{-b}{a} = \frac{4}{3}$$

تست و پاسخ ۸

نیمای ۲۰۰ هزار تومان پول را بین خواهرانش تقسیم می‌کند. چند دقیقه بعد، برادرش به این جمع اضافه می‌شود. نیمای پول‌ها را جمع می‌کند و دوباره میان آن‌ها تقسیم می‌کند. در این مرحله به هر یک ۱۰ هزار تومان کم‌تر می‌رسد. نیمای چند خواهر دارد؟

۳ (۱)   ۴ (۲)   ۵ (۳)   ۶ (۴)

پاسخ: گزینه ۲ (ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

مشاوره از مسائل مربوط به معادله گویا غافل نشوید.

خودت حل کنی بهتره تعداد نفرات اولیه x و تعداد نفرات ثانویه $x+1$ است.

پاسخ تشریحی **گام اول:** تعداد نفرات اولیه (خواهرها) را x می‌گیریم. در این صورت سهم هر نفر برابر است با: $\frac{\text{کل پول}}{\text{تعداد}} = \frac{200}{x}$ سهم اولیه هر نفر

گام دوم: یک نفر (برادر) به جمع اضافه می‌شود، پس تعداد نفرات ثانویه $x+1$ می‌شود. در این صورت سهم هر نفر برابر است با:

$$\text{سهم ثانویه هر نفر} = \frac{\text{کل پول}}{\text{تعداد}} = \frac{200}{x+1}$$

گام سوم: سهم اولیه هر نفر از سهم ثانویه‌اش، ۱۰ هزار تومان بیشتر است، پس:

$$10 = \frac{200}{x} - \frac{200}{x+1} \xrightarrow{\times \frac{1}{10}} \frac{20}{x} - \frac{20}{x+1} = 1$$

گام چهارم: دو طرف را در $x(x+1)$ ضرب می‌کنیم:

$$\frac{x(x+1)}{x} \cdot \frac{20}{x} - \frac{x(x+1)}{x+1} \cdot \frac{20}{x+1} = 1 \cdot x(x+1) \Rightarrow 20(x+1) - 20x = x(x+1) \Rightarrow 20x + 20 - 20x = x^2 + x \Rightarrow x^2 + x - 20 = 0$$

گام پنجم: معادله را به روش تجزیه حل می‌کنیم:

$$x^2 + x - 20 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x+5)(x-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -5 \times \\ x = 4 \checkmark \end{cases}$$

پس تعداد خواهرها، ۴ نفر بوده است.

تست و پاسخ ۹

یک شرکت می‌خواهد به یکی از کارکنان بخش اجرایی خود وام خرید خودرو بدهد. اگر در بخش اجرایی این شرکت، ۵ نیروی اداری، ۲ نیروی خدماتی و ۷ کارگر داشته باشیم، این کار به چند طریق امکان‌پذیر است؟

۲۸ (۴)   ۳۵ (۳)   ۷۰ (۲)   ۱۴ (۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ: گزینه ۱

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

مشاوره در ابتدای مبحث شمارش، فرق بین «اصل جمع» و «اصل ضرب» را خوب یاد بگیرید.

خودت حل کنی بهتره از کدام حرف ربط در جملات استفاده می کنید؟ «یا» یا «و».

درس نامه •• اصل جمع و اصل ضرب

اصل جمع: اگر بتوان کار ۱ را به m_1 روش، کار ۲ را به m_2 روش، کار ۳ را به m_3 روش و ... انجام داد و این کارها را نتوان با هم انجام داد، در این صورت به $m_1 + m_2 + m_3 + \dots$ روش می توان کار ۱ یا کار ۲ یا کار ۳ یا ... را انجام داد.

اصل ضرب: اگر کاری در چند مرحله انجام شود، به طوری که مرحله اول به m_1 روش و مرحله دوم به m_2 روش و ... انجام پذیر باشد، کل آن کار را به $m_1 \times m_2 \times \dots$ روش می توان انجام داد.

نکته

اصل	جمع	ضرب
حرف ربط بین جملات	یا	و

پاسخ تشریحی می خواهیم به یک نیروی اداری یا یک نیروی خدماتی یا یک کارگر وام خودرو بدهیم.

$$14 = 7 + 2 + 5$$

↑ کارگر
↑ خدماتی اداری
↑

↓ یا
↓ یا
↓

با توجه به حرف ربط «یا» از اصل جمع استفاده می کنیم:

تست و پاسخ ۱۰

چند عدد سه رقمی با ارقام زوج می توانیم بنویسیم؟

۱۲۵ (۴)

۱۲۰ (۳)

۱۰۰ (۲)

۸۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره معروفترین سوالات اصل ضرب، سوالات عددنویسی هستند که مدل های مختلفی هم دارند.

خودت حل کنی بهتره از صدگان شروع کنید.

درس نامه •• اصل ضرب

اگر کاری در چند مرحله انجام شود، به طوری که مرحله اول به m_1 روش و مرحله دوم به m_2 روش و ... انجام پذیر باشد، کل آن کار را به $m_1 \times m_2 \times \dots$ روش می توان انجام داد.

نکته در سوالات اصل ضرب، باید از خانهای که محدودیت بیشتری دارد شروع کنیم.

پاسخ تشریحی گام اول: در کل سه خانه داریم:

$$\overline{\text{یکان}} \times \overline{\text{دهگان}} \times \overline{\text{صدگان}}$$

می خواهیم با ارقام زوج آن ها را پر کنیم. در کل ۵ رقم زوج داریم: ۰، ۲، ۴، ۶ و ۸

۸۰۶۰۴۰۲

$$\overline{\text{یکان}} \times \overline{\text{دهگان}} \times \overline{\text{صدگان}}$$

گام دوم: از صدگان شروع می کنیم که محدودیت دارد. صدگان نمی تواند صفر باشد، پس ۴ حالت دارد:

$$\overline{\text{یکان}} \times \overline{\text{دهگان}} \times \overline{\text{صدگان}}$$

$$\overline{\text{یکان}} \times \overline{\text{دهگان}} \times \overline{\text{صدگان}} = 100$$

گام سوم: دهگان و یکان محدودیتی ندارند و چون تکرار مجاز است، هر کدام ۵ حالت دارند:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۱

علی به همراه ۵ دوست خود سوار مترو شده‌اند، به طوری که از ایستگاهی که آن‌ها سوار شده‌اند تا پایان خط، ۵ ایستگاه مختلف داریم. اگر علی در دومین ایستگاه پیاده شود و رضا همراه او نباشد، چند حالت مختلف برای پیاده شدن این افراد داریم؟

۵۰۰ (۱)   ۵۱۲۰ (۲)   ۲۵۰۰ (۳)   ۳۱۲۵ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سوالات اصل ضرب، از خانه‌ای که محدودیت بیشتری دارد، شروع می‌کنیم.

خودت حل کنی بهتره ترتیب پرکردن: علی ← رضا ← دوست‌ها

درس نامه •• اصل ضرب

اگر کاری در چند مرحله انجام شود به طوری که مرحله اول به m_1 روش و مرحله دوم به m_2 روش و ... انجام پذیر باشد، کل آن کار را به $m_1 \times m_2 \times \dots$ روش می‌توان انجام داد.

نکته در سوالات اصل ضرب، باید از خانه‌ای که محدودیت بیشتری دارد شروع کنیم.

پاسخ تشریحی گام اول: در کل ۶ نفر (علی، رضا و ۴ دوستشان) داریم:

$$\frac{1}{\text{علی}} \times \frac{4}{\text{دوست ۱}} \times \frac{3}{\text{دوست ۲}} \times \frac{2}{\text{دوست ۳}} \times \frac{1}{\text{دوست ۴}}$$

$$\frac{1}{\text{علی}} \times \frac{4}{\text{دوست ۱}} \times \frac{3}{\text{دوست ۲}} \times \frac{2}{\text{دوست ۳}} \times \frac{1}{\text{دوست ۴}}$$

گام دوم: علی در دومین ایستگاه پیاده می‌شود، پس یک حالت دارد:

$$\frac{1}{\text{علی}} \times \frac{4}{\text{دوست ۱}} \times \frac{3}{\text{دوست ۲}} \times \frac{2}{\text{دوست ۳}} \times \frac{1}{\text{دوست ۴}}$$

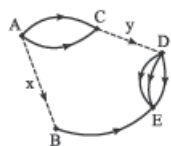
گام سوم: رضا در ایستگاه ۲ پیاده نشد، پس چهار حالت برای پیاده شدن او وجود دارد: (ایستگاه‌های ۱، ۳، ۴ و ۵)

تذکر چون علی و رضا محدودیت داشتند، پس با آن‌ها شروع کردیم.

گام چهارم: ۴ نفر دیگر محدودیتی ندارند و هر کدام می‌توانند در ۵ ایستگاه مختلف پیاده شوند.

$$\frac{1}{\text{علی}} \times \frac{4}{\text{دوست ۱}} \times \frac{5}{\text{دوست ۲}} \times \frac{5}{\text{دوست ۳}} \times \frac{5}{\text{دوست ۴}} = 4 \times 5^4 = 4 \times 625 = 2500$$

تست و پاسخ ۱۲

شخصی می‌خواهد از شهر A به شهر E سفر کند. اگر تعداد راه‌های بین شهر C و D برابر y و تعداد راه‌های بین شهر A و B برابر x باشد، به طوری که تعداد کل حالت‌های ممکن برای سفر از شهر A به E برابر ۱۷ باشد، کدام گزینه درست است؟ (تمام مسیرها یک‌طرفه هستند.)

$x = 4$ و $y = 3$ (۴) $x = 3$ و $y = 4$ (۳) $x = 2$ و $y = 5$ (۲) $x = 5$ و $y = 2$ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره سوالات مسیری که مثل این‌جا هم از بالا و هم از پایین می‌توانیم برویم را باید حالت‌بندی کنیم.

خودت حل کنی بهتره به دو حالت می‌توانیم از A به E برویم: یکی ACDE و دیگری ABE

درس نامه •• بعضی وقت‌ها باید مسئله را به چند قسمت تفکیک کنیم و حالت‌های هر قسمت را به کمک اصل ضرب یا ... حساب کنیم:

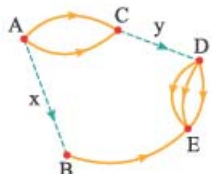

$$\Rightarrow \text{تعداد کل حالات} = n_1 + n_2 + n_3 + \dots$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: برای رفتن از A به E، دو حالت داریم: (۱) مسیر ACDE (۲) مسیر ABE

مسیر (۱): $\frac{2}{C \text{ به } A} \times \frac{y}{D \text{ به } C} \times \frac{3}{E \text{ به } D} = 6y$

مسیر (۲): $\frac{x}{B \text{ به } A} \times \frac{1}{E \text{ به } B} = x$

گام سوم: با توجه به این که برای رفتن از A به E، باید مسیر (۱) یا مسیر (۲) را انتخاب کنیم؛ پس طبق اصل جمع، تعداد کل حالات برابر است با: $6y + x$

گام چهارم: طبق اطلاعات صورت سؤال، عبارت به دست آمده در گام قبل، باید برابر ۱۷ باشد:

گام پنجم: به جای y عدد قرار می‌دهیم و x متناظرش را حساب می‌کنیم. x و y باید اعداد طبیعی باشند:

$$6y + x = 17 \xrightarrow{y=1} 6 + x = 17 \Rightarrow x = 11 \text{ (در گزینه‌ها نیست.)}$$

$$6y + x = 17 \xrightarrow{y=2} 12 + x = 17 \Rightarrow x = 5 \checkmark$$

پس $x = 5$ و $y = 2$ می‌تواند جواب باشد.

تذکره به ازای $y = 3$ و مقادیر بالاتر y، مقدار x منفی می‌شود و جوابی نداریم.

تست و پاسخ ۱۳

با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ چند عدد زوج پنج رقمی می‌توان نوشت که رقم دهگان آن، ۶ باشد؟ (تکرار ارقام مجاز نیست.)

۳۸۰ (۴)

۳۶۰ (۳)

۳۴۰ (۲)

۳۲۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره اگر صفر می‌توانست در یکان قرار بگیرد، حالت بندی کنید.

خودت حل کنی بهتره «یکان ۰» یا «یکان ۲ و ۴»
حالت (۱)   حالت (۲)

نکته در سؤالات مربوط به عددنویسی «اگر رقم صفر و چند رقم دیگر می‌توانستند در یکان قرار بگیرند، مسئله را به دو حالت تقسیم

می‌کنیم: (۱) یکان صفر باشد. (۲) یکان غیر صفر باشد.

تعداد اعداد ممکن در هر دو حالت را می‌نویسیم و بعد با هم جمع می‌کنیم.

پاسخ تشریحی گام اول: عدد ۶ را دهگان قرار می‌دهیم:

$$\frac{6}{\text{یکان}} \times \frac{1}{\text{دهگان}} \times \frac{1}{\text{صدگان}} \times \frac{1}{\text{هزارگان}} \times \frac{1}{\text{ده هزارگان}}$$

گام دوم: با توجه به نکته بالا، چون صفر و چند رقم دیگر (یعنی ۲ و ۴) می‌توانند در یکان باشند، پس مسئله را به دو حالت تقسیم می‌کنیم. دقت کنید که رقم ۶ در دهگان استفاده شده است.

گام سوم: (۱) یکان صفر باشد: یکان یک حالت دارد. تا این جا دو رقم را استفاده کرده ایم (۰ و ۶). تا رقم باقی مانده که با آن‌ها صدگان، هزارگان و ده هزارگان را پر می‌کنیم (به ترتیب ۶، ۵ و ۴ حالت).

$$\frac{4}{\text{ده هزارگان}} \times \frac{5}{\text{هزارگان}} \times \frac{6}{\text{صدگان}} \times \frac{1}{\text{دهگان}} \times \frac{1}{\text{یکان}} = 120$$

(۲) یکان صفر نباشد: یکان دو حالت دارد (۲ یا ۴). تا این جا دو رقم را استفاده کرده ایم (۶ در دهگان است و از بین ۲ و ۴ یکی در یکان). بعد می‌رویم سراغ ده هزارگان (چون محدودیت صفر نبودن دارد) و برای آن ۵ حالت داریم. برای رقم هزارگان، صفر برمی‌گردد و باز هم ۵ حالت

داریم و در نهایت برای صدگان ۴ حالت.

$$\frac{5}{\text{ده هزارگان}} \times \frac{5}{\text{هزارگان}} \times \frac{4}{\text{صدگان}} \times \frac{1}{\text{دهگان}} \times \frac{2}{\text{یکان}} = 200$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

$$۱۲۰ + ۲۰۰ = ۳۲۰$$

گام چهارم: مجموع تعداد دو حالت صفحه قبل برابر است با:

تست و پاسخ ۱۴

چند عدد سه رقمی شامل رقم ۴ داریم؟

$$۳۲۴ (۴)$$

$$۱۷۱ (۳)$$

$$۵۲۵ (۲)$$

$$۲۵۲ (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره اگر احساس کردید شمارش خواسته سؤال سخت است، نگاهی به متمم آن بیندازید. شاید آسان باشد!

خوبت حل کنی بهتره چند عدد سه رقمی داریم که رقم ۴ ندارند؟ کلاً چند عدد سه رقمی داریم؟

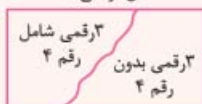
درس نامه •• اصل متمم

جملات «عدد ۳ رقمی شامل رقم ۴ باشد» و «عدد ۳ رقمی شامل رقم ۴ نباشد» را در نظر بگیرید.

جمله (۲)

جمله (۱)

کل ۳ رقمی ها

حساب کردن مستقیم تعداد حالات جمله (۱) کار دشواری است، ولی شمردن مستقیم تعداد حالات جمله (۲) آسان است. از طرفی مجموع این دو حالت برابر با کل اعداد ۳ رقمی می شود:

این جور مواقع اگر تعداد حالات جمله (۱) را خواستند، تعداد کل ۳ رقمی ها و تعداد ۳ رقمی های بدون رقم ۴ را حساب می کنیم و از هم کم می کنیم:

$$(تعداد ۳ رقمی های بدون رقم ۴) - (تعداد کل ۳ رقمی ها) = تعداد ۳ رقمی های شامل رقم ۴$$

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد کل ۳ رقمی ها را حساب می کنیم:

$$\frac{۹}{۹} \times \frac{۱۰}{۱۰} \times \frac{۱۰}{۱۰} = ۹۰۰$$

یکان   دهگان   صدگان

گام دوم: تعداد کل ۳ رقمی هایی که رقم ۴ ندارند را حساب می کنیم:

$$\frac{۸}{۸} \times \frac{۹}{۹} \times \frac{۹}{۹} = ۶۴۸$$

یکان   دهگان   صدگان

گام سوم: $۲۵۲ = (تعداد ۳ رقمی های بدون رقم ۴) - (تعداد کل ۳ رقمی ها)$

$$۹۰۰ - ۶۴۸$$

تست و پاسخ ۱۵

کدام گزینه در مخرج کسر $\frac{n!}{(n-1)!}$ قرار بگیرد تا حاصل کسر برابر $n^2 - n$ شود؟ ($n > 5$)

$$(۴) (n-2)(n-3)$$

$$(۳) n-2$$

$$(۲) (n-2)!$$

$$(۱) (n-1)!$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

خوبت حل کنی بهتره با $n = 6$ گزینه ها را چک کنید.

درس نامه •• فاکتوریل

$$۱ \times ۲ \times ۳ \times \dots \times n = n!$$

حاصل ضرب اعداد طبیعی متوالی از ۱ تا n را با $n!$ نشان می دهیم:

نکات ۱) فاکتوریل هایی که بهتر است آن ها را حفظ باشیم، در جدول زیر آمده اند:

$۰! = ۱$	$۱! = ۱$	$۲! = ۲$	$۳! = ۶$	$۴! = ۲۴$	$۵! = ۱۲۰$	$۶! = ۷۲۰$
----------	----------	----------	----------	-----------	------------	------------

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

$$n! = n \times (n-1)! = n \times (n-1) \times (n-2)! = n \times (n-1) \times (n-2) \times (n-3)! = \dots$$

۲

۳ در تساوی $\frac{A}{B} = \frac{C}{D}$ ، به شرط صفر نبودن عبارت‌ها، می‌توانیم جای A با D یا جای B با C را با هم عوض کنیم.

پاسخ تشریحی راه اول:

$$\frac{n!}{\bigcirc} = n^2 - n$$

گام اول: جمله سؤال را به ریاضی می‌نویسیم:

$$\frac{n!}{n^2 - n} = \bigcirc$$

گام دوم: جای $\bigcirc$ و $n^2 - n$ را عوض می‌کنیم. (طبق نکته (۳))

$$\frac{n!}{n(n-1)} = \bigcirc$$

گام سوم: در مخرج از n فاکتور می‌گیریم:گام چهارم: با توجه به نکته (۲)، به جای $n!$ می‌نویسیم $n \times (n-1) \times (n-2)!$ که با مخرج ساده شود:

$$\frac{n \times \cancel{(n-1)} \times (n-2)!}{n \cancel{(n-1)}} = \bigcirc \Rightarrow \bigcirc = (n-2)!$$

راه دوم (عددگذاری):

گام اول: با توجه به شرط $n > 5$ ، جای n ، ۶ قرار می‌دهیم:

$$\frac{n!}{\bigcirc} = n^2 - n \xrightarrow{n=6} \frac{6!}{\bigcirc} = 6^2 - 6 \Rightarrow \frac{720}{\bigcirc} = 30 \xrightarrow{\text{نکته ۳}} \bigcirc = \frac{720}{30} = 24$$

گام دوم: در هر چهار گزینه، $n = 6$ را قرار می‌دهیم. هر کدام که ۲۴ شد، جواب است:

$$\frac{(n-2)(n-3)}{4 \times 2 = 12 \times} \quad \text{۴}$$

$$\frac{n-2}{4 \times} \quad \text{۳}$$

$$\frac{(n-2)!}{4! = 24 \checkmark} \quad \text{۲}$$

$$\frac{(n-1)!}{5! = 120 \times} \quad \text{۱}$$

تست و پاسخ ۱۶

از بین ۱۱ نفر بازیکن یک تیم فوتبال، می‌خواهیم یک گروه ۵ نفره انتخاب کنیم، به طوری که کاپیتان و دروازه‌بان در آن گروه باشند. این کار به چند حالت قابل انجام است؟ (کاپیتان و دروازه‌بان دو شخص متفاوت‌اند).

۱۲۰ (۴)

۱۰۸ (۳)

۹۶ (۲)

۸۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره: حواستان به فرق بین جایگشت (ترتیب) و انتخاب (ترکیب) باشد.

خودت حل کنی بهتره: باید از بین ۹ نفر دیگر، ۳ نفر را انتخاب کنید.

درس نامه... انتخاب (ترکیب)

تعریف	تعداد حالات انتخاب r شیء از بین n شیء
توضیح	ترتیب قرارگرفتن اشیاء انتخاب‌شده در کنار هم اهمیت ندارد.
نمادها	C_r^n یا $\binom{n}{r}$ یا $C(n,r)$
مقدار	$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!}$
حالات خاص	$\binom{n}{n} = \binom{n}{0} = 1$ $\binom{n}{1} = \binom{n}{n-1} = n$ $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

گام اول: دروازه بان و کاپیتان در گروه ۵ نفره حتماً هستند: ○, ○, ○, ○, ○

$$\binom{9}{3}$$

گام دوم: ۳ نفر دیگر گروه از بین ۹ نفر (۱۱ نفر به جز دروازه بان و کاپیتان)، انتخاب می‌شوند:

$$\text{گام سوم: تعداد حالات} = \binom{9}{3} = \frac{9!}{(9-3)!3!} = \frac{9 \times 8 \times 7}{3 \times 2 \times 1} = 84$$

تست و پاسخ ۱۷

به چند طریق می‌توان ۸ خودکار مختلف را بین ۴ نفر به تعداد مساوی تقسیم کرد؟

۵۰۴۰ (۴)

۲۵۲۰ (۳)

۲۵۶ (۲)

۲۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره: شبیه این سؤال را در کنکور ۹۳ داشتیم. انتخاب پشت انتخاب!

خودت حل کنی بهتره: خودکارها را ۲ تا ۲ تا انتخاب کنید.

درس نامه • انتخاب (ترکیب)

تعریف	تعداد حالات انتخاب r شیء از بین n شیء
توضیح	ترتیب قرارگرفتن اشیاء انتخاب شده در کنار هم اهمیت ندارد.
نمادها	C_r^n یا $\binom{n}{r}$ یا $C(n, r)$
مقدار	$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!}$
حالات خاص	$\binom{n}{n} = \binom{n}{0} = 1$ $\binom{n}{1} = \binom{n}{n-1} = n$ $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$

پاسخ تشریحی گام اول: اگر بخواهیم ۸ خودکار را بین ۴ نفر به طور یکسان تقسیم کنیم، به هر کدام ۲ خودکار می‌رسد.

گام دوم:

نفر اول باید ۲ خودکار از بین ۸ خودکار انتخاب کند: $\binom{8}{2}$

نفر دوم باید ۲ خودکار از بین ۶ خودکار باقی مانده انتخاب کند: $\binom{6}{2}$

نفر سوم باید ۲ خودکار از بین ۴ خودکار باقی مانده انتخاب کند: $\binom{4}{2}$

و نفر آخر هم باید ۲ خودکار از بین ۲ خودکار باقی مانده بردارد: $\binom{2}{2}$

گام سوم: کارمان چهار مرحله داشت، پس طبق اصل ضرب تعداد کل حالات برابر است با:

$$\binom{8}{2} \times \binom{6}{2} \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{2}$$

گام چهارم: در حالات خاص جدول گفتیم که $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$ و $\binom{n}{n} = 1$ ، پس:

$$\binom{8}{2} \times \binom{6}{2} \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{2} = \frac{8 \times 7}{2} \times \frac{6 \times 5}{2} \times \frac{4 \times 3}{2} \times 1 = 28 \times 15 \times 6 = 2520$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۸

چند زیرمجموعه ۴ عضوی از مجموعه $\{1, 2, 3, \dots, 9\}$ وجود دارد که حداقل ۳ عضو آن عددی فرد باشند؟

۱۲۶ (۱)   ۹۶ (۲)   ۴۵ (۳)   ۱۵ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره کتاب درسی به تعداد زیرمجموعه‌ها اهمیت داده و چند تمرین از آن آورده است؛ ضمن این‌که در کنکور ۱۳۰۱ هم یک سوال از این مبحث داشتیم.

خودت حل کنی بهتره حداقل ۳ عضو آن فرد، یعنی ۳ فرد یا ۴ فرد.

نکته تعداد زیرمجموعه‌های k عضوی یک مجموعه n عضوی برابر با $\binom{n}{k}$ است.

پاسخ تشریحی گام اول: مجموعه $\{1, 2, \dots, 9\}$ دارای ۵ عضو فرد و ۴ عضو زوج است.

می‌خواهیم زیرمجموعه ۴ عضوی ما، حداقل ۳ عضو فرد داشته باشد، پس دو حالت داریم:

«۳ عضو فرد و ۱ عضو زوج باشد» یا «۴ عضو فرد باشد»
حالت (۱)   حالت (۲)

گام دوم: حالت (۱) ۳ عضو فرد و ۱ عضو زوج باشد:

$$\binom{5}{3} \times \binom{4}{1} = \frac{5 \times 4}{3! \cdot 2!} \times 4 = \frac{20}{2} \times 4 = 40$$

انتخاب ۱ عضو زوج از بین ۴ عضو

انتخاب ۳ عضو از بین ۵ عضو

$$\binom{5}{4} = 5$$

انتخاب ۴ عضو از بین ۵ عضو

حالت (۲) ۴ عضو فرد باشد:

$$40 + 5 = 45$$

گام سوم: طبق اصل جمع، مجموع تعداد دو حالت بالا برابر است با:

تست و پاسخ ۱۹

مطابق شکل زیر، ۸ نقطه روی محیط یک نیم‌دایره و قطر آن قرار دارند. چند مثلث می‌توان رسم کرد که رأس آن‌ها بر این ۸ نقطه واقع باشند؟

۵۱ (۴)   ۴۵ (۳)   ۵۵ (۲)   ۵۶ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره شبیه این سوال (البته آسان‌تر!) را در کتاب درسی داریم. تمرینات کتاب را حتماً خوب یاد بگیرید.

خودت حل کنی بهتره برای تشکیل مثلث باید ۳ نقطه انتخاب کنید که حداکثر ۲ تایی آن روی قطر باشند.

نکته برای ساختن یک مثلث باید ۳ نقطه غیرواقع بر یک امتداد را انتخاب کنیم.

پاسخ تشریحی راه اول:

گام اول: ما باید از بین ۸ نقطه روی شکل، ۳ نقطه انتخاب کنیم که روی یک امتداد نباشند:

حالت (۱) «۳ نقطه از روی قوس» یا «۲ نقطه از روی قوس و ۱ نقطه از قطر» یا «۱ نقطه از روی قوس و ۲ نقطه از قطر»
حالت (۲)   حالت (۳)

۳ حالت داریم:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

$$\binom{5}{3} = \frac{5 \times 4}{3 \times 2!} = 10$$

گام دوم: حالت (۱) ۳ نقطه از بین ۵ نقطه روی قوس انتخاب کنیم:

$$\binom{5}{2} \times \binom{3}{1} = \frac{5 \times 4}{2} \times 3 = 30$$

حالت (۲) «۲ نقطه از بین ۵ نقطه روی قوس» و «۱ نقطه از بین ۳ نقطه روی قطر»:

$$\binom{5}{1} \times \binom{3}{2} = 5 \times 3 = 15$$

حالت (۳) «۱ نقطه از بین ۵ نقطه روی قوس» و «۲ نقطه از بین ۳ نقطه روی قطر»:

$$10 + 30 + 15 = 55$$

گام سوم: مجموع حالات بالا برابر است با:

$$\binom{8}{3} = \frac{8!}{5!3!} = \frac{8 \times 7 \times 6}{6} = 56$$

راه دوم: از روش متمم استفاده می‌کنیم.

گام اول: در کل ۸ نقطه داریم. ۳ تا آن را انتخاب می‌کنیم:

حالتی که این ۳ تا انتخاب شوند.

گام دوم: حالا حالت‌هایی که ۳ نقطه روی یک امتداد می‌افتند را می‌شماریم که فقط ۱ حالت می‌شود:

گام سوم: پس تعداد حالات قابل قبول، $56 - 1 = 55$ می‌شود.

تست و پاسخ ۲۰

اگر $C(n, 6) = P(n-3, 3)$ باشد، n کدام است؟

۱۱ (۴)

۱۰ (۳)

۹ (۲)

۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره فرمول‌های P و C را بلد باشید.

خوبت حل کنی بهتره وسط حل اگر لازم شد از گزینه‌ها کمک بگیرد.

درس نامه •• مقایسه P و C

$C(n, r)$	$P(n, r)$	
ترکیب (انتخاب) r شیء از n شیء	جایگشت r شیء از n شیء	چی می‌خوانیم
تشکیل گروه r نفره با n نفر	تشکیل صف r نفره با n نفر	تعریف
نیست	است	محل قرار گرفتن افراد در آن مهم ...
C_r^n و $\binom{n}{r}$	P_r^n	نمادهای دیگر
$C(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!r!}$	$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$	فرمول
$P(n, r) = C(n, r) \times r!$		رابطه بین P و C

پاسخ تشریحی گام اول: دو طرف تساوی را با روابط بالا باز می‌کنیم:

$$C(n, 6) = P(n-3, 3) \Rightarrow \frac{n!}{(n-6)!6!} = \frac{(n-3)!}{(n-3-3)!} \Rightarrow \frac{n!}{(n-6)!6!} = \frac{(n-3)!}{(n-6)!}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

$$\frac{n!}{(n-6)! \cdot 6!} = \frac{(n-3)!}{(n-6)!} \Rightarrow \frac{n!}{6!} = (n-3)!$$

گام دوم: $(n-6)!$ را از مخرج‌های دو طرف ساده می‌کنیم:

گام سوم: به جای $n!$ می‌نویسیم $n \times (n-1) \times (n-2) \times (n-3)!$:

$$\frac{n \times (n-1) \times (n-2) \times (n-3)!}{6!} = \frac{(n-3)!}{(n-3)!} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} n(n-1)(n-2) = \underset{\text{می‌شه } 720}{6!}$$

گام چهارم: n ، $n-1$ و $n-2$ سه عدد متوالی‌اند؛ پس باید 720 را به صورت ضرب ۳ عدد متوالی بنویسیم: $720 = \underbrace{10}_n \times \underbrace{9}_{n-1} \times \underbrace{8}_{n-2} \Rightarrow n = 10$

تست و پاسخ ۲۱

به ترتیب، کدام گزینه دربردارندهٔ پاسخ صحیح و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام یک از گزینه‌های زیر در رابطه با عمر و دوام کسب و کارها صحیح است؟

ب) کارآفرین کسی است که با ..... و ..... محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

پ) کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد باید بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند؛ به همین دلیل ..... .

۱) الف) به دلیل قطعی بودن سود در بلندمدت، کسب و کارها عمدتاً عمر زیادی خواهند داشت. / ب) تیزبینی - یادگیرنده بودن / پ) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد

۲) الف) تنها نیمی از کسب و کارها از شش‌سالگی عبور کرده و به کارشان ادامه می‌دهند. / ب) ریسک‌پذیری - نوآوری / پ) نیاز به سرمایه فراوان دارد تا بتواند ضررهای احتمالی را پوشش دهد

۳) الف) از آن‌جا که مراقبت از کسب و کارها کار ساده‌ای نیست، اغلب عمر کوتاهی دارند. / ب) نوآوری - خطرپذیری / پ) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد

۴) الف) سودآوری قطعی در بلندمدت عامل ایجاد انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی است. / ب) تیزبینی - یادگیرنده بودن / پ) نیاز به سرمایه فراوان دارد تا بتواند ضررهای احتمالی را پوشش دهد

(درس ۱ - طرح مسئله و نقش کارآفرینان)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره خطبه‌خط صفحات ۴ و ۵ کتاب درسی رو دقیق یاد بگیر که اگر طراح مثل این سؤال با جمله‌ها بازی کنه، گیج نشی. «تعریف

کارآفرین»، «انگیزه لازم برای شروع کارآفرینی»، «علت زنده ماندن کسب و کارها»، و «ویژگی‌های کارآفرین‌ها»، از مباحث‌های مهم این دو صفحه هستند.

پاسخ تشریحی الف) جملات درست:

۲) تنها نیمی از کسب و کارها از شش‌سالگی عبور کرده و به کارشان ادامه می‌دهند.

۳) از آن‌جا که مراقبت از کسب و کارها کار ساده‌ای نیست، اغلب عمر کوتاهی دارند.

۲) و ۳) هر دو به یک مفهوم اشاره دارند و آن این است که راه‌اندازی و مراقبت از یک کسب و کار بسیار سخت است و اغلب کسب و کارها عمر کوتاهی دارند.

جملات نادرست:

۱) چون کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند و این کار چندان آسان نیست، بسیاری از کسب و کارها عمر کوتاهی دارند (سودده بودن کسب و کار قطعی نیست و احتمالی است).

۴) آن‌چه انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد، این است که با این‌که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست؛ پس کسب و کارها هم احتمال شکست را دارند و هم احتمال سودآوری و هیچ‌کدام از این موارد قطعی و حتمی نیستند.

ب) نوآوری - خطرپذیری

کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری (ریسک‌پذیری)، محصولات جدیدی را تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

پ) کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند. به همین دلیل کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.

اشتباه ۲) و ۴) در این است که کارآفرین به سرمایه فراوان برای پوشش ضررهای احتمالی نیاز ندارد، بلکه باید بتواند سرمایه لازم برای راه‌اندازی کسب و کار را فراهم کند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۲۲

یک کارگاه تولید زیلو با ۴ کارگر، محصولات در ابعاد و رنگ‌های مختلف تولید می‌کند که مجموع تولید آن‌ها در یک سال به ۲۲۰۰ زیلو می‌رسد و با توجه به آمار به دست آمده، قیمت هر محصول به طور میانگین ۳۲۰ هزار تومان است. با توجه به هزینه‌های مندرج در جدول زیر، عملکرد سالیانه این کارگاه تولیدی چگونه است؟

حقوق ماهانه هر کارگر	۵ / ۵ میلیون تومان
هزینه اجاره کارگاه	ماهانه ۳ میلیون تومان
هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۲۰۸ میلیون تومان
هزینه سالانه تعمیرات و نگهداری دستگاه‌ها	یک‌چهارم اجاره سالانه کارگاه
هزینه‌های متفرقه	۵۰ درصد هزینه سالانه خرید مواد اولیه

(۱) ۸۳ میلیون تومان ضرر کرده است.

(۲) ۹۳ میلیون تومان سود کرده است.

(۳) ۸۳ میلیون تومان سود کرده است.

(۴) ۹۳ میلیون تومان ضرر کرده است.

(درس ۱ - هزینه‌های تولید، درآمد و سود)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سوالات محاسبه سود و زیان به کسب و کار حواست به ماهانه یا سالانه بودن هزینه‌ها و همین طور تعداد کارکنان باشه.

پاسخ تشریحی

(۱) برای به دست آوردن میزان درآمد، باید قیمت هر کالا را در تعداد محصول به فروش رفته ضرب کنیم:

میلیون تومان $704 = 704,000,000 = 320,000 \times 2,200 \Rightarrow$ قیمت هر واحد محصول $\times$ محصول (به فروش رفته) = درآمد

(۲) در گام دوم باید هزینه‌های سالیانه بنگاه را به دست آوریم: $36 = 12 \times (\text{ماه‌های سال}) \times 3$ میلیون تومان = اجاره سالیانه کارگاه

میلیون تومان $264 = 4 \times (\text{تعداد کارکنان}) \times 12 \times (\text{ماه‌های سال}) \times 5 / 5$ = حقوق سالیانه کارگران

میلیون تومان $9 = 36 \times \frac{1}{4}$ = هزینه سالانه تعمیرات و نگهداری دستگاه‌ها

میلیون تومان $208 =$ هزینه سالیانه خرید مواد اولیه

میلیون تومان $104 = 208 \times \frac{50}{100}$ = هزینه‌های متفرقه

(۳) حال باید کل هزینه‌ها را با هم جمع بزنیم. $36 + 264 + 9 + 208 + 104 = 621$ میلیون تومان

(۴) در مرحله آخر با کم کردن هزینه‌ها از درآمد، اگر حاصل «عددی مثبت» باشد (درآمد از میزان هزینه بیشتر است) کارگاه تولیدی سود برده است و اگر «عددی منفی» باشد (درآمد از میزان هزینه کم‌تر است) کارگاه متحمل ضرر شده است: $704 - 621 = 83$ میلیون تومان (سود)

تست و پاسخ ۲۳

هر یک از موارد «تخصص‌گرایی بیشتر»، «تأخیر در تصمیم‌گیری»، «منافع مالیاتی»، «مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی» و «بار سنگین مسئولیت» به ترتیب، مربوط به کدام یک از انواع کسب و کار است؟

(۲) شرکت، شرکت، شخصی، شراکت، شخصی

(۱) شرکت، شرکت، شراکت، شرکت، شخصی

(۴) شرکت، شراکت، شخصی، شخصی، شراکت

(۳) شراکت، شرکت، شخصی، شراکت، شراکت

(درس ۲ - نوع اول: کسب و کار شفاهی، نوع دو: شراکت، نوع سو: شرکت)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره سه تا «فعالیت فردی در کلاس» در درس دوم هست که خیلی مهم: جدول‌های صفحات ۱۵، ۱۶ و ۱۹ که در مورد مزایا و

معایب انواع کسب و کار هست. خوب یاد بگیرشون. ضمناً حواست باشه «مسئولیت نامحدود در برابر بدهی‌ها و دعاوی» از معایب مشترک کسب و کار شخصی و شراکتیه.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

پاسخ تشریحی شرکت، شرکت، شخصی، شراکت، شخصی

- تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه) ← شرکت (از آن‌جایی که مقیاس فعالیت شرکت‌ها بزرگ‌تر است، بهتر است مسئولیت هر بخش بر عهده نیروهایی باشد که توانایی و تخصص بیشتری در آن زمینه دارند).
- تأخیر در تصمیم‌گیری ← شرکت؛ به دلیل ساز و کارهای موجود در شرکت و لزوم هماهنگی با بخش‌های مختلف، تصمیم‌گیری‌ها با سرعت کم‌تری انجام می‌شود.
- منافع مالیاتی ← شخصی؛ در کسب و کارهای شخصی صرفاً یک بار مالیات بر درآمد پرداخت می‌شود.
- مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی ← شخصی و شراکتی؛ هم در کسب و کارهای شخصی و هم در کسب و کار شراکتی مسئولیت افراد در برابر بدهی‌ها و دعاوی نامحدود است.
- بار سنگین مسئولیت ← شخصی؛ مسئولیت همه‌چیز، در هر شرایطی، بر دوش صاحب کسب و کار است.

نکته در درس ۲، کتاب یکی از مزایای کسب و کارهای شخصی رو منافع مالیاتی عنوان کرده، این یعنی چی؟
کسی که مالک یک کسب و کار شخصی باشد، لازمه فقط یک بار مالیات پرداخت کند، اون هم مالیات بر درآمد (که غالباً نرخ پایینی هم داره).
اما کسی که مالک یک کسب و کار شرکتی باشد، مجبور می‌شه دو بار مالیات پرداخت کنه، یک بار مالیات بر سود (و غالباً نرخ بالایی داره) و یک بار هم مالیات بر درآمد.

تست و پاسخ ۲۴

فرض کنید ارزش مجموع سرمایه یک شرکت سهامی ۷۵۰ میلیون تومان بوده و این سرمایه به ۱۲ میلیون برگه سهم تقسیم شده باشد: در این صورت (به ترتیب):

(الف) فردی که ۱۵,۰۰۰ سهم داشته باشد، چه مبلغی از سرمایه شرکت را در تملک دارد؟

(ب) فرد دیگری با سرمایه ۱۶۲,۵۰۰ تومان، چه تعداد از سهام شرکت را می‌تواند خریداری نماید؟

(۱) الف) ۹۳۷,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۶۰۰ برگه سهم

(۲) الف) ۹۷۲,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۳۰۰ برگه سهم

(۳) الف) ۹۷۳,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۶۰۰ برگه سهم

(۴) الف) ۹۲۷,۵۰۰ تومان / ب) ۲,۳۰۰ برگه سهم

(درس ۲ - نوع سوم: شرکت)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره می‌دونی که کتاب درسی اقتصاد تازه تغییر کرده، پس از یه بخش‌هایی از این کتاب تا حالا تو کنکور سوال نداشتیم. یکی از این مباحث مسئله‌های محاسبه سهام شرکت سهامیه. در آزمون‌ها مسئله‌های مختلفی رو براتون از این مبحث طرح می‌کنیم که دستتون راه بیفته و اگر امسال طرح‌های کنکور رو این مبحث دست گذاشتن، این تیپ سوال رو در آزمون‌های خیلی سبز تمرین کرده باشی. اگه نمی‌دونی این سوال‌ها مربوط به کدوم بخش کتابه برو پاراگراف آخر صفحه ۱۷ کتاب درسی رو بخون.

پاسخ تشریحی الف) ۱) ابتدا باید ارزش هر برگه سهم را به دست آوریم و برای محاسبه ارزش هر برگه سهم باید ارزش کل سرمایه شرکت

را بر تعداد کل برگه‌های سهام تقسیم کنیم:

$$\text{ارزش کل سرمایه شرکت} = \frac{\text{ارزش کل سهام}}{\text{تعداد کل سهام}}$$

$$\text{تومان } \frac{750,000,000}{12,000,000} = 62/5$$

(۲) برای این که ارزش ۱۵,۰۰۰ سهم را به دست آوریم، کافی است آن را در مبلغ هر برگه سهم ضرب کنیم:

ارزش ۱۵,۰۰۰ سهم: $\text{تومان } 15,000 \times 62/5 = 937,500$

(ب) برای این که بدانیم هر فرد با سرمایه خود چند برگه سهم می‌تواند تهیه کند، تنها کافی است سرمایه او را بر ارزش هر برگه سهم تقسیم کنیم:

$$\text{برگه سهم } \frac{162,500}{62/5} = 2,600$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۲۵

- درست (د) یا غلط (غ) بودن هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟
- یکی از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری «چسبیدن به وضعیت فعلی» است؛ زمانی که برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم، مرتکب این اشتباه شده‌ایم.
  - کود شیمیایی و آبی که برای باغچه استفاده می‌کنیم به عنوان سرمایه فیزیکی که یکی از منابع کمیاب است، شناخته می‌شود.
  - ایجاد یک شرکت، به‌ویژه یک شرکت تعاونی، پرهزینه‌ترین نوع کسب و کار است.
  - امروزه اغلب کسب و کارها در ایران به شکل شخصی‌اند و در همه نوع فعالیتی به‌ویژه خدمات حضور دارند.

(۱) غ - د - غ - د (۲) د - د - غ - غ (۳) غ - غ - غ - د (۴) غ - غ - د - د

پاسخ: گزینه ۳ (درس ۲ - نوع اول: کسب و کار شفاهی و نوع سوم: شرکت؛ درس ۳ - اصل دوم: منابع کمیاب فرد را شناسایی کنید! و عوامل مؤثر بر تصمیمات غیرمنطقی)

مشاوره تیپ سوالات «د» و «غ» از کنکور پارسال مورد توجه طراح‌های کنکور قرار گرفته. تعاونی‌ها، خیریه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد، هر چند اشکال مختلفی از کسب و کارها هستند و هدف‌های متفاوتی دارند، اما همه‌شون زیر مجموعه شرکت‌ها محسوب می‌شن. نکته تکمیلی: یه سری کالاها بادوام هستند، یعنی با چند بار مصرف از بین نمی‌رن، در اصل کالاهای بادوام خودشون مصرف نمی‌شن، بلکه ما از خدماتشون استفاده می‌کنیم؛ مثل یخچال و تلویزیون. حالا اگه این کالاهای بادوام برای درآمدزایی و در فرایند تولید استفاده بشن، اسمشون می‌شه سرمایه فیزیکی.

پاسخ تشریحی بررسی عبارات نادرست:

عبارت اول: اگر برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی برویم، دچار «بی‌صبری» زیاد شده‌ایم. («چسبیدن به وضعیت فعلی» حالتی است که نسبت به تغییراتی که به نفع ما و کسب و کارمان هستند، مقاومت نشان می‌دهیم.)

عبارت دوم: کود شیمیایی و آب، از «مواد اولیه و منابع طبیعی» مورد استفاده ما در فعالیت کشاورزی هستند.

عبارت سوم: ایجاد یک شرکت «سهامی»، پرهزینه‌ترین نوع کسب و کار است.

تست و پاسخ ۲۶

علی اکنون دانشجوی ترم ۵ رشته حقوق دانشگاه غیردولتی است. او قصد دارد به علت عدم علاقه از تحصیل انصراف دهد و به پیشنهاد یکی از دوستانش وارد پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی شود. با توجه به این‌که او برای هر ترم دانشگاه، شهریه‌ای معادل ۱,۵۷۵,۰۰۰ تومان پرداخت کرده است و برای شروع به کار نیاز به سرمایه‌ای در حدود ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان دارد:

الف) هزینه‌ای که نباید در انتخاب علی تأثیر داشته باشد، کدام است؟

ب) با توجه به مفهوم منفعت خالص، خرید کدام نوع خانه از جدول زیر را برای شروع به کار، به او پیشنهاد می‌دهید؟

خانه	ارزش‌گذاری ذهنی	منافع‌داشتن هر خانه و مقداری که خرید آن برای فرد می‌ارزد. (به میلیون تومان)	قیمت خانه در بازار (به میلیون تومان)
A	بد	۵۲۳	۴۸۷
B	خوب	۷۶۲	۷۷۵
C	مناسب	۷۲۳	۶۹۵
D	عالی	۸۲۰	۸۵۹

- (۱) ۷,۸۷۵,۰۰۰ تومانی است که بابت تحصیل در دانشگاه پرداخت شده است. - A
- (۲) ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومانی است که برای ورود به پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی نیاز است. - D
- (۳) ۷,۸۷۵,۰۰۰ تومانی است که بابت تحصیل در دانشگاه پرداخت شده است. - C
- (۴) ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومانی است که برای ورود به پروژه ساخت و ساز خانه‌های کلنگی نیاز است. - A

(درس ۳ - فعالیت فردی در کلاس صفحه ۳۰ کتاب درسی و هزینه‌های دررفته را فراموش کنید.)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

مشاوره بحث منفعت خالص و فرمولش در فعالیت فردی در کلاس، صفحات ۳۰ و ۳۱ کتاب مطرح شده و چون بحث جدیدی تو کتاب درسیه، در کنکور سوالی ازش نداشتیم و ممکنه امسال برای اولین بار چنین سوالاتی رو ببینیم. ضمناً یادت باشه که هزینه‌های دررفته، هزینه‌هایی هستن که پرداخت شدن و دیدگه نمی‌شه اونارو برگر دونیم، به همین دلیل نباید تأثیری تو انتخاب‌ها و تصمیم‌های بعدی ماد داشته باشن.

پاسخ تشریحی الف) هزینه شهري دانشگاه (۱,۵۷۵,۰۰۰ تومان در هر ترم) هزینه‌ای است که پرداخت شده و دیگر نمی‌توان آن را بازگرداند، به همین دلیل این هزینه، هزینه دررفته است و نباید در تصمیمات آینده ما تأثیری داشته باشد. برای به دست آوردن کل هزینه دررفته، باید هزینه شهري هر ترم را در عدد ۵ (تعداد کل ترم‌های گذرانده شده) ضرب کنیم:

$$۱,۵۷۵,۰۰۰ \times ۵ = ۷,۸۷۵,۰۰۰$$

تومان

ب) برای این که بتوانیم بهترین خانه را انتخاب کنیم، باید منفعت خالص انتخاب هر خانه را به دست بیاوریم (بدون در نظر گرفتن ارزش گذاری ذهنی):

هزینه خانه (قیمت خانه در بازار) - منافع خانه = منفعت خالص خانه

میلیون تومان $۷۷۵ - ۷۶۲ = -۱۳$ منفعت خالص خانه B

میلیون تومان $۸۵۹ - ۸۲۰ = -۳۹$ منفعت خالص خانه D

میلیون تومان $۴۸۷ - ۵۲۳ = -۳۶$ منفعت خالص خانه A

میلیون تومان $۶۹۵ - ۷۲۳ = -۲۸$ منفعت خالص خانه C

با توجه به منفعت خالص به دست آمده، خانه A برای خرید، مناسب‌تر از بقیه خانه‌ها است.

تست و پاسخ ۲۷

در عبارت زیر به ترتیب به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق، اشاره شده است؟

«آقای صحرائی، به تازگی سعی دارد که وارد بازار پرورش بلدرچین شود. او برای این کار منابع خود را مدیریت کرده و ایده‌های موجود در دانشگاه را به مرحله عمل درآورده است. ایشان تلاش کرده است تا از کارآفرینان موفق ترکیه‌ای در این زمینه مشورت بگیرد و البته برای مشکلات موجود نیز به دنبال راه حل می‌گردد. آقای صحرائی مطمئن است که در بلندمدت سود خواهد کرد.»

- (۱) سازمان‌دهنده، نوآور، یادگیرنده، پراگماتیک، خوش‌بین
- (۲) تیزبین، ریسک‌پذیر، نوآور، پراگماتیک، خوش‌بین
- (۳) سازمان‌دهنده، نوآور، یادگیرنده، خوش‌بین، پراگماتیک
- (۴) تیزبین، ریسک‌پذیر، نوآور، خوش‌بین، پراگماتیک

(درس ۱ - ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق)

پاسخ: گزینه ۱

درس‌نامه ●● تو جدول صفحه ۶ درس ۱، مفصل راجع به ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق صحبت شده، تو این بخش قراره بفهمیم که هر کدام از ویژگی‌های کارآفرینان، با چه جملاتی مرتبط می‌شن.

(۱) تیزبین: هر جمله‌ای که بگه فلان آقا یا فلان خانم، زودتر از بقیه به کاری رو انجام داده و یا به فرصت و موقعیت رو شناسایی کرده، به این ویژگی مربوط می‌شه.

(۲) نوآور: هر عبارت که توش از این کلیدواژه‌ها استفاده شده بود، مربوط به این ویژگیه:

- خلاقیت
- تولید محصولات تازه
- ایده (پردازی)
- استفاده از شیوه‌ها و فرایندهای نوین

(۳) خطر (ریسک)‌پذیر: این کلیدواژه‌ها هم مربوط به خطرپذیری هستن:

- خطر، ریسک، عدم اطمینان
- شجاعت
- به کارگیری پس‌انداز شخصی

(۴) خوش‌بین: خوش‌بین بودن اسمش روشه، یعنی کارآفرین به ادامه راه، آینده و کسب سود امیدواره.

(۵) پراگماتیک: پیدا کردن عبارت‌ها و جمله‌های مرتبط با این ویژگی به خورده سخته، چون کتاب چندتا مفهوم مختلف رو به این ویژگی ارتباط داده، بهتره که این مفاهیم تو ذهنت باشه:

- نظم و انضباط
- اشتیاق (مشتاقت)، علاقه‌مند
- یادگیرنده بودن: هر جمله‌ای که توش درباره یادگرفتن به چیزی و کسب تجربه از دیگران، صحبت شده بود، مربوط به همین ویژگیه:
- یادگیری
- کسب تجربه
- شجاعت
- توانایی حل مسئله، برطرف کردن مشکلات
- پایداری، تلاش و کوشش، پیگیری
- تحصیل
- مشاوره، مشورت، پرس‌وجو

(۷) سازمان‌دهنده بودن: این ویژگی مربوط به مدیریت درست (کارا) منابع و امکاناته، پس کلیدواژه‌های اصلیش می‌شن: مدیریت، هماهنگی و کارایی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی برای جواب دادن به این سؤال، کافیه فقط کلیدواژه‌هایی که گفتم رو توی متن پیدا کنی.

سازمان دهنده، نوآور، یادگیرنده، پرانگیزه، خوش‌بین

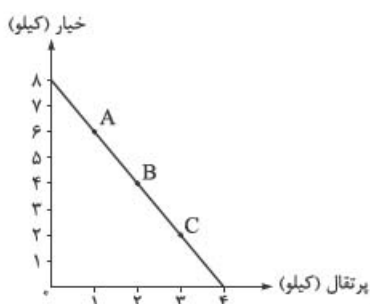
(۱) مدیریت منابع ← سازمان دهنده (۲) (به عمل درآوردن) ایده‌ها ← نوآور

(۳) مشورت (از دیگران) ← یادگیرنده (۴) راه حل برای مشکلات ← پرانگیزه

(۵) اطمینان به سودآوری در بلندمدت ← خوش‌بین

تست و پاسخ ۲۸

شخصی برای خرید میوه‌های یک مهمانی دو محصول پرتقال و خیار را برای پذیرایی از مهمانان انتخاب کرده است. قیمت هر کیلو پرتقال ۳۰ هزار تومان و قیمت هر کیلو خیار، ۱۵ هزار تومان است. اگر در هر کیلو پرتقال، ۵ عدد پرتقال و در هر کیلو خیار، ۱۰ عدد خیار باشد:
الف) بودجه در نظر گرفته شده توسط فرد برای خرید میوه‌های مهمانی، کدام است؟
ب) اگر فرد نقطه B را انتخاب کند، آن‌گاه ترکیب میوه‌های مهمانی، کدام است؟
پ) حرکت از نقطه A به نقطه C به چه معناست؟

- (۱) الف) ۱۲۰ هزار تومان / ب) ۴۰ عدد خیار و ۱۰ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۲ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۴ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.
(۲) الف) ۱۲۰ هزار تومان / ب) ۴ عدد خیار و ۲ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۳ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۶ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.
(۳) الف) ۱۸۰ هزار تومان / ب) ۲۰ عدد خیار و ۲۰ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۴ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۲ کیلو پرتقال صرف‌نظر کنیم.
(۴) الف) ۱۸۰ هزار تومان / ب) ۲ عدد خیار و ۴ عدد پرتقال / پ) برای خرید ۲ کیلو پرتقال بیشتر، باید از خرید ۴ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم.

(درس ۳ - اصل سوم: قید بودجه فرد را ترسیم کنید!)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره ارزش ترکیبات هر نقطه روی نمودار خط بودجه، برابر است با قید بودجه فرد (پولی که فرد برای خرج کردن در اختیار دارد). مفهوم قید بودجه و نمودار آن، پیش‌نیاز درس بعدی (مرز امکانات تولید) است. پس تمرکز ویژه‌ای رو این نمودار و مفاهیم آن داشته باشید.

پاسخ تشریحی الف) ۱۲۰ هزار تومان

هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار خیار و پرتقالی است که فرد می‌تواند خریداری کند. با توجه به نمودار، اگر فرد تمامی بودجه خود را به خرید خیار اختصاص دهد، می‌تواند ۸ کیلو خریداری کند و از آن‌جا که ارزش هر کیلو خیار ۱۵ هزار تومان است، در نتیجه داریم:

$$\begin{array}{c} \text{(کیلو)} \\ \uparrow \\ \text{هزار تومان } 120 = 8 \times 15 \\ \downarrow \\ \text{(هزار تومان)} \end{array}$$

ب) ۴۰ عدد خیار و ۱۰ عدد پرتقال

اگر فرد ترکیبات خیار و پرتقال نقطه B را انتخاب کند، می‌تواند ۴ کیلو خیار و ۲ کیلو پرتقال خریداری کند و از آن‌جا که در هر کیلو پرتقال ۵ عدد پرتقال و در هر کیلو خیار ۱۰ عدد خیار وجود دارد، بنابراین در نقطه B فرد می‌تواند ۴۰ عدد خیار (۱۰ (تعداد خیار در هر کیلو) $\times$ ۴ (کیلو)) و ۱۰ عدد پرتقال (۵ (تعداد پرتقال در هر کیلو) $\times$ ۲ (کیلو)) خریداری کند.

پ) برای خرید ۲ کیلو پرتقال بیشتر باید از خرید ۴ کیلو خیار صرف‌نظر کنیم. در نقطه A فرد می‌تواند ۶ کیلو خیار و ۱ کیلو پرتقال خریداری کند. در نقطه C فرد می‌تواند ۲ کیلو خیار و ۳ کیلو پرتقال خریداری کند.

بنابراین حرکت از نقطه A به C به معنای به دست آوردن ۲ کیلو پرتقال بیشتر و صرف‌نظر کردن از خرید ۴ کیلو خیار است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

تست و پاسخ ۲۹

به ترتیب، کدام گزینه دربردارندهٔ پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟
الف) پاسخ به سؤال «مالک محصول نهایی کیست؟»، ما را به مفهوم ..... در علم اقتصاد می‌رساند.

ب) کدام یک از موارد زیر از جمله اطلاعات درج‌شده در اساس‌نامهٔ یک شرکت نیست؟

- ۱) الف) کارآفرینی / ب) تعیین سهامداران و مشخصات آن‌ها
- ۲) الف) سازمان تولید / ب) ارزش هر سهم و میزان سود یا زیان آن در بلندمدت
- ۳) الف) سازمان تولید / ب) هدف شرکت از تأسیس و کسب و کار آن
- ۴) الف) کارآفرینی / ب) چگونگی تقسیم سود شرکت

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۲ - طرح مسئله و نوع سوالات شرکت)

درس‌نامه

اینو یادت باشه که اساس‌نامه چیزی نیست که بشه هی تغییرش داد و سال‌به‌سال عوضش کرد، اساس‌نامه به چیز مشخص و همیشگیه و این که اساس‌نامه قرار نیست آینده رو پیش‌بینی کنه، حالا با همین دوتا نکته می‌خوایم بریم جواب این سؤال رو پیدا کنیم:

- ۱) «تعیین سهامداران و مشخصات آن‌ها»: یادته که یکی از مهم‌ترین انواع شرکت‌ها، شرکت‌های سهامی هستن و شرکت‌های سهامی عام، کلی آدم سهامدارش هستن و مدام این سهم‌ها خرید و فروش می‌شه، پس هیچ کسی نمی‌تونه از قبل مشخص بکنه که سهامدارهای شرکت چه کسانی هستند، از طرفی مدام سهامدارها عوض می‌شن، یعنی اگه بخوایم ثبتشون کنیم، باید هر سال اساس‌نامه رو تغییر بدیم.
- ۲) «ارزش هر سهم و میزان سود یا زیان آن در بلندمدت»: اساس‌نامه قرار نیست پیش‌بینی بکنه که تو آیندهٔ شرکت قراره چه قدر سود دریافت کنه. 😊

پاسخ تشریحی الف) اگر بخوایم به صورت کلی تفاوت مفهومی شکل‌های مختلف کسب و کار را درک کنیم، باید تنها به این سؤال پاسخ بدهیم که مالک محصول نهایی که به مشتری عرضه می‌شود، کیست؟ یک نفر یا چند نفر و چگونه؟ همین سؤال ساده و پاسخ آن، بیانگر مفهومی است به نام «سازمان تولید».

ب) برخی از مواردی که درون اساس‌نامهٔ شرکت‌ها عنوان می‌شود:

- شرکت برای چه کسب و کاری تشکیل شده است. (نوع فعالیت شرکت)
- میزان سهام شرکت و چگونگی تقسیم و فروخته‌شدن آن
- چگونگی تقسیم سود و زیان
- چگونگی تأمین سرمایهٔ اولیهٔ شرکت
- حقوق و مسئولیت‌های سهامداران
- چگونگی انحلال شرکت

تست و پاسخ ۳۰

آقای حسینی در ماه گذشته ۱۵,۰۰۰ واحد کالا تولید کرده و موفق به فروش ۱۴,۶۰۰ واحد از آن، به قیمت هر واحد ۱۲۰ تومان شده است. با توجه به آن:

الف) درآمد این تولیدکننده چه قدر است؟

ب) اگر هزینه‌های تولید برابر با ۶۵۰,۰۰۰ تومان و هزینهٔ فرصت برابر با ۴۲۰,۰۰۰ تومان باشد، با در نظر گرفتن هزینهٔ فرصت، این تولیدکننده چه میزان سود یا زیان کرده است؟

- ۱) الف) ۱,۷۵۲,۰۰۰ تومان / ب) ۶۸۲,۰۰۰ تومان سود
- ۲) الف) ۱,۸۰۰,۰۰۰ تومان / ب) ۶۲۸,۰۰۰ تومان سود
- ۳) الف) ۱,۸۰۰,۰۰۰ تومان / ب) ۶۸۲,۰۰۰ تومان ضرر
- ۴) الف) ۱,۷۵۲,۰۰۰ تومان / ب) ۶۲۸,۰۰۰ تومان ضرر

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۱ - هزینه‌های تولید، درآمد و سود؛ درس ۳ - تمرین ۳ صفحه ۳۳ کتاب درسی)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره ۱) برای به دست آوردن میزان درآمد، قیمت هر کالا را باید در تعداد کالای به فروش رفته ضرب کنیم و نه در تعداد کالای تولیدشده.

۲) برای به دست آوردن عملکرد بنگاه اقتصادی با توجه به هزینه فرصت، باید به تمامی هزینه‌های بنگاه، هزینه فرصت را هم اضافه کرده و سپس مجموع هزینه‌ها را از درآمد کم کرد، تا ببینیم بنگاه سود کرده یا دچار ضرر و زیان شده است.

پاسخ تشریحی الف) برای به دست آوردن درآمد بنگاه، باید تعداد کالاهای فروخته شده را در قیمت هر واحد ضرب کنیم:

قیمت هر واحد $\times$ کل محصول (به فروش رفته) = درآمد

تومان $1,752,000 = 120 \times 14,600 \Rightarrow$ درآمد

ب) با کم کردن مجموع هزینه فرصت و هزینه‌های تولید از درآمد، به میزان سود (یا زیان) تولیدکننده می‌رسیم:

مجموع هزینه‌های فرصت و تولید - درآمد = سود (یا زیان)

تومان (سود) $682,000 = (420,000 + 650,000) - 1,752,000 \Rightarrow$

تست و پاسخ ۳۱

به ترتیب، کدام گزینه به پاسخ درست پرسش‌های زیر اشاره دارد؟

الف) کدام یک از فعالیت‌های زیر، کارآفرینی محسوب می‌شود؟

ب) در شرکت‌های تعاونی حق رأی براساس ..... و سهم از سود احتمالی براساس ..... است.

پ) «فردی یک دستگاه تراکتور دارد. این فرد می‌تواند خود با تراکتورش بر روی زمین کار کند و سالانه درآمدی معادل ۵ میلیون ریال کسب کند یا آن را به فرد دیگری اجاره دهد و ماهانه مبلغ ۲۵ هزار ریال دریافت کند.» کدام گزینه در خصوص انتخاب فرد و هزینه فرصت آن صحیح است؟

۱) الف) استخدام شدن در یک شرکت دانش‌بنیان و پیشگام / ب) میزان سرمایه شخص - هر نفر یک سهم / پ) این فرد خود با تراکتور کار خواهد کرد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۳ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند.

۲) الف) ساخت یک پلتفرم مجازی برای اجاره کالاهای مختلف / ب) هر نفر یک رأی - میزان سرمایه شخص / پ) این فرد خود با تراکتور کار خواهد کرد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۳ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند.

۳) الف) تأسیس یک شرکت و ساخت قطعات پیچیده الکترونیکی / ب) هر نفر یک رأی - میزان سرمایه شخص / پ) این فرد تراکتور خود را اجاره می‌دهد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۵ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با کارکردن با تراکتورش بر روی زمین کسب کند.

۴) الف) عضو نیروی فعال شدن در ارتش / ب) میزان سرمایه شخص - هر نفر یک سهم / پ) این فرد تراکتور خود را اجاره می‌دهد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۵ میلیون ریال درآمدی که می‌توانست با کارکردن با تراکتورش بر روی زمین کسب کند.

پاسخ: گزینه ۲) (درس ۱ - تمرین ۱ صفحه ۱۰ کتاب درسی؛ درس ۲ - نوع چهارم؛ تعاونی‌ها؛ درس ۳ - اصل اول؛ هزینه فرصت هر انتخاب را مناسبه کنید!)

پاسخ تشریحی الف) ساخت یک پلتفرم مجازی برای اجاره کالاهای مختلف و تأسیس یک شرکت، کارآفرینی محسوب می‌شود، اما استخدام شدن در یک شرکت و عضو نیروی فعال شدن در ارتش، هیچ‌کدام دارای ویژگی‌های اصلی کارآفرینی یعنی: نوآوری و خطرپذیری نیستند. ب) در شرکت‌های تعاونی حق رأی براساس هر نفر یک حق رأی و سهم از سود و زیان براساس میزان سرمایه شخص است.

پ) این فرد خود با تراکتور کار خواهد کرد و هزینه فرصت وی برابر خواهد بود با ۳ میلیون درآمدی که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند. $5 = \text{درآمد سالانه فرد هنگامی که خودش با تراکتور کار می‌کند}$

میلیون ریال $3 = \text{ریال } 3,000,000 = 120 \times 250,000 = \text{درآمد سالانه فرد هنگامی که تراکتور خود را به فرد دیگری اجاره می‌دهد}$

در نتیجه فرد خود با تراکتورش که درآمد سالانه بیشتری دارد کار خواهد کرد و هزینه فرصت این انتخاب، ۳ میلیون درآمدی است که می‌توانست با اجاره دادن تراکتور کسب کند، اما از آن صرف‌نظر کرده است.

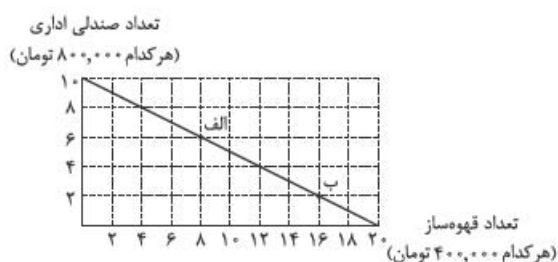
تست و پاسخ ۳۲

در شرکتی فرضی، بودجه سالانه مطابق نسبت‌های نمودار مقابل، برای خرید دو کالای صندلی اداری و قهوه‌ساز تقسیم شده است. با توجه به نمودار:

الف) کل بودجه شرکت چه قدر است؟

ب) مفهوم قید بودجه به چه معناست؟

پ) حرکت از نقطه «الف» به «ب» به چه معناست؟

- ۱) الف) ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار پول جداگانه‌ای که برای خرید پس‌انداز می‌کنیم، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن از خرید ۴ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۸ واحد قهوه‌ساز بیشتر
- ۲) الف) ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار پول جداگانه‌ای که برای خرید پس‌انداز می‌کنیم، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن از خرید ۸ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۴ واحد قهوه‌ساز بیشتر
- ۳) الف) ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار محدود پول برای خرج کردن، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن از خرید ۸ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۴ واحد قهوه‌ساز بیشتر
- ۴) الف) ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان / ب) به مقدار محدود پول برای خرج کردن، قید بودجه گفته می‌شود. / پ) صرف نظر کردن از خرید ۴ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۸ واحد قهوه‌ساز بیشتر

(درس ۳ - اصل سو ۴: قید بودجه خود را ترسیم کنید!)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره حرکت روی قید بودجه: دو نوع حرکت روی قید بودجه وجود دارد:

به سمت راست و پایین: از کالای بالایی (عمودی) کم می‌شود و به کالای پایینی (افقی) اضافه می‌شود.
به سمت چپ و بالا: از کالای پایینی (افقی) کم می‌شود و به کالای بالایی (عمودی) اضافه می‌شود.

پاسخ تشریحی الف) ساده‌ترین راه برای این‌که کل بودجه شرکت را به دست آوریم، این است که مقدار حداکثر نمودار افقی (قهوه‌ساز) و یا مقدار حداکثر نمودار عمودی (صندلی اداری) را به دست آوریم (در هر صورت جواب یکی خواهد بود):

$$\text{تومان } ۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ \text{ (صندلی اداری): نمودار عمودی}$$

$$\text{تومان } ۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۰۰,۰۰۰ \times ۲۰ \text{ (قهوه‌ساز): نمودار افقی}$$

هم‌چنین می‌توانیم یک نقطه روی نمودار قید بودجه را انتخاب کرده و با محاسبه هزینه خرید هر کدام از کالاها، مقدار بودجه کل را به دست آوریم:

$$\text{تومان } ۸,۰۰۰,۰۰۰ = (۴۰۰,۰۰۰ \times ۸ \text{ (قهوه‌ساز)}) + (۸۰۰,۰۰۰ \times ۶ \text{ (صندلی اداری)}): \text{نقطه (الف)}$$

ب) به مقدار محدود پول برای خرج کردن قید بودجه گفته می‌شود.

شرط وجود قید بودجه این است که فرد مقدار مشخص و محدودی پول برای خرج کردن چند محصول مختلف داشته باشد (اگر فقط بخواهیم به کالا رو به مقدار مشخصی خریداری کنیم، قید بودجه وجود ندارد، چون نه انتخاب معنی داره و نه تعداد).

پ) در نقطه «الف» می‌توان ۶ واحد صندلی اداری و ۸ واحد قهوه‌ساز خرید و در نقطه «ب» می‌توان ۲ واحد صندلی اداری و ۱۶ واحد قهوه‌ساز خریداری کرد.

در نتیجه، حرکت از نقطه «الف» به نقطه «ب» به معنای صرف نظر کردن از خرید ۴ واحد صندلی اداری برای به دست آوردن ۸ واحد قهوه‌ساز بیشتر است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۳۳

با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک شرکت تولیدی (سهامی عام) با ۲,۰۰۰,۰۰۰ سهم که در زمینه تولید نوعی داروی خاص با ۱۴ کارمند و تولید سالیانه ۵۰۰ دارو، هر یک به ارزش ۷۰۰ هزار تومان فعالیت می کند، کدام است؟ اگر ارزش کل سهام شرکت ۹۰۰ میلیارد تومان باشد، ارزش کل سهام شخصی که مالک ۴۰۰ هزار سهم شرکت است، چه قدر است و او مالک چند درصد شرکت می باشد؟

۱	اجاره‌بهای ماهیانه بنگاه تولیدی	۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۲	حقوق متوسط ماهانه هر کارمند	۴۵۰,۰۰۰ تومان
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
۴	هزینه سالیانه تعمیر و جایگزینی تجهیزات	معادل ۲۰٪ حقوق ماهانه کارمندان

(۱) ۲۷,۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود - ۱۸۰ میلیارد تومان - ۲۰٪ / ۲۷,۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان زیان - ۲۲۰ میلیارد تومان - ۱۰٪

(۳) ۳۲,۵۹۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان زیان - ۱۸۰ میلیارد تومان - ۲۰٪ / ۳۲,۵۹۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود - ۲۲۰ میلیارد تومان - ۱۰٪

(درس ۱- هزینه‌های تولید، درآمد و سود؛ درس ۲- نوع سوم: شرکت)

پاسخ: گزینه ۱

بخش اول: (۱) ابتدا باید درآمد شرکت را به دست آوریم:

برای به دست آوردن میزان درآمد، قیمت هر کالا را باید در تعداد محصول به فروش رفته ضرب کنیم:

تومان ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰ واحد × ۷۰۰,۰۰۰ تومان ⇒ کل محصول به فروش رفته × قیمت هر واحد محصول = درآمد

(۲) در گام دوم باید هزینه‌های سالیانه بنگاه را به دست آوریم:

تومان ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ (ماه‌های سال) × ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان: اجاره سالیانه بنگاه تولیدی

تومان ۷۵,۶۰۰,۰۰۰ = ۱۴ (تعداد کارکنان) × ۱۲ (ماه‌های سال) × ۴۵۰,۰۰۰ تومان = حقوق سالیانه کارکنان

تومان ۱,۲۶۰,۰۰۰ = $\frac{۲۰}{۱۰۰} \times (۴۵۰,۰۰۰ \times ۱۴)$ = هزینه سالیانه تعمیرات و جایگزینی تجهیزات

تومان ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = هزینه خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه

(۳) حال باید کل هزینه‌ها را با هم جمع بزنیم:

تومان ۳۲۲,۸۶۰,۰۰۰ = ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۲۶۰,۰۰۰ + ۷۵,۶۰۰,۰۰۰ + ۹۶,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۴) در مرحله آخر با کم کردن هزینه‌ها از درآمد می توانیم به سود (یا زیان) بنگاه برسیم:

تومان (سود) ۲۷,۱۴۰,۰۰۰ = ۳۲۲,۸۶۰,۰۰۰ - ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

بخش دوم: (۱) ابتدا باید ارزش هر برگه سهم را به دست آوریم:

تومان ۴۵۰,۰۰۰ = $\frac{۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲,۰۰۰,۰۰۰}$ ⇒ $\frac{\text{ارزش کل سهام شرکت}}{\text{تعداد کل سهام}} = \text{ارزش هر برگه سهم}$

(۲) برای این که ارزش کل سهام این شخص را به دست آوریم، کافی است تعداد سهام او را در مبلغ هر برگه سهم ضرب کنیم:

میلیارد تومان ۱۸۰ = ۴۵۰,۰۰۰ × ۴۰۰ (برگه سهم) × ۴۰۰,۰۰۰ (ارزش هر برگه سهم) = ارزش کل سهام

بخش سوم: برای این که بدانیم این فرد مالک چند درصد از سهام شرکت است، دو راه داریم:

(۱) تعداد کل سهم این فرد را به تعداد کل سهام شرکت تقسیم کنیم و در ۱۰۰ ضرب کنیم: $\frac{۴۰۰,۰۰۰}{۲,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۰\%$

(۲) ارزش کل سهام این شخص را بر ارزش کل سهام شرکت تقسیم کنیم و در ۱۰۰ ضرب کنیم:

$\frac{۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۰\%$

تست و پاسخ ۳۴

به ترتیب، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- (الف) در ساختار سازمانی یک شرکت سهامی، «مدیر مالی» مستقیماً تحت نظارت کدام سمت است؟
 (ب) گروهی از پرورش‌دهندگان دام و طیور می‌خواهند برای خرید نهاده‌های دامی و سایر موارد مرتبط به امور پرورش دام به صورت عمده هزینه کنند و هزینه را در بین اعضا تقسیم کنند. کدام سازمان تولید را در این مورد توصیه می‌کنید؟
 (پ) کدام عبارت در مورد کسانی که به احتکار و ربا و رانت‌خواری مشغول‌اند، صحیح نمی‌باشد؟

(۱) مدیرعامل - شرکت تعاونی - از آن‌جا که معمولاً دست این افراد در شهرهای بزرگ زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به روستاها و محله‌های کوچک کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(۲) رئیس هیئت‌مدیره - شرکت تعاونی - با احتکار کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آن‌ها، سودهای سرشار می‌برند.

(۳) مدیرعامل - شرکت سهامی - معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن‌اند و خرید و فروش برخی از کالاها، در انحصار آن‌هاست.

(۴) رئیس هیئت‌مدیره - شرکت سهامی - این افراد با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی، اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمه‌ی سقوط قرار می‌دهند.

(درس ۱- کسب درآمد هلال؛ درس ۲- نوع سو ۴؛ شرکت و نوع چهار ۴؛ تعاونی‌ها)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره بد نیست یه خورده با سازوکار شرکت‌های سهامی و ساختار سازمانی‌شون آشنا بشیم.

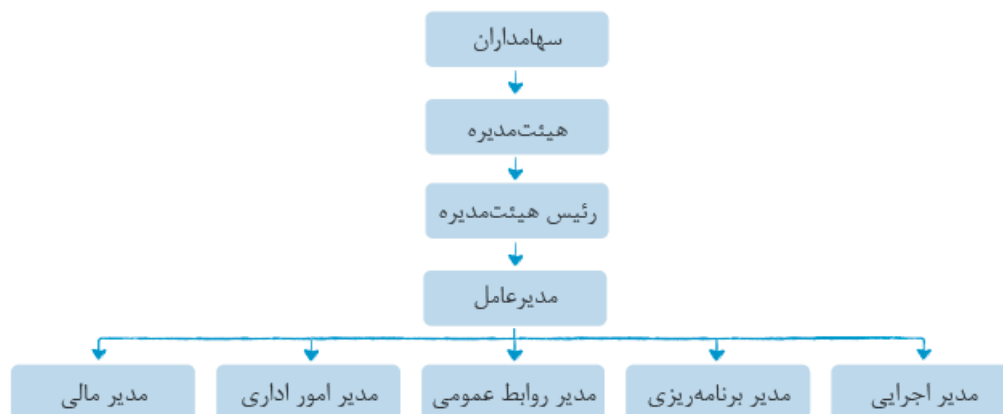
تعداد سهامدارها در شرکت‌های سهامی (خصوصاً شرکت‌های سهامی عام) خیلی بالاست و نمی‌شه برای هر موضوعی، همه رو جمع کرد و نظرشون رو پرسید. به خاطر همین سهامدارها معمولاً سالی یه بار دور هم جمع می‌شن و یه سری نماینده انتخاب می‌کنن که اسمشون می‌شه هیئت‌مدیره.

از اون‌جایی که معمولاً اعضای هیئت‌مدیره، سابقه و توانایی فعالیت اجرایی ندارن، یه مدیرعامل انتخاب می‌کنن که مدیریت شرکت رو به عهده بگیره و خود هیئت‌مدیره، در کار این مدیرعامل و تیمش نظارت می‌کنن و به سهامدارها گزارش اوضاع رو می‌دن.

مدیرعامل هم برای انجام فعالیت‌های شرکت یه سری مدیر دیگه، مثل مدیر مالی، مدیر منابع انسانی، مدیر اجرایی و... انتخاب می‌کنه، که امور شرکت رو انجام بدن.

پاسخ تشریحی (الف) در ساختار سازمانی یک شرکت سهامی، سمت مدیرعامل بالاتر از مدیر مالی است.

ساختار سازمانی در یک شرکت سهامی:

(ب) در این مثال، گروهی از پرورش‌دهندگان دام و طیور می‌توانند تعاونی دامداران را تشکیل دهند تا برای تهیه تجهیزات لازم، امکان بازاریابی، تبلیغات و... با هم همکاری کنند.

نکته تعاونی، کسب و کاری است که با هدف تأمین نیازمندی‌های اعضا تشکیل می‌شود و به بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها کمک می‌کند. در تعاونی تولید، تعدادی تولیدکننده جهت بهرمندی از مزایای فعالیت‌های اقتصادی با مقیاس بزرگ گرد هم می‌آیند و با اقدامات جمعی منفعت خود را بیشینه می‌کنند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پ) از آنجا که معمولاً دست افرادی که به کسب و کارهای حرام اشتغال دارند، در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

تست و پاسخ ۳۵

فردی می‌خواهد خودروی خود را بفروشد. لاستیک‌های این خودرو فرسوده است، اما میزان فرسودگی‌شان با هم یکسان نیست. هم‌چنین تعویض هر کدام هم اثر متفاوتی بر درآمد فروش خودرو خواهد داشت. براساس جدول زیر بگویید این فرد چند لاستیک را باید قبل از فروش خودرو، تعویض کند؟

لاستیک تعویض‌شده	منفعت (به هزار تومان)	هزینه (به هزار تومان)
لاستیک شماره (۱)	۹۰	۸۰
لاستیک شماره (۲)	۷۰	۸۰
لاستیک شماره (۳)	۶۰	۸۰
لاستیک شماره (۴)	۵۰	۸۰

- (۱) تنها لاستیک شماره ۱ را باید تعویض نماید.
 (۲) لاستیک‌های شماره ۳ و ۴ را باید تعویض نماید.
 (۳) لاستیک شماره ۲ را باید تعویض نماید.
 (۴) هر چهار لاستیک را باید تعویض نماید.

(درس ۳ - فعالیت فردی در کلاس صفحه ۳۱ کتاب درسی)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره معنای منفعت خالص، در فعالیت فردی در کلاس صفحه‌های ۳۰ و ۳۱ کتاب درسی بیان شده است. منفعت خالص مثبت به معنای انتخاب به صرفه و منفعت خالص منفی به معنای ضرر و زیان است.

پاسخ تشریحی ابتدا باید منفعت خالص تعویض لاستیک‌ها را محاسبه کرد. منفعت خالص منفی یعنی ضرر، بنابراین این فرد باید لاستیک شماره (۱) را تعویض نماید.

هزینه - منفعت = منفعت خالص

- هزار تومان $10 = 90 - 80$ = منفعت خالص لاستیک شماره (۱)
 هزار تومان $-10 = 70 - 80$ = منفعت خالص لاستیک شماره (۲)
 هزار تومان $-20 = 60 - 80$ = منفعت خالص لاستیک شماره (۳)
 هزار تومان $-30 = 50 - 80$ = منفعت خالص لاستیک شماره (۴)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۳۶

کدام عبارت در مورد «سبک بازگشت» نادرست است؟

- ۱) هدف شاعران، رهایی شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره قاجار بود.
- ۲) شاعران شروع به تقلید از آثار پیشینیان و بازگرداندن شعر به دوران گذشته کردند.
- ۳) سبک بازگشت حد واسط سبک هندی و شعر دوره بیداری است.
- ۴) تاراج کتابخانه اصفهان و توجه به ادبیات در دربار قاجار از جمله دلایل ایجاد نهضت بازگشت بود.

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

مشاوره به دوره‌های تاریخی هر سبک دقت کنید. بهتر است برگه‌ای تهیه کنید، نام هر سبک را از آغاز (سبک خراسانی) تا دوره معاصر در آن بنویسید و در مقابل هر سبک، دوره تاریخی مربوط به آن را یادداشت کنید.

خودت حل کنی بهتره طوری که ۱) گفته، سبک بازگشت باید بعد از دوره قاجار پدید آمده باشد (حدود دوره پهلوی) در حالی که این‌طور نیست.

پاسخ تشریحی این که در سبک بازگشت، شاعران شروع به تقلید از آثار پیشینیان و بازگرداندن شعر به دوران گذشته کردند از نام «بازگشت» پیداست (رد ۲). این سبک، بعد از سبک هندی و پیش از دوره بیداری بود (رد ۳) و یکی از دلایل ایجاد نهضت بازگشت، تاراج کتابخانه اصفهان و توجه به ادبیات در دربار قاجار بود (رد ۴).
بررسی ۱: هدف شاعران عصر بازگشت، رهایی از تباهی و انحطاط شعر اواخر صفوی و دوره‌های بعد از آن بود، نه اواخر قاجار.

تست و پاسخ ۳۷

در کدام گزینه انتساب هر دو اثر به پدیدآورنده آن درست است؟

- ۱) خداوندنامه (صبای کاشانی) - شمس‌الدین و قمر (محمدباقر میرزا خسروی)
- ۲) تاریخ بیداری ایرانیان (ناظم‌الاسلام کرمانی) - سه تابلوی مریم (ملک‌الشعرا بهار)
- ۳) داستان باستان (میرزا حسن خان بدیع) - ایده آل (میرزاده عشقی)
- ۴) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی (جیمز موریه) - شمس و طغرا (میرزا حسن خان بدیع)

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

مشاوره بهترین راه برای یادگیری نکات تاریخ ادبیات (به خصوص نام اثر و پدیدآورنده آن) رمزگذاری است.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها: ۱) «شمس‌الدین و قمر» اثر میرزا حسن خان بدیع است. ۲) «سه تابلوی مریم» نمایش‌نامه‌ای منظوم از میرزاده عشقی است. ۳) در این گزینه، نام پدیدآورنده هر دو اثر درست آمده است. ۴) «شمس و طغرا» نام رمانی از محمدباقر میرزا خسروی است.

تست و پاسخ ۳۸

همه موارد راجع به نثر دوره مشروطه صحیح هستند، به جز .....

- ۱) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان آثار خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. روزنامه‌ها حاوی مطالب سیاسی، اجتماعی و گاهی علمی بود.
- ۲) پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان به مفهوم امروزی را از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی غربی آغاز کردند؛ اما در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های اجتماعی و سیاسی بود.
- ۳) نمایش‌نامه‌نویسی در دوره ناصرالدین‌شاه و با رفت و آمد ایرانیان به اروپا رواج یافت که این نوع ادبی در ادبیات کهن به شکل غربی‌اش سابقه‌ای ندارد.
- ۴) اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی از جمله مهم‌ترین دلایل تألیف‌نشدن کتاب‌هایی با موضوع و حوزه مشابه با کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» اثر ناظم‌الاسلام کرمانی بود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز علوم و فنون ادبی

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

مشاوره در این گونه تست‌ها به قیدهایی مانند بیشترین، کمترین، برترین، اغلب و ... توجه کنید؛ مثلاً در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.

پاسخ تشریحی در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود، نه اجتماعی یا سیاسی!

یادآوری ۱ داستان‌نویسی و رمان‌نویسی به شیوه جدید و امروزی، در ادبیات کهن سابقه‌ای نداشت، اما پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی غربی، نوشتن رمان به مفهوم امروزی آن را آغاز کردند.

۲ در عصر مشروطه به دو دلیل نوشتن رمان‌های تاریخی رایج‌تر بود: (۱) نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته در میان نویسندگان حاکم بود. (۲) نوشتن رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی به نسبت روزنامه‌نویسی یا رمان‌های سیاسی (و کارهای مشابه) در دسترس کم‌تری داشت.

تست و پاسخ ۳۹

«پرچمدار بازگشت ادبی - اولین نویسنده نمایش‌نامه فارسی - احیاکننده نثر فارسی» به ترتیب به چه اشخاصی اشاره دارد؟

- ۱) صبای کاشانی - میرزا آقاخان کرمانی - محمدصادق امیری فراهانی
- ۲) هاتف اصفهانی - میرزا آقا تبریزی - محمدصادق امیری فراهانی
- ۳) هاتف اصفهانی - میرزا آقاخان کرمانی - قائم‌مقام فراهانی
- ۴) صبای کاشانی - میرزا آقا تبریزی - قائم‌مقام فراهانی

یعنی موارد گفته شده به ترتیب لقب کدام شاعران یا نویسندگان است.

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره از رد گزینه هم می‌توانید کمک بگیرید، چون در مبحث تاریخ ادبیات تکیه‌کردن به حافظه خیلی جواب نمی‌دهد.

پاسخ تشریحی با روش رد گزینه، کافی است بدانید که اولین نویسنده نمایش‌نامه در ایران میرزا آقا تبریزی بود؛ پس ۱ و ۳ حذف می‌شوند. قائم‌مقام فراهانی را هم فراموش نکنید که «منشآت» او از مهم‌ترین نمونه‌های نثر ساده و بی‌تکلف دوره بیداری بود؛ پس احیاکننده نثر فارسی براننده اوست (رد ۲). فتحعلی‌خان صبای کاشانی هم پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است.

تست و پاسخ ۴۰

کدام گروه از شاعران دوره بازگشت به غزل‌سرایی به سبک حافظ و سعدی پرداختند؟

- ۱) صبای کاشانی، مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی
- ۲) سروش اصفهانی، نشاط اصفهانی، قآنی شیرازی
- ۳) فروغی بسطامی، مجمر اصفهانی، نشاط اصفهانی
- ۴) قآنی شیرازی، نشاط اصفهانی، مجمر اصفهانی

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این تست هم بار دگرزینه زودتر به پاسخ می‌رسید. کافی است بدانید که صبای کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی، که در ۱، ۲ و ۴ نامشان آمده، قصیده‌سرا بودند، آن هم به سبک خراسانی و سلجوقی.

پاسخ تشریحی صبای کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و دوره سلجوقی پرداختند. فروغی بسطامی، مجمر اصفهانی و نشاط اصفهانی از شاعران دوره بازگشت بودند که به سبک حافظ و سعدی به غزل‌سرایی پرداختند.

یادآوری سبک خراسانی دوره اوج قصیده و سبک عراقی دوره اوج غزل بود. در سبک بازگشت، شاعران یا به سبک خراسانی قصیده می‌گفتند یا به سبک عراقی غزل.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۴۱

همه نویسندگان زیر از پیشگامان نثر ساده دوره بیداری اند، به جز .....

- (۱) زین العابدین مراغه‌ای (۲) ملک الشعرا بهار (۳) ناصرالدین شاه قاجار (۴) عبدالرحیم طالبوف

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره همیشه به صورت سؤال، خوب توجه کنید! در این جا «پیشگامان» را باید در نظر بگیرید.

پاسخ تشریحی نثر ملک الشعرا را نمی‌توان نثر ساده دانست. همان‌طور که در صفحه ۱۸ کتاب درسی هم خوانده‌اید، قائم‌مقام فراهانی، ناصرالدین شاه قاجار، عبدالرحیم طالبوف، میرزا آقاخان کرمانی، زین العابدین مراغه‌ای و علامه دهخدا از پیشگامان نثر ساده دوره بیداری اند.

تست و پاسخ ۴۲

کدام عبارات صحیح هستند؟

الف) میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل، مدیر یکی از مهم‌ترین روزنامه‌های عصر مشروطه بود که مجموعه نوشته‌های طنزآمیزی تحت عنوان «چرند و پرند» در آن منتشر می‌شد.

ب) نویسنده نمایش‌نامه «سه تابلوی مریم»، روزنامه «قرن بیستم» را نیز منتشر می‌کرد و پیش از دوره مشروطه ترور شد.

پ) سردبیر روزنامه مجلس، از جانب مظفردین شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد.

ت) نویسنده کتاب «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران»، دو نشریه ادبی دانشکده و بهار را نیز منتشر می‌کرد.

- (۱) پ - ب (۲) الف - ت (۳) ب - ت (۴) الف - پ

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی عبارات «الف» و «پ» درست ذکر شده‌اند؛ پس [۴] پاسخ صحیح است.

بررسی سایر عبارات: ب) نویسنده نمایش‌نامه «سه تابلوی مریم» و روزنامه «قرن بیستم» میرزاده عشقی است که در دوره رضاخان ترور شد، نه پیش از مشروطه. ت) نویسنده «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران» بهار بود که دو نشریه ادبی به نام‌های «دانشکده» و «نوبهار» (نه بهار!) را منتشر می‌کرد.

تست و پاسخ ۴۳

از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند «خطا» وجود دارد؟

«هم‌زمان با تشکیل انجمن ادبی نشاط، انجمن خاقان نیز به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد و هدف آن رهایی‌بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاطی بود که گریبانگیر آن شده بود. یکی از راه‌های اعضای این انجمن برای رسیدن به این هدف، تقلید از آثار پیشینیان بود و لذا شعر را به دوره‌های گذشته مانند عصر صفوی بازگردانده و موجب پیدایش سبک بازگشت شدند.»

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره هم‌زمان با خواندن متن، هر خطایی که دیدید، علامت بزنید و در آخر علامت‌ها را بشمارید. این را هم فراموش نکنید که فقط آثار و نام‌پدیدآورندگان یا نام انجمن‌ها نیستند که ممکن است مورد سؤال باشند، گاهی باید توجهتان به «قیدها» بیشتر از این نام‌ها باشد.

پاسخ تشریحی در این متن سه خطا وجود دارد: (۱) پس از تشکیل انجمن ادبی نشاط، انجمن خاقان شکل گرفت، نه هم‌زمان با آن. (۲) تنها راه اعضای انجمن، تقلید از آثار پیشینیان بود، نه یکی از راه‌ها. (۳) شاعران عصر بازگشت، برای رهایی‌بخشیدن شعر از انحطاط دوره صفوی آن را به دوره‌های پیش‌تر یعنی خراسانی تا عراقی بازگرداندند.

تست و پاسخ ۴۴

کدام کتاب به تقلید از بوستان سعدی نوشته شده و پدیدآورنده آن کیست؟

- (۱) منشآت - قائم‌مقام فراهانی (۲) گلشن صبا - صبای اصفهانی
(۳) گلشن صبا - صبای کاشانی (۴) منشآت - ادیب‌الممالک فراهانی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره رد گزینه و البته کمی زیرکی و رمزگذاری شما را به جواب می‌رساند.

پاسخ تشریحی «منشآت» از قائم‌مقام فراهانی است و به نثر نوشته شده؛ پس، از «بوستان سعدی» که به نظم است، تقلید نکرده است (رد ۱ و ۴). در دو گزینه باقی‌مانده «گلشن صبا» آمده و فقط باید مشخص کنید سراینده آن کیست. اگر از قبل رمزگذاری کرده باشید (مثلاً گل و گلشن را با کاشان که سرزمین گل و گلشن‌هاست ارتباط داده باشید) قطعاً در خاطر شما هست که «گلشن صبا» اثر **صبای کاشانی** است یا می‌توان کلمه صبا را به عنوان رمز در نظر گرفت: گلشن **صبا** - **صبای** کاشانی (رد ۴).

تست و پاسخ ۴۵

نشانه‌های هجایی و ارکان مربوط به کدام مصراع **نادرست** است؟

- (۱) دل از من برد و روی از من نپنه کرد: U / _ _ U / _ _ U / _ _
 (۲) یکی داستان است پر آب چشم: _ U / _ U / _ U / _ U / _
 (۳) تا دل به مهرت داده‌ام در بحر فکر افتاده‌ام: _ U / _ _ / _ U / _ _ / _ U / _ _
 (۴) کار ملک است آن که تدبیر و تأمل بآیدش: _ _ U / _ _ / _ U / _ _ / _ U / _ _

(علوم و فنون ۱ - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره از آن جاکه در جلسه کنکور، زمان حرف اول را می‌زند، در چنین تست‌هایی سعی کنید ابتدا بروید سراغ رکن‌های اول یا آخر مصراع. معمولاً خطا آن جاست (معمولاً نه همیشه). اهمیت خوانش درست شعر در پاسخ به چنین سوالاتی حرف اول را می‌زند.

پاسخ تشریحی چهارمین رکن این مصراع، یک هجای بلند نسبت به ارکان دیگر کمتر دارد (U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _). در این مصراع برای رکن پایانی یک نشانه هجایی بیشتر گذاشته شده، یعنی به جای «U _ _»، «U _ _» آمده است؛ پس نشانه‌های هجایی این مصراع این‌طور باید باشد: _ U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _

نکته گاهی رکن آخر برخی ابیات نسبت به سایر ارکان آن یک هجا کمتر دارد؛ برای مثال رکن آخر در وزن زیر یک هجای بلند، کمتر دارد: فعولن فعولن فعولن فعل: U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _ / _ U _ _

تست و پاسخ ۴۶

مصراع ذکرشده در کدام گزینه با «ملامت‌ها که بر من رفت و سختی‌ها که پیش آمد» هم‌وزن است؟

- (۱) ملامت نیست چون مستم تو کردی
 (۲) ملامت نشوم هرگز نگردم در طلب عاجز
 (۳) ملامت‌کشاند مستان یار
 (۴) ملامتت نکنم گرچه بی‌وفا یاری

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره ۱) باز هم مثل همیشه تأکید ما بر «عروض سماعی» است و عروض سماعی فقط با تمرین مستمر و مداوم تقویت می‌شود. ۲) ابتدا وزن صورت سؤال را پیدا کنید؛ سپس با مصراع‌های گزینه‌ها مقایسه کنید (اگر به ریتم خواندن خود دقت کنید متوجه تفاوت وزن‌ها می‌شوید؛ این همان عروض سماعی است).

پاسخ تشریحی وزن مصراع صورت سؤال:

م	لا	مَت	ها	ک	بَر	مَن	زَف	تُ	سَخ	تِ	ها	ک	بِی	شا	مَد
U	_	_	_	U	_	_	_	U	_	_	_	U	_	_	_
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز علوم و فنون ادبی

بررسی گزینه‌ها:

م	لا	قت	نی	شت	چُن	قس	تَم	ث	گر	دی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مفاعیلن			مفاعیلن				فعلون			

۱

یادآوری «نیست» هجای کشیده است که در تقطیع به یک بلند و یک کوتاه تبدیل می‌شود.

م	لا	قت	نُش	نَ	وَم	هَر	گِز	نَ	گَر	دَم	دَر	طَ	لَب	عَا	جِز
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن					

۲

م	لا	قت	ک	شا	نَن	دُ	س	تا	ن	یار
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
فعلون			فعلون			فعلون			فعل	

۳

یادآوری «یار» هجای کشیده است، اما می‌دانیم که هجای کشیده در پایان مصراع، همیشه بلند فرض می‌شود.

م	لا	م	تت	نَ	گ	تَم	گَر	چ	بی	وَ	فا	یا	ری
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
مفاعیلن			فعلاتن			مفاعیلن			فعلن				

۴

تست و پاسخ ۴۷

در کدام بیت، هجاهای کشیده بیشتری وجود دارد؟

- ۱) جنگ از طرف دوست دل‌آزار نباشد
  - ۲) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی
  - ۳) از دیده من پرس که خواب شب مستی
  - ۴) مرغان قفس را المی باشد و شوقی
- یاری که تحمل نکند یار نباشد
تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
چون خاستن و خفتن بیمار نباشد
کان مرغ نداند که گرفتار نباشد

(علوم و فنون ۱ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره اغلب می‌توانید موقع خوانش، به واج پایانی در هجای کشیده مصوت بدهید، خوب حالا دقت کنید که در خوانش

هر بیت چند بار لازم است این کار را بکنید. 😊

پاسخ تشریحی هجاهای کشیده در هر گزینه:

۱) دوست، زار (در واژه دل‌آزار)، یار ← سه هجای کشیده

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

- ۲ رنج، گنج، صبح، دار (در واژه پدیدار) ← چهار هجای کشیده
 ۳ پُرس، خاس (در واژه خاستن)، مار (در واژه بیمار) ← سه هجای کشیده
 ۴ مرغ، تار (در واژه گرفتار) ← دو هجای کشیده

دام تستی مراقب هجاهای کشیده‌ای که بعد از آن اختیار حذف همزه رخ می‌دهد باشید؛ چون در این حالت واج آخر هجای کشیده به هجای بعد می‌رود و در جای همزه می‌نشیند؛ یعنی باعث می‌شود هجایی که به تنهایی کشیده بود در بیت کشیده محسوب نشود؛ مانند «جنگ» که یک هجای کشیده است، اما در بیت زیر از این حالت خارج می‌شود:
 جنگ از طرف دوست دل آزار نباشد یاری که تحمل نکند یار نباشد (جنگ از ← جن گز)

تست و پاسخ ۴۸

کدام بیت در وزن عروضی «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

- (۱) تا خبر دارم از او بی‌خبر از خویشتمم با وجودش ز من آواز نیاید که منم
 (۲) آن که نقش دیگرش جایی مصور می‌شود نقش او در چشم ما هر روز خوش‌تر می‌شود
 (۳) هرگز آن دل بنمیرد که تو جانش باشی نیک‌بخت آن که تو در هر دو جهانش باشی
 (۴) چو فرشتگان و مرغان من اگر پرند بودم به فراز آسمان‌ها پر و بال می‌گشودم

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره یا به روش سماعی وزن را بیابید یا رکن‌های اول و آخر هر بیت را با صورت سؤال مقایسه کنید و رد گزینه کنید؛ سپس درستی گزینه باقی‌مانده را بررسی کنید.

پاسخ تشریحی بررسی وزن ابیات:

تا	خ	بر	دا	ر	م	زو	بی	خ	ب	ز	خی	ش	ت	تم
—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	—	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فعلن		

۱

آن	ک	نق	ش	دی	گ	رَش	جا	بی	م	صو	وَر	می	ش	وَد
—	U	—	X	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلن		

۲

یادآوری ۱ به کلمات مشدد توجه داشته باشید؛ «مصور» به این صورت تقطیع می‌شود: مُ / صَوْر / وَر

تشدید روی «و» دو واج می‌سازد.

- ۲ هرگاه در یک هجا بعد از مصوت بلند (ا - ی - و) «ن» ساکن بیاید، «ن» حذف می‌شود و هجا بلند در نظر گرفته می‌شود، نه کشیده مانند آنر.
 ۳ هجای کوتاه پایان کلمه و کسره اضافه با اختیار شاعر می‌تواند تبدیل به هجای بلند شود، مثل هجای ۴.

هر	گ	زان	دل	پ	ن	می	رَد	ک	ت	جا	نَش	با	شی
—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	—	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فعلن	

۳

ج	ف	رِش	ت	گا	ن	هر	غان	م	ن	گر	پ	رَن	د	بو	دَم
U	U	—	U	—	U	—	—	U	U	—	U	—	U	—	—
فعلات				فاعلاتن				فعلات				فاعلاتن			

۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۴۹

کدام مصراع، از چهار «پایه آوایی» تشکیل شده است؟

- (۱) آفتاب از کوه سر بر می‌زند
(۲) یاد می‌داری که با من جنگ در سر داشتی؟
(۳) نبایستی هم اول مهر بستن
(۴) جهاننا عهد با من جز چنین بستی

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

مشاوره اگر مصراع‌ها را با ریتم و به صورت تقطیع شده (قطعه‌قطعه) بخوانید، درک موسیقایی شما را مجبور خواهد کرد که در پایان هر پایه آوایی مکث کنید. کافی است این مکث‌ها را بشمارید و در مقابل هر مصراع بنویسید.

پاسخ تشریحی مصراع‌های دیگر گزینه‌ها هر یک از سه پایه آوایی تشکیل شده‌اند.

بررسی گزینه‌ها:

۱	ء ا ف	ت ا	ب ز	ک و ه	س ر	ب ر	م ی	ز	ن د			
	U	—	—	U	—	—	—	U	—			
	فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلتن					
	← ۳ رکن (پایه آوایی)											
۲	ی ا د	م ی	د ا	ر ی	ک	ب ا	م ن	ج ن گ	د ر	س ر	د ا ن ش	ت ی
	U	—	—	—	U	—	—	U	—	—	U	—
	فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلتن		
	← ۴ رکن (پایه آوایی)											
۳	ن	ب ا	ب ا	س ی	ت ی	ه	م و	و ل	م ه	ز	ب س	ت ن
	U	—	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
	مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن			فعلولن		
	← ۳ رکن (پایه آوایی)											
۴	ج	ه ا	ن ا	ع ه	د	ب ا	م ن	ج ز	چ	ن ب ک ل ا	ب س	ت ی
	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—
	مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن		
	← ۳ رکن (پایه آوایی)											

پیداوری می‌دانید که هجای «آ» (مثلاً در آفتاب) معادل یک صامت همزه «ء» و یک مصوت بلند «ا» است؛ بنابراین نوشتن این هجا به صورت «ءا» بهتر است.

تست و پاسخ ۵۰

در کدام بیت، هنگام خوانش و نوشتن به خط عروضی، سه بار «حذف همزه» صورت می‌گیرد؟

- (۱) از آسایش آنکه خبر داشتی که در روی ایشان، نظر داشتی
(۲) در آن حال، پیش آمدم دوستی کز او مانده بر استخوان، پوستی
(۳) ز حسن تو پیدا شد آیین عشق خرد را لبث کرد تلقین عشق
(۴) نگه کرد باز آسمان سوی من فروشست گرد غم از روی من

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۱ - درس ۸)

مشاوره همزه‌های آغاز هر واژه در هر بیت را بشمار. همزه‌هایی که قبلشان مصوت آمده را از این تعداد کم کن، چون این همزه‌ها نمی‌توانند حذف شوند. تعداد باقی‌مانده را روبه‌روی هر گزینه بنویس.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

درس نامه

حذف همزه: همزه‌ای که واج پیش از آن صامت باشد، می‌تواند حذف شود: خبر غز خویش ← خَبْ بَ زز خیش / من ۰ گَر ← مَ نَ گَر
اما همزه‌ای که واج پیش از آن مصوت باشد، نمی‌تواند حذف شود: نقشِ او در ← نَقْ شِ ۰ دَر

پاسخ تشریحی هنگام خواندن و نوشتن به خط عروضی، در بیت (۲)، همزه آغازی در کلمات «آن»، «آدم» و «او» حذف می‌شود. حواستان باشد که همزه در «استخوان» حذف نمی‌شود، هرچند تمام شرایط گفته‌شده را دارد.
حذف همزه در ابیات دیگر گزینه‌ها:

- ۱) در اول کلمات «آسایش» و «آنگه». توجه داشته باشید که «ایشان» در این گزینه حذف همزه ندارد، چون قبل از آن مصوت آمده: «روی ایشان»
- ۳) در اول کلمه «آیین»
- ۴) در اول کلمات «آسمان» و «از»

تست و پاسخ ۵۱

یعنی عبارتی را انتخاب کن که وزن و آهنگ آن بتواند کامل‌کننده آهنگ بیت باشد (حتی اگر بی‌معنی به نظر برسد).

جای خالی بیت زیر با کدام عبارت تکمیل می‌شود؟

«گر نه چون پروانه سوزی شمع را روشن چه بینی
ورنه زین پیمانہ ..... را چه دانی»

- (۱) با من از چه گفתי   (۲) بی من چرا رفتی   (۳) ای بی‌خبر بگو   (۴) نوشی با تو من

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره به روش سماعی به این تست پاسخ دهید؛ به این صورت که ابتدا ریتم و وزن مصراع اول را با خوانش درست بیابید، سپس هر یک از گزینه‌ها را داخل جای خالی در مصراع دوم بگذارید و ببینید که آهنگ خوانش کدام‌یک با مصراع اول برابر و معادل می‌شود.

پاسخ تشریحی

گر	نَ	چُن	پَر	وا	ن	سو	زی	سَم	ع	را	زُو	سَن	چ	بی	نی
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
وَر	نَ	زَبَلَا	پِی	ما	ن	با	مَن	آز	چ	گُف	تی	را	چ	دا	نی
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

وزن برخاسته از مصراع اول چنین است:

گر	نَ	چُن	پَر	وا	ن	سو	زی	سَم	ع	را	زُو	سَن	چ	بی	نی
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

در مصراع دوم نیز با عبارت ۱) به چنین وزنی می‌رسیم:

وَر	نَ	زَبَلَا	پِی	ما	ن	با	مَن	آز	چ	گُف	تی	را	چ	دا	نی
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

علوم و فنون ادبی

نکته حذف همزه‌ای که واج پیش از آن صامت است، یکی از اختیارات شاعری است؛ یعنی شاعر می‌تواند آن را حذف کند یا حذف نکند. در مصراع دوم بیت این سؤال، پس از آن که عبارت (۱) را به آن اضافه کردیم، می‌بینید که همزه «از» حذف نمی‌شود: از چ گُف تی (فاعلاتن)؛ در حالی که واج پیش از آن صامت «ن» است.

تست و پاسخ ۵۲

کدام گزینه از نظر خوشه‌های هجایی با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- (۱) جهل باشد با جوانان پنجه کردن پیر را
- (۲) ای صبا آخر چه گردد گر کنی یک دم عنایت
- (۳) هر که با مستان نشیند ترک مستوری کند
- (۴) قامت است آن یا قیامت عنبر است آن یا عبیر

یعنی در یک گزینه از نظر تعداد هجاها یا کیفیت هجاها تفاوت هست و مابقی با هم برابرند.

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

مشاوره ۱ در چنین تست‌هایی که باید تفاوت هجاها را در نظر بگیرید، بهتر و راحت‌تر این است که اول بروید سراغ تعداد هجاهای هر گزینه. اگر در تعداد با هم برابر بودند آن وقت کیفیت هجاها را بررسی کنید؛ یعنی ببینید که کدام هجاها کوتاه، بلند یا کشیده‌اند. (۲) در مقایسه وزن ابیات همیشه رکن اول و رکن آخر مصرع‌ها را با هم مقایسه کنید.

پاسخ تشریحی در این گزینه یک هجای بلند (ـ) در رکن پایانی مصراع، بیشتر از سایر مصراع‌ها هست.

تقطیع هجایی هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) جهل باشد با جوانان پنجه کردن پیر را

جَـ	هـ	ل	بـ	ا	ج	وـ	ا	نـ	ا	ج	ر	گـ	د	ن	پـ	یـ	ر
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

(فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن)

(۲) ای صبا آخر چه گردد گر کنی یک دم عنایت

اَـ	یـ	صـ	بـ	ا	عـ	ا	خـ	ج	ر	گـ	د	د	ر	گـ	نـ	یـ	ک	د	م	ع	ا	نـ	ا	ت
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

(فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن)

(۳) هر که با مستان نشیند ترک مستوری کند

هـ	ر	ک	بـ	ا	مـ	س	تـ	ا	نـ	یـ	شـ	نـ	د	تـ	ر	ک	مـ	س	تـ	و	ر	ی	گ	نـ
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

(فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن)

(۴) قامت است آن یا قیامت عنبر است آن یا عبیر

قـ	ا	م	تـ	س	تـ	ا	نـ	یـ	ا	ق	یـ	ا	هـ	ت	عـ	ن	ب	تـ	س	تـ	ا	نـ	یـ	ب
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

(فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز علوم و فنون ادبی

نکته دقت کنید که هجای پایانی مصراع همیشه بلند است و هجاهای (۴) هم مانند (۱) و (۲) بلند است.

تست و پاسخ ۵۳

وزن کدام ابیات با وزن بیت زیر همانند است؟

«اگر چون من بسی داری به دل سوزی و غمخواری
الف) تو را به تیغ چه حاجت که قتل جانبازان
ب) اگر خواجه نمی خواهی که پیش ناوکت میرد
پ) مرا بر قول مطرب گوش و مطرب در سماع
ت) دلم همچون کبوتر در هوا پرواز می گردد
ث) چه کاخ است این که دارد باغ جنت بوی گلزارش

(۱) الف - پ - ث (۲) ب - پ - ت (۳) ب - ت - ث (۴) ب - پ - ث

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ۲ - درس ۵)

مشاوره اگر بخواهید هر شش بیت ذکر شده در این تست را تقطیع هجایی و آوایی کنید و به روش معمول وزن آن را به دست آورید، در بهترین حالت به شش دقیقه زمان نیاز دارید (برای هر بیت یک دقیقه) این یعنی شش برابر زمان بیشتری را صرف یک تست کنید که ابدأ منطقی و عاقلانه نیست؛ پس باز هم باید به روش سماعی ایمان بیاوریم و تکیه کنیم.

خودت حل کنی بهتره یک راه میانبر! رکن اول همه بیت‌ها را با هم مقایسه کن! همه «مفاعیلن» هستند و «الف» «مفاعیلن»؛ پس «الف» حذف می‌شود. رکن آخرشان را هم مقایسه کن! بیت «پ» هم حذف می‌شود. این هم روش رکن اول، رکن آخر.

پاسخ تشریحی وزن ابیات «ب»، «ت» و «ث» همانند بیت صورت سؤال «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است.

بیت «الف» وزن همسان ندارد و وزن آن «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعّلن» است.

بیت «پ» دارای وزن همسان است و از تکرار وزن واژه «مفاعیلن» ساخته شده است، ولی در رکن آخر دو هجا حذف شده است و وزن بیت به صورت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعل» درآمده است.

بررسی بیت‌ها:

به روش سماعی وزن هر بیت را پیدا می‌کنیم و مقابل آن می‌نویسیم:

بیت سؤال: «اگر چُن مَن (مفاعیلن) بَ سی دا ری (مفاعیلن) بَ دِل سو زی (مفاعیلن) یَ غَم خا ری (مفاعیلن)
الف) تُو را بَ تی (مفاعیلن) غُ چَ حا جَت (فعلاتن) کِ قَت لِ جا لَ (مفاعیلن) با زا لَ (فعلن)
ب) «اگر خا جو (مفاعیلن) نِ می خا هی (مفاعیلن) کِ پی شِ نا (مفاعیلن) وَ کَت می زد (مفاعیلن)
پ) مَ را بَر قُو (مفاعیلن) لِ مَط رِب گو (مفاعیلن) شُ مَط رِب دَر (مفاعیلن) سَ ماع (فعل)
ت) دِ لَم هَم چُن (مفاعیلن) کَ بو تَر دَر (مفاعیلن) هَ وا پَر وا (مفاعیلن) زُ می گَر دَد (مفاعیلن)
ث) چَ کا خَس تِبَل (مفاعیلن) کِ دا زد با (مفاعیلن) غُ جَن نَت بو (مفاعیلن) یَ گُل زا زَش (مفاعیلن)

نکات (۱) همیشه وزن مصراع دوم، تکرار وزن مصراع اول است (به جز مواردی که اختیار ابدال یا قلب داشته باشد). ما هم از تقطیع مصراع دوم صرف نظر کردیم.

(۲) در عروض سماعی از آن جا که آهنگ خوانش در اولویت است، بدون توجه به معنی واژه و املاي آن، وقتی به هجای کشیده می‌رسیم به ضرورت حفظ ریتم و آهنگ می‌توانیم به واج پایانی آن یک مصوت بدهیم؛ مثلاً تیغ ← تی غُ، پرواز ← پَر وا زُ

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۵۴

تعداد تشبیه در کدام بیت، بیش از سایر ابیات است؟

- (۱) بازار شوق گرم شد آن سروقد کجاست
 (۲) عشق دُرَدانه است و من غواص و دریا می‌کده
 (۳) یارا، بهشت صحبت یاران همدم است
 (۴) جهان زمین و سخن تخم و جانت دهقان است
- تا جان خود بر آتشی رویش کنم سپند
 سر فرو بردم در آن جا تا کجا سر برکنم
 دیدار یار نامتناسب جهنم است
 به کشت باید مشغول بود دهقان را

پاسخ: گزینه ۱

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

مشاوره در تست‌های شمارشی، بالای موارد خواسته شده (مثلاً در این تست بالای تشبیه‌ها) علامت بزنید و در آخر آن‌ها را بشمارید و با گزینه‌های دیگر مقایسه کنید.

پاسخ تشریحی در بیت ۱ (۴ تشبیه آمده است: ۱) بازار شوق (اضافی) ۲) سروقد (درون‌واژه‌ای) ۳) آتشی روی (اضافی) ۴) تشبیه جان به سپند بررسی سایر گزینه‌ها:

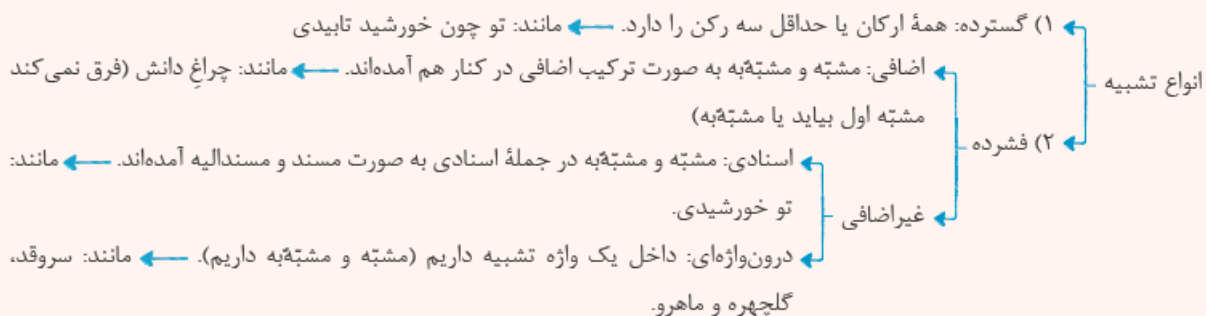
- ۲) (۱) تشبیه عشق به دُرَدانه (۲) تشبیه «من» به «غواص» (۳) تشبیه دریا به می‌کده (هر سه اسنادی)
 ۳) (۱) تشبیه صحبت یاران همدم به بهشت (۲) تشبیه دیدار یار نامتناسب به جهنم (هر دو اسنادی)
 ۴) (۱) تشبیه جهان به زمین (۲) تشبیه سخن به تخم (۳) تشبیه جان تو به دهقان (هر سه اسنادی)

رشته انسانی

آزمون حضوری یک

درس نامه تشبیه یعنی ادعای همانند بین دو چیز. تشبیه «ارکان» و پایه‌هایی دارد: (۱) چیزی که تشبیه می‌شود ← مشبّه (۲) چیزی که مشبّه را به آن تشبیه می‌کنند ← مشبّه‌به (۳) ویژگی مشترک بین مشبّه و مشبّه‌به ← وجه‌شبهه (۴) واژه‌ای که برای بیان شباهت میان دو پدیده به کار می‌رود. ← ادات تشبیه

از این ارکان، دو رکن اول، رکن‌های اصلی تشبیه‌اند؛ یعنی اگر نباشند، آرایه تشبیه نداریم.

تست و پاسخ ۵۵

در همه گزینه‌ها به استثنای گزینه ..... هر دو نوع تشبیه «فشرده» و «گسترده» به کار رفته است.

- (۱) می‌تواند تا شدن فرمانروا جان عزیز
 (۲) خنده کردن رخنه در قصر حیات افکندن است
 (۳) برنمی‌آیم به رنگی هر زمان چون نوبهار
 (۴) حیات جاودان بی‌دوستان مرگی است پابر جا
- همچو ماه مصر در چاه وطن باشد چرا؟
 می‌شوی از هر نسیمی همچو گل خندان چرا
 سرو آزادم که دائم یک قبا باشد مرا
 به تنهایی مخور چون خضر آب زندگانی را

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

خودت حل کنی بهتره بیتی که ادات تشبیه داره، تشبیه گسترده هم داره.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

پاسخ تشریحی در این گزینه وجود ادات تشبیه «چون» در مصراع نخست بیانگر این نکته است که بیت تشبیه گسترده دارد، اما بیت فاقد تشبیه فشرده است. در مصراع دوم نیز یک تشبیه گسترده به کار رفته است: سرو آزاد هستم (مشتبه + مشتبه‌به) که دائم یک قبا باشد مرا (= وجه‌شبهه). بررسی سایر گزینه‌ها: ۱) تشبیه فشرده: (۱) جان فرمانروا شود. (۲) چاه وطن / تشبیه گسترده: جان (مشتبه)، همچو (ادات تشبیه)، ماه مصر (مشتبه‌به)، نباید در وطن باشد (وجه‌شبهه). ۲) تشبیه فشرده: قصر حیات / تشبیه گسترده: [تو = مشتبه]، همچو (ادات)، گل (مشتبه‌به)، خندان می‌شوی (وجه‌شبهه). ۳) تشبیه فشرده: حیات مرگ است. (= حیات مانند مرگ است.) / تشبیه گسترده: [تو = مشتبه] چون (ادات تشبیه)، خضر (مشتبه‌به)، به تنهایی آب زندگانی را نخور (وجه‌شبهه).

نکات ۱) در آرایه تشبیه وجود ارکان اصلی (مشتبه و مشتبه‌به) الزامی است و اگر یکی از آن‌ها نباشد، تشبیه از بین می‌رود (یا تبدیل به استعاره می‌شود)؛ اما ارکان فرعی تشبیه (وجه‌شبهه و ادات تشبیه) می‌توانند حذف شوند. ۲) تشبیه‌ای که فقط ارکان اصلی را دارد تشبیه فشرده و تشبیه‌ای که سه یا چهار رکن را داشته باشد، تشبیه گسترده است.

تست و پاسخ ۵۶

در کدام بیت، «وجه‌شبهه» ذکر نشده است؟

۱) عذاری چو گل خاطرافروز دید	۲) فروزنده چون صبح نوروز دید
۲) چو غنچه گرت بسته بودی دهن	دریده ندیدی چو گل پیرهن
۳) به‌سان غنچه دل‌ها چاک سازد	چو نرگس، دیده‌ها نمناک سازد
۴) چو کافور موی و چو گلبرگ روی	دل آزرم جوی‌وزبان چرب‌گوی

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی در این گزینه «موی» به «کافور» تشبیه شده که وجه‌شبهه آن «سفیدی» ذکر نشده است؛ همچنین «روی» در «زیبایی و لطافت» به «گلبرگ» تشبیه شده که «زیبایی و لطافت» ذکر نشده است. وجه‌شبهه‌ها در سایر گزینه‌ها: ۱) خاطرافروز - فروزنده ۲) بسته‌بودن دهان - دریده‌بودن پیرهن ۳) چاک‌ساختن دل - نمناک‌ساختن دیده

نکات ۱) وجه‌شبهه معمولاً در مشتبه‌به برجسته‌تر است؛ پس جایی که وجه‌شبهه ذکر نشده، برای یافتن آن سراغ ویژگی‌های مشتبه‌به بروید؛ مثلاً «کافور» ماده‌ای سفیدرنگ است. بین «مو» و «کافور» این ویژگی را می‌توان مشترک دانست. ۲) گاهی وجه‌شبهه در ارتباط با «مشتبه» یک معنی دارد و در ارتباط با مشتبه‌به معنایی دیگر؛ مثلاً در تشبیه «چو نرگس دیده‌ها نمناک سازد» «نمناک‌بودن گل نرگس» به معنی خیس‌بودن آن یا داشتن شبنم است، اما در ارتباط با چشم انسان به معنی «گریستن و اشک‌ریختن» است. یا مثلاً «آویزان‌بودن به در» در بیت مقابل نیز به همین صورت است: می‌گفت گرفته حلقه در بر / کامروز منم چو حلقه بر در

تست و پاسخ ۵۷

در تمام ابیات همه ارکان تشبیه وجود دارد، به جز .....

- ۱) صحبت ابلهان چو دیگ تهی است
- ۲) تا قامت همچو تیر تو دیدم
- ۳) لغزد خرد ز لعل تو چون از شراب پای
- ۴) همچو گلبرگ طری (= تر و تازه) هست وجود تو لطیف

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

خودت حل کنی بهتره لازم نیست همه ارکان را بررسی کنید. ارکان اصلی که باید در تشبیه باشند؛ پس دنبال وجه‌شبهه و ادات بگردید.

یعنی دنبال
بیتی بگردید
که همه ارکان
تشبیه را ندارد.

کز درون خالی از برون سیاهی است
من این تن زار چون کمان سازم
لرزد دلم ز چشم تو چون از خمار دست
همچو سرو چمن خلد سراپای تو خوش

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز علوم و فنون ادبی

پاسخ تشریحی در ۲ دو تشبیه وجود دارد که وجه شبه هیچ کدام ذکر نشده است:

(۱) «قامت» به «تیر» تشبیه شده و وجه شبه آن «راستی قامت» است. ۲ «تن» به «کمان» تشبیه شده و وجه شبه آن «خمیدگی» است.
 مشبه مشبّه به / مشبه مشبّه به

ارکان تشبیه در سایر گزینه‌ها:

۱ مشبه: صحبت ابلهان / مشبه به: دیگ تهی / ادات تشبیه: چو / وجه شبه: از درون خالی بودن و از برون سیه بودن

۳ مصراع اول ← مشبه: خرد / مشبه به: پا / ادات تشبیه: چون / وجه شبه: لغزیدن

مصراع دوم ← مشبه: دل یا دل من / مشبه به: دست / ادات تشبیه: چون / وجه شبه: لرزیدن

۴ مصراع اول ← مشبه: وجود تو / مشبه به: گلبرگ طری (= تر و تازه) / ادات تشبیه: همچو / وجه شبه: لطیف بودن

مصراع دوم ← مشبه: سراپای تو / مشبه به: سرو چمن خلد / ادات تشبیه: همچو / وجه شبه: خوش بودن (خوب بودن)

درس نامه •• ادات تشبیه

ادات تشبیه لفظی است که ارتباط بین مشبه و مشبه به یا همان رابطه تشبیهی را نشان می‌دهد. واژه‌هایی مثل «چون، مثل، مانند، به سان، به کردار و ...» و پسوندهایی همچون «سا، وار، و ش و ...» که به مشبه به می‌چسبند. (مثلاً خورشیدوار: مانند خورشید)

نکته اگر «چون» در معنایی غیر از معنی «مثل و مانند» باشد ادات تشبیه نیست؛ مثلاً در بیت زیر:

چون گشت زمین ز جور گردون / سرد و سیه و خموش و آوند (چون: هنگامی که)

تست و پاسخ ۵۸

تعداد تشبیه در کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) اگر یک سوکنی زان رخ، سر زلف چوسنیل را
 ۲) از بناگوش تو و زلف توام آمد به یاد
 ۳) زهد و تسبیح دام و دانه ماست
 ۴) ای بسته چو فندق به سرانگشت نگار
- ز روی لاله‌رنگ خود خجالت‌ها دهی گل را (۲ تشبیه)
 چون دمید از پرده شب روی سیمین فام صبح (۴ تشبیه)
 از ره این دام و دانه برداریم (۲ تشبیه)
 رویت چو چراغ و طرهات چون شب تار (۳ تشبیه)

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره توجه داشته باشید با این که در کتاب درسی به تشبیه مضمّر، یا پنهان، اشاره‌ای نشده است، اما حتماً در آن مهارت به دست آورید؛ زیرا مکرراً در کنکور سراسری از این نوع تشبیه دیده شده است.

پاسخ تشریحی در ۱ ۳ تشبیه به کار رفته: ۱) زلف چون سنبل است. ۲) روی تو چون لاله است. ۳) روی تو گل را خجالت زده می‌کند.
 ← تو از گل زیباتری ← تو مانند گل زیبا هستی (تشبیه مضمّر یا پنهان).

بررسی سایر گزینه‌ها: ۲) پرده شب (اضافه تشبیهی) ۲) روی سیمین فام صبح (روی صبح مانند سیم و نقره است. ۳) زلف تو چون شب است.
 ۴) بناگوش تو چون صبح است. ۳) زهد [مانند] دام است. ۲) تسبیح [مانند] دانه است. ۴) نگار (= نقاشی) سر انگشت تو چون فندق است.
 ۲) روی چون چراغ است. ۳) طره (= زلف) چون شب تار است.

درس نامه •• تشبیه پنهان

گاهی در برخی جمله‌ها ساختار ظاهری تشبیه دیده نمی‌شود، اما سخن شاعر یا نویسنده به گونه‌ای است که در باطن آن نوعی تشبیه وجود دارد و ما تنها از روی معنی به آن پی می‌بریم؛ مثلاً در بیت زیر شاعر به صورت پوشیده و پنهان زلف معشوق را به «بنفشه» تشبیه کرده است:
 بنفشه طرّه مفتول خود گره می‌زد / صبا حکایت زلف تو در میان انداخت

یا در ۲ در همین تست زلف و بناگوش معشوق به ترتیب به شب و صبح تشبیه شده‌اند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۵۹

در چه تعداد از ابیات زیر، وجه شبه ذکر شده است؟

الف) از تاب آتشی می بر گرد عارضش خوی	ب) ز جور کوبک طالع سحرگهان چشمم	پ) فغان کاین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب	ت) زنهار از آن عبارت شیرین و دل فریب
چون قطره‌های شبنم بر برگ گل چکیده	چنان گریست که ناهید دید و مه دانست	چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را	گویی که پسته تو سخن در شکر گرفت
۱ (۱)	۲ (۲)	۳ (۳)	۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

تنها در بیت «ت» وجه شبه ذکر شده است. در این بیت «سخن» به «شکر» تشبیه شده و «شیرینی» وجه شبه آن است. بررسی سایر ابیات: الف) در این بیت یک تشبیه مرکب به کار رفته است: «عرقی که بر گرد رخسار معشوق چکیده» به «قطره‌های شبنم که بر برگ چکیده» تشبیه شده است؛ وجه شبه محذوف: وجود قطراتی بر روی جسمی لطیف. ب) در این بیت تشبیه وجود ندارد؛ پس وجه شبه نیز ندارد. پ) «دل بردن لولیان» به «غارت خوان یغما توسط ترکان» تشبیه شده است؛ وجه شبه محذوف: ربودن و چیزی بر جای نگذاشتن.

نکته وجه شبه حذف شده را می‌توان از «مشبّه به» فهمید؛ چراکه وجه شبه اغلب ویژگی برجسته مشبّه به است.

درس نامه •• تشبیه مرکب

تشبیهی که در آن مشبّه و مشبّه به و حتی وجه شبه یک چیز نیست، بلکه هر کدام مجموعه‌ای از کلمات (حالتی) هستند که تصویری را می‌سازند، مثلاً در بیت «چنان برگرفتش ز زین پلنگ / که گفتی یکی پشه دارد به چنگ» نمی‌خواهیم بگوییم که «او مانند پشه بود» و «برداشتن از زین مثل در چنگ داشتن بود»؛ بلکه غرض شاعر، نشان دادن شباهت بین «برداشتن او از روی زین» و «در دست (چنگ) گرفتن یک پشه» است.

تست و پاسخ ۶۰

در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... «تشبیه» وجود دارد.

۱) حُسنِ دلاویز پنجه‌ای است نگارین	تا به قیامت بر او نگار نماند
۲) چنگِ خمیده قامت می‌خواندت به عشرت	بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد
۳) اگر شربتِ بایدت سودمند	ز سعدی ستان تلخ داروی پند
۴) چشمِ رغبت که به دیدار کسی کردی باز	باز بر هم منه، ار تیر و سنان می‌آید

پاسخ: گزینه ۲

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

مشاوره شنیدید که هر گردی گردو نیست؟ حالا می‌بینید که «چشم آسمان» اضافه استعاره است، اما «چشم رغبت» نه اضافه استعاره است، نه اضافه تشبیهی؛ پس هرگز از روی ظاهر قضاوت نکنید و برای یافتن آرایه‌ها گاهی سراغ معنا و تحلیل آن هم بروید.

پاسخ تشریحی در این گزینه هیچ تشبیهی به کار نرفته است و «چشم رغبت» نیز اضافه اقترانی است، نه تشبیهی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تشبیه «حُسنِ دلاویز» به «پنجه‌ای نگارین» (وجه شبه: تغییر و ناپایداری)

۲) تشبیه «چنگ خمیده قامت» به «پیران» (تشبیه پنهان)

۳) تشبیه پند به داروی تلخ (اضافه تشبیهی)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز علوم و فنون ادبی

درس نامه •• اضافه اقترانی

این نوع از ترکیب‌های اضافی جزء دستور زبان است و آرایه محسوب نمی‌شود؛ هم‌چنین در کتاب درسی هم نیامده، اما دانستن آن برای تشخیص «اضافه تشبیهی» و «اضافه استعاری» الزامی است.

اضافه اقترانی به نوعی از ترکیب‌های اضافی می‌گوییم که در آن به گونه‌ای «اقتران» و «همراهی» بین مضاف و مضاف‌الیه هست و می‌توان گفت یکی از آن‌ها نشانه انجام دیگری است؛ مثلاً در ترکیب «دست دعا»، «دراز کردن دست به سوی آسمان» و «دعا کردن» قرین و همراه یکدیگرند یا «چشم رغبت» یعنی حرکات چشم همراه با رغبت. در اضافه اقترانی، بین مضاف و مضاف‌الیه می‌توان «به منظور» به نشانه، همراه با ... افزود.

تفاوت اضافه تشبیهی با اضافه اقترانی

در اضافه تشبیهی می‌توان بین مضاف و مضاف‌الیه «ادات تشبیه» آورد و تشبیه ساخت، اما در اضافه اقترانی این کار ممکن نیست.

تست و پاسخ ۶۱

مفهوم کدام ابیات با مفهوم بیت زیر متناسب است؟

«اگر هوشمندی به معنی گرای
الف) راست‌باطن باش در ظاهر مباش آراسته
ب) سعی کن چون عارفان در پاکی باطن که نیست
پ) بینش ظاهر غبار دیده باطن بود
ت) چشم در سر به چه کار آید و جان در تن شخص

که معنی بماند نه صورت به جای
کج نگرده معنی مصحف اگر بی مسطراست
پاکی ظاهر متاع روی بازار صلاح
خاک زن در چشم ظاهر تا به جان بیناشوی
گر تأمل نکند صورت جان آسایت

۱) الف - ب

۲) الف - پ

۳) ب - پ

۴) ب - ت

(علوم و فنون ۱ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره ابتدا مفهوم صورت سؤال را بیابید؛ سپس آن را با ابیات داده شده مقایسه کنید.

پاسخ تشریحی

در ابیات «الف» و «ب» همانند بیت سؤال، مفهوم اصلی «ترجیح باطن بر ظاهر» است.

مفهوم سایر بیت‌ها:

پ) نگوهرش ظاهربینی (چشم ظاهربین را ببند تا حقایق را ببینی).

ت) چشم و جانی که حسن معشوق را نبیند بی‌ارزش است.

دام تستی

مفاهیم ترجیح باطن بر ظاهر، نگوهرش ظاهربینی، نگوهرش ریاکاری و تظاهر و ... با یکدیگر تفاوت دارند، اما ممکن است تشابه آن‌ها شما را به اشتباه بیندازد و طراح سؤال نیز این را به خوبی می‌داند.

تست و پاسخ ۶۲

مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
- ۲) رسم و ره آزادی یا پیشه نباید کرد
- ۳) ای که داری درد دین را جفت با عشق وطن
- ۴) همه به راه وطن داده جان خویش زد دست
- دست خود ز جان شستم از برای آزادی
- یا آن که ز جان بازی اندیشه نباید کرد
- دست از شادی بشوی و خانه ز آزادی بروی
- همه به یاد وطن کرده خون خویش هدر

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ۳ - درس ۱)

پاسخ تشریحی

در ۱، ۲ و ۴ سخن از جان‌فشانی در راه وطن و هدف است، ولی در ۳ این مفهوم دیده نمی‌شود.

مفهوم ۳: کسی که بخواهد در راه دین یا وطن تلاش کند، رنج و سختی می‌بیند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم و فنون ادبی

تست و پاسخ ۶۳

کدام گزینه با بیت «الا یا ایها الساقی ادر کاساً و ناولها / که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها» مغایر است؟

(۱) عشق آسان می‌نمود اول به امید وصال	نامیدی‌های هجرانش چنین دشوار کرد
(۲) چو عاشق می‌شدم گفتم که بر دم گوهر مقصود	ندانستم که این دریا چه موج خون‌فشان دارد
(۳) در اول عشق و جنون آمهم ز گردون بگذرد	آغاز کردم این چنین انجام آن چون بگذرد
(۴) آغاز عشق یک نظرش با حلاوت است	انجام عشق جز غم و آه سرد نیست

بیتی را انتخاب کنید که حرف اصلی بیت، سوال را نقض می‌کند.

(علوم و فنون ۱ - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در این گزینه برخلاف بیت صورت سؤال، شاعر معتقد است که عشق از اول همراه با رنج و محنت است؛ اما سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال به این نکته اشاره دارند که عشق در آغاز با خوشی و آسانی همراه است، اما در نهایت به دشواری منتهی می‌شود.

درس نامه •• قرابت معنایی

برای یافتن مفهوم یک بیت سعی کنید کلیتی از آن را در نظر بگیرید و از خود بپرسید که «حرف اصلی شاعر چه بود؟» جوابی که می‌دهید نتیجه درک ادبی شما و همان مفهوم بیت است. این را هم در نظر داشته باشید که ممکن است یک بیت چند مفهوم اصلی و فرعی داشته باشد. شما در پاسخگویی به سؤالات باید مفاهیم مختلف گزینه‌ها را با هم مقایسه کنید؛ چه بسا مجبور شوید برای هم‌مفهوم دانستن دو بیت، مفهوم فرعی یکی از آن‌ها را در کنار مفهوم اصلی دیگری در نظر بگیرید.

تست و پاسخ ۶۴

کدام گزینه با عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد: پس آن‌گه زبانه به خصم رسد یا نرسد.» تناسب مفهومی بیشتری دارد؟

(۱) به جز خفت ندارد حاصلی خشم و غضب صائب	به غیر از کف چه از آسفتن دریا شود پیدا؟
(۲) سرایت می‌کند در بی‌گناهان خشم جباران	زمین را می‌درد شیری که خشم‌آلود می‌گردد
(۳) خشم ماری است که سرکوفته می‌باید داشت	حرص موری است که در زیر زمین می‌باید
(۴) آتش خشم فروخور که سراپای پلنگ	از برون‌دادن این آتش پنهان داغ است

یعنی ممکن است همه ابیات با متن سؤال از نظر مفهومی تناسب داشته باشند، اما باید دنبال بیتی بود که تناسب آن بیشتر است.

(علوم و فنون ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی مفهوم عبارت صورت سؤال این است که خشم و غضب ابتدا به خود شخص خشمگین آسیب می‌رساند. در (۴) نیز شاعر می‌گوید خشم را کنار بگذار، زیرا علت خال‌خال بودن پوست پلنگ، داغی است که از بروز دادن خشم و غضب پدید آمده! مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) خشم و غضب باعث خفت و خواری شخص می‌شود.
- (۲) خشم باعث می‌شود افراد بی‌گناه آسیب ببینند.
- (۳) توصیه به دوری کردن از خشم و حرص (معنی بیت: خشم مانند ماری است که باید سر آن را کوبید و حرص مانند موری است که باید آن را در زیر زمین پنهان کرد).

تست و پاسخ ۶۵

کدام گزینه مفهومی متفاوت با سایر گزینه‌ها دارد؟

(۱) عقلی که جهان کمینه سرمایه اوست	در وصف تو عجز برترین پایه گرفت
(۲) عطار وصف عشقت چون در عبارت آرد؟	زیرا که وصف عشقت اندر بیان ننگد
(۳) وصف حق حق به خود تواند گفت	این گهر را خرد نداند سفت
(۴) در گُنه وصف تو نرسد عقل دوربین	بر قدر بام تو نرود وهم دورپای

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

علوم و فنون ادبی

پاسخ: گزینه ۲

(جامع هر دو پایه)

خودت حل کنی بهتره در سه بیت صحبت از «وصف تو» یا «وصف خداوند» است، اما فقط در یک بیت ترکیب «وصف عشق» آمده است.

پاسخ تشریحی در ۲ عطار نیشابوری به این نکته پرداخته که عشق الهی در عبارت و جمله نمی‌آید و فراتر از زبان و بیان است، اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها عجز عقل از وصف خداوند است.

نکته معنی ۳ فقط خود خداوند است که می‌تواند خودش را وصف کند، عقل و خرد نمی‌تواند او را توصیف کند (گهر استعاره از وصف خداوند است).

تست و پاسخ ۶۶

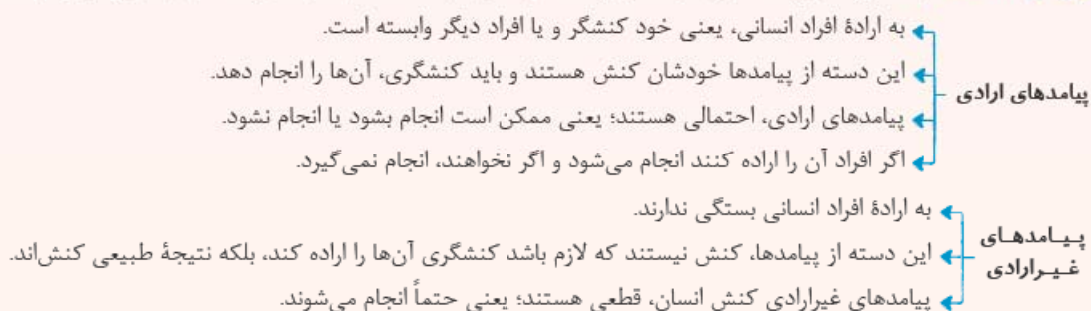
کدام یک در رابطه با پیامدهای کنش درست نیست؟

- ۱) افراد در بسیاری از موارد از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند. - پیامدهای غیرارادی کنش به اراده افراد انسانی بستگی ندارد. - نمره‌دادن استاد به دانشجو، پیامد ارادی مطالعه دانشجو است.
- ۲) پیامدهای غیرارادی کنش، نتیجه طبیعی و تکوینی کنش هستند. - پیامدهای احتمالی کنش حتماً ارادی هستند. - پاکیزه شدن دست و صورت بعد از وضو از نتایج غیرارادی کنش است.
- ۳) در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای مثبت و منفی کنش انجام می‌دهند. - همه پیامدهای کنش به اراده خود کنشگر یا دیگر افراد انسانی وابسته‌اند. - تغییر هوای اتاق پیامد قطعی روشن کردن دستگاه تهویه هوا در اتاق است.
- ۴) پیامدهای ارادی کنش می‌توانند به اراده افراد دیگر، غیر از خود کنشگر وابسته باشند و همیشه لازم نیست تا به اراده خود فرد وابسته باشند. - پیامدهای طبیعی کنش، کنش نیستند تا لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند. - اهدای مدال به دانش‌آموزان نخبه در المپیادهای علمی، از پیامدهای ارادی کنش است.

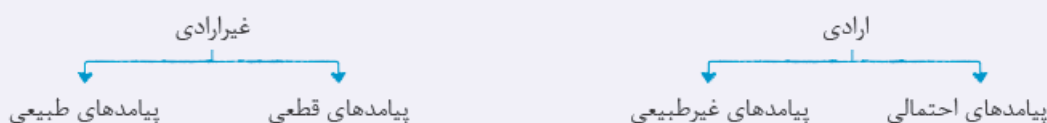
پاسخ: گزینه ۳

(پایه ششم - درس ۱)

درس نامه هر کنشی، آثار و پیامدهایی دارد؛ آثار و پیامدهای کنش در یک تقسیم‌بندی، به پیامدهای ارادی و غیرارادی تقسیم می‌شوند:

تکنیک توجه داشته باشید که برای پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش، اسامی و عبارات دیگری نیز به کار می‌رود:

پاسخ تشریحی همه پیامدهای کنش به اراده افراد انسانی وابسته نیست، بلکه گاهی این پیامدها غیرارادی‌اند؛ یعنی به اراده افراد وابسته

نیستند و نتیجه تکوینی و طبیعی خود کنش محسوب می‌شوند.

تست و پاسخ ۶۷

کدام یک در رابطه با انواع کنش انسانی درست و در رابطه با کنش اجتماعی نادرست می‌باشد؟

یعنی فعالیتی که انسان با اراده و آگاهی انجام می‌دهد.

یعنی فعالیت ارادی و آگاهانه‌ای که انسان با توجه به دیگران انجام می‌دهد.

- ۱) کنش‌های فردی نمی‌توانند در حضور فیزیکی دیگران انجام شوند. - یک کنش فردی، با در نظر گرفتن دیگران تبدیل به یک کنش اجتماعی می‌شود.
- ۲) کنش‌هایی همچون تنها قدم‌زدن و با دیگران صحبت کردن، کنش بیرونی هستند. - تمام کنش‌هایی که در حضور دیگران اتفاق می‌افتند، کنش اجتماعی هستند.
- ۳) کنش‌هایی همچون تخیل و نوشتن، کنش درونی هستند. - رعایت قوانین بدون حضور فیزیکی دیگران، نمایانگر یک کنش فردی می‌باشد.
- ۴) یک کنش بیرونی، می‌تواند فردی یا اجتماعی باشد. - کنش اجتماعی می‌تواند در حضور فیزیکی دیگران نیز رخ دهد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲

(پایه ششم - درس ۲)

مشاوره برای حل این سؤال و اکثر سؤالات درس جامعه‌شناسی، باید تست رو بشکونیم؛ یعنی اول باید یک قسمت تست رو حل کنیم و بعد بریم سراغ قسمت یا قسمت‌های بعدی؛ برای مثال توی این سؤال، اول باید ببینیم قسمت اول کدوم گزینه‌ها، مطلب درستی راجع به کنش انسانی می‌گه. با این روش، ۱ و ۲ حذف می‌شن؛ چون مطلب نادرستی درباره کنش انسانی بیان کردن. حالا چرا نادرستن؟ توی قسمت پاسخ بهتون می‌گم!

نکته کنش انسانی، مفهومی متفاوت از کنش اجتماعی است. در علوم انسانی به فعالیت‌هایی که انسان انجام می‌دهد، کنش انسانی می‌گویند، اما کنش اجتماعی، نوعی از کنش انسانی است که با توجه به «دیگران» انجام می‌شود. از این مطالب، دو نتیجه استخراج می‌شود: الف) هرگاه انسان در انجام یک کنش آگاهی‌اش ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها باشد، کنش او به کنش اجتماعی تبدیل می‌شود؛ مثلاً اگر فردی به تنهایی مشغول گوش دادن به موسیقی باشد، کنش فردی صورت گرفته است، اما اگر فرد دیگری وارد شود و با هم به موسیقی گوش دهند، یک کنش اجتماعی انجام می‌پذیرد.

ب) کنش اجتماعی، نوعی کنش انسانی است؛ یعنی از نظر منطقی، بین دو مفهوم کنش انسانی و کنش اجتماعی، رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار است؛ یعنی هر کنش اجتماعی، کنشی انسانی است، اما همه کنش‌های انسانی، لزوماً کنش اجتماعی نیستند.

پاسخ تشریحی بررسی درستی یا نادرستی گزینه‌ها:

- ۱) نادرست (کنش‌های فردی می‌توانند حتی در حضور دیگران هم انجام شوند. اگر دانش‌آموزی در کلاس درس، بی‌توجه به دیگران به یک رودخانه خروشان فکر کند، گرچه در جمع دیگران است، اما کنش او فردی است.) - درست
- ۲) درست - نادرست (برخی از کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بی‌توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند، فردی هستند.)
- ۳) نادرست (تخیل کردن، کنشی درونی است، اما نوشتن کنشی بیرونی محسوب می‌شود.) - نادرست (رعایت مقررات، چه در حضور دیگران و چه بدون حضور دیگران، کنشی اجتماعی است؛ چون در انجام آن، فرد به دیگران توجه دارد.)
- ۴) درست - درست

تست و پاسخ ۶۸

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، در کدام گزینه بیان شده است؟

- نظم موجود در جهان اجتماعی و آگاهی و شناختی که این جهان براساس آن شکل می‌گیرد، به ترتیب چگونه است؟
- افراد چگونه موجب تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها می‌شوند؟
- چرا فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب و عملکرد دستگاه گوارش، کنش محسوب نمی‌شوند؟

- ۱) اعتباری، خصوصی - با عمل براساس آن‌ها - به دلیل غیرارادی بودن
- ۲) قراردادی، ارادی - از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - به دلیل ناآگاهانه بودن
- ۳) تکوینی، عمومی - از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - به دلیل ناآگاهانه بودن
- ۴) ارادی، مشترک - با عمل براساس آن‌ها - به دلیل غیرارادی بودن

پاسخ: گزینه ۴

(پایه ششم - درس‌های ۱، ۲ و ۳)

مشاوره درس ۱ تا درس ۷ کتاب سال دهم، در ارتباط با زندگی اجتماعی و جهان اجتماعی. کتاب درسی برای این‌که مطالب رو بهتر بفهمونه، تقریباً توی همه این درس‌ها، جهان اجتماعی رو با بدن موجودات زنده مقایسه کرده؛ بنابراین هر جا چنین مقایسه‌ای دیدی اون رو هایلایت کن تا بعد از خوندن درس ۷، همه اون‌ها رو یک بار کنار هم بخونی.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

نکته درس ۳ کتاب سال دهم، دو تفاوت بین «جهان اجتماعی» و «موجودات زنده» بیان کرده است:

۱) عضویت اعضای بدن موجودات زنده و نظم میان آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

اما ↓

عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.

۲) موجودات زنده طول عمر معینی دارند. آن‌ها از طریق زاد و ولد، زندگی خود را در طول زمان تداوم می‌بخشند. ویژگی‌های آن‌ها مانند رنگ، جنس و قد، از طریق وراثت (فرایند به ارث رسیدن خصوصیات از والدین به فرزندان)، از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند.

اما ↓

جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد. فرهنگ از طریق آموزش از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، نه از طریق وراثت.

پاسخ تشریحی جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست، بلکه اعتباری است؛ یعنی با آگاهی و اراده انسان‌ها (ارادی) شکل می‌گیرد؛ علاوه بر این آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است. افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند. فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر و ... به دلیل غیرارادی بودن، کنش محسوب نمی‌شوند.

تست و پاسخ ۶۹

هر یک از موارد زیر، به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارند؟

- فروریختن یا دگرگونی جهان اجتماعی
- راهیابی کارگران و معلمان به جهان اجتماعی
- شکل‌دهی به ارزش‌ها، هنجارها و نمادها متناسب با زندگی دنیوی

- ۱) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و انتقال فرهنگ - برخورداری کارگران و معلمان از حقوق و تکالیف و نقش‌های اجتماعی - باورداشتن به زندگی در جهان دیگر
- ۲) تقابل و تضاد خرده‌فرهنگ‌ها با فرهنگ عمومی - آگاهی افراد از حقوق و تکالیف و نقش‌های خود - محدودکردن جهان به زندگی دنیا
- ۳) عدم انتقال فرهنگ به نسل بعد - پذیرش عضویت جهان اجتماعی توسط کارگران و معلمان - دل‌سپردن جامعه به زندگی دنیا
- ۴) ناتوانی یک نسل در حفظ فرهنگ خود - بر عهده گرفتن نقش توسط کارگران و معلمان - تغییر عمیق‌ترین پدیده اجتماعی

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۳ و ۴)

پاسخ: گزینه ۲

نکته عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. به واقع، عقاید کلان هر جامعه، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای آن جامعه را می‌سازد (عقاید ← ^{علت} ارزش‌ها، هنجارها و نمادها). سازنده

جامعه‌ای که جهان را به زندگی دنیا محدود می‌کند و دل به آن می‌سپارد (عقاید)، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب بنا بر این - با همان شکل می‌دهد. جامعه‌ای که هستی را فراتر از زندگی دنیا می‌بیند (عقاید)، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب با این عقیده سازمان می‌دهد.

پاسخ تشریحی هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرومی‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

اعضای جهان اجتماعی همچون کارگران، کشاورزان، دانش‌آموزان و معلمان و نهادهایی همانند خانواده یا آموزش و پرورش، تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می‌یابند.

جامعه‌ای که جهان را به زندگی دنیا محدود می‌کند و دل به آن می‌سپارد، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب با همان شکل می‌دهد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۷۰

به ترتیب مصادیق «الف»، «ب» و «پ» در جدول زیر کدام است؟

ویژگی یا مصداق	مفهوم
تفاوت میان جهان‌های اجتماعی	«الف»
«ب»	باور و اعتقاد انسان نسبت به اصل جهان
قابل تغییر بودن برحسب شرایط مختلف	«پ»

(۱) تفاوت در لایه‌های سطحی جهان اجتماعی -

عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی - لایه‌های سطحی

(۲) تفاوت در ارزش‌های کلان و اعتقادات اصلی -

عمیق‌ترین پدیده اجتماعی - هنجارها و نمادها

(۳) تفاوت در نمادها و هنجارها - لایه‌های عمیق

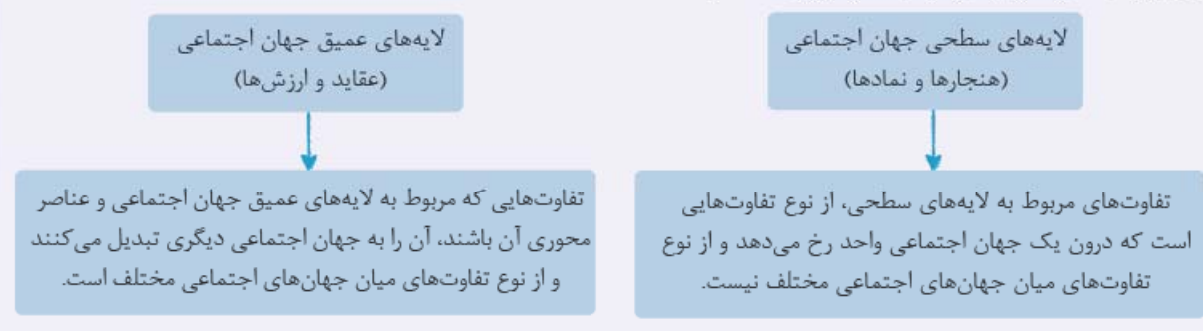
جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها

(۴) تفاوت در لایه‌های عمیق و عناصر محوری - لایه عمیق جهان اجتماعی - تفسیر انسان از زندگی و مرگ

پاسخ: گزینه ۲

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۴ و ۵)

نکته در درس ۴ کتاب درسی سال دهم، لایه‌های جهان اجتماعی را بررسی می‌کنیم. در درس ۵ نیز، مطابق با این دو لایه، دو نوع تغییر در جهان اجتماعی معرفی می‌شود. به نمودار زیر دقت کنید:

پاسخ تشریحی الف) تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.

ب) باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آیند.

پ) هنجارها و نمادها برحسب شرایط و در زمینه‌های مختلف، قابل تغییرند.

تست و پاسخ ۷۱

هر یک از موارد زیر، به ترتیب، نتیجه کدام موضوع و نگاه است؟

• تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

• الگو قرار گرفتن جوامع پیشرفته توسط جوامع عقب‌مانده

• بهره‌کشی به ناحق از دیگران و دسترنج آن‌ها

(۱) تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف - شبیه‌انگاشتن همه جهان‌های اجتماعی - جوامع مکانیکی

(۲) تفاوت در سطح هنجارها و نمادها - نگاه تک‌خطی به تاریخ بشر - استعمار و بهره‌کشی برخی جوامع از برخی دیگر

(۳) تفاوت در عناصر محوری و لایه‌های عمیق - در نظر گرفتن سرنوشت متفاوت برای بشریت - استثمار

(۴) تفاوت در عقاید و ارزش‌ها و لایه‌های عمیق هر جهان اجتماعی - جهان‌های اجتماعی در طول هم - یکسان دانستن سرنوشت و سرگذشت جوامع

(پایه‌شناسی دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

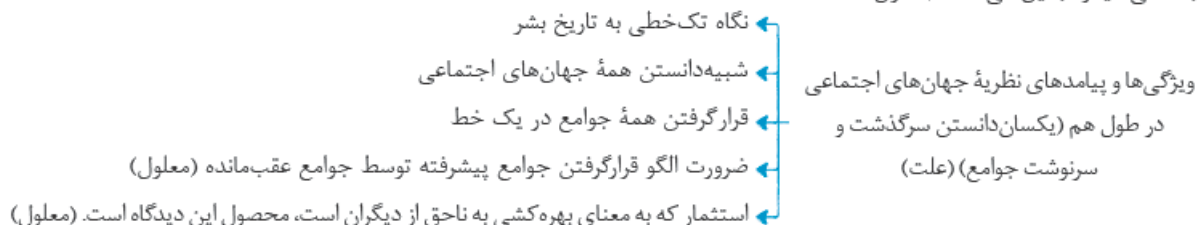
علوم اجتماعی

مشاوره دوستان عزیزم! علت و معلول‌ها توی درس جامعه‌شناسی خیلی اهمیت داره. توی کنکور سراسری ۱۴۰۱، پنج تا سؤال به طور مستقیم از علت و معلول‌ها طرح شده بود. پس هر جای کتاب یه رابطه علت و معلولی دیدی، کنارش علت و معلول رو مشخص کن. درست مثل همین کاری که توی نوشتن پاسخ این سؤال انجام دادم. آفرین!

درس نامه در ارتباط با یکسان بودن مسیر رشد و تحول جوامع یا متفاوت بودن این مسیر، دو دیدگاه کلی وجود دارد:

پاسخ تشریحی تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری (عقاید و ارزش‌ها) باشد (علت)، آن را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کنند (معلول).

تست و پاسخ ۷۲

هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام مفهوم یا دیدگاه اجتماعی اشاره دارد؟
 الف) ایستادن یک راننده پشت چراغ قرمز در نیمه‌شب به دور از چشم دیگران
 ب) مراسم سوگواری برای فوت یکی از اعضای خانواده
 پ) ضرب‌المثل «همه راه‌ها به رم ختم می‌شوند».

- ۱) کنش فردی - پدیده ذهنی و خرد - جهان‌های اجتماعی در عرض هم
- ۲) کنش اجتماعی - پدیده عینی و خرد - نگاه خطی به تاریخ بشر
- ۳) کنش اجتماعی - پدیده عینی و کلان - نگاه طولی به جوامع بشری
- ۴) کنش بیرونی - پدیده ذهنی و خرد - نگاه طولی به جوامع انسانی

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۲، ۳ و ۵)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پدیده‌های جهان اجتماعی را از نظر اندازه و دامنه آن، به پدیده‌های خرد و کلان تقسیم می‌کنند. به این صورت که پیوستاری ترسیم می‌کنند و در یک سوی این پیوستار، پدیده‌های خرد و در سوی دیگر آن، پدیده‌های کلان قرار می‌گیرند.

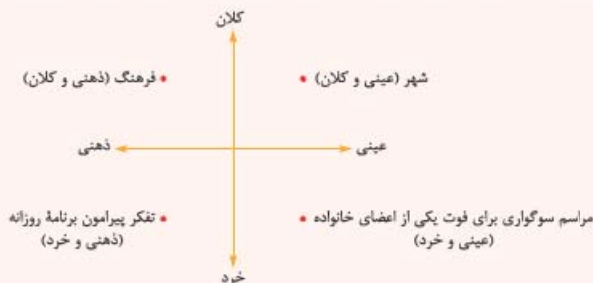

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

از طرف دیگر، پدیده‌های جهان اجتماعی را از حیث محسوس یا غیرمحسوس بودن، به پدیده‌های عینی و ذهنی تقسیم می‌کنند. بدین ترتیب پیوستاری رسم می‌شود که در یک سوی آن، پدیده‌های عینی و محسوس و در سوی دیگر آن، پدیده‌های ذهنی و نامحسوس قرار می‌گیرند.

از ترکیب این دو پیوستار، نموداری مشابه نمودار روبه‌رو پدید می‌آید که جایگاه تقریبی برخی پدیده‌ها نیز در آن مشخص شده است:

تکنیک کنش‌های درونی انسان، مانند تفکر کردن، تخیل کردن و تصور کردن، همواره ذهنی هستند.

بنابراین تصور معلم کلاس اول ← ذهنی و خرد
تصور عدالت و صلح جهانی ← ذهنی و کلان

پاسخ تشریحی الف) کنش اجتماعی، تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. وقتی راننده‌ای پشت چراغ قرمز می‌ایستد، مقرراتی را رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است؛ به همین دلیل کنش او اجتماعی است. حتی رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران، کنش اجتماعی محسوب می‌شود.

ب) مراسم سوگواری برای فوت یکی از اعضای خانواده، چون قابل مشاهده است، دارای بعد عینی است. از آن‌جا که این مراسم مربوط به بخش عمده‌ای از جامعه و فرهنگ نیست، لذا پدیده‌ای خرد نیز محسوب می‌شود.

پ) عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگر هستند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. ضرب‌المثل «همه راه‌ها به رم ختم می‌شوند»، گویای این مسئله است.

تست و پاسخ ۷۳

هر یک از موارد زیر، به ترتیب پیامد چیست؟

- پیدا کردن راه حل صحیح برای مشکل بیکاری و بحران آب
- افزایش ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی
- پیدایش دانش علمی درباره یک مسئله خاص

- ۱) برخورداری افراد از دانش علمی درباره این مسائل و مشکلات - تلاش علمی - مطرح شدن آن مسئله خاص در جامعه
- ۲) برخورداری افراد از دانش عمومی - دفاع دانش علمی از حقایق دانش عمومی - پیشرفت دانش علمی در حل مشکلات زندگی اجتماعی
- ۳) شناخت عموم مردم از این مشکلات - درک عمیق از دانش عمومی - عمیق‌تر شدن دانش عمومی
- ۴) تلاش علمی در جهت حل این مشکلات - افزایش ذخیره دانش عمومی جهان اجتماعی - راهنمایی دانش عمومی در زندگی بشر

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره درس ۱ جامعه‌شناسی دوازدهم، سه‌تا مفهوم و کلیدواژه اصلی داره: ۱) ذخیره دانشی ۲) دانش عمومی ۳) دانش علمی؛ حواستون باشه عبارات مربوط به این‌ها رو با هم قاطی نکنید.

درس نامه

بخشی از ذخیره دانشی ماست که عبارت است از مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها که انسان‌ها در آن سهیم و شریک‌اند.

گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.

بخشی از ذخیره دانشی است که با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید.

این دانش، عمیق‌تر و دقیق‌تر از دانش عمومی است.

هر آنچه افراد و جوامع از تجربه‌های فردی و اجتماعی، مطالعات و ... می‌آموزند، ذخیره دانشی یا ذخیره آگاهی آن‌ها را شکل می‌دهد.

نکته

انسان در زندگی اجتماعی با مسائل و مشکلات زیادی مانند ناامنی، ترافیک، بیکاری و ... مواجه می‌شود.

همه کسانی که از «دانش عمومی» برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آن‌ها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند.

افرادی که درباره این مسائل از «شناخت علمی» برخوردارند، شناختی «دقیق» دارند و می‌توانند برای حل آن‌ها، راه حل‌های «صحیح» پیدا کنند.

پاسخ تشریحی برخورداری افراد از دانش و شناخت علمی درباره مسائل $\xrightarrow{\text{علت}}$ پیداکردن راه حل صحیح برای مشکلات

تلاش علمی $\xrightarrow{\text{علت}}$ افزایش ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی

مطرح شدن یک مسئله خاص در جامعه $\xrightarrow{\text{علت}}$ پیدایش دانش علمی درباره آن مسئله خاص

تست و پاسخ ۷۴

کدام گزینه، سیر به وجود آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی در یک جهان اجتماعی را به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) وجود تعاریف متفاوت و گاه متضاد از دانش علمی براساس هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی $\leftarrow$ سرایت این تلقی به دیگر جوامع
- $\leftarrow$ رواج تعاریف متفاوت و متضاد از علم $\leftarrow$ پیدایش تعارض در ذخیره دانشی و قطع شدن ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی
- (۲) رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر $\leftarrow$ طرح ایده‌های جدید در جهان‌های اجتماعی $\leftarrow$ محدودکردن رویکردها به دانش تجربی $\leftarrow$ حمایت نکردن دانش عمومی از دانش علمی
- (۳) بازماندن دانش علمی از رشد و رونق لازم $\leftarrow$ قطع شدن ارتباط میان دانش عمومی و دانش علمی $\leftarrow$ معتبردانستن علوم عقلانی علاوه بر علم تجربی $\leftarrow$ تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی و از دست رفتن دغدغه و توان لازم برای حل مشکلات
- (۴) محسوب‌نشدن علوم عقلانی و وحیانی به عنوان علم $\leftarrow$ وجود تعاریف یکسان و مشابه از علم $\leftarrow$ تعارض در ذخیره دانشی جامعه $\leftarrow$ عدم حمایت دانش علمی از دانش عمومی

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره معمولاً توی هر کنکور، یه سؤال این شکلی طرح می‌شه؛ یعنی از فرایندها و پروسه‌هایی که توی متن کتاب درسی اومدن، تست طراحی می‌شه. خب حالا کاری که شما باید انجام بدید اینه که هر وقت حس کردید کتاب داره روال و فرایندی رو توضیح می‌ده، هر بخش رو با عدد مشخص کنید. مثل همین کاری که توی پاسخ تشریحی انجام دادم.

نکته اگر بین دانش عمومی و دانش علمی در یک جهان اجتماعی تعارض به وجود آید:

- ۱) ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود.
- ۲) دانش عمومی به طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند.
- ۳) دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند.
- ۴) دانش علمی دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی گاهی میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی، تعارض‌هایی پدید می‌آید. جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی (۱) دارند. در بعضی مواقع این تعاریف به جوامع دیگر سرایت کرده (۲) و در این جوامع تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم (۳) رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی (۴) پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود (۵).

تست و پاسخ ۷۵

پاسخ صحیح سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- دانشی که فرد در طول زندگی کسب می‌کند و به دفعات می‌تواند در مواجهه با مشکلات از آن بهره گیرد، کدام است؟
- عبارت «بروز مسائل اقتصادی در یک جامعه می‌تواند زمینه رشد آن را فراهم کند.» اشاره به فراهم شدن زمینه پیدایش کدام دانش دارد؟
- عده‌ای که در اوایل قرن بیستم در جهان غرب به جای موضوع علوم، بر روش آن توجه داشتند، بر کدام مورد تأکید می‌کردند؟

- ۱) دانش عمومی - دانش علمی - استفاده همه علوم از روش تجربی
- ۲) ذخیره دانشی - دانش عمومی - شکل‌گیری علمی ویژه برای هر موضوع
- ۳) دانش حاصل از زندگی - ذخیره دانشی - علم ریاضی را فراتر از مشاهده و تجربه قلمداد کردن
- ۴) دانش علمی - علوم انسانی - علم تجربی را تنها علم و روش کسب معرفت دانستن

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

نکته از آن‌جا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم. جهان اجتماعی، یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد. اما اگر فردی به تنهایی و بیرون از جامعه زندگی کند، مجبور است خودش دانش لازم برای زندگی‌اش را به دست آورد. در هر صورت انسان‌ها می‌توانند از تجربیات قبلی خود (دانش عمومی قبلی خود) استفاده نمایند و در وقت و انرژی صرفه‌جویی کنند.

پاسخ تشریحی دانش عمومی دانشی است که افراد در طول زندگی خود به دست می‌آورند و اگر افراد در موقعیت‌هایی که از آن‌ها آگاهی ندارند با مشکل مواجه شوند، می‌توانند از آن بهره گیرند و در وقت و انرژی آن‌ها صرفه‌جویی می‌شود. هرگاه در یک جامعه مسئله خاصی مانند مسائل اقتصادی، مطرح شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن فراهم می‌گردد. در اوایل قرن بیستم میلادی، عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش، یعنی روش تجربی استفاده کنند.

تست و پاسخ ۷۶

به ترتیب عبارات کدام گزینه، با نمودارهای «الف» و «ب» مرتبط است؟

(ب)

(الف)

- ۱) دانش عمومی دانش نامعتبر و غیرموثق نیست، بلکه کم‌وبیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. - دانش عمومی و دانش علمی بر یکدیگر تأثیر دارند و به مرور متناسب می‌شوند.
- ۲) این ادعا را که دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند. - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراج تجربی را نیز شامل می‌شود.
- ۳) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانش می‌داند. - دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
- ۴) دانش علمی برای حفظ هویت خود، باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند. - دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

مشاوره توی صفحه ۸ کتاب درسی سال دوازدهم، سه‌تا دیدگاه در ارتباط با رابطه میان دانش عمومی و علمی اومده! جالبه بدونید که از این مطلب، هم توی کنکور داخل سال ۹۹ و هم توی کنکور خارج از کشور سال ۹۹ سؤال داشتیم؛ پس سعی کنید تا حد امکان عبارات کتاب درسی رو خوب بخونید و مقایسه کنید.

درس نامه در ارتباط با رابطه میان دانش عمومی و دانش علمی، نظرات مختلفی وجود دارد که دو دیدگاه موجود در صورت سؤال را این‌جا بررسی می‌کنیم:

<p>«دیدگاه دوم»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> این دیدگاه، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌باشد.
<p>«دیدگاه سوم»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> در این دیدگاه دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. دانش عمومی نیز دانش غیرموقوت و نامعتبر نیست، بلکه کم‌وبیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است. دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند و بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند. از این رو هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱ دیدگاه سوم - دیدگاه سوم ۲ دیدگاه دوم - دیدگاه سوم ۳ دیدگاه دوم - دیدگاه اول ۴ دیدگاه اول - دیدگاه سوم

تست و پاسخ ۷۷

هر یک از موارد زیر، با چه موضوعی ارتباط دارند؟ **منظور، متفاوت بودن موضوع آن، از علوم انسانی، اجتماعی و طبیعی است.**

• مستقل بودن دانش فلسفه

• بحث نکردن علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها

• قرارنگرفتن برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی

(۱) شناسایی قوانین کلی موجودات توسط فلسفه - کنش نبودن فعالیت‌های غیرارادی انسان - عام‌تر بودن موضوع علوم انسانی نسبت به موضوع علوم اجتماعی

(۲) نپرداختن فلسفه به شناخت موجودی خاص - وابستگی کنش‌های انسان به آگاهی و اراده - عام‌تر بودن موضوع علوم اجتماعی نسبت به علوم انسانی

(۳) رخ‌ندادن هیچ اتفاقی در جهان بدون علت - تفاوت موضوع علوم انسانی با علوم طبیعی - تفاوت روش علوم انسانی و علوم اجتماعی

(۴) شناخت تمام پدیده‌های طبیعی و انسانی توسط فلسفه - استقلال موضوع علوم انسانی از علوم طبیعی - استقلال پدیده‌های اجتماعی از اراده انسان‌ها

پاسخ: گزینه ۱

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

مشاوره جاهای مختلف کتاب‌های درسی جامعه‌شناسی ممکنه با هم ارتباط داشته باشن؛ مثلاً توی قسمت «نکته» یکی از سوالات همین آزمون، اشاره کردیم که کنش انسانی، عام‌تر از کنش اجتماعیه. الان هم این موضوع رو فهمیدیم که علوم انسانی، عام‌تر از علوم اجتماعیه. خب این‌ها به هم یه ربطی دارن دیگه. فکر کن بین ارتباطشون کجاست!

نکته

موضوع مورد مطالعه علوم ← انسانی ← کنش‌های انسانی و پیامدهای آن
 ← اجتماعی ← کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن
 ← طبیعی ← شناسایی قوانین طبیعت و پدیده‌های طبیعی
 ← فلسفه ← اصل وجود / شناسایی قوانین کلی موجودات

پاسخ تشریحی فلسفه، قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند و به موجود خاص نمی‌پردازد؛ به همین دلیل فلسفه، علمی مستقل است. علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان بحث نمی‌کند، زیرا فعالیت‌های غیرارادی کنش نیستند. موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود، ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند.

تست و پاسخ ۷۸

گروهی که علوم انسانی و علوم اجتماعی را دارای موضوعات متفاوتی می‌دانند:

- ۱) روش علوم انسانی را همچون رشته‌های دانشگاهی هنر و مطالعات فرهنگی، از نوع روش‌های غیرتجربی می‌دانند.
- ۲) روش علوم اجتماعی را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش حسی و تجربی می‌دانند و موضوعات آن را مستقل از علوم انسانی محسوب می‌کنند.
- ۳) معتقدند علوم انسانی از فعالیت‌های غیرطبیعی انسان‌ها بحث نمی‌کنند و علوم مربوط به آن‌ها علم تجربی است.
- ۴) وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهند و کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی فرو نمی‌کاهند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره خوب حواستون به من باشه عزیزانم! توی درس جامعه‌شناسی تقریباً هیچ حذفیاتی نداریم. می‌بینید که این سوال هم از پاورقی صفحه ۱۱ کتاب سال دوازدهم طرح شده!

درس‌نامه در ارتباط با موضوع و روش علوم اجتماعی و علوم انسانی، سه دیدگاه وجود دارد:

- ۱) برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند.
- ۲) برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی (یکسان) می‌دانند، ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند.
- ۳) برخی (از جمله مؤلفین کتاب درسی)، علوم انسانی و علوم اجتماعی را دارای **موضوعات متفاوتی** می‌دانند.

پاسخ تشریحی از منظر کتاب درسی، علوم انسانی و علوم اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند؛ این نگاه وجود انسان را به ابعاد اجتماعی تقلیل نمی‌دهد و کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد.

تست و پاسخ ۷۹

به ترتیب، علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها، پیچیده‌تر بودن پیش‌بینی در علوم اجتماعی در مقایسه با علوم طبیعی، پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی»

- ۱) غلبه بر محدودیت‌های طبیعی - فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن - فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر
- ۲) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت - شناخت پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان - انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها
- ۳) شناخت طبیعت و قوانین آن - آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - شناخت پدیده‌های اجتماعی
- ۴) کشف قواعد طبیعت از طریق فناوری - ظرفیت بالای دآوری درباره ارزش‌های اجتماعی - استفاده از روش‌های فراتجربی مثل عقلانیت و شهود

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه •• مقایسهٔ فواید علوم اجتماعی (علوم انسانی) با علوم طبیعی

- علوم اجتماعی
- ۱) شناخت پدیده‌های اجتماعی ← نتیجه پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی
  - ۲) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی توسط دانشمندان علوم اجتماعی ← نتیجه توضیح‌دادن تأثیر اجتماعات بر زندگی ما
  - ۳) فراهم کردن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر ← نتیجه کمک به افزایش همراهی و همدلی انسان‌ها
  - ۴) داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها ← نتیجه فراهم آوردن فرصت موضع‌گیری اجتماعی صحیح برای دانشمندان
  - ۵) داوری دربارهٔ علوم طبیعی و نشان‌دادن شیوهٔ صحیح استفاده از آن ← نتیجه اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی
- علوم طبیعی
- ۱) شناخت طبیعت و قوانین آن ← نتیجه پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن و کمک به انسان در استفاده از طبیعت
  - ۲) بهره‌مندی انسان از طبیعت و وسیلهٔ غلبهٔ او بر محدودیت‌های طبیعی

پاسخ تشریحی

- علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن (علت)، به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند (معلول).
- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی (علت)، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است (معلول).
- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی (علت)، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند (معلول).

تست و پاسخ ۸۵

کدام گزینه عبارات درستی در رابطه با «ذخیرهٔ دانشی» و «فواید علوم اجتماعی» بیان می‌کند؟

- ۱) هر آن‌چه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود می‌آموزند، ذخیرهٔ دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد. - علوم اجتماعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت را فراهم می‌آورد.
- ۲) هر فرد، گروه، جامعه و امتی یک ذخیرهٔ دانشی دارد و این ذخیرهٔ دانشی، راهنمای زندگی آن‌هاست. - علوم اجتماعی دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان آگاهی می‌دهد و او را در استفادهٔ صحیح از طبیعت یاری می‌کند.
- ۳) ما همواره دربارهٔ کنش‌های روزمرهٔ خود و اهمیت نقش آن، آگاهی و دانش کامل داریم. - دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند.
- ۴) ما انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی، با دیگرانی که در همان جهان اجتماعی زندگی می‌کنند، در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم و شریک می‌شویم. - علوم اجتماعی، ظرفیت داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را ندارند.

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

پاسخ: گزینه ۲

نکته یکی از فواید علوم اجتماعی این است که دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری و علوم طبیعی به انسان آگاهی می‌دهد و به او کمک می‌کند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوهٔ صحیح استفاده کند. این موضوع باعث شده است که علوم اجتماعی از علوم طبیعی اهمیت بیشتری داشته باشد.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) درست - نادرست (علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت را فراهم می‌آورد).
- ۲) درست - درست
- ۳) نادرست (ما اغلب از آگاهی و دانشی که دربارهٔ کنش‌های خود داریم و نقشی که این آگاهی در زندگی ما دارد غافلیم). - درست
- ۴) درست - نادرست (علوم اجتماعی ظرفیت داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۸۱

هر یک از موارد زیر به ترتیب پیامد، نشانه و علت عبارات کدام گزینه است؟

- توانایی سخن گفتن انسان‌ها به زبانی خاص
- آلودگی محیط زیست در نتیجه کارهای نابخردانه انسان
- مطالعه علمی اجتماعات انسانی

- (۱) داشتن قصد و هدف نسبت به فعالیت‌ها - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - بررسی ساختار اجتماعی در جامعه‌شناسی کلان
- (۲) معناداربودن کنش - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - فهم اثرگذاری و اثرپذیری انسان بر اجتماعات
- (۳) آگاهی نسبت به زبان و معانی کلمات - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - شکل‌گیری علوم اجتماعی
- (۴) اراده و خواست انسان - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - پیدایش رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱ و ۳ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

مشاوره معمولاً بین ۲۵ تا ۴۰ درصد سوالات کنکور (یعنی ۵ تا ۸ سؤال)، ترکیبی از مطالب دو یا سه کتاب جامعه‌شناسیبه. دقیقاً مثل این سؤال و سوالات بعدی این آزمون.

درس نامه در درس ۳ سال دهم، بیان شده است که میان پدیده‌ها و جهان‌های طبیعی، ماوراءطبیعی و اجتماعی، ارتباط برقرار است:

- پدیده‌های طبیعی بر جهان اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
مثال: زلزله و خشکسالی تأثیرات زیادی بر کنش‌های انسان دارند.
- جهان اجتماعی نیز به نوبه خود بر جهان طبیعی تأثیر می‌گذارد.
مثال: آلودگی طبیعت، نتیجه کارهای شتاب‌زده و نابخردانه انسان است.
- پدیده‌های ماورائی، بر زندگی اجتماعی انسان اثر می‌گذارند.
مثال: شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد.

پاسخ تشریحی

- کنش **آگاهانه** است، یعنی وابسته به آگاهی آدمی است، به‌گونه‌ای که **بدون آگاهی** انجام نمی‌شود. سخن گفتن یک کنش است. اگر ما **آگاهی خود** را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار **بازمی‌مانیم**. از این رو **فردی** که به **زبانی آگاهی** ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.
- آلودگی طبیعت و محیط زیست، نتیجه کارهای شتاب‌زده و نابخردانه انسان‌هاست. جهان طبیعی → جهان اجتماعی
- مطالعه علمی اجتماعات انسانی، به **شکل‌گیری علوم اجتماعی** انجامید.

تست و پاسخ ۸۲

به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، با کدام مفهوم ارتباط دارد؟

- جهان اجتماعی از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.
- اجزا و پدیده‌هایی که کم‌تر در معرض تغییر و تحول قرار می‌گیرند.
- دانش هم‌سو با هویت فرهنگی و ناظر بر حل مسائل جامعه خود است.
- پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

- (۱) ساخت جهان اجتماعی - بازتولید جهان اجتماعی - علوم اجتماعی ایرانی و اسلامی - جامعه‌شناسی
- (۲) ویژگی جهان اجتماعی - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - علوم انسانی و اجتماعی بومی - علوم اجتماعی
- (۳) بازتولید جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌های هر جامعه - دانش مفید - علوم انسانی
- (۴) تغییرات جهان اجتماعی - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - علوم اسلامی - علوم اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۳ و ۳ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

نکته

هم‌سو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد. ← یعنی دانشی مفید و کارآمد باشد.
 ایدۀ علوم انسانی و اجتماعی بومی، به این معناست که ما دانشی می‌خواهیم که:
 دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد. ← یعنی به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.

پاسخ تشریحی

عبارت اول: یکی از ویژگی‌های جهان اجتماعی این است که از طریق وراثت به نسل‌های بعد منتقل نمی‌شود.
 عبارت دوم: لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، کم‌تر در معرض تغییر و تحول قرار می‌گیرند.
 عبارت سوم: علوم انسانی و اجتماعی بومی، دانش هم‌سو با هویت فرهنگی و ناظر بر حل مسائل جامعه است.
 عبارت چهارم: مطالعه پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی انجام می‌شود و جامعه‌شناسی زیرشاخه علوم اجتماعی است.

تست و پاسخ ۸۳

عبارات مشخص شده در متن زیر، به ترتیب نشانگر کدام مفاهیم جامعه‌شناختی است؟
 «انسان نخستین در طی فرایندی تکاملی آموخت که برای رعایت حقوق دیگران، لازم است که به انجام رفتارهای صلح‌آمیز مبادرت ورزد. این موضوع در علوم اجتماعی نیز مورد شناخت‌گری واقع شده است. دانشمندان این علم سعی دارند با ارائه الگوهای رفتاری مناسب، انسان‌ها را در مقابل یکدیگر مسئول کنند و از این طریق به صلحی پایدار دست یابند.»

- ۱) ارزش اجتماعی - جامعه‌پذیری - شناخت قواعد اجتماعی حاکم بر زندگی آدمیان
- ۲) هنجار اجتماعی - کنترل اجتماعی - داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی
- ۳) جامعه‌پذیری - ارزش اجتماعی - فراهم‌ساختن زمینه فهم متقابل انسان‌ها
- ۴) ارزش اجتماعی - هنجار اجتماعی - کمک به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره یه اشتباه خیلی خیلی بزرگی که دانش آموزها و حتی معلم‌ها دارن، اینه که فکر می‌کنن جامعه‌شناسی یه درس حفظیه. برعکس این تصور، باید عرض کنم که برای پاسخ دادن به برخی از سوالات جامعه‌شناسی، باید خوب مفاهیم رو درک کنید. بعضی از سوالات مثل این سوال عیناً از متن کتاب درسی نیستن، بلکه یه مثال خارج از کتاب و مرتبط با مفاهیم کتاب رو بیان می‌کنن و شما باید اون مثال رو با محتوای کتاب درسی تطبیق بدی.

پاسخ تشریحی ارزش‌های اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه، نسبت به آن گرایش و تمایل دارند. رعایت حقوق دیگران، یک ارزش اجتماعی است.
 هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. هنجارها، وسیله‌ای برای دستیابی به ارزش‌ها هستند. انجام رفتارهای صلح‌آمیز، هنجاری است برای رسیدن به ارزش رعایت حقوق دیگران.
 یکی از فواید علوم اجتماعی، این است که زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع را از یکدیگر فراهم می‌آورد و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کند. مسئولیت انسان‌ها در مقابل یکدیگر، مربوط به این ویژگی علوم اجتماعی است.

تکنیک ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها، وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند. با توجه به این نکته متوجه می‌شویم که رعایت حقوق دیگران (هدف)، از طریق انجام رفتارهای صلح‌آمیز (وسیله) محقق می‌شود.

هنجار اجتماعی

ارزش اجتماعی

(دقت کردی که کل این سؤال طولانی، با همین یه دونه نکته حل می‌شه!؟)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۸۴

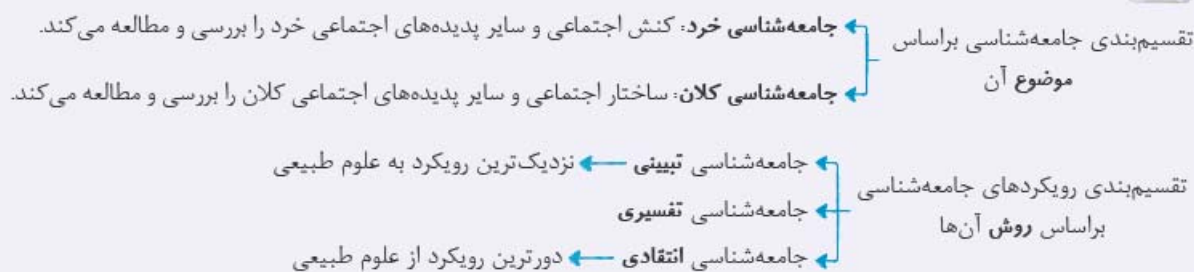
به ترتیب، موارد زیر با عبارات کدام گزینه ارتباط دارند؟
«اعتقاد به ارزش ناچیز دانش عمومی در برابر دانش علمی، عامل راهیابی پدیده‌های تکوینی به جهان اجتماعی، ملاک شکل‌گیری رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی»

- ۱) دیدن تفاوت دانش علمی و عمومی در روش آن‌ها - ارتباط با زندگی اجتماعی انسان‌ها - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی
- ۲) روش علمی به عنوان تنها راه کشف حقیقت - تأثیرگذاری بر شیوه زندگی آدمیان - قوت و ضعف این رویکردها
- ۳) فروپاشیدن مرز بین دانش علمی و عمومی - گسترش دانش و آگاهی جهان اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی
- ۴) محدودکردن دانش عمومی به دانش تجربی - کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - قوت و ضعف این رویکردها

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۳ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

نکته

پاسخ تشریحی در رویکردی که تفاوت دانش علمی و عمومی را در روش آن‌ها می‌دانند و روش علمی (تجربی) تنها راه کشف حقیقت می‌باشد، دانش عمومی در برابر دانش علمی ارزش ناچیزی دارد.
پدیده‌های تکوینی، به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان دارند، وارد گستره جهان اجتماعی می‌شوند.
در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی (تبیینی، تفسیری و انتقادی) شکل گرفته است.

تست و پاسخ ۸۵

به ترتیب درست یا غلط بودن عبارات‌های زیر را مشخص کنید.

- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند.
- تغییر هنجارها و نمادها هیچ‌گاه موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.
- به مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند، نظام اجتماعی می‌گویند.
- تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی، گاه با رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر حل می‌شود.

۱) غ - د - غ - د
۲) د - غ - د - د
۳) غ - د - د - غ
۴) د - غ - غ - د

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۳ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

نکته تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی، به دو طریق حل می‌شود:

- الف) رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر
- ب) طرح ایده‌های جدید

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم: هنجارها و نمادها برحسب شرایط قابل تغییرند و تغییر آن‌ها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.
عبارت سوم: به مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند، نهاد اجتماعی می‌گویند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۸۶

عَيْنَ الْأَصْحَ وَالْأَدَقَّ فِي التَّرْجُمَةِ: ﴿وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾

- (۱) گفتار آنان نباید باعث اندوه تو شود، بی تردید ارجمندی از آن خداست.
- (۲) نباید گفتارشان تو را اندوهگین کند، زیرا ارجمندی، همه از آن خداست.
- (۳) و با گفتار آنان نباید اندوهگین شوی، زیرا که عزت همواره از آن خداست.
- (۴) و گفتار آنان تو را غمگین نمی کند، زیرا ارجمندی همه از آن خداست.

(عربی دوازدهم - درس ۱ - صفحه ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تأثیر «لا» در ترجمه عبارات مبحث بسیار مهمی هستش که بهتره زمان جداگانه‌ای برای یادگیری کاملش در نظر بگیری.

خودت حل کنی بهتره فعل نهی غایب رو به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه می کنیم؛ مثلاً «لا يذهبُ: نباید برود».

نکته فعل «لا يحزنُكَ» از «لا يحزنُ + ك» تشکیل شده است؛ یعنی ضمیر «ك» جزء خود فعل نیست و نباید باعث شود که فعل را به صورت مخاطب ترجمه کنیم؛ پس ترجمه صحیح آن به این صورت است: «نباید ناراحت کند تو را».

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) باعث (این کلمه در ترجمه اضافی است.) / بی تردید (وقتی «إِنَّ» بعد از یک فعل امر یا نهی آمده باشد، معنای «زیرا» می دهد.) / ضمناً کلمه «جمیعاً» اصلاً ترجمه نشده است.
- ۲) با (اضافی است.) / نباید ... اندوهگین شوی (طبق نکته بالا، نباید این فعل را به صورت مخاطب ترجمه کنیم.) / همواره (ترجمه صحیحی برای «جمیعاً» نیست.)
- ۴) غمگین نمی کند («لا يحزنُ» آخرش ساکن شده، پس فعل نهی غایب است و باید به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه شود.)

تست و پاسخ ۸۷

«أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الَّذِي يُصَيِّرُ الْأَرْضَ حَضْرَةً بِالْمَطَرِ بَعْدَ اغْبَارِهَا الشَّدِيدِ!» أَيَا نَمِي دَانِيد كَه .....

- (۱) خداوند همان کسی است که زمین را پس از تیره‌رنگی شدیدش، به وسیله باران سرسبز می گرداند!
- (۲) خداوند همان کسی است که زمین سرسبز را پس از غبارآلودگی شدیدش پر از باران می گرداند!
- (۳) خداست که پس از غبارآلودگی شدید زمین، آن را به وسیله باران سرسبز می سازد!
- (۴) خداوند تنها کسی است که زمین را پس از تیره‌رنگی شدیدش به وسیله باران سرسبز می نماید!

(عربی دهم - درس ۱ - متن درس - صفحه ۲ و ۳)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره ترکیب «هو اذی» توی ۲ تا از گزینه‌ها دقیق ترجمه نشده و بعدش با «بالمطر» گزینه غلط بعدی رو هم پیدا کن.

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۲) زمین سرسبز («الأرض» و «حضره» نمی توانند موصوف و صفت باشند؛ چون اولی «ال» دارد، ولی دومی ندارد.) / پر از ... (کلمه «پر» اضافی است و «بالمطر» یعنی «به وسیله باران».)
- ۳) خداست که (ترجمه دقیقی برای «الله هو اذی» نیست.) / غبارآلودگی شدید زمین (اولاً «اغبارها الشدید» و «الأرض» در جمله خیلی از هم فاصله دارند و با هم ترجمه کردنشان غلط است. ثانیاً ضمیر «ها» که همراه «اغبار» آمده، در این قسمت ترجمه نشده است.)
- ۴) تنها ... (فقط، تنها) کلمات بسیار کلیدی هستند که نباید بی دلیل در ترجمه آورده شوند. در این جا کلمه یا ساختاری که معادل آن‌ها باشد، نداریم.)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۸۸

«لا شكَّ أننا نُواجه الأبواب المُغلقة في طريق أهدافنا و لكن لا نَسْمَحُ لها أن تُطْفِئَ نارَ الاشتياق فينا!»:

- ۱) بدون شك در مسیر هدف‌هایمان با درهای بسته مواجه می‌شویم، اما به آن‌ها اجازه نمی‌دهیم که آتش اشتیاق را در ما خاموش کنند!
- ۲) هیچ شکی نیست که در راه رسیدن به اهداف خود به درهای بسته برخورد می‌کنیم، ولی به آن‌ها اجازه نخواهیم داد که آتش اشتیاق ما را خاموش کنند!
- ۳) بدون هیچ شکی در مسیر رسیدن به هدف‌هایمان به در بسته برخورد می‌کنیم، اما نباید اجازه بدهیم که شعله‌های اشتیاق را در ما خاموش نماید!
- ۴) بی‌شک در مسیر اهداف با درهای بسته‌شده مواجه می‌شویم، پس اجازه نمی‌دهیم که با آن آتش اشتیاق در درون ما خاموش شود!

پاسخ: گزینه ۱

(عربی دهم - درس ۲ - متن درس - صفحه ۱۸ و ۱۹)

خودت حل کنی بهتره با دوتا تیر می‌تونی سؤال رو خلاص کنی: «لا نَسْمَحُ» (یه فعل نفی ساده) و «اهدافنا»

نکته مهم در اصطلاحاتی مانند «لا شكَّ»، «لا بأس» و «لا بُدَّ» درست است که «لا» ی نفی جنس داریم، اما ترجمه آن به صورت «هیچ»، اجباری نیست؛ پس نباید به خاطر آن گزینه‌ای را حذف کنی.

پاسخ تشریحی

- ۲) رسیدن (اضافی است.) / اجازه نخواهیم داد (دلیلی ندارد فعل «لا نَسْمَحُ» را به صورت مستقبل ترجمه کنیم.) / آتش اشتیاق ما (حرف «فی» در «فینا» اصلاً ترجمه نشده است.)
- ۳) رسیدن (مثل ۲) / در («الأبواب» جمع است.) / نباید اجازه بدهیم («لا نَسْمَحُ» آخرش ساکن نیست، پس نمی‌تواند فعل نهی باشد و باید به شکل «مضارع اخباری منفی» ترجمه شود: اجازه نمی‌دهیم.) / شعله‌ها («نار» مفرد است، نه جمع.)
- ۴) اهداف («اهدافنا» آخرش ضمیر دارد: هدف‌های ما) / پس (ترجمه درستی برای «لكن» نیست.) / خاموش شود («تُطْفِئُ» فعل مجهول نیست، چون عین‌الفعل آن «كسره» دارد. ضمناً وقتی «نار» منصوب شده، یعنی مفعول است و با حرف «را» ترجمه می‌شود.)

تست و پاسخ ۸۹

«ليت ملّف كلّ أعمالنا السّيئة ينطوي لنستطيع أن نبصر حقائق الحياة الجميلة و نشعر بأننا خُلّقنا من جديد!»:

- ۱) کاش پرونده تمامی کارهای بدمان بسته می‌شد و قادر بودیم حقیقت‌های زیبای زندگی را ببینیم و حس می‌کردیم ما که از نو به دنیا آمده‌ایم!
- ۲) کاشکی با پیچیده‌شدن همه اعمال زشتان بتوانیم واقعیت‌های زیبای زندگی را رؤیت کنیم و حس کنیم که مجدداً خلق شده‌ایم!
- ۳) کاش پرونده تمام اعمال بدمان به هم پیچیده شود تا بتوانیم حقیقت‌های زیبای زندگی را مشاهده کنیم و احساس کنیم که ما دوباره آفریده شده‌ایم!
- ۴) شاید همه پرونده‌های کارهای زشتان در هم پیچیده گردد تا قادر باشیم حقایق زیبای زندگی را با بصیرت بنگریم و حس کنیم که ما از نو خلق شده‌ایم!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دوازدهم - درس ۱ - متن درس)

مشاوره این‌که بعد از «ليت»، فعل‌ها رو باید به چه صورتی ترجمه کنیم، از سوالات تکراری آزمون‌هاست که باید خوب یاد بگیری.

خودت حل کنی بهتره معنی خود «ليت» و تأثیرش در ترجمه «ينطوي» سؤال رو کلاً حل می‌کنه و لازم نیست سرگرم قسمت‌های ترسناک جمله بشی.

درس نامه ●● بعد از «ليت» و «لعل»، فعل‌های مضارع را به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌کنیم. «ليت ... ينطوي»: کاش ... در هم پیچیده شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

نکته مهم وقتی «سه تا اسم» به هم وابسته شوند و «دومی» و «سومی» معرفه باشند، سومی حتماً صفت است.

مثال «باب المدرسة الكبير» ← «الكبير» صفت است.

اما نکته اصلی این جاست که نباید خیال کنیم که «موصوف» همیشه همان اسم دوم است، بلکه گاهی ممکن است اسم اول موصوف باشد. برای تشخیص این مورد باید ببینیم صفت از نظر جنس و عدد با کدام یک مطابقت دارد. در همین مثال بالا چون «الكبير» مذکر است، پس نمی‌تواند صفت «المدرسة» باشد، بلکه صفت «باب» است و در ترجمه باید کنار آن بیاید: «در بزرگ مدرسه».

تذکر اگر هر سه تا اسم از نظر جنس و تعداد با هم مطابقت داشتند، از روی مفهوم و معنای عبارت می‌توانیم موصوف اصلی را کشف کنیم. مثل «حقائق الحياة الجميلة» که در این سؤال آمده است. با توجه به مفهوم عبارت بهتر است «الجميلة» را با «حقائق» ترجمه کنیم: «حقیقت‌های زیبای زندگی». البته «حقیقت‌های زندگی زیبا» را هم نمی‌شود غلط گرفت.

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) بسته می‌شد «ینظوي» مضارع است و دلیلی ندارد به صورت ماضی استمراری ترجمه شود. / و قادر بودیم (حرف «ل» در «لنستطیع» معنای «تا» می‌دهد و خود فعل هم باید به شکل مضارع التزامی ترجمه شود: تا بتوانیم). / حس می‌کردیم (فعل «نشعر» هم مضارع است، نه ماضی). / به دنیا آمده‌ایم (ترجمه صحیحی برای «خُلقتنا» نیست).

۲) با پیچیده شدن «ینظوي» نباید به صورت مصدر ترجمه شود. / همه اعمال ... (کلمه «ملف» پرونده» در ترجمه نیامده است). / بتوانیم (مثل ۱) ← قادر بودیم). / واقعیت‌ها (ترجمه دقیقی برای «حقائق» نیست).

۳) شاید «لیت» یعنی «کاش» / همه (باید همراه «اعمال» ترجمه شود). / پرونده‌ها («ملف» مفرد است). / با بصیرت (چنین قیدی در عبارت عربی دیده نمی‌شود).

تست و پاسخ ۹۰

«على الناس أن يراقبوا أعمالهم اليومية لأن قدر كل امرئ ما يحسنه!»:

- ۱) بر مردم مراقبت کردن از اعمال روزانه خود واجب است، همانا ارزش هر فردی به میزان کارهایی است که به نیکی انجام می‌دهد!
- ۲) مردم باید مواظب کارهای روزانه‌شان باشند، زیرا ارزش انسان به قدر کارهای نیکی است که انجام می‌دهد!
- ۳) مراقبت کردن از کارها و وظیفه مردم است، به علت آن که ارزش انسان به چیزی است که آن را به درستی انجام می‌دهد!
- ۴) مردم باید مراقب کارهای روزانه خویش باشند، چراکه ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام دهد!

پاسخ: گزینه ۴ (عربی دوازدهم - درس ۱ - متن درس - صفحه ۲ و ۳)

خودت حل کنی بهتره «يُحسَنه» که توی متن درس ۱ اومده یک معنای خاص داره که با اون می‌شه کلی از راه رو رفت.

نکته مهم فعل «يُحسِنُ» وقتی با مفعول آمده باشد، معنای «خوب انجام می‌دهد» را می‌رساند؛ مثلاً «يُحسَنه» در این عبارت یعنی «آن را درست انجام می‌دهد».

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) همانا («لأن» معنای «زیرا» می‌دهد). / به میزان کارهایی ... (این واژه‌ها در ترجمه اضافی هستند و برای ترجمه «ما»، لفظ «چیزی است که» کافی است).

۲) انسان (اولاً «كل» ترجمه نشده است. ثانياً «امرئ» نکره است). / کارهای نیکی (طبق نکته‌ای که در بالا گفته شد، ترجمه درستی برای «يُحسَنه» نیست).

۳) کارها («أعمالهم» دارای ضمیر است که ترجمه نشده است). / وظیفه مردم (ترجمه صحیحی برای «على الناس» نیست). / انسان (مثل ۲).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

تست و پاسخ ۹۱

عین الصحیح:

- ۱) اعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا: برای دنیایت چنان کار کن که گویی هم‌چنان زندگی می‌کنی و برای آخرت چنان کار کن گویی فردا خواهی مُرد!
- ۲) فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ كَانَتْ الْمَدِيرَةُ تَنْتَظِرُ أَنْ تَفْرُغَ الْمَدْرَسَةُ مِنَ الطَّالِبَاتِ: مدیر، ۵ ساعت انتظار می‌کشید تا مدرسه را از دانش‌آموزان خالی کند!
- ۳) هَذِهِ كِلَابٌ تَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا: این‌ها سگ‌هایی هستند که می‌توانند صدای ساعت را از فاصلهٔ چهل قدمی بشنوند!
- ۴) قَدْ أَطْفَأَ الطَّلَاطِبُ الْمُكَيِّفَ وَ الْمَصَابِيحَ بَعْدَ انْتِهَاءِ الدَّوَامِ الْمَدْرَسِيِّ: دانش‌آموزان کولرها و چراغ‌ها را پس از پایان ساعت کار مدرسه خاموش کرده‌اند!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۱ و ۲ (ترکیبی))

مشاوره همیشه توی این مدل سوالات باید تک‌تک کلمات را جداگانه بررسی کنی و نباید کل جمله رو و یک‌مرتبه بخونی.

نکته مهم اگر بعد از اسم اشاره، اسم بدون «ال» بیاید، هر دوی آن‌ها را از نظر جمع یا مفرد بودن باید مثل هم ترجمه کنیم: مثلاً در (۲)، «کلاب» «ال» ندارد و جمع است (جمع «کَلْب»)، پس «هذه» را هم به صورت جمع ترجمه می‌کنیم: «این‌ها سگ‌هایی هستند...».

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) هم‌چنان (معنای درستی برای «أبدًا» نیست، چون «أبدًا» یعنی «همیشه، تا ابد») / خواهی مرد (دلیلی ندارد که فعل «تموت» را به صورت مستقبل ترجمه کنیم).
- ۲) پنج ساعت («الساعة الخامسة» یعنی ساعت پنج، اگر می‌خواهیم بگوییم پنج ساعت باید عدد شمارشی بیآوریم: خمس ساعات) / خالی کند («أَنْ تَفْرُغَ» فعل لازم است و معنی «خالی شود» می‌دهد).
- ۳) کولرها («المكيف» مفرد است، نه جمع).

تست و پاسخ ۹۲

عین الخطأ:

- ۱) لَعَلَّه شَاهِدٌ جَمِيعٌ قُرَى تِلْكَ الْمِنْطَقَةِ: شاید او همهٔ روستاهای آن منطقه را ببیند!
- ۲) كَأَنَّ صَدِيقَتَكَ مَرِيْمَ انْزَعَجَتْ مِنْ كَلَامِكَ: انگار دوست مریم از سخن تو ناراحت شده است!
- ۳) إِنَّ إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرَكُ: خشنودساختن همهٔ مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود!
- ۴) هَلْ تَعْلَمِينَ أَنَّ هَذِهِ الْامْتِحَانَاتِ لَيْسَتْ سَهْلَةً: آیا می‌دانی که این امتحانات آسان نیست!

(عربی دوازدهم - درس ۱ - صفحه ۵ و ۶)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره به غیر از نکته‌ای که در سؤال قبلی گفتیم، کلاً تأثیر حروف مشبیه در معنی جمله‌ها رو خوب یاد بگیر و موقع حل سؤال هم حواست بهشون باشه.

خودت حل کنی بهتره حروف مشبیه کلاً نمی‌تونن زمان فعل رو موقع ترجمه تغییر بدن! فهمیدی که کدوم گزینه رو می‌گم؟

نکته مهم فعل‌های مضارعی که آخرشان «ین» دارند مربوط به «أَنْتِ» هستند؛ یعنی «مفرد مؤنث مخاطب» و نباید آن‌ها را جمع فرض کنیم: مثلاً در (۲)، نباید ترجمهٔ «تعلمین» را غلط بگیریم.

پاسخ تشریحی در (۱)، فعل «شاهد» ماضی است و وجود «لعل» باعث نمی‌شود که زمانش در ترجمه تغییر کند. ترجمهٔ صحیح: «شاید او ... دیده باشد.»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۹۳

«همسایه‌مان ما را از آن‌چه در خیابان رخ می‌دهد، باخبر می‌کند»:

- (۱) يُخْبِرُنَا جيراننا بما حَدَثَ في الشَّارِعِ!
 (۲) جَارُنَا أَخْبَرَنَا بما يَحْدُثُ في الشَّوَارِعِ!
 (۳) يُخْبِرُنَا جَارِنَا بما يَحْدُثُ في الشَّارِعِ!
 (۴) جيراننا يُخْبِرُونَنَا بما يَحْدُثُ في الشَّارِعِ!

(عربی دهم - درس ۲ - صفحه ۱۸ و ۱۹)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سوالات تعریب رو با مقایسه بین گزینه‌ها به راحتی می‌شه حل کرد، فقط تمرین می‌خواد که سرعتت بالا بره.

خودت حل کنی بهتره «همسایه» و «خیابان» مفردن!

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) «جیراننا» («جیران» جمع «جار» است.) / «حَدَثَ» (ماضی است، ولی «رخ می‌دهد» مضارع است).
 ۲) «أَخْبَرَنَا» (ماضی است، ولی «باخبر می‌کند» مضارع است.) / «الشَّوَارِعِ» (جمع «الشَّارِعِ» است، ولی در عبارت فارسی «خیابان» مفرد است).
 ۴) «جیران» (مثل ۱)

تست و پاسخ ۹۴

عَيْنُ الْأَقْرَبِ فِي الْمَفْهُومِ: ﴿يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تَرَابًا﴾

- (۱) امروز که در دست توام مرحمتی کن
 (۲) تو هم یک زمان خاک خواهی شدن
 (۳) نامه شرمندگی و حسرت است
 (۴) سهم ما از خاک وقتی مستطیلی بیش نیست
 فردا که شوم خاک چه سود اشک ندامت!
 نباشد کسی زین بلا در امان!
 حکم بدکاران دور از رحمت است!
 جای ما این جاست یا آن‌جا چه فرقی می‌کند؟

(عربی دوازدهم - درس ۱ - صفحه ۶)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سوالات مفهومی سعی کن غریب ظاهر کلمات نشی و دنبال پیام آیه باشی.

خودت حل کنی بهتره وقتی می‌گی «کاش فلان کار رو می‌کردم!!» یعنی چه حالی داری؟

پاسخ تشریحی معنای عبارت: «کافر می‌گوید ای کاش من خاک بودم.»

مفهوم عبارت: «کافران و انسان‌های بدکار روز قیامت از گذشته خود پشیمان‌اند و حسرت آن را می‌خورند.»
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فرصتی که امروز داریم و در کنار هم هستیم باید غنیمت شمرد، چون این فرصت‌ها همیشگی نیست.
 ۲) مرگ برای همه است و کسی نمی‌تواند از آن فرار کند.
 ۴) وقتی پایان همه ما مرگ است، نباید برای دنیا حرص و طمع داشته باشیم.

• عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلُ الصَّرْفِيُّ: (۹۵ - ۹۷)

تست و پاسخ ۹۵

«إِنَّ الْمُشْتَرِي مُتَرَدِّدٌ فِي شَرَاءِ الْبِضَاعَةِ!»:

- (۱) «إِنَّ»: حرف من الحروف المشبهة بالفعل - مُؤَكِّدٌ لِلجَمَلَةِ الَّتِي جَاءَتْ بَعْدَهُ
 (۲) «المُشْتَرِي»: اسم - مفرد - مذکر - على وزن «فَفْتَعِل» - اسم إِنْ و منصوب بالفتحة
 (۳) «مُتَرَدِّدٌ»: اسم - مفرد - مذکر - حروفه الأصلية: «ت ر د» - خبر إِنْ و مرفوع
 (۴) «البِضَاعَةُ»: مفرد - مؤنث - حروفه الأصلية ثلاثة و هي: «ب ض ع» - جمعه المكسر: بَضَائِعُ

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دوازدهم - درس ۱ - صفحه ۸)

مشاوره توی سوالات تحلیل صرفی ۴ کلمه‌ای (سوالات ۹۵ تا ۹۷) دنبال نکات پیچیده نباش. غالباً خطاهای خیلی ساده‌ای هست که به چشم ما نمیان.

خودت حل کنی بهتره وزن و حروف اصلی کلمات رو بررسی کن.

پاسخ تشریحی «متردّد» از حروف اصلی «ر د د» و بر وزن «متفعل» است.

تست و پاسخ ۹۶

«... و لَكِنْ أَنْظُرُوا إِلَى صَدَقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ الْأَمَانَاتِ!»:

- ۱) «لَكِنْ»: من الحروف المشبهة بالفعل - جاء لتكميل عبارة قبله
- ۲) «أَنْظُرُوا»: فعل أمر - للجمع المذكر المخاطب - حروفه الأصلية: «ن ظ ر»
- ۳) «الحدِيث»: اسم - مفرد - مذكر - على وزن «فَعِيل» - جمعه المكسّر: «أَحَادِيث»
- ۴) «الأمَانَات»: اسم - جمع سالم للمؤنث - مفرد: «أمانة» و هي مؤنث

(عربی دهم - درس ۱ - صفحه ۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره به ظاهر حروف مشبیهه بالفعل دقت بیشتری کن.

پاسخ تشریحی «إِنْ»، «أَنْ» و «لَكِنْ» که از حروف مشبیهه بالفعل هستند، نونشان تشدید دارد و نباید آن‌ها را با «إِنْ»، «أَنْ» و «لَكِنْ» که نونشان

ساکن است، اشتباه بگیریم.

تست و پاسخ ۹۷

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾:

- ۱) «أرسلنا»: فعل ماضٍ - للمتكلم مع الغير (ضميره: نحن) - له ثلاثة حروف أصلية: «ر س ل»
- ۲) «ألف»: من الأعداد الأصلية - جمعه: «آلاف» - مفرد و مجرور»
- ۳) «سنة»: اسم - مفرد - مؤنث - جمعه: «الأسنان» - معدود و منصوب
- ۴) «خمسین»: من أعداد تُسمّى بِـ«العقود» - نونه مفتوحة دائماً - معدوده «عاماً» و هو منصوب

(عربی دهم - درس ۲ - صفحه ۲۷)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره در عربی بعضی کلمات ظاهرشون خیلی به هم شبیه هستش، ولی معنی‌شون خیلی با هم فرق داره!

درس نامه

- اعداد «۱۰ - ۳» معدودشان به صورت «جمع و مجرور» می‌آید. ← خمسة كُتِبَ
- اعداد «۹۹ - ۱۱» معدودشان به صورت «مفرد و منصوب» می‌آید. ← عشرين تلميذاً
- اعداد «مئة» (۱۰۰) و «ألف» (۱۰۰۰) معدودشان به صورت مفرد و مجرور می‌آید. ← مئة سنة

نکته مهم کلماتی که با «يَنْ» و «وَنْ» جمع بسته می‌شوند، نون آخرشان همیشه فتحه (َ) دارد؛ به خاطر همین درباره آن‌ها گفته می‌شود که «نونها مفتوحة دائماً». این اصطلاح درباره اعداد عقود هم به کار می‌رود که در [۴] آمده است.

پاسخ تشریحی «سنة» به معنای «سال» بوده و جمع آن «سینین، سینون و سنوات» است، ولی «الأسنان» به معنای «دندان‌ها» بوده و مفردش

«سَن» است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۹۸

عَيْنِ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) لَيْسَتْ فِي فَنَادِقِ هَذِهِ الْمَدِينَةِ أَيُّ حُجْرَةٍ فَارِعَةٍ!
- (۲) إِنَّ الْحَشْرَاتِ ثَمَانُونَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مُوجُودَاتِ الْعَالَمِ!
- (۳) الْمَرَاغِقُ الْعَامَّةُ أَمَاكِنٌ يَنْتَفِعُ بِهَا جَمِيعُ النَّاسِ!
- (۴) لَيْتَ النَّاسَ يَعْلَمُونَ أَنَّ الْفَخْرَ بِالْعَقْلِ الثَّابِتِ لَا بِالنَّسَبِ!

(عربی دهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره سؤالات ضبط الحركات غلطهایی که دارن به سرفصل آزمون یه ربطی داره!

پاسخ تشریحی خطاهای موجود در ۲:

«ثمانون» («ثمانون» از اعداد عقود است که نون آخرشان همیشه فتحه دارد، پس به صورت «ثمانون» صحیح است.) / «الموجودات» (این کلمه در عربی بر وزن «مفعول» است؛ یعنی ابتدای آن باید «م» باشد: الموجودات.)

نکته مهم در سؤالات حرکت گذاری، غالباً اعداد حرکتشان خطا دارد و باید همیشه علامت‌های اعداد را بررسی کنیم.

تست و پاسخ ۹۹

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّوْضِيحَاتِ عَنِ الْمَفْرَدَاتِ:

- (۱) الْمَفْسُودَةُ: الَّذِي يُشْجَعُ الْآخِرِينَ عَلَى الْقِيَامِ بِالْأَعْمَالِ الْقَبِيحَةِ!
- (۲) الْعَظْمُ: صِفَةُ لِيَانَ الْكِبَرِ وَالْجَلَالِ!
- (۳) نَحَاسٌ: عَنصرٌ فِلْزَيِّ مَوْصَلٌ جَيِّدٌ لِلْحَرَارَةِ وَالْكَهْرِبَاءِ وَ لَوْنُهُ كَالْحَدِيدِ!
- (۴) بِيَوِي: مَرَادِفٌ لـ «إِلَّا»

(عربی دوازدهم - درس ۱ - صفحه ۲ و ۳)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره کلمه‌های مشابهی رو که معنی متفاوتی دارن حتماً پیدا کن و یاد بگیر. این کلمه‌ها پای ثابت کنکورن!

خودت حل کنی بهتره این کلمه‌ها همگی برای درس ۱ دوازدهم هستن. معنی‌شون رو دوباره بخون و با توضیحاتی که این‌جا نوشته مقایسه کن. البته باید کمی هم هوش به خرج بدی.

پاسخ تشریحی ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱ مایه تباهی: کسی است که دیگران را به انجام کارهای زشت تشویق می‌کند (این توضیح برای کلمه «مفسد» به معنای «فاسدکننده» صحیح است.)
- ۲ استخوان: صفتی است برای بیان بزرگی و شکوه (این توضیح برای کلمه «عظیم» صحیح است.)
- ۳ مس: عنصری فلزی است که رسانای خوبی برای گرما و برق است و رنگ آن مانند آهن است (رنگ مس با آهن تفاوت دارد.)
- ۴ به‌جز: مترادفی است برای «إِلَّا» (کاملاً درست است.)

تست و پاسخ ۱۰۰

عَيْنِ مَا فِيهِ الْجَمْعُ السَّالِمُ أَكْثَرُ:

- (۱) أَعْبَدَ اللَّهُ الَّذِي نَعَمَاتُهُ مُنْهَمِرَةٌ عَلَيْنَا فِي كُلِّ الْأَوْقَاتِ!
- (۲) مَا أَجْمَلَ أَصْوَاتِ نَسْمَعُهَا فِي هَذِهِ الْغَابَاتِ!
- (۳) إِنَّ عِبَادَ اللَّهِ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ!
- (۴) لَا تَرْمُوا التَّفَايَاتِ فِي الشَّارِعِ وَ حَافِظُوا عَلَى ثُرُواتِ الْوَطَنِ!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ: گزینه ۴

(عربی دهم - درس ۱ - قواعد)

مشاوره شناخت جمع‌های سالم و کلماتی که ظاهرشون شبیه اون هاست، برای هر دانش‌آموز کنکوری واجبیه.

خودت حل کنی بهتره «ات» رواز آخر اسم‌ها حذف کن و به جاش «ة» بذار. اگر کلمه معنی‌داری باقی موند، اون جمع سالمه؛ البته ممکنه بدون «ة» هم اون کلمه معنی بده که بازم جمع سالم به حساب میاد.

پاسخ تشریحی برای پیدا کردن جمع‌های سالم باید اسم‌هایی که آخرشان «ون»، «ین» و «ات» را بررسی کنیم:

- ۱ «نعمات» ← «نعمه + ات» (جمع سالم) / «أوقات» ← جمع مکثر «وقت» است.
- ۲ «أصوات» ← جمع مکثر «صوت» است. / «غابات» ← «الغابة + ات» (جمع سالم)
- ۳ «سماوات» ← «سما + ات»: البته برای تلفظ ساده‌تر موقع جمع بستن، همزه آن به «و» تبدیل می‌شود. (جمع سالم)
- ۴ «نفايات» ← «نفاية + ات» (جمع سالم) / «ثروات» ← «ثروة + ات» (جمع سالم)

تذکر «یتفکرون» در ۳ فعل است و نباید آن را به حساب بیاورید.

تست و پاسخ ۱۰۱

عین ما فيه طلب للقيام بأمر:

- ۱) أرحمُ من في الأرض حتى يرحمني من في السماء!
- ۲) إجعل في الدائرة العدد المناسب!
- ۳) قول «لا أعلم» نصف العلم!
- ۴) لا تؤخّر عمل اليوم إلى الغدا!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی دهم - درس ۱ - قواعد)

مشاوره یکی از چالش‌های مهم در آزمون عربی، فهمیدن صورت سؤالاتی است که تکراری نیستن و خلاقانه طراحی شدن. برای این‌که خودت رو مقابل این سؤالات بیمه کنی باید منبع تستی خوبی تو خونه داشته باشی که از این جور سؤالات داشته باشه.

خودت حل کنی بهتره صورت این سؤال ازت می‌خواد که دنبال فعل امر بگردی. راستی با «رد گزینه» بری جلو بهتره.

نکته مهم در قواعد عربی به فعل‌های امر و نهی «أفعال طلب» گفته می‌شود.

پاسخ تشریحی صورت سؤال: گزینه‌ای را مشخص کن که در آن «درخواست انجام کاری» هست. با توجه به ظاهر فعل «إجعل» و معنای این

عبارت، متوجه می‌شویم که «إجعل» فعل امر است: «در دایره عدد مناسب را قرار بده.» بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «أرحمُ» آخرش ساکن نشده، پس نمی‌تواند فعل امر باشد.
- ۲ «قول» به معنای «گفتن» مصدر است، نه فعل. «لا أعلم» هم فعل نفی است.
- ۳ «لا تؤخّر» فعل نهی است.

تست و پاسخ ۱۰۲

عین الخطأ عن استخدام العدد و المعدود في العبارات:

- ۱) لي ثلاثة إخوان، أحدهم أكبر مني و هو طبيبٌ حاذق!
- ۲) جئتُ للمرة الثانية إلى إيران في السادس عشر من عمري!
- ۳) رأيتُ في الشارع اثنين سائحين فقدتا طريقهما!
- ۴) اليوم قُتِل في تصادم الحافلتين عشرون مسافرًا!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۲ - قواعد)

خودت حل کنی بهتره به این دقت کن که عدد باید قبل از معدود بیاد یا بعدش!؟

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه

- اعداد ترتیبی که غالباً «ال» هم دارند، بعد از معدود آورده می‌شوند. **مثال:** «الدرس الثانی، الإمام الحادي عشر»
- اعداد شمارشی به غیر «یک» و «دو» غالباً قبل از معدود می‌آیند و اعداد «یک» و «دو» بعد از معدود آورده می‌شوند.

پاسخ تشریحی در ۲۲. طبق درس نامه «اثنین سائحین» غلط است و باید عدد بعد از معدود بیاید: «سائحین اثنین». دقت کنید که «اثنین» برای «الشارع» نیست، چون «الشارع» مفرد است و «ال» هم دارد و اگر عددی بعد از آن بیاید باید مفرد بوده و «ال» بگیرد.

تست و پاسخ ۱۰۳

«بدأت أسرة سفرتها في الساعة السادسة إلا ربعا صباحاً ثم وصلت إلى مقصدها في الساعة التاسعة و التصف مساءً» كم مدة كانت هذه الأسرة في الطريق؟

- (۱) أربع ساعات إلا خمس عشرة دقيقة!
 (۲) ثلاث ساعات و خمس عشرة دقيقة!
 (۳) خمس عشرة ساعة إلا خمس عشرة دقيقة!
 (۴) ست عشرة ساعة إلا خمس عشرة دقيقة!

(عربی دهم - درس ۲ - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره مسئله‌هایی که در عربی مطرح می‌شن خیلی ساده هستند. فقط کافیست که چند مورد مثل اون‌ها رو حل کرده باشی. البته معمولاً این مسئله‌ها یک نکته ریز هم دارن.

خودت حل کنی بهتره غیر از این که حواست به ساعت‌ها هست، به قیدهای زمان موجود در جمله هم توجه کن: «صباحاً»، «مساءً»

تذکر موقع خواندن ساعت‌ها به کلمه «إلا» دقت کنید. وقتی این حرف به کار برود باید عدد بعد از «إلا» را از عدد قبلی، کم کنید. پس: الساعة السادسة إلا زبعا ← ساعت شش منهای یک ربع ← ۵:۴۵

پاسخ تشریحی در صورت مسئله آمده است: «خانواده‌ای سفر خود را در ساعت ۵:۴۵ صبح شروع کرد، سپس در ساعت نه و نیم شب به مقصدش رسید». (نه و نیم شب در واقع همان ۲۱:۳۰ است). پس این دو عدد را که از هم کم کنیم، مدت سفر به دست می‌آید. ← ۱۵:۴۵ این زمان را به دو صورت می‌توان بیان کرد:

خمس عشرة ساعة و خمس و أربعون دقيقة = ست عشرة ساعة إلا خمس عشرة دقيقة

تست و پاسخ ۱۰۴

عین الخطأ في استعمال الحروف المشبهة بالفعل:

- (۱) الطلاب لم ينجحوا في الامتحان لكن سعيداً نجح فيه!
- (۲) لا حظ المعلم إن ثلاثة من الطلبة لم يحضروا جلسة الامتحان!
- (۳) اتصل بمنزل جدتك لعلك تركت محفظتك هناك!
- (۴) إني تخلصت من البومات يقتل الكثير منها!

(عربی دوازدهم - درس ۱ - قواعد)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره باید یادگیری هر کدوم از این حروف کجای جمله و با چه منظوری به کار می‌رن. چون گاهی سوالات چون داری در آزمون داره.

خودت حل کنی بهتره برای ارتباط بین دو جمله از چه حرفی باید استفاده کنیم؟! یکی از این گزینه‌ها به اون حرف احتیاج داشته ولی...

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

درس نامه

حرف	محل استفاده	هدف و کاربرد
إِنَّ	غالباً ابتدای عبارت	برای تأکید بر کل عبارت بعدی به کار می‌رود. اگر وسط عبارت بیاید، غالباً معنای «زیرا» می‌دهد.
أَنَّ	بین دو عبارت	برای برقراری ارتباط بین دو عبارت؛ مثل حرف «که» در فارسی.
كَأَنَّ	ابتدای عبارت	برای بیان «تشبیه» یا «حدس و گمان»
لَكِنَّ	بین دو عبارت	جمله دوم به کمک این حرف پیام جمله اول را کامل می‌کند.
لَيْتَ	ابتدای عبارت	برای بیان آرزوی محال یا حسرت و افسوس
لَعَلَّ	ابتدا یا وسط عبارت	برای بیان «امید» یا «احتمال» رویدادی

پاسخ تشریحی در ۲ برای برقراری ارتباط بین دو عبارت «لا حظ المعلم» و «ثلاثة من الطلبة...» باید از حرف «أَنَّ» استفاده کنیم: «معلم دید که سه تا از دانش‌آموزان در امتحان حاضر نشدند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ دانش‌آموزان در امتحان موفق نشدند، اما سعید در آن موفق شد. ← «لَكِنَّ» وسط عبارت آمده و عبارت «سعید در آن موفق شد» پیام عبارت قبلی را کامل کرده است.

۳ به خانۀ مادر بزرگت زنگ بزن، شاید کیفیت را آنجا رها کرده‌ای. ← «لَعَلَّ» برای بیان «احتمال» به کار رفته است.

۴ همانا من از جغدها با کشتن بسیاری‌شان خلاص شدم. ← «إِنَّ» در ابتدای عبارت آمده و جنبۀ تأکیدی دارد.

تست و پاسخ ۱۰۵

عین الصّحیح عن نوع «لا»:

- ۱) يجب عليهم أن لا يُشركوا برّهم الرّحيم شيئاً (ناهیة)
 ۲) لا يحسب الإنسان العاقل أنّ خالقه يتركه عبثاً (نافیة)
 ۳) أيها الصّديق، لا تُفكّر في صعوبات الدّهر! (نافیة للجنس)
 ۴) هذه الأيّام لا ضيف يأتي إلى بيتنا! (نافیة للجنس)

(عربی دوازدهم - درس ۱ - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در مورد انواع «لا»، نکات و میان‌برهای خوبی وجود دارد، سعی کن اون‌ها رو خوب یاد بگیری.

خودت حل کنی بهتره گاهی لازم نیست همهٔ گزینه‌ها رو بفهمی، چون گزینهٔ جواب به شکل خیلی واضحی درسته. به جای فعل‌ها حواست به اسم‌ها باشه.

نکته مهم ۱) مصدرهایی که بر وزن‌های «تَفَعَّلَ» یا «تَفَاعَلَ» هستند، ظاهرشون شبیه فعله، ولی نباید اون‌ها رو با فعل اشتباه بگیری. به علامت‌های این کلمه‌ها دقت کن.

۲) اگر قبل از «لا» فعل مضارع یکی از حروف ناصبه (أَنْ، گِ، لَکِ) یا یکی از ادوات شرط (مَنْ، مَا، إِذَا، ...) بیاید، «لا» حتماً «نافیه» است.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها: ۱) در «أَنْ لا يُشركوا» از وجود «أَنْ» می‌شود فهمید که «لا» از نوع نفی است، نه نهی. دقت کنید که حذف «ن» در «یُشركوا» به خاطر وجود «أَنْ» است، نه «لا». (دقت کن که طراح، جمله رو طوری نوشته که گول معنای جمله رو بخوری و خیال کنی از نوع «ناهیه» هستش.) ۲) «يَحسبُ» آخرش کسره دارد. دقت کنید که اگر فعل مضارعی آخرش کسره باشد، حتماً مجزوم بوده (يَحسبُ) و به خاطر این که بعدش اسم «ال» دار آمده، کسره گرفته است؛ پس «لا يحسبُ» فعل نهی است، نه نفی. ۳) «تُفكّرُ» بر وزن «تَفَعَّلَ» بوده و یک فعل به حساب می‌آید، پس «لا» نمی‌تواند نفی جنس باشد. ۴) «ضيف» یک اسم نکره است، پس «لا» در این‌جا نفی جنس است: «این روزها هیچ مهمانی به خانۀ ما نمی‌آید.»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۰۶

در عبارت «تاریخ روابط سیاسی ایران و کشورهای اروپایی در عصر قاجار» واژه «تاریخ» در کدام معنا به کار رفته است؟

- (۱) زمان دقیق انعقاد معاهدات و قراردادهای سیاسی
- (۲) مجموعه حوادث و رویدادهای سیاسی تجربه شده جامعه ایران
- (۳) روش علمی مطالعه و تحلیل رویدادهای سیاسی براساس شواهد و مدارک
- (۴) بهره‌گیری از تجربه روابط سیاسی گذشته برای شناخت و ارزیابی اوضاع و شرایط کنونی

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دهم - تاریخ چیست؟)

مشاوره راستش تا حالا این تیپ سؤال توی کنکور نیومده، اها فب در که همیشه روی یه پاشنه نمی‌پرده. سال‌های سال بود که کنکور تست چندبارتی (الف، ب، پ، ت) و تست دو قسمتی نداشت تا این‌که یهو سرکله این دو تیپ سؤال توی کنکور ۱۳۰۰ پیدا شد و توی کنکور ۱۳۰۱ هم تکرار شد. یه سوالیه واقعی اونیه که برای هر همله غیرمنتظره‌ای آماده باشه.

درس نامه واژه «تاریخ» دارای معانی مختلفی است که سه مورد از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

معنای تاریخ	مثال
(۱) مجموعه حوادث و رویدادهایی است که فرد یا جامعه از سر گذرانده است.	تاریخ ایران، تاریخ یونان و ...
(۲) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند.	تاریخ روابط اقتصادی ایران و هند در دوران اشکانیان
(۳) تعیین روز، ماه و سال یعنی همان تقویم سالانه	تاریخ وقوع جنگ بدر

پاسخ تشریحی دانش (علم) تاریخ، علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جوامع در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند. تاریخ به عنوان یک دانش، روش علمی است که به وسیله آن رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند؛ مانند تاریخ روابط سیاسی ایران و دولت‌های اروپایی در عصر قاجار. جدول بالا نشان می‌دهد که چرا (۱) و (۲) درست نیستند.

دام تستی ممکنه (۲) هم به نظرت کاملاً نادرست نیاد؛ درسته، یه مزیت تاریخ در معنای علمی اون، اینه که می‌شه از تهریات گذشته برای آینده درس گرفت. اها یادت باشه که این عبرت‌آموزی و بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده، از «فوائد و کارکردهای مطالعه تاریخ» هست. نه معنای اون.

تست و پاسخ ۱۰۷

در کدام گاه‌شماری‌ها، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌کردند؟

- (۱) بابلی و اوستایی
- (۲) اوستایی و مصری
- (۳) مصری و رومی
- (۴) رومی و یزدگردی

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دهم - گاه‌شماری در ایران و یونان)

مشاوره وقتی توی کتاب درسی مطالب مشابه می‌بینی، بهتره اوتا رو کنار هم یادداشت کنی تا همیشه حتی وقت‌هایی که کتاب درسی رو فقط ورق می‌زنی، با هم ببینی شون؛ پس توی صفحه ۳۱ کتاب درسی، کنار گاه‌شماری مهتری بنویس اوستایی و توی صفحه ۱۵ هم کنار اوستایی بنویس مهتری تا همیشه یادت باشه اینا یه ربط و شباهتی به هم دارن.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

درس نامه • مهم‌ترین اطلاعات مربوط به گاه‌شماری‌ها

گاه‌شماری	نکات
بابلی	خورشیدی - قمری: سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آن‌جا که سال قمری ۳۵۴ روز و سال خورشیدی ۳۶۵ روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
مصری	• سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد. • برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی «کبسه» می‌گرفتند.
رومی	• در سال ۴۶ ق.م. به دستور ژولیوس سزار، گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شد. • گاه‌شماری مسیحیان توسط پاپ گروگوار سیزدهم، اصلاح شد که امروزه با نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.
هجری قمری	• بر پایه گردش ماه به دور زمین تنظیم شده و مبدأ آن، اول محرم سالی است که پیامبر از مکه به مدینه هجرت کرد.
اوستایی	• سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی را به نام «اندرگاه» (پنجه) به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. • برای رفع اختلاف بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. • مبدأ این گاه‌شماری، به تخت نشستن هر پادشاه و نام ماه‌ها و روزها براساس نام ایزدان و فرشتگان تعیین می‌شد.

پاسخ تشریحی

گاه‌شماری مصری و اوستایی هر دو «خورشیدی» هستند که یک وجه تشابه و یک وجه تفاوت با هم دارند:

(۱) «تشابه» گاه‌شماری مصری و اوستایی: در هر دو گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم و پنج روز اضافی به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.

(۲) «تفاوت» گاه‌شماری مصری و اوستایی: چون در این دو گاه‌شماری سال دارای ۳۶۵ روز است و هر سال یک‌چهارم شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد، برای رفع اختلاف:

الف) در گاه‌شماری مصری، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی «کبسه» می‌گرفتند.

ب) در گاه‌شماری اوستایی، بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند.

تست و پاسخ ۱۰۸

چه عاملی سبب شده تا مورخان در دو قرن اخیر، به اهمیت استفاده از نقشه‌ها در مطالعات تاریخی پی ببرند؟

منظور همون نقشه‌های «تاریخی»ه.

(۱) پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ

(۲) نمایش دقیق محل وقوع رویدادهای تاریخی روی نقشه

(۳) نقش جغرافیا و پدیده‌های طبیعی در شکل‌دادن به وقایع تاریخی

(۴) ارتباط میان تاریخ و جغرافیا و شکل‌گیری رشته‌های جغرافیای تاریخی

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دهم - نقشه‌های تاریخی)

مشاوره شاید توی این سؤال دورترین گزینه به پاسخ همونی به نظر برسه که اتفاقاً پاسخ درسته! هیچ مشاوره‌ای در مورد این تپ سؤال‌ها وجود نداره، به‌یاز این‌که باید متن کتاب درسی رو دقیق بفونی. آیم سو ساری!

درس نامه • یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت‌یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است. نقشه‌های تاریخی، انواع مختلف اطلاعات شامل قلمرو حکومت‌ها، مرزها، پایتخت‌ها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ‌ها، شبکه راه‌ها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی‌ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش می‌دهند. امروزه از نقشه‌های تاریخی برای ارائه اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و دیگر جلوه‌های حیات اجتماعی انسان در گذشته استفاده می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی با «پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ» در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند؛ به طوری که در تألیفات تاریخی مربوط به این دوره، نقشه‌هایی از دوره‌های مختلف تاریخی تهیه و ترسیم شده است.

دام تستی می‌دویم داری دنبال علت نادرستی (۳) و (۴) می‌گردی و هی از خودت می‌پرسی اینا چرا درست نیستن؟! چون رابطه تاریخ و جغرافیا و نقش پدیده‌های جغرافیایی در شکل‌دادن به رویدادهای تاریخی مربوط به دو قرن اخیر نیست و سابقه طولانی داره! خود کتاب هرودت و ابن خلدون رو مثال زده، مگه نه؟!

تست و پاسخ ۱۰۹

نخستین اقدام باستان‌شناسان در برخورد با یک بنای تاریخی حین حفاری و خاک‌برداری چیست؟

- (۱) تعیین قدمت و سن بنا
- (۲) مشخص کردن نقشه بنا
- (۳) عکس‌برداری و ثبت دقیق مشخصات آن
- (۴) بررسی مواد و مصالح به کاررفته در احداث آن

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دهم - مراحل باستان‌شناسی)

مشاوره توی برقی صورت سؤال‌ها کلیدواژه وجود داره که باید به اون‌ها توجه داشته باشی؛ کلیدواژه‌های این سؤال «نخستین» و «بنا» هست؛ یعنی هر چیزی که توی حفاری کشف می‌شه، هم تعیین قدمت می‌شه، هم نقشه‌اش تهیه می‌شه، هم ارزش عکس‌برداری می‌شه و ... باید ببینی نخستین اقدام چیه؟ بعد هم توی حفاری ممکنه قبلی چیزها کشف بشه، اها سؤال فقط از «بنا» پرسیده.

درس نامه فعالیت باستان‌شناسان، دارای سه مرحله مهم است: (۱) شناسایی و کشف (۲) حفاری (۳) استخراج و تنظیم اطلاعات. گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چراکه ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

پاسخ تشریحی باستان‌شناسان اگر در حفاری و خاک‌برداری، به بنای تاریخی برخورد کنند، «نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌کنند».

نکته اگر باستان‌شناسان به جای بنا به «شیء» برخورد کنند، «نخست در همان وضعیت از آن عکس‌برداری و تمامی مشخصات آن را به طور دقیق ثبت می‌کنند».

دام تستی آگه فکر کردی (۳) درسته، یعنی به واژه «بنا» در صورت سؤال دقت نکردی و آگه (۱) و (۴) به نظرت پاسخ درست اومدن، یعنی به واژه «نخستین» توجه نکردی؛ اونا مربوط به مراحل بعدی هستن.

تست و پاسخ ۱۱۰

کدام موارد به ترتیب بیانگر دستاوردهای مهم بشر در دوره‌های تاریخی «گردآوری خوراک» و «تولید خوراک» هستند؟

- (۱) کشف آتش - آغاز ساخت ابزار از استخوان
- (۲) آغاز اهلی کردن حیوانات - اختراع چرخ سفالگری
- (۳) ابداع خط و نگارش - تولید پارچه با استفاده از پشم حیوانات
- (۴) استفاده از نقاشی برای بیان اندیشه - ترقی در فن ساخت ابزار سنگی

تقریباً همون «عصر نوسنگی» ه.

پاسخ: گزینه ۴

(تاریخ دهم - سیر پیدایش تمدن)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

مشاوره برای پاسخ به این جور سؤالات که یک مقصود زمانی مشخص ممکنه اتفاقات متعددی رو دربرگرفته باشه (مثلاً دوره تولید خوراک که کلی اتفاق موم مثل اختراع چرخ سفالگری، پارچه بافی و ... توش افتاده)، بهترین کار تهیه یه جدولی که بتونی همه اتفاقات رو کنار هم ببینی، مثل همونی که توی درس نامه برات گذاشتیم.

درس نامه ●● باستان شناسان مراحل زندگی انسان های پیش از تاریخ را براساس «نوع اقتصاد معیشتی و ابزارهای متناسب با آن» به دو دوره تقسیم کرده اند:

دوره تاریخی	مهم ترین دستاوردها
گردآوری خوراک	<ul style="list-style-type: none"> ● گردآوری دانه، میوه و ریشه گیاهان و درختان برای تأمین خوراک - شکار جانوران و صید آبزیان و پرندگان ● استفاده از پناهگاه های طبیعی مانند غارها برای سکونت ● آغاز استفاده از سنگ، استخوان و چوب برای ساخت ابزار ● تکامل توانایی در سخن گفتن و اندیشیدن و استفاده از هنر نقاشی برای بیان احساس و اندیشه خود
تولید خوراک	<ul style="list-style-type: none"> ● شروع به کشت برخی گیاهان (کشاورزی) و اهلی کردن حیوانات ● تکامل فن ساخت ابزار و ظروف سنگی، اختراع چرخ سفالگری و تولید پارچه از پشم حیوانات

پاسخ تشریحی انسان های نخستین در آغاز، قادر به حرف زدن نبودند، اما برای این که بتوانند به صورت گروهی به شکار بروند، باید به گونه ای با هم ارتباط برقرار می کردند. به تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراک، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که هنر نقاشی را برای نشان دادن احساس و اندیشه خود به کار گرفت. در عصر نوسنگی (یکی از مراحل دوره تولید خوراک)، انسان علاوه بر این که فن ساخت ابزار و ظروف سنگی را ترقی داد، با ابداع چرخ سفالگری، ظروف گلی تولید کرد و با استفاده از پشم حیوانات، موفق به تولید پارچه شد.

دام تستی منم پای تو بودم ممکن بود سریع برم سراغ ۱ یا ۲؛ چون مهم ترین اتفاق دوره گردآوری خوراک، کشف آتش و مهم ترین اتفاق دوره تولید خوراک هم اختراع چرخ سفالگری بوده؛ اما هب همیشه آشنا ترین و سرراست ترین گزینه ها لزوماً گزینه پاسخی نیستن و ممکنه پاسخ همون موارد ناآشنا تر باشن.

تست و پاسخ

کدام گزینه درباره حکومت «بابل قدیم» درست است؟

منظور همون حکومت «حمورابی» اینا هست.

- ۱) به فرماندهی سارگن در مرکز بین النهرین تشکیل شد و دو قرن دوام آورد.
- ۲) مشهورترین فرمانروای این سلسله، مناطق وسیعی از بین النهرین را تصرف کرد.
- ۳) شوش، پایتخت آن، از مراکز بزرگ تجارت بین المللی در جهان باستان بود.
- ۴) با قدرت گرفتن اموری ها در شمال بین النهرین دچار ضعف و بی ثباتی شد.

(تاریخ دهم - تمدن بین النهرین)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره توی حکومت های بین النهرین به بابل قدیم داریم که همون اموری ها بودن و به بابل جدید که وجه مشترک هر دو شون پایتخت بودن شهر «بابل» بوده. درسته که بعد از اموری ها، آشوری ها روی کار اومدن، اما نباید تصور کنی که حکومت بابل جدید همون حکومت آشوری ها بوده؛ اینا با هم فرق دارن. توی درس ششم می فونی که بابل جدید با مادها هم دست شدن و به حکومت آشوریان پایان دادن.

درس نامه ●● نخستین شهرها در ناحیه بین النهرین در منطقه سومر پدید آمدند. این شهرها به همراه روستاهای اطراف خود، حکومتی مستقل داشتند که به آن ها دولت - شهر یا کشور - شهر گفته می شود. در حدود ۲۴۰۰ ق.م. قوم اکد که در مرکز بین النهرین می زیست، به فرماندهی سارگن بر کشور - شهرهای سومری مسلط شد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد؛ پس از اکدی ها، اموری ها و پس از آن ها آشوریان در بین النهرین حکومت را در دست گرفتند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی مشهورترین فرمانروای حکومت بابل قدیم «حمورابی» بود که مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. بررسی سایر گزینه‌ها: ۱) امپراتوری سارگن حدود دو قرن دوام آورد و در پی آن دورانی از بی‌ثباتی و ضعف فرارسید. به تدریج قوم دیگری به نام «اموری»، قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد و سلسله‌ای را تأسیس کرد که به «بابل قدیم» معروف است. ۳) پایتخت حکومت بابل قدیم، شهر بابل بود، نه شهر شوش. ۴) پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم، آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.

تست و پاسخ ۱۱۲

کدام گزینه بیانگر دقت و مهارت ساکنان متمدن درهٔ سند در نقشه‌کشی شهرها و معماری است؟

- ۱) خیابان‌ها دارای معابر اصلی و فرعی متقاطع بودند و ساختمان‌ها به صورت همسان بنا می‌شدند.
- ۲) شهرها به شکل دایره ساخته می‌شدند و نمای ساختمان‌ها با کاشی‌های لعاب‌دار سبزرنگ تزیین می‌شد.
- ۳) خیابان‌ها بلند و عریض طراحی می‌شدند و در ساخت بناها از سنگ‌هایی در ابعاد مختلف استفاده می‌شد.
- ۴) هر شهر به شکل قلعه‌ای تو در تو ساخته می‌شد و بناهای عمومی مانند پرستشگاه و شبکهٔ فاضلاب داشت.

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دهم - تمدن درهٔ سند)

مشاوره هنر و معماری یکی از اوان مباحث مهمه که در کنگورهای گذشته هم بارها مورد توجه طراحان سؤال بوده. برای این‌که هنر و معماری تمدن‌ها و حکومت‌های مختلف رو با هم اشتباه نکنی، بهتره برای هر کدومشون چندتا کلیدواژه پیدا کنی و اونا رو به خاطر بسپاری. توصیه من برای تمدن درهٔ سند، این کلیدواژه‌هاست: فیابان‌های (معابر) متقاطع، ساقتمان‌های همسان و آجرهای هم‌اندازه. آگه یادت باشه، توی درس ۹ جغرافیای یازدهم در مبحث تأثیر ایدئولوژی بر فضاهای جغرافیایی فوندیم که در معماری سوسیالیستی بلوک‌های مسکونی یکدست و همسانه؛ پس می‌تونن این‌فوری مطلب رو به خاطر بسپاری؛ مردم ۳ تمدن درهٔ سند سوسیالیست بودن!

درس‌نامه کاوش‌های باستان‌شناسی در اوایل سدهٔ بیستم نشان داد که در حدود ۵ هزار سال پیش، تمدن پیشرفته‌ای در کنار رود سند وجود داشته است. باستان‌شناسان پس از سال‌ها حفاری و کاوش، بقایای شهرهای بزرگ و پرجمعیت موهنجودارو و هاراپا را که در پاکستان امروزی واقع شده است، کشف کردند. شواهد و یافته‌های باستان‌شناسی نشان داده است که ساکنان متمدن درهٔ سند، شهرهای خود را براساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بودند.

پاسخ تشریحی مردم تمدن درهٔ سند، خیابان‌ها و معابر اصلی و فرعی را با پهنای معینی طراحی کرده بودند که یکدیگر را قطع می‌کردند؛ همچنین ساختمان‌ها را با معماری همسان و آجرهایی به اندازه‌های مشخص (نادرستی ۲) بنا می‌کردند. در شهرهای موهنجودارو و هاراپا چندین بنای عمومی (پرستشگاه، حمام، انبار غله و ...) نیز وجود داشت و این شهرها مجهز به شبکهٔ فاضلاب بودند.

دام‌تستی می‌دونم «شکل دایره‌ای شهر» و «قلعه تو در تو» هم به نظرت آشنا اومده و حتی فکر کردی اونا ممکنه پاسخ سؤال باشن، اما هگمتانه (پایتخت مادها) به شکل هفت قلعه تو در تو بوده و ساکنان شهرهاشون رو دایره‌ای شکل می‌ساختن. هر مطلب آشنایی لزوماً پاسخ درست نیست.

تست و پاسخ ۱۱۳

کدام گزینه از اقدامات «چندرا گوپتا» است؟

- ۱) با غلبه بر شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسلهٔ موریایا بنیان نهاد.
- ۲) قلمرو حکومت موریایا را به سرتاسر هند، به‌جز بخش‌های جنوبی آن، گسترش داد.
- ۳) پس از انتشار خبر مرگ اسکندر، بر ضد رومیان سر به شورش برداشت.
- ۴) بعد از ضعف حکومت موریایا، سلسلهٔ دیگری به نام گوپتا را روی کار آورد.

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دهم - تمدن هند)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

مشاوره ترتیب روی کار اومدن سلسله‌ها و افراد شاهنشهر کدوم از اونا، یکی از مباحث مهم تاریخه که پاره‌ای هم به‌جز مرور چندباره برای به خاطر سپردنشون وجود نداره. درباره تمدن هند باستان باید دو تا سلسله رو به خاطر بسپاری، اول موریای بود و بعدش گوپتا.

درس نامه قبایل آریایی مهاجر به هند تا چندین قرن به صورت پراکنده می‌زیستند و حکومت فراگیری را تأسیس نکردند. داریوش بزرگ (پادشاه هخامنشی)، قسمت‌هایی از شمال غرب هند را تصرف و آن‌جا را خراج‌گزار خود کرد. اسکندر مقدونی نیز پس از آن که حکومت هخامنشیان را برانداخت، بخش‌های وسیعی از هند را فتح کرد.

پاسخ تشریحی با انتشار خبر مرگ اسکندر، یکی از فرماندهان هندی به نام «چندرا گوپتا» بر ضد یونانیان سر به شورش برداشت. او با به اطاعت درآوردن شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسله «موریا» را بنیان گذاشت.

حکومت موریا در دوره «آشوکا» به اوج قدرت رسید و قلمرو خود را به سرتاسر هند، به‌جز بخش جنوبی آن، گسترش داد. (نادرستی ۲)
حکومت موریا پس از آشوکا ضعیف شد و کم‌کم سلسله دیگری به نام «گوپتا» بر سر کار آمد و چندین قرن بر هند فرمان راند. (نادرستی ۴)

دام تستی آگه فکر کردی ۲) درسته، به واژه «رومیان» توی این گزینه توهه نکرده؛ رومیان با یونانیان فرق داره. اگر فکر کردی ۴) درسته، به این توهه نکرده که چندرا گوپتا و گوپتا هیچ ربطی به هم ندارند؛ چندرا گوپتا مؤسس سلسله موریای بوده و گوپتا نام یه سلسله دیگه بوده که بعد از موریای روی کار اومده؛ یعنی چندرا گوپتا نام سلسله خودش رو گوپتا نداشته بوده.

تست و پاسخ ۱۱۴

کدام گزینه درباره «تاریخ‌نگاران سنتی» درست نیست؟

- ۱) بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آن‌ها همت داشتند.
- ۲) بیش از آن‌که مورخ حقیقت باشند، کاتب دربار بودند.
- ۳) آثارشان را با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و به مدح شاهان می‌پرداختند.
- ۴) سبک نگارش آن‌ها ساده و ابتدایی است و تحلیل و تفسیر کم‌تر در آثارشان به چشم می‌خورد.

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دوازدهم - تاریخ‌نگاری سنتی)

مشاوره درباره تاریخ‌نگاران سنتی آگه چند تا نکته کوچیک رو بلد باشی، به راحتی می‌تونی به سوالات مربوط به این مبحث جواب بدی. اون‌تکسایی بودن که فقط وقایع شاه و دربار رو می‌نوشتن، دنبال حقیقت نبودن، بیشتر مدح و تملق می‌گفتن و عاشق سبک (قلمبه سلمبه) نوشتن و نثرهای متکلف و مهنوع بودن؛ متن تاریخ بیوهی رو یادت بیاد؛ همون بوری.

درس نامه صدها سال ثبت و ضبط وقایع از سوی مورخان مسلمان که تعداد قابل توجهی از آنان ایرانی هستند، میراثی غنی و منبع مهمی برای فهم و تفسیر بسیاری از رخدادها و مهم تاریخی برای ما فراهم آورده است.

اگرچه تعداد زیادی از منابع در دسترس تاریخی، بیشتر بر تاریخ شاهان و جنگ‌های آن‌ها تأکید دارد، اما با احیای میراث غنی و گنجینه‌هایی که شامل گستره‌ای فراتر از تاریخ‌نگاری سیاسی صرف هستند (مانند تحقیقات رجالی، کتاب‌شناسی‌ها، زندگی‌نامه‌های عالمان، بزرگان و ...)، می‌توان به مکتوبات ارزشمندی درباره زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گذشتگان و همچنین منابعی جدی برای سنجش و نقد وقایع گذشته دست یافت.

پاسخ تشریحی تاریخ‌نگاران سنتی، بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آن‌ها همت داشتند (درستی ۱). آن‌ها آثار خود را غالباً با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و در این میان، گاه با زبان تملق و مدح شاهان سخن گفته (درستی ۳) و بیش از آن‌که مورخ حقیقت باشند، کاتب دربار بودند (درستی ۲).

سبک نگارش تاریخ‌نگاران سنتی در بسیاری موارد، «سخت» است (نادرستی گزینه ۴) و تحلیل و تفسیر، کم‌تر در آثارشان به چشم می‌خورد.

دام تستی شاید در نگاه اول با خودت فکر کردی ۴) هم که خیلی غلط نیست؛ اما باید توهه داشته باشی که گاهی ممکنه یه قسمت از یه گزینه درست باشه (مثل قسمت دوم ۴) و فقط یه بخش کوچیکش باعث نادرستی گزینه بشه. گاهی دقت به جزئیات مهمه.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۱۵

کدام کتاب براساس بینش تاریخ‌نگاری معاصر نوشته شده و «رساله ایراد» در انتقاد از کدام ویژگی تاریخ‌نویسی سنتی به نگارش درآمده است؟

- (۱) اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی نوشته فریدون آدمیت - استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- (۲) تاریخ بیداری ایرانیان نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی - استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- (۳) اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی نوشته فریدون آدمیت - کاربرد نثر مکلف و مصنوع در بیان رویدادهای تاریخی و تملق‌گویی
- (۴) تاریخ بیداری ایرانیان نوشته ناظم‌الاسلام کرمانی - کاربرد نثر مکلف و مصنوع در بیان رویدادهای تاریخی و تملق‌گویی

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دوازدهم - تاریخ‌نگاری معاصر)

مشاوره به توصیه موم اینه که توی سال کنکور، حتی از روی کنجکاوی هم به قسمت‌های مفید کتاب درسی (مثل جدول صفحه ۷ تاریخ دوازدهم) نگاه ننداز تا ناآشنا بودن مطالب اون، توی هزف گزینه بهت کمک کنه؛ مثلاً توی این سوال ممکنه ذهنه نتونه میرزا آقاخان کرمانی و ناظم‌الاسلام کرمانی رو خوب تفکیک کنه و گیج بشی، اما آگه سراغ جدول صفحه ۷ نرفته باشی، تا آشنا بودن اسم «فریدون آدمیت» می‌تونه دو تا گزینه رو برات هزف کنه؛ به همین راهتی.

درس‌نامه (۱) اساس کار تاریخ‌نگاری سنتی، بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود، اما در تاریخ‌نویسی معاصر به برخی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی بیشتر توجه می‌شود.

(۲) در عصر قاجار، برخی از تاریخ‌نگاران سنتی در عین پایبندی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی، بعضی از ویژگی‌های این نوع از تاریخ‌نگاری را نقد کردند. یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده «تاریخ ذوالقرنین» است. او به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد.

پاسخ تشریحی انقلاب مشروطیت تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به‌ویژه نقش مردم جلب کرد. این بینش در کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» نوشته میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی پدیدار شده است. نویسنده این کتاب ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده، یکی از متفکران دوره قاجار، با این‌که مورخ نبود، تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد. وی در رساله ایراد، شیوه تاریخ‌نویسی رضاقلی‌خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد.

دام‌تستی شاید (۲) هم به نظرت درست بیاد، اما باید توجه کنی که اگرچه تملق‌گویی و کاربرد نثر متکلف و مصنوع هم یکی از ویژگی‌های مورد انتقاد تاریخ‌نگاری سنتی به شمار می‌ره، اما موضوع اصلی رساله ایراد نبوده.

تست و پاسخ ۱۱۶

کدام دسته از منابع پژوهش در تاریخ حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند؟

- (۱) کتاب‌های تاریخی
- (۲) خاطرات
- (۳) سفرنامه‌ها
- (۴) نشریات

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ دوازدهم - منابع تاریخی (سفرنامه‌ها))

مشاوره از بین منابع پژوهش در تاریخ، کتاب‌های تاریخی، تنوع زیادی دارند و تقریباً مثل قوطی عطاری همه نوع مطلبی توشون پیدا می‌شه؛ پس قبلی بعیده این مورد جواب سوال باشه. «خاطرات» رو هم غالباً رجال سیاسی که پست و مقام قاصی دارن می‌نویسن. پس بیشتر حاوی امور سیاسی، نظامی و اقتصادی‌ها تا امور فرهنگی و هنر و معماری. «نشریات» هم آگه عمومی باشن و تفهیمی نباشن، قبلی مطالب مربوط به هنر و معماری توشون پیدا نمی‌شه؛ پس می‌مونه «سفرنامه‌ها» که طرف چون اومده سفر و داره مردم میدید با آداب و رسوم متفاوت و بناهای میدید می‌بینه، به فرهنگ و هنر هم دقت می‌کنه و از شون یادداشت برمی‌داره. اینارو فقط برای این سوال نگفتم، گفتیم که برای همیشه یادت بمونه.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

درس نامه ● منابع پژوهش دوره معاصر تاریخ ایران نسبت به دوران پیش از آن، کثرت و تنوع فراوانی دارد که مهم ترین آن‌ها عبارت‌اند از: (۱) کتاب‌ها (شامل کتب تاریخی، خاطرات، سفرنامه‌ها، زندگی‌نامه‌ها یا تراجم) (۲) نشریات (روزنامه‌ها و مجلات) (۳) اسناد و منابع آرشیوی (۴) بناها، وسایل و ابزارها.

پاسخ تشریحی در عصر قاجار، سفرنامه‌نویسی گسترش فراوانی یافت و تعداد قابل ملاحظه‌ای از شخصیت‌های این عصر، حین سفرهای داخلی و خارجی، دیده‌ها و شنیده‌های خود را به رشته تحریر درآوردند. سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ «اجتماعی»، «اقتصادی» و «فرهنگی» اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره (۱) موضوع‌های اقتصادی (مانند مالیات، گمرک و راه‌ها)، (۲) مسائل اجتماعی (از قبیل آداب و رسوم، پوشاک و تغذیه) و (۳) مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند.

تست و پاسخ ۱۱۷

کدام عبارت‌ها درباره روزنامه «وقایع اتفاقیه» درست‌اند؟

- (الف) یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان پس از بازگشت به ایران، آن را در تهران منتشر کرد.
 (ب) هدف از انتشار آن، رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه بود.
 (پ) با انتقادات تندی که به حکومت قاجار وارد می‌کرد، زمینه‌ساز نهضت مشروطه شد.
 (ت) این روزنامه بعد از مدتی به روزنامه «دولت علیه ایران» تغییر نام داد.

(۱) الف - ب   (۲) الف - پ   (۳) ب - پ   (۴) ب - ت

(تاریخ دوازدهم - منابع تاریخی (نشریات))

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره نشریات و روزنامه‌ها مبدع تاریخی مهمی هستند که توی درس ۵ و نوشتن مشروطه هم باهاشون کار داریم. حالا وقتی به اون درس رسیدیم از دسته‌بندی نشریه‌ها هم حرف می‌زنیم. فعلاً توی این درس، تا ۳ نشریه‌ها، اسم فرد منتشرکننده اون‌ها و داهل یا قارج چاپ شدنشون رو از روی جدولی که برات آماده کردیم به خاطر بسپار.

درس نامه ● نشریه (روزنامه) به عنوان رسانه گروهی، یکی از ابداعات تأثیرگذار تمدن جدید غربی بود که در دوره قاجار به ایران راه یافت. نشریات از طریق آگاهی‌بخشی عمومی، تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی گذاشتند. مهم‌ترین نشریات عصر قاجار:

نام نشریه	منتشرکننده	مکان انتشار	توضیحات
کاغذ اخبار	میرزا صالح شیرازی	تهران	اولین روزنامه منتشرشده در ایران
وقایع اتفاقیه	امیرکبیر	تهران	بعدها به روزنامه «دولت علیه ایران» تغییر نام داد.
قانون	میرزا ملکم	لندن	حکومت قاجار را به تندی مورد انتقاد قرار می‌داد.
حبل‌المتین	سید جلال‌الدین کاشانی	کلکته	نقش مؤثری در بیداری افکار ایران و ترویج اندیشه آزادی‌خواهی و مشروطه‌طلبی داشت.

پاسخ تشریحی چند سال پس از آغاز انتشار کاغذ اخبار، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه (عبارت «ب»)، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه «دولت علیه ایران» تغییر نام داد (عبارت «ت»).

تست و پاسخ ۱۱۸

کدام عوامل در شکست لطفعلی‌خان زند از آقامحمدخان قاجار تأثیرگذار بوده‌اند؟

- (۱) عدم محبوبیت لطفعلی‌خان بین مردم و خیانت ابراهیم‌خان کلانتر
 (۲) کشمکش‌های داخلی خاندان زند و کم‌تجربگی لطفعلی‌خان در امر سیاست
 (۳) اشتباهات نظامی لطفعلی‌خان و رویگردانی ابراهیم‌خان کلانتر از وی
 (۴) عدم حمایت طوایف لر از لطفعلی‌خان و کم‌تعداد بودن سپاهیان خاندان زند

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ دوازدهم - ایران پس از کریم خان زند)

مشاوره مواردی که توی گزینه‌ها بیان شدن (مثل کشمکش داخلی، عدم محبوبیت، کم بودن تعداد سپاه و ...) به طور کلی همه شون می‌تونن از جمله عوامل شکست به حکومت باشن؛ این‌هاست که مطالعه دقیق متن کتاب درسی اهمیت پیدا می‌کنه.

درس نامه ●● با مرگ کریم خان زند دوباره آشوب ایران را فراگرفت. افرادی از طایفه زند برای به قدرت رسیدن به رقابت و ستیز با هم برخاستند. نتایج این کشمکش‌ها، فروپاشی سیاسی و اقتصادی و آسیب دیدن توان نظامی و اداری کشور بود؛ به گونه‌ای که در کم‌تر از ۱۵ سال، هفت تن از این خاندان به قدرت رسیدند. لطفعلی خان، آخرین فرمانروای زند، با وجود «شجاعت، لیاقت و محبوبیت نسبی در بین مردم» نتوانست سلسله زند را حفظ کند.

پاسخ تشریحی لطفعلی خان زند، به دلیل «اشتباهات نظامی» و «رویکردانی افرادی مانند ابراهیم خان کلانتر» از دربارش، از آقامحمدخان قاجار شکست خورد و پس از دستگیری کشته شد.

دام تستی ۲) نمی‌تونه درست باشه، چون اولاً نتیجه مستقیم کشمکش‌های داخلی خاندان زند، ضعف این حکومت بود و شکست لطفعلی خان نتیجه غیرمستقیم اون محسوب می‌شه و ثانیاً لطفعلی خان، لیاقت یعنی آشنایی با امور سیاسی داشته و فقط مرتکب اشتباهات نظامی شده.

تست و پاسخ ۱۱۹

کدام گزینه بیانگر روابط خارجی ایران در دوره زندیه است؟

- ۱) انعقاد معاهده صلح با زمامداران امپراتوری عثمانی
- ۲) در نظر گرفتن معافیت‌های گمرکی برای تجار انگلیسی
- ۳) استفاده از دانش انگلیسی‌ها برای تأسیس نیروی دریایی
- ۴) توافق با هیئت اعزامی از فرانسه برای ایجاد مراکز تجاری

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دوازدهم - روابط خارجی ایران در دوره افشاریه و زندیه)

مشاوره وقتی کتاب درسی برقی مطالبی که باید تفکیک بشن رو به یاد آورده، سعی کن فودت اونارو تفکیک کنی؛ مثلاً کتاب درسی روابط ایران در دوره افشاریه و زندیه با دولت‌های خارجی رو به یاد آورده، تو باید هواسه باشه کدوم مربوط به افشاریه و کدوم مربوط به زندیه است؛ البته ما توی جدول زیر، کار رو برات راحت کردیم.

درس نامه ●● مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه به علت درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی نسبت به عصر صفوی کاهش چشمگیری یافت. مهم‌ترین مسائل خارجی ایران در این دوره، برخوردهای سیاسی - نظامی با همسایگان غربی (عثمانی) و شمالی (روسیه) بود؛ همچنین در دوره افشاریه و زندیه، مناسبات سیاسی و اقتصادی و ارتباطات فرهنگی ایران با کشورهای اروپایی چندان رونقی نداشت.

روابط ایران با دولت‌های خارجی:

● اعطای معافیت‌های گمرکی به انگلیسی‌ها	دوره افشاریه
● نادر درصد برآمد از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند؛ به همین منظور، جان‌التون انگلیسی را استخدام کرد.	
● انعقاد معاهده صلح با زمامداران عثمانی	دوره زندیه
● در دوره کریم خان، هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند، اما چون با او به توافق نرسیدند، گشایشی در روابط صورت نگرفت.	

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

پاسخ تشریحی اختلافات ایران با زمامداران عثمانی در دوره زندیه، سرانجام با عقد معاهده‌ای میان دو طرف، منجر به معاهده صلحی شد که تا اواخر حکومت کریم‌خان که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد. (۲) و (۳) بیانگر روابط حکومت «افشاریه» با دولت‌های خارجی هستند.

دام‌تستی آله (۴) هم به نظرت درست اومده، پس هتماً به اون جمله آخر کتاب درسی که گفته «به توافق نرسیدند» توجه نکردی؛ یعنی درسته هیئت‌های فرانسوی برای تأسیس مراکز تجاری به ایران اومدن تا با حکومت زندیه همکاری کنن، اما طب به توافق نرسیدند و همین عدم توافق باعث نادرستی (۴) شده.

تست و پاسخ (۱۲۰)

کدام مورد درباره «مکتب نقاشی شیراز» نادرست است؟

- (۱) در دوره فرمانروایی مغولان بر ایران شکل گرفت.
- (۲) در دوران زندیه به اوج رونق و زیبایی خود رسید.
- (۳) بر تصویرکردن زندگی روزمره مردم و اصناف تأکید داشت.
- (۴) مشهورترین نقاشان این مکتب، محمد صادق، اشرف و میرزا بابا هستند.

شیراز در کدام سلسله پایتخت بود؟ منظور همون دوره هست.

پاسخ: گزینه (۳)

(تاریخ دوازدهم - هنر و معماری در دوره افشاریه و زندیه)

مشاوره چندتا مکتب هنری دیگه هم داریم: هرات، تبریز، قزوین و اصفهان که به همه‌شون توی صفحه ۱۵۴ کتاب تاریخ یازدهم اشاره شده؛ حتی یکی از گزینه‌های این سؤال رو هم از اون بکیش رفتم. به نظر من یه نوک پا برو اونجا و این مکتب شیراز رو هم توی اون صفحه یادداشت کن. خدا رو چه دیدی شاید توی آزمون‌های بعدی از شون سؤال ترکیبی داریم.

درس‌نامه به علت آشفتگی سیاسی و اجتماعی کشور پس از صفویان، امکان رشد و ترقی هنر و معماری دور از انتظار بود. با این حال، در زمان حکومت نادرشاه و استقرار کریم‌خان زند در شیراز اقدامات قابل توجهی صورت گرفت. مدارا و احترام کریم‌خان نسبت به هنرمندان و علما نیز موجب رونق هنر و معماری در زمان او شد.

پاسخ تشریحی در نقاشی و نگارگری، به‌ویژه در عصر کریم‌خان زند، تحولی بزرگ به وجود آمد و نقاشان به تدریج هنر خود را با معیارهای هنری اروپا تطبیق دادند. مکتب نقاشی شیراز که در دوره مغولان شکل گرفته بود (۱)، در زمان زندیه به اوج رونق و زیبایی رسید (۲) و نقاشان برجسته‌ای مانند محمد صادق، اشرف و میرزا بابا آثار زیبایی آفریدند (۴).

تست و پاسخ ۱۲۱

کدام گزینه توصیف دقیقی از مفهوم مستتر در تصویر روبه‌رو به دست می‌دهد؟

- ۱) در هر مکان، پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند.
- ۲) انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه، محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

- ۳) پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی محسوس و مشهود گفته می‌شود که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان‌ساخت باشد.
- ۴) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؛ بنابراین جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

(بفرمایید دهم - محیط جغرافیایی (روابط متقابل انسان با محیط))

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تصویر بادگیر یزد و مبحث مربوط به آن، یعنی روابط متقابل انسان با محیط، یکی از معروف‌ترین مباحثی است که مورد علاقه و توجه طراحان تست (کنکوری و آزمونی) بوده و هست. چرا؟ چون تصویری است که خود، گویای مطلب درسی مربوطه بوده و در کتاب درسی بسیار هوشمندانه از آن استفاده شده است. حالا از کجا بفهمیم که اصلاً مربوط به «روابط متقابل انسان با محیط» است؟ اسمش چیست؟ بادگیر. احسنت! تشکیل‌شده از باد (محیط) و گیر (یعنی همون مانع دست‌ساخته انسان)؛ به همین راحتی می‌فهمیم انسان با تغییر (ایجاد بادگیر) در محیط طبیعی (باد) اطراف خود، محیط جغرافیایی ایجاد کرده است.

درس‌نامه انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا است. محیط طبیعی، مجموعه‌ای متعادل است و با ورود انسان، زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود. هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند تا از محیط خود بهره‌مند شود.

پاسخ تشریحی تصویر صورت سؤال (یک بادگیر دوطبقه در ابرکوه یزد) نشان می‌دهد که انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه، محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود. محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

تست و پاسخ ۱۲۲

کدام گزینه بیانگر دیدگاه جامع و همه‌جانبه جغرافی‌دانان به موضوعات است؟

منظور همون دید ترکیبی یا کل‌نگریه.

- ۱) توسعه گردشگری در دشت کویر ایران
- ۲) احداث مزارع پلانتیشن در نواحی استوایی
- ۳) کاشت درختان گنار در بیابان‌های استان کرمان
- ۴) گسترش سکونتگاه‌های روستایی در مناطق کوهستانی

(بفرمایید دهم - کل‌نگری)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره وقتی صحبت از دید ترکیبی (دید جامع و همه‌جانبه) می‌شود، شش‌دانگ حواستان را بدهید به مواردی که در آن تمام ویژگی‌های یک محیط در نظر گرفته شده است.

درس‌نامه چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند. دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

پاسخ تشریحی جغرافیا، علمی ترکیبی و کل‌نگر است. جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی می‌کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند. از طرف دیگر، دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان. از بین گزینه‌های مطرح‌شده در این سؤال، تنها ۳ است که با دید جامع و همه‌جانبه تدوین شده است؛ زیرا به ویژگی‌ها، قابلیت‌ها و محدودیت‌های موضوع (ناحیه بیابان) توجه دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

نکته چیزی که باعث می‌شود تا یک جغرافی‌دان با دید کل‌نگری یا ترکیبی به موضوعات نگاه کند، چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی است که حاصل روابط متقابل انسان و محیط می‌باشد.

تست و پاسخ ۱۳۳

با توجه به سؤالات کلیدی در جغرافیا، کدام پرسش به بررسی «سیر تکوین و تحول پدیده» می‌پردازد؟

منظور همون سؤال «چه طور، یا زمین‌های به وجود آورنده، است»

- (۱) چرا پدیده گرد و غبار و ریزگردها بیشتر جنوب غرب ایران را متأثر می‌سازد؟
- (۲) توده هوای مرطوب موسمی چه تأثیری بر آب‌وهوای جنوب شرق ایران دارد؟
- (۳) کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی بیابان‌زایی در ایران را تشدید کرده است؟
- (۴) زمین‌ها و عوامل بروز سیل در استان‌های پرباران شمالی کشور کدام‌اند؟

پاسخ: گزینه ۴

(جغرافیای دهم - سؤالات کلیدی در جغرافیا)

مشاوره یکی از سؤال‌های پرتکرار، همین بحث پرسش‌های کلیدی در جغرافیا است. این مبحث به ظاهر ساده است، اما وقتی با ذکر مصادیق از شما پاسخ صحیح را بخواهند، آن وقت است که تازه متوجه دشواری موضوع می‌شوید. این دشواری را چه طوری حل کنیم؟ پرسش‌های «کجا، چه موقع و چه کسی» مشخص‌اند. می‌ماند سه پرسش «چرا، چه طور و چه چیز»؛ این سه تا است که کار را سخت می‌کنند. چرا، ناظر بر علت است؛ یعنی هرگاه پاسخ دادند که فلان چیز به فلان دلیل رخ داده، بحث چرایی وسط است. چه طور، به بررسی سیری که یک پدیده بر سرش می‌آید می‌پردازد؛ مثلاً چه اتفاقی افتاده که فلان چیز به وجود آمده و در نهایت سؤال چه چیز بر ماهیت و چیستی پدیده دلالت دارد.

درس‌نامه ●● سؤال چه طور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد. «زمین‌های به وجود آورنده فلان پدیده چیست؟» (قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها، واحه‌ها و ...)

پاسخ تشریحی پرسش مطرح شده در (۴) را به صورت دیگری می‌توان مطرح کرد: «سیل چه طور در استان‌های شمالی کشور به وقوع می‌پیوندد؟»

و در پاسخ، عوامل تأثیرگذار در وقوع سیل مانند قطع درختان، تجاوز به حریم رودخانه‌ها و ... مطرح می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

① پرسش از چرایی یک پدیده، به علت وقوع آن می‌پردازد.

② پرسش از چه چیز است؛ به عبارت دیگر ماهیت یک پدیده یا مسئله را به چالش می‌کشد.

③ این پرسش هم ناظر بر چیستی (ماهیت پدیده و مسئله) است.

دام‌تستی ممکن است (۲) شما را به اشتباه بیندازد؛ راه حل چیست؟ پرسش‌ها را به زبان ساده‌تر برگردانید.

تست و پاسخ ۱۳۴

در ارتباط با «مراحل پژوهش در جغرافیا»، عبارت کدام گزینه، گزاره زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، پژوهشگر .....

- (۱) حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش را آغاز می‌کند
- (۲) پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌دهد
- (۳) ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه‌های خود می‌پردازد
- (۴) پیشینه مسئله و نتایج پژوهش‌های دیگران را مورد مطالعه قرار می‌دهد

پاسخ: گزینه ۱

(جغرافیای دهم - مراحل پژوهش در جغرافیا)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره بیایید کمی واقع بین باشیم. وقتی دیگر همه کارهایمان را کردیم، اطلاعاتمان را جمع آوری، تقسیم‌بندی و طبقه‌بندی نمودیم، چی کار می‌کنیم؟ می‌نشینیم و چیزهای غیر ضروری را می‌گذاریم کنار تا برویم سر اصل مطلب! گرفتید دیگه چی می‌گم! 😊

درس نامه پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، گام چهارم مرحله پردازش، یعنی حذف اطلاعات غیر ضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود.

پاسخ تشریحی با خود مرحله پردازش که در درس‌نامه آشنا شدید. حالا بریم سراغ بررسی گزینه‌های دیگر. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مربوط به گام دوم پژوهش، یعنی تدوین فرضیه است.

۳) مربوط به گام پنجم، یعنی نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادهاست.

۴) مربوط به گام اول، یعنی طرح سؤال و بیان مسئله است.

تست و پاسخ ۱۲۵

کدام عبارت بیانگر «موقعیت مطلق» یک کشور است؟

۱) ایران در منطقه خاورمیانه و در مجاورت دریای عمان و خلیج فارس قرار دارد.

۲) افغانستان در بخش جنوبی منطقه معتدله نیم‌کره شمالی واقع شده است.

۳) بحرین کشوری جزیره‌ای و محصور در آب‌های خلیج فارس است.

۴) ترکیه کشوری است که غرب آسیا را به شرق اروپا پیوند می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۲

(یغرافیای ردهم - موقعیت مطلق و نسبی)

مشاوره در بحث موقعیت ریاضی یا مطلق، به مصادیق و کلیدواژه‌هایشان بسیار توجه کنید؛ چون تنها راه پاسخ به تست‌های این بحث همین است.

درس نامه محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است. ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیم‌کره شمالی و هم‌چنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است. گستردگی کشور ما در این عرض‌ها به تنوع آب‌وهوا منجر شده است.

پاسخ تشریحی صحبت از طول و عرض جغرافیایی و نیم‌کره‌های شمالی و جنوبی یا غربی و شرقی بیانگر موقعیت ریاضی (مطلق) است؛ بنابراین این‌که افغانستان در جنوب منطقه معتدل نیم‌کره شمالی واقع شده است، بیانگر موقعیت مطلق این کشور است، در حالی که در سایر گزینه‌ها به «موقعیت نسبی» کشورها، یعنی محل قرارگیری آن‌ها نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود اشاره شده است. علاوه بر این‌ها بیایید کلیدواژه‌های موجود در گزینه‌ها را بررسی کنیم.

بررسی گزینه‌ها:

۱) «در منطقه» می‌تواند راهگشا باشد. ۲) «نیم‌کره‌ها» ما را به راه راست هدایت می‌کند! 😊

۳) «جزیره‌ای» گزینه را لو می‌دهد. ۴) «پیوند دادن» نسبی است.

دام تستی کاری به ۳ و ۴ نداریم، ولی گزینه‌ای که شما را ممکن است به چالش بکشاند و دست‌دست کنید تا کلید را بزیند، ۱ است؛ اما این‌که ایران در منطقه خاورمیانه و در مجاورت دریای عمان و خلیج فارس قرار دارد، بیانگر موقعیت نسبی ایران است، نه موقعیت مطلق (ریاضی).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۱۲۶

موارد کدام گزینه در زمره دلایل اهمیت خلیج فارس جای ندارند؟

- (۱) دارابودن ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی جهان - قراردادن در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام
- (۲) دروازه خروجی نفت منطقه خاورمیانه بودن - مجاورت با آب‌های آزاد و داشتن سواحل با قابلیت‌های دفاعی و نظامی
- (۳) داشتن ارزش و نقش ارتباطی بین قاره‌های آسیا، اروپا و آفریقا - دارابودن حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان
- (۴) بازار بزرگ مصرف بودن در نتیجه درآمدهای نفتی - فعالیت به عنوان حلقه‌ای از زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت

(پاسخ: گزینه ۲ - اهمیت خلیج فارس)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره خیلی از بچه‌ها، سؤال‌های منفی، یعنی سؤال‌هایی که گزینه نادرست را می‌خواهند، ساده می‌پندارند و به همین دلیل، در دام این تست‌ها می‌افتند. هیچ وقت هیچ چیزی رو ساده نگیرید. می‌توان از همین سؤال‌ها با شبیه هم ساختن عبارت‌ها و نزدیک کردن آن‌ها به هم، تست دشواری را طراحی کرد. گرچه تست مورد نظر چندان دشوار نیست، ولی گفتم حواستان باشد. در این گزینه‌ها فقط به دانسته‌های خود تکیه کنید.

درس نامه ••• خلیج فارس به دلایل زیر دارای اهمیت است:

- (۱) ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا که در گذشته اهمیت داشته و اکنون نیز به عنوان حلقه‌ای از زنجیره حمل‌ونقل کالا و نفت، اهمیت خود را حفظ کرده است.
- (۲) به عنوان بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، ذخایر باارزش دارد؛ زیرا حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.
- (۳) به دلیل درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، یکی از کانون‌های ثروتمند جهان به شمار می‌رود و این بازار مصرف بزرگ، آن را به کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی تبدیل کرده است.
- (۴) این منطقه، ارزش فرهنگی و سیاسی دارد؛ زیرا خلیج فارس در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد. از سوی دیگر باید بدانید تنگه هرمز، آبراهه هلالی‌شکلی است که آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می‌کند. این تنگه به سبب این که دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.

پاسخ تشریحی آن‌چه در (۲) آمده، مربوط به ویژگی تنگه هرمز است. در نظر داشته باشید، مجاورت با آب‌های آزاد و داشتن سواحل با قابلیت‌های دفاعی و نظامی از ویژگی‌های دریای عمان (مکران) است، نه خلیج فارس. سایر گزینه‌ها همگی مربوط به ویژگی‌های خلیج فارس است.

تست و پاسخ ۱۲۷

کدام گزینه بیانگر علت اصلی وقوع پدیده ذکر شده در عبارت زیر است؟

«طی سال‌های اخیر، استان‌های لرستان و ایلام شاهد وقوع سیلاب‌های متعدد بوده‌اند.»

- (۱) احداث سد‌های متعدد بر روی رودهای حوضه زاگرس به منظور تأمین آب مورد نیاز شهرها و روستاها
- (۲) احداث جاده، از بین بردن جنگل‌ها و استفاده نامناسب از اراضی کشاورزی در نواحی شهری و روستایی
- (۳) گسترش شهرهای متعدد در کناره رودها و بر هم خوردن تعادل جریان رودها بر اثر دست‌کاری‌های انسانی
- (۴) وقوع توفان‌های گرد و غبار طی سی سال گذشته و تغییر مسیر جریان آب رودها در نتیجه مجراسازی

(پاسخ: گزینه ۳ - ناهمواری‌های ایران (زاگرس))

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در پاسخ به تست‌هایی که صورت سؤال ناظر بر عبارت خاصی است، حتماً و قطعاً ببینید عبارت مورد نظر مربوط به چیست، بعد بروید سراغ گزینه‌ها.

درس نامه ●● خوب که بنگریم، سؤال، مربوط به عوامل تغییردهنده زاگرس در حال حاضر است. در این رابطه، با دو دسته از عوامل سروکار داریم: طبیعی و انسانی. حالا بد نیست نیم‌نگاهی بیندازیم به عوامل انسانی این تغییر:

بر روی رودهای حوضه زاگرس، سدهای متعدد احداث شده است. این سدها برای جلوگیری از طغیان رودها، تولید برق آبی، تنظیم آب مورد نیاز برای آبیاری اراضی کشاورزی، استفاده‌های صنعتی و یا تأمین آب مورد نیاز شهرها و روستاها احداث شده است.

هم‌چنین شهرهای متعددی در کناره رودها گسترش یافته است که باعث برهم خوردن تعادل جریان رودها بر اثر دست‌کاری‌های انسانی (دیواره‌بندی، مجراسازی و ...) در نواحی شهری شده و رودها را وادار کرده است که در مناطق شهری از بستر تعیین‌شده تجاوز کنند و طغیان یا سیلاب را به شهرها تحمیل نمایند. نمونه‌های متعددی از این سیلاب‌ها در زاگرس در استان‌های لرستان و ایلام طی سال‌های اخیر مشاهده شده است.

پاسخ تشریحی با اصل مطلب توی درس‌نامه آشنا شدیم، پس یک راست بریم سراغ علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

- ۱) احداث سدهای متعدد بر روی رودهای حوضه زاگرس برای جلوگیری از طغیان رودها، تولید برق آبی، تنظیم آب مورد نیاز برای آبیاری اراضی کشاورزی، استفاده‌های صنعتی و یا تأمین آب مورد نیاز شهرها و روستاها بوده است.
- ۲) احداث جاده‌ها، از بین بردن جنگل‌ها و استفاده نامناسب از اراضی کشاورزی در نواحی شهری و روستایی زاگرس همراه با گسترش شهرها و روستاها به ضرر دامنه‌ها، دره‌ها و دشت‌ها بوده است.
- ۴) توفان‌های گرد و غبار از عواملی است که هم طبیعت و هم انسان در منطقه زاگرس در ایجاد آن‌ها مؤثر بوده است و باعث تغییر شکل ناهمواری‌های زاگرس شده است.

تست و پاسخ ۱۲۸

در ارتباط با «منطقه مکران»، کدام موارد درست‌اند؟

- الف) در جنوب سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در هرمزگان واقع شده است.
 ب) در این منطقه، رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده وجود دارد.
 پ) ناهمواری‌های مریخی یا کوه‌های مینیاتوری در این منطقه مشاهده می‌شوند.
 ت) فرسایش، دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌هایی کم‌عمق در این منطقه ایجاد کرده است.
- ۱) الف - ب   ۲) الف - پ   ۳) ب - پ   ۴) ب - پ - ت

پاسخ: گزینه ۳ (جغرافیای دهم - ناهمواری‌های ایران (کوه‌های شرق و جنوب شرقی))

مشاوره صفحه ۲۹ کتاب درسی (جغرافیای پایه دهم) تست خیزترین صفحه است؛ هم از لحاظ کوه‌های شرقی و جنوب شرقی، هم از لحاظ مفهوم ناهمواری‌های مریخی (کوه‌های مینیاتوری)، هم از نظر گل‌فشان‌ها و در نهایت به لحاظ ارزش‌های اقتصادی نواحی کوهستانی؛ پس حسابی حواستان به این صفحه پر بار باشد!

درس نامه ●● در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد. در این کوه‌ها فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آن‌ها را ناهمواری‌های مریخی و کوه‌های مینیاتوری می‌نامند.

پاسخ تشریحی حال که کامل با منطقه مکران آشنا شدید و به درستی عبارت‌های «ب» و «پ» پی بردید، بد نیست دلیل نادرستی عبارت‌های «الف» و «ت» را نیز بدانید.

بررسی عبارت‌های نادرست:

- الف) در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است، نه هرمزگان!
 ت) در این منطقه، فرسایش، شکل‌های زیبایی در دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق (نه کم‌عمق) ایجاد کرده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۱۲۹

مدفون شدن شهر تاریخی پمپی در ایتالیا زیر خاکسترهای آتشفشانی کوه وزوو، بیانگر آن است که .....

- (۱) جایگاه یک سکونتگاه در سطح ناحیه، در ادامه حیات، گسترش یا نابودی آن نقش دارد.
- (۲) در انتخاب مناسب‌ترین مکان برای سکونتگاه، عوامل طبیعی مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کنند.
- (۳) تغییرات طبیعی و اقلیمی می‌توانند موجب از دست رفتن اعتبار مقر یک سکونتگاه شوند.
- (۴) مکان‌گزینی و هسته اولیه سکونتگاه زمینه‌ساز توسعه کالبدی یا زوال آن در آینده است.

پاسخ: گزینه ۱

(یغرافیای دوازدهم - مقر و موقعیت سکونتگاه)

مشاوره مفهوم مقر و موقعیت را خوب به خاطر بسپارید و حواستان را جمع کنید که معمولاً در درس جغرافیا، آن هم سؤال‌های مربوط به پایه دوازدهم، با تست آسان مواجه نخواهید بود؛ بلکه آنچه هست، مصادیق و مثال‌هایی خارج از کتاب‌اند. گرچه در کتاب، صفحات ۳ و ۴ (در مبحث موقعیت) از روستای هولوکو در مجارستان و شهر قاهره در مصر یاد شده است، اما نباید به همین‌ها دل خوش کنید. از من می‌شنوید وقتی دارید جغرافیا را می‌خوانید، دل را بزنید به دریا و هر مثال درست و نادرستی که در ذهنتان می‌آید، تصور کنید. مهم این است که مطلب را درک کنید.

درس‌نامه ●● سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری مقر (مکان و جایگاه) و موقعیت آن است. منظور از مقر، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است. مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را نیز شامل می‌شود. منظور از هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

مقر ← انتخاب از سوی مردم ← گسترش روستا یا شهر

پاسخ تشریحی منظور از «موقعیت» یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و هم‌چنین «جایگاه آن در سطح ناحیه» است. این پدیده‌ها و جایگاه ممکن است عوامل انسانی و طبیعی مانند روستاها و شهرهای اطراف آن، نقش سیاسی و اداری آن، آب‌وهوا، راه‌های ارتباطی، دسترسی به منابع معدنی و انرژی و ناهمواری‌ها باشند. موقعیت یک شهر یا روستا در ادامه حیات یا گسترش آن سکونتگاه و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا می‌کنند؛ برای نمونه، مجاورت یک سکونتگاه با کوه آتشفشان یا غسل‌های فعال می‌تواند حیات سکونتگاه را به خطر بیندازد.

نکته در (۳) نیز باید به جای مقر، موقعیت ذکر شود تا عبارت درست باشد.

دام‌تستی (۴) نمی‌تونه درست باشه، چون مکان‌گزینی و هسته اولیه سکونتگاه لزوماً باعث توسعه یا زوال اون نمی‌شه؛ بلکه «موقعیت» یا همون «جایگاه سکونتگاه در سطح ناحیه» است که در توسعه یا نابودی سکونتگاه نقش داره.

تست و پاسخ ۱۳۰

کدام گزینه به مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا اشاره دارد؟

- (۱) در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.
- (۲) فعالیت‌های متنوع شهرها در فضاهای محدودتری متراکم شده‌اند.
- (۳) شهرها از روستاها پرجمعیت‌تر و تراکم جمعیت در آن‌ها بیشتر است.
- (۴) ساکنان شهرها بیشتر در بخش‌های صنعتی و خدماتی مشغول به کارند.

پاسخ: گزینه ۲

(یغرافیای دوازدهم - تفاوت‌های شهر و روستا)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

مشاوره عزیز جان! حواستان باشد، تفاوت‌های شهر و روستا را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد: فعالیت‌های اقتصادی، میزان جمعیت، وسعت و فضای سکونت و فعالیت، دسترسی به خدمات و فرهنگ و مناسبات اجتماعی. اگر این‌ها را بلد باشید و موارد و ویژگی‌های هر یک را بدانید، به راحتی از پس تست‌هایش برمی‌آیید. حال که این‌ها را دانستید، برخی‌هایشان تبصره دارند! مهم‌ترین، متداول‌ترین و فلان و فلان و فلان! این‌جاست که می‌گویید صورت سؤال را خوب بخوانید!

درس‌نامه مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا، فعالیت‌های اقتصادی آن‌هاست. در اغلب سکونتگاه‌های روستایی، درصد بیشتری از جمعیت فعال در بخش کشاورزی (زراعت، دامداری، جنگل‌داری، صید، شکار و ...) فعالیت می‌کنند، اما در شهرها بیشتر مردم در بخش‌های صنعتی و خدماتی مشغول به کار هستند.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مربوط به تفاوت فرهنگ و مناسبات اجتماعی است.
- ۲) مربوط به دسترسی به خدمات و تسهیلات است.
- ۳) مربوط به میزان جمعیت است. (متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا)

تست و پاسخ ۱۳۱

با توجه به نمودار داده‌شده و تفاوت‌های شهر و روستا، رابطه میان کدام مفاهیم درست بیان شده است؟

- ۱) «میزان درآمد» و «میزان آسیب‌های اجتماعی» ← رابطه معکوس
- ۲) «میزان جمعیت» و «تعداد و تنوع خدمات» ← رابطه مستقیم
- ۳) «تنوع فعالیت اقتصادی» و «روابط و مناسبات اجتماعی» ← رابطه مستقیم
- ۴) «تعداد و تراکم جمعیت» و «اندازه فضای سکونتگاه» ← رابطه مستقیم

(یغرافیای دوازدهم - سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره وقتی با یک سؤال تصویری مواجه می‌شوید، دست و پایتان را گم نکنید و تصویر (شکل، نقشه و نمودار) را با دقت بسیار بررسی کنید تا ببینید اصلاً سؤال از شما چه می‌خواهد. نمودار صفحه ۷ کتاب درسی جغرافیا (پایه دوازدهم) کلاً یک پیام دارد و آن این است: با افزایش جمعیت، تعداد و تنوع خدمات نیز افزایش می‌یابد. به همین راحتی ساده‌سازی کردیم؛ اما برویم ببینیم موضوع از چه قرار است!

درس‌نامه سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها یعنی رتبه‌بندی آن‌ها برحسب اهمیت. برای این منظور، سکونتگاه‌ها را براساس میزان جمعیت و عملکرد (خدمات) طبقه‌بندی می‌کنند. سکونتگاه‌های کوچک یا کم جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند، اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر، تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است.

پاسخ تشریحی

نمودار صورت سؤال، «رتبه‌بندی یا سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا» را نشان می‌دهد. در این نمودار، در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاه‌هایی با کم‌ترین میزان جمعیت قرار می‌گیرند که این سکونتگاه‌ها خدمات کم‌تری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدماتی هم که ارائه می‌دهند، بیشتر و متنوع‌تر است؛ بنابراین نمودار بیانگر این مفهوم است که میان «میزان جمعیت» و «تعداد و تنوع خدمات» رابطه مستقیم وجود دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

دام‌تستی ممکن است (۴) هم شما را به اشتباه بیندازد و گمان کنید آن هم می‌تواند پاسخ صحیح باشد؛ اما در نظر داشته باشید اندازه فضای سکونتگاه ارتباطی با تعداد و تراکم جمعیت ندارد و تازه اگر هم داشته باشد، این ارتباط معکوس است؛ یعنی هر چه جمعیت بیشتر شود، فضای کم‌تری نصیب هر نفر می‌شود.

تست و پاسخ ۱۳۲

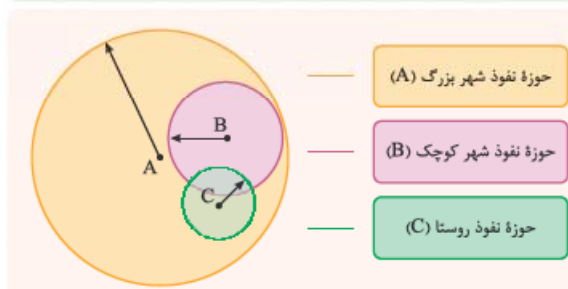
کدام گزینه بیانگر «آستانه جمعیتی نفوذ» یک سکونتگاه است؟

- (۱) کم‌ترین مسافتی که حداکثر جمعیت یک منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه می‌پیمایند.
- (۲) بیشترین مسافتی که حداقل جمعیت یک منطقه برای دریافت کالا از آن سکونتگاه می‌پیمایند.
- (۳) حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از آن سکونتگاه دارند.
- (۴) حداکثر جمعیت یک منطقه که تقاضای دریافت کالا و خدمات از آن سکونتگاه را دارند.

(جغرافیای دوازدهم - حوزه نفوذ سکونتگاه)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره به یاد داشته باشید که سکونتگاه‌ها از نظر جمعیت و عملکرد متفاوت‌اند. یعنی چی؟ به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت و آمد افراد وجود دارد، «حوزه نفوذ سکونتگاه» می‌گویند.

درس‌نامه با حوزه نفوذ آشنا شدید. برخی از سکونتگاه‌ها حوزه نفوذ کم‌وسعتی دارند؛ برای مثال یک شهر کوچک ممکن است فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات بدهد و ساکنان روستاهای پیرامون برای خرید و کار در کارخانه‌ها و استفاده از مراکز درمانی به آن شهر مراجعه کنند و همین‌طور عکس این قضیه مشهود است.

پاسخ تشریحی در زمینه بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه به دو جنبه توجه می‌شود: (۱) آستانه جمعیتی نفوذ، یعنی حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند. (۲) دامنه نفوذ، یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

تست و پاسخ ۱۳۳

کدام گزینه در رابطه با «تغییرات شهرنشینی و روستانشینی در مناطق مختلف جهان» نادرست است؟

- (۱) رشد شهرنشینی در برزیل و آرژانتین طی دوره‌های زمانی کوتاه‌تر و سریع‌تر از رشد صنعتی رخ داد.
- (۲) در آمریکای شمالی، برخی از روستاها به علت توسعه و گسترش فراوان به حومه‌های شهری تبدیل شدند.
- (۳) در فرانسه و اسپانیا، مهاجرت از روستاها به شهرها به صورت تدریجی و همگام با صنعتی‌شدن صورت گرفت.
- (۴) در برخی مناطق آلمان، در نتیجه سرمایه‌گذاری شهرنشینان برای ایجاد کشت تجاری، روستانشینی کاهش یافت.

(جغرافیای دوازدهم - مهاجرت از روستاها به شهرها)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره بار دیگر نیز با یک سؤال مصداقی مواجه شدید که نیاز به کمی تفکر و استدلال دارد. حالا تفکر به چی و استدلال درباره چی؟ تفکر و استدلال درباره مفهوم تغییر در روستانشینی و سکونتگاه‌های روستایی و سپس شهرنشینی. راهگشای کارتان می‌دانید چیست؟ یک تصویری که بتواند واضح و گویا مطلب را به شما برساند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

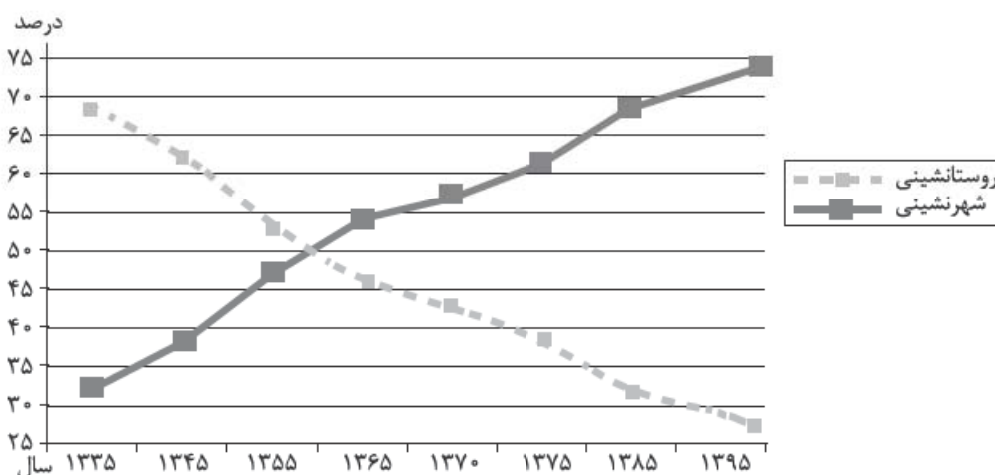

درس نامه •• یکی از مهم‌ترین تغییرات فضای جغرافیایی در قرون بیستم و بیست‌ویکم، افزایش شهر و شهرنشینی در جهان است. منظور از اصطلاح شهرنشینی، افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است. در نتیجه افزایش شهرنشینی و مهاجرت از روستاها به شهرها، امروزه جمعیت روستانشین جهان در مقایسه با گذشته کم‌تر شده است.

پاسخ تشریحی در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، برخی از روستاها به علت «گسترش شهرها» به حومه‌های شهری تبدیل شدند. در این کشورهای توسعه‌یافته صنعتی (مانند فرانسه، آلمان و اسپانیا)، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای، مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد. البته این مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت بوده و طی ده‌ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است. در برخی از روستاها، شهرنشینان به سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی به منظور ایجاد کشت تجاری اقدام کردند و در نتیجه آن، روستانشینی کاهش یافت. بعدها با ورود کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین به دوره صنعتی شدن، مهاجرت‌های فزاینده از روستا به شهرها در این نواحی نیز به وقوع پیوست؛ اما این مهاجرت‌ها با توسعه صنعتی همگام نبودند. رشد شهرنشینی در این نواحی طی دوره‌های زمانی کوتاه‌تر و سریع‌تر از رشد صنعتی رخ داد و شهرها از نظر امکانات و تسهیلات آمادگی لازم برای ورود مهاجران روستایی را نداشتند.

تست و پاسخ ۱۳۴

با توجه به نمودار زیر، کدام عبارت‌ها در ارتباط با «تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران» نادرست‌اند؟

الف) طی ۶۰ سال اخیر، جمعیت شهرنشین ۱/۵ برابر شده است و در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد از جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند.
 ب) از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵، جمعیت شهری حدود ۵۵ درصد افزایش و در همین مقطع زمانی جمعیت روستایی حدود ۵۰ درصد کاهش یافته است.
 پ) نسبت جمعیت شهری و روستایی در حدود سال ۱۳۶۰ برابر بوده و پس از آن، بر میزان شهرنشینی و مهاجرت به شهرها افزوده شده است.
 ت) تا سال ۱۳۳۵ روند مهاجرت از روستاها به شهرها کند بوده و پس از آن، دوره شهرنشینی سریع آغاز شده است.

(۲) الف - پ

(۱) الف - ب

(۴) ب - ت

(۳) ب - پ

(جغرافیای دوازدهم - تغییرات جمعیت شهری و روستایی در ایران)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره ممکن است وقتی این نمودارها و تصاویر را در صورت سؤال ببینید، پیش خودتان بگویید: «اوه اوه! ولش کن اینو... می‌رم سراغ تست بعدی»؛ ولی این‌طور نباشید و به سؤال فرصت بدهید تا خود را به شما بشناساند. این تست از آن تست‌هایی است که ظاهر غلط‌اندازی دارد، ولی وقتی گزینه‌ها را بخوانید و با صورت سؤال بسنجید، متوجه می‌شوید نه تنها تست چندان سختی نیست، بلکه می‌توان از همان نمودار صورت سؤال کمک گرفت و به پاسخ رسید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●● از سال ۱۳۳۵، روند شهرنشینی در ایران سرعت گرفت و دوره شهرنشینی سریع آغاز شد. مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع عبارت بودند از: (۱) از آن‌جا که بودجه کشور ما متکی به درآمد حاصل از فروش نفت است و این درآمد در دست دولت ذخیره می‌شود، دولت‌ها با استفاده از درآمد نفتی، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص دادند. (۲) از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت. اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان.

پاسخ تشریحی موارد «الف» و «ب» نادرست و موارد «پ» و «ت» درست هستند.

بررسی موارد نادرست: الف) در ایران از حدود سال ۱۳۳۵ به بعد، به تدریج روند شهرنشینی افزایش و روستانشینی کاهش یافته است. تا این‌که در حدود سال ۱۳۶۰، جمعیت روستانشین و شهرنشین در ایران برابر شد و پس از آن شهرنشینی سیر صعودی داشته است؛ به طوری که در حال حاضر حدود ۷۵ درصد جمعیت در شهرها زندگی می‌کنند. از طرفی، طی ۶۰ سال اخیر (در فاصله سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵)، جمعیت شهرنشین و روستانشین در ایران «بیش از ۲ برابر» شده است.

ب) با توجه به نمودار، از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵ جمعیت شهری حدود ۴۵ درصد افزایش و در همین مقطع زمانی جمعیت روستایی حدود ۴۰ درصد کاهش داشته است.

نکته از دیگر موضوعاتی که در زمینه شهرنشینی در ایران رخ داد، تبدیل تهران به مادرشهر ملی بود. با مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور، جمعیت این شهر به‌طور مداوم به شدت افزایش یافت و رفته‌رفته، فاصله زیادی با سایر شهرها پیدا کرد. به این ترتیب، جمعیت تهران همواره بیش از دو برابر دومین شهر پرجمعیت ایران (مشهد) بوده است.

تست و پاسخ ۱۳۵

اصلاحات ارضی در ایران با چه هدفی انجام شد و پیامد نهایی آن چه بود؟

- (۱) اصلاح کاربری اراضی و تغییر در شیوه کشت محصولات کشاورزی - افزایش صادرات محصولات کشاورزی
- (۲) سلب مالکیت ارباب‌ها و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا - انهدام کشاورزی در نتیجه تقسیم نادرست زمین
- (۳) تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان - شدت گرفتن مهاجرت روستاییان به شهرها
- (۴) یکپارچه‌سازی اراضی و تبدیل کشاورزی معیشتی سنتی به کشاورزی تجاری مدرن - شکل‌گیری صنعت مونتاژ

(پهرا فهای رواردهم - اهلاهاات ارضی در ایران)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در سؤال‌های دو قسمتی، کمی باید قوه ادراک و هوش خود را به کار بیندازید. فارغ از این‌که صورت سؤال را خوب خواندید و دریافتید که چه مواردی را از شما می‌خواهد، چیدمان گزینه‌ها را هم مورد توجه قرار دهید؛ یعنی ببینید چند مورد مشترک وجود دارد. چینی عبارت‌ها چگونه است؟ آیا از عبارت‌های مختلف استفاده شده است یا جای عبارت‌های مشابه عوض شده است. در این تست کارتان راحت است؛ می‌دانید چرا؟ چون وقتی پاسخ بخش اول سؤال که همان هدف اصلاحات ارضی است را بدانید، به پاسخ قسمت دوم رسیدید! حالا چه طوری؟ چون قسمت اول تمام گزینه‌ها، متفاوت است! حال کردید؟! 😊

درس نامه ●● از سال ۱۳۴۱، اصلاحات ارضی در روستاهای ایران آغاز شد. اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان. در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ (ارباب‌ها) و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا انجام گرفت؛ اما به سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد؛ در نتیجه، مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت.

پاسخ تشریحی با مفهوم اصلاحات ارضی و هدف از انجام آن، در درس‌نامه آشنا شدید و دیدید که قسمت اول (۱) و (۴) نادرست‌اند؛ اما پیامد نهایی اصلاحات ارضی چه بود؟ اصلاحات ارضی در ایران نه تنها وضع روستاییان را بهتر نکرد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی را فراهم آورد و در نتیجه، مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت؛ پس قسمت دوم (۲) هم نادرست است و پاسخ صحیح (۳) است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۳۶

در کدام گزینه فقط تصدیق وجود دارد؟

- (۱) با دو قبله در ره معبود، نتوان زد قدم - تماشایت می‌کنم.
 (۲) دل ای رفیق، بر این کاروانسرای مبند - خدا می‌بیند.
 (۳) سلط ان جهانم به چنین روز غلام است - مواظب باش.
 (۴) یا رب مباد کس را مخدوم بی‌عنایت - عنقا یعنی سیمرغ.

پاسخ: گزینه ۱

(منطق - درس ۱)

درس نامه

پاسخ تشریحی اگر حکم و قضاوت وجود داشته باشد، تصدیق داریم، در غیر این صورت با «تصور» روبه‌رو هستیم. معنی عبارت اول این است که «با دو قبله، قدم‌زدن در راه معبود امکان‌پذیر نیست». عبارت دوم هم یک جمله خبری کامل است، پس هر دو عبارت مطرح‌شده در ۱ تصدیق‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ تصور (جملات ندایی و امری، انشایی هستند) - تصدیق (جمله خبری است).
 ۳ تصدیق - تصور (امر و نهی است و جمله انشایی می‌باشد).
 ۴ تصور (دعا می‌باشد که جمله انشایی است) - تصور (یک کلمه است و جمله خبری نیست).

تکنیک یکی از راه‌هایی تشخیص تصدیق، گذاشتن عبارت «چرا» بر سر جمله می‌باشد. اگر عبارت با «چرا» معنادار بود، یعنی تصدیق است.

تست و پاسخ ۱۳۷

کدام عبارت درست است؟

- (۱) منطق، علمی کاربردی است؛ یعنی ابزاری برای به کار بستن قواعد ذهن در سایر علوم است.
 (۲) منطق براساس انواع آگاهی‌های ذهن، به دو بخش اصلی تعریف و استدلال، تقسیم می‌شود.
 (۳) فراگیرشدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات، موجب شده تا انسان در سراسر زندگی، نیازمند علم منطق باشد.
 (۴) آشنایی با قواعدی که منطق‌دانان ابداع کرده‌اند، برای پرهیز از خطای ذهنی در استدلال‌های پیچیده‌گریزناپذیر است.

پاسخ: گزینه ۲

(منطق - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

مشاوره دقت کنید که در سال‌های اخیر، تعداد تست‌های «کدام عبارت درست است؟» یا «کدام عبارت درست نیست؟» روبه افزایش است. در این‌گونه تست‌ها، کامل خواندن گزینه‌ها حائز اهمیت است، چرا که شاید یک کلمه در یک گزینه، آن را نادرست کند.

درس نامه ••

پاسخ تشریحی دانش بشری یا همان آگاهی‌های ذهن انسان، به دو قسم تصور و تصدیق تقسیم می‌شود و اندیشه و تفکر نیز متناسب با آن، در دو حوزه تعریف و استدلال صورت می‌گیرد. از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است، علم منطق نیز به دو بخش اصلی تعریف و استدلال تقسیم شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) کاربردی بودن منطق، از این جهت است که تبحر در آن نیاز به تمرین و ممارست دارد. این علم باید به صورت عملی فرا گرفته شود و خواندن دستورات عمل‌های نظری، فرد را منطقدان ماهری نمی‌کند؛ اما کاربرد منطق در سایر علوم، بحثی جداگانه است که شأن «ابزاری بودن» منطق را بیان می‌کند و می‌گوید که علم منطق، در خدمت سایر علوم است.

۲) هر یک از ما چون می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم بگیریم، در سراسر زندگی خود به منطق نیازمندیم. آن‌چه در ۳) بیان شده، یعنی فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات دلیل نیاز بیش از پیش ما به علم منطق در دوران حاضر (امروزه) است.

۴) ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام قواعدی که منطق‌دانان کشف یا تدوین کرده‌اند (نه این‌که اختراع یا ابداع کرده باشند)، آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌گیرد؛ البته انسان معمولاً (نه همواره) در استدلال‌های پیچیده و یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص، دچار خطا می‌شود و منطق می‌تواند در سرعت و دقت تشخیص خطاها به او کمک کند؛ اما لزوماً بدون دانستن علم منطق به خطا نمی‌افتد.

تست و پاسخ ۱۳۸

در صورت مجهول بودن کدام گزینه، می‌توان از تعریف کمک گرفت؟

- ۱) از دیو و دد ملولم
۲) آن قصر که با چرخ همی زد پهلو
۳) به او گفتم: «چرا دیر آمدی؟»
۴) کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟

(منطق - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره دقت کنید که جملات پرسشی تصدیق نیستند، اما هر جا علامت سؤال دیدید به معنای جمله پرسشی نیست و امکان دارد استفاده انکاری باشد. توجه داشته باشید که استفاده انکاری دارای خبری کامل است.

پاسخ تشریحی تعریف، از تصورات معلوم برای کشف تصور مجهول و استدلال، از تصدیقات معلوم برای کشف تصدیق مجهول استفاده می‌کند؛ پس تعریف در شناخت تصور مجهول کمک‌کننده است.

دقت کنید که جملات خبری کامل و معنی‌دار تصدیق هستند و جملات انشایی (مثل جملات پرسشی، امر و نهی، آرزو، تعجب و ...) و جملات ناقص و وصفیه، تصدیق نیستند.

بررسی گزینه‌ها:

۱) یک جمله خبری کامل است. ← تصدیق

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

- ۲) جمله ناقص است: آن قصری که به جهان آفرینش پهلو می‌زند ... ← دقت کنید در جمله «که» آمده است، پس خبرش کامل نیست: یعنی آن قصری که به جهان آفرینش پهلو می‌زند، چی؟ ← تصور
- ۳) جمله پرسشی نیست، بلکه خبری است. ابتدا جمله را ساده بنویسید: به او «چرا دیر آمدی؟» را گفتم ← تصدیق
- ۴) جمله پرسشی است، اما از آن جا که استفهام انکاری است، پس دارای خبر کامل می‌باشد و حکم و قضاوت دارد: سبکباران ساحل‌ها، حال ما را نمی‌دانند. ← تصدیق

نکته

تصدیق معلوم
تصدیق مجهول ← به کمک استدلال

تصور معلوم
تصور مجهول ← به کمک تعریف

تست و پاسخ ۱۳۹

در کدام گزینه احتمال بروز مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد؟

- ۱) نمایندهٔ کشورمان در سازمان ملل، بیانیهٔ ایران را بی‌اشکال خواند.
- ۲) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است.
- ۳) من پول غذا را حساب می‌کنم.
- ۴) شیر، ترشیده بود.

پاسخ: گزینه ۱

(منطق - درس ۲)

درس نامه ..

- تعریف: هنگامی که یک لفظ، دو یا چند معنای مطابقی داشته باشد.
- اشتراک لفظ ≠ مترادف
- اشتراک لفظ: هنگامی که دو یا چند لفظ، یک معنا داشته باشد.
- اشتراک لفظ با آرایهٔ ادبی «جناس تام» ارتباط دارد. ← مثال: بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت
- گور ← قبر
- البته، پس از جناس تام، می‌توان اشتراک لفظ را در اولویت دوم با «ایهام» هم در ارتباط دانست.
- مغالطهٔ اشتراک لفظ: هنگامی که چند معنا بودن یک لفظ، ما را دچار خطا و اشتباه کند.

پاسخ تشریحی «بی‌اشکال خواند» در ۱) هم می‌تواند به معنای آن باشد که متن بیانیه را «بدون اشکال، قرائت کرد» و هم به معنای این است که بیانیه را «فاقد اشکال دانست» و چون قرینهٔ روشنی بر هیچ‌یک از دو معنا وجود ندارد، ممکن است مغالطهٔ اشتراک لفظ اتفاق بیفتد؛ البته ابتدای این گزینه علائم نگارشی را هم می‌توان تغییر داد. برایشان اگر بنویسیم «بیانیهٔ ایران را بی‌اشکال خواند» معنای فاقد اشکال دانستن، یعنی این جمله، هم می‌تواند مغالطهٔ اشتراک لفظ داشته باشد و هم مغالطهٔ شیوهٔ نگارشی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) درست است که کلمهٔ «مهر» در این مصراع هم می‌تواند به معنای «محبت» باشد و هم به معنای «خورشید»؛ اما این‌طور نیست که یکی از این دو معنا غلط باشد و دیگری درست، بلکه هر دو معنا قابل قبول است و جای مغالطه نیست، بلکه در این شعر صنعت ایهام به کار رفته و به زیبایی آن افزوده است.
- ۳) در این عبارت ممکن است مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری پیش بیاید، اما از نظر اشتراک لفظ، مغالطه خیز نیست.
- ۴) درست است که «شیر» بین سه معنا مشترک لفظی است، اما در این عبارت با توجه به قرینهٔ «ترشیدن» فقط می‌توان آن را شیر خوراکی معنا کرد و سایر معانی‌اش محتمل نیست؛ لذا امکان مغالطهٔ اشتراک لفظ وجود ندارد.

تست و پاسخ ۱۴۰

در کدام گزینه، دلالت التزامی وجود دارد؟

- (۱) امروز صبح که از خانه بیرون آمدم، دیدم دزد ماشین من را برده است.
- (۲) دیروز متوجه شدم دزد ماشینم را زد.
- (۳) کارشناسان فوتبال معتقدند که فوتبال آلمان، کاملاً یک فوتبال ماشینی است.
- (۴) ناگهان وسط اتوبان دیدم که ماشین حسین خراب شده است.

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۲)

درس نامه ●● هر لفظ با توجه به کاربردش (نه معنای آن) در جمله، دلالت‌های مختلف دارد.

- انواع دلالت لفظ
- (۱) دلالت مطابقی ← معنای کامل کلمه در جمله کاربرد دارد.
  - (۲) دلالت تضمنی ← به تمام آن کلمه اشاره ندارد، بلکه به قسمت یا جزئی از آن اشاره دارد؛ به عبارتی متضمن (دربردارنده) بخشی از معنای کامل می‌باشد.
  - (۳) دلالت التزامی ← نه کل کلمه مورد نظر است، نه بخشی از آن، بلکه به چیزی اشاره دارد که با شنیدن کلمه مورد نظر در ذهن تداعی می‌شود و در ذهن ما ارتباط محکمی میان کلمه اصلی و لازمه آن برقرار است؛ مثل شیر و شجاع.
  - دقت کنید که کنایه‌ها، استعاره‌ها و ضرب‌المثل‌ها، بیانگر دلالت التزامی هستند.

پاسخ تشریحی منظور از «فوتبال ماشینی»، منظم و با برنامه بودن فوتبال آلمان است که نه کل ماشین را نشان می‌دهد، نه قسمتی از آن را. پس این‌جا «ماشین» دلالت التزامی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) منظور کل ماشین است. ← دلالت مطابقی (۲) و (۳) منظور قسمتی از ماشین است. ← دلالت تضمنی البته دقت کنید که در (۲) برداشت التزامی هم می‌توان کرد، اما برداشت تضمنی آن به این معنا که دزد بخشی از ماشین از جمله، لاستیک یا باتری یا قاپاق و ... را برده است، قوی‌تر می‌باشد و در عین حال (۳) در دلالت التزامی بسیار واضح‌تر است.

تست و پاسخ ۱۴۱

کدام گزینه با نوع مغالطه‌ای که در مقابل آن نوشته شده است، مطابقت ندارد؟

- (۱) آن‌ها هر هفته با ما بسکتبال بازی می‌کنند: اشتراک لفظ
- (۲) علی شیر است، پس چرا یال ندارد: توسل به معنای ظاهری
- (۳) میزان شکر هر روز باید بیشتر شود: شیوه نگارش کلمات
- (۴) من او را دریند دیدم: اشتراک لفظ

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۲)

درس نامه ●●

- انواع مغالطه‌های لفظی
- (۱) مغالطه اشتراک لفظ: در سؤال ۴ توضیح داده شده است.
  - (۲) مغالطه توسل به معنای ظاهری: اگر دلالت مطابقی به جای دلالت التزامی یا به جای دلالت تضمنی استفاده شود.
  - (۳) مغالطه شیوه نگارش کلمات
    - الف) دیکته کلمات ← مثل: صفر / سفر
    - ب) حرکات ← مثل: سحر / سحر
    - پ) علائم سجاوندی ← مثل: بخشش، لازم نیست اعدامش کنید. / بخشش لازم نیست، اعدامش کنید.
    - ت) فاصله و نیم‌فاصله ← مثل: در بند / دریند
  - (۴) مغالطه ابهام در مرجع ضمیر: اگر ندانیم که یک خبر در جمله به کجا بر می‌گردد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱ «با» در این عبارت اشتراک لفظ دارد ← همراه با ما و در یک تیم
در مقابل ما ←

۲ در عبارت «علی شیر است»، شیر دلالت التزامی به شجاعت دارد، اما در عبارت دوم معلوم می‌شود که دلالت مطابقی شیر جنگل و بیشه به جای دلالت التزامی گرفته شده و توسل به معنای ظاهری است.

۳ عبارت «شکر» احتمال دارد که همراه با مغالطه شیوه نگارشی کلمات باشد، چراکه می‌تواند به صورت «شگر» یا «شکر» نوشته شود.

۴ واژه «در بند» می‌تواند به دو صورت نوشته شود ← در بند
← پس مغالطه شیوه نگارشی دارد. ← در بند

تست و پاسخ ۱۴۲

کدام مورد را می‌توان به عنوان دلیل قطعی عدم تمایل سقراط برای فرارگرفتن در زمره سوفیست‌ها دانست؟

- (۱) هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها
(۲) پرهیز از مغالطه‌کاری و سفسطه
(۳) تواضع و فروتنی در برابر دانایی
(۴) تغییر ماهیت معنای سوفیست در زمان وی

(فلسفه یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

سقراط به دلیل تواضع و فروتنی در برابر دانایی (دلیل قطعی) و شاید به خاطر هم‌ردیف‌نشدن با سوفیست‌ها (دلیل احتمالی)، مایل نبود او را سوفیست یا دانشمند بخوانند و از این‌رو خود را فیلسوف (فیلسوف)، یعنی دوستدار دانش نامید.

نکته دانشمندان پیش از سقراط و زمان او، خود را سوفیست می‌نامیدند، اما از آن‌جا که سقراط واژه فلسفه را بر سر زبان‌ها انداخت دانشمندان پس از او خود را فیلسوف می‌نامیدند.

واژه	معنای اول	معنای دوم	معنای سوم (به ترتیب زمان)
سوفیست	دانشمند	مغالطه‌کار	-
فیلسوف	دوستدار دانایی	دانشمند	دانشمند دانش‌خاص

تست و پاسخ ۱۴۳

کدام گزینه در رابطه با مراتب تفکر در انسان نادرست است؟

- (۱) جدی‌گرفتن پرسش‌های اصلی و به دنبال پاسخ برآمدن، لازمه ورود به وادی دوم تفکر خواهد بود.
(۲) هر دسته از انسان‌ها با ویژگی‌های خاص خودشان ممکن است به فطرت ثانی مشغول شوند.
(۳) ملاصدرا فیلسوف بزرگ اسلامی فطرت اول را، شایسته انسان نمی‌داند و از انسان می‌خواهد بکوشد تا از آن فراتر رود.
(۴) طرح پرسش، نشانه آن است که انسان به برخی نادانسته‌های خود آگاه است و به دنبال یافتن پاسخ برای آن‌هاست.

(فلسفه یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در بحث انواع تفکر حتماً به رابطه «فطرت اول» با ویژگی‌های انسان «واقف» و فطرت دوم با ویژگی‌های انسان «سائر» توجه کنید.

پاسخ تشریحی

ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی، مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها را «فطرت اول» و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها را «فطرت ثانی» یعنی فطرت دوم می‌نامد. وی مانند در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند (فطرت اول بد نیست و لازمه زندگی است، اما بقای در آن مناسب نیست) و از انسان‌ها می‌خواهد که بکوشند از فطرت اول عبور کنند و به فطرت ثانی که مرحله‌ای برتر و عالی‌تر است، برسند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اگر انسانی از مرحله تفکر عبور کرد و با جدیت و پیوسته به سؤال‌های دسته دوم پرداخت، وارد مرتبه دوم تفکر شده که می‌توان آن را «تفکر فلسفی» نامید؛ پس جدی‌گرفتن و به دنبال پاسخ برآمدن، لازمه ورود به مرتبه دوم تفکر است.
- ۲) انسان دارای تفکر فلسفی ممکن است یک کارگر یا فیزیکی‌دان یا پزشک یا دانشجو و دانش‌آموز باشد؛ پس پی می‌بریم که مرتبه دوم تفکر (فطرت ثانی) به فلاسفه اختصاص ندارد؛ اما همین که وارد این وادی شده و چنین پرسش‌هایی را جدی گرفته و به دنبال یافتن پاسخ برآمده، در حال تمرین تفکر فلسفی است.
- ۳) طرح پرسش و سؤال نشان می‌دهد که ما می‌دانیم که چیزی را نمی‌دانیم و به دنبال دانستن آن هستیم، در غیر این صورت سؤال نمی‌پرسیم.

نکته تفکر، راه رسیدن انسان به پاسخ پرسش‌ها و مجهولات اوست.

انواع پرسش‌ها ← روزمره و عادی
 انواع تفکر ← تفکر مرتبه اول = فطرت اول = تفکر غیرفلسفی ← راه پاسخ به سؤالات روزمره
 تفکر مرتبه دوم = فطرت ثانی = تفکر فلسفی ← راه پاسخ به سؤالات بنیادین

تست و پاسخ ۱۴۴

علت در نظر گرفتن مباحث فلسفی به عنوان پایه و اساس مباحث سایر علوم، چیست؟

- ۱) فلسفه درباره وجود مطلق بحث می‌کند و اصل وجود و حقیقت جهان را بررسی می‌کند.
- ۲) فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست.
- ۳) در فلسفه، فقط باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد و با تفکر و تعقل و تجربه به حل مسئله نزدیک شد.
- ۴) هر علمی از موضوع خاصی صحبت می‌کند و فلسفه نیز موضوع خاص خودش را دارد.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه یازدهم - درس ۱)

درس نامه

هر دانشی از دو جهت قابل بررسی است. فلسفه هم همین‌طور است.

۱) موضوع فلسفه
 موضوع فلسفه موجودی خاص نیست و به بنیادی‌ترین و پایه‌ای‌ترین چیز، یعنی وجود می‌پردازد.
 ویژگی خاص و منحصر به فرد فلسفه، موضوع آن است.
 از آن‌جا که موضوع فلسفه، پایه‌ای‌ترین چیز است، پس پایه و اساس سایر علوم است.

۲) روش فلسفه
 فلسفه روش عقلی و قیاسی دارد.
 روش فلسفه با روش ریاضی یکسان است.

پاسخ تشریحی فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست (علت). به همین

دلیل، مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌آیند (معلول).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فلسفه درباره وجود مطلق بحث نمی‌کند، بلکه درباره وجود مطلق وجود بحث می‌کند. وجود مطلق (آن چیزی که کامل است و همیشه وجود دارد)، خداست. فلسفه درباره ماهیت وجود بحث می‌کند که وجود مطلق هم، جزء آن است.
- ۲) روش فلسفه عقلی و قیاسی است. تجربه در روش استقرایی کاربرد دارد که در فلسفه از آن استفاده نمی‌شود.
- ۳) فلسفه موضوع خاصی ندارد و درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۴۵

چرا بررسی توانایی انسان در شناخت هستی، یک امر ضروری برای فیلسوفان است؟

معرفت‌شناسی (شناخت‌شناسی)

(۱) بخش اصلی فلسفه، حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است.

(۲) معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است.

(۳) معرفت‌شناسی، توانایی انسان در شناخت هستی را مطالعه می‌کند.

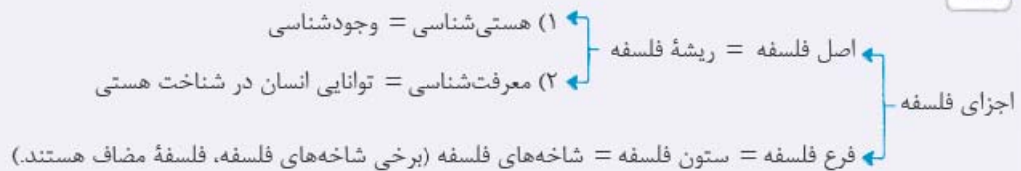
(۴) برای این‌که به شناخت دست یابیم، ضرورتاً اول باید وجود شناخته شود.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه یازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی از آن‌جا که معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است (علت)، فیلسوفان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را هم بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد (معلول).

نکته

تست و پاسخ ۱۴۶

کدام گزینه، مطلب درستی را در حیطه فلسفه مضاف بیان می‌کند؟

(۱) ستون‌های فلسفه، رابط میان فلسفه مضاف و دانش‌های خاص می‌باشد.

(۲) مبانی اثبات‌شده در علوم مختلف، به عنوان مسائل فلسفه‌های مضاف پذیرفته می‌شوند.

(۳) مسئله لیبرالیسم که تأمین‌کننده آزادی‌های فردی است، از موضوعات فلسفه علوم اجتماعی است.

(۴) اگر مسئله و موضوعات فلسفه اولی و معرفت‌شناسی را به محدوده خاصی ببریم، وارد فلسفه مضاف می‌شویم.

پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه یازدهم - درس ۲)

مشاوره در تست‌های فلسفه، برخی از گزینه‌ها، عیناً متن کتاب درسی است؛ پس خواندن دقیق کتاب درسی بسیار حائز اهمیت است.

پاسخ تشریحی شاخه‌های فلسفه از جمله فلسفه مضاف، مسائل وجودشناسی و معرفت‌شناسی (ریشه فلسفه یا همان فلسفه اولی) را به محدوده‌ای خاص منتقل می‌کنند.

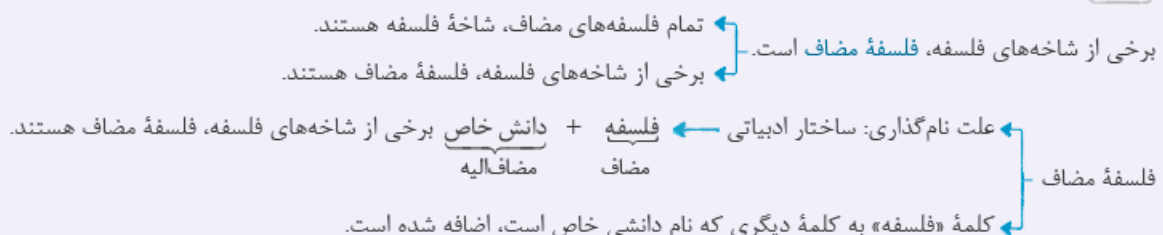
بررسی سایر گزینه‌ها:

① ستون‌های فلسفه همان شاخه‌های فلسفه هستند که فلسفه مضاف هم جزء آن است و رابط میان فلسفه اولی با دانش‌های خاص هستند.

② مبانی اثبات‌شده در فلسفه‌های مضاف به عنوان مبانی علوم پذیرفته می‌شوند.

③ بحث لیبرالیسم در حوزه علم سیاست است، نه فلسفه علوم اجتماعی.

نکته

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۴۷

مفهوم کدام گزینه را می‌توان از مباحث اولیه فلسفه و در عین حال از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌ها به حساب آورد و اشاره به «این» و «آن»، نشانگر درک انسان از کدام یک از مفاهیم مربوط به موجود است؟

- (۱) درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» - وجود
(۲) درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» - ماهیت
(۳) درک چیستی موجودات - وجود
(۴) درک چیستی موجودات - ماهیت

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

یکی از مباحث اولیه فلسفه، درک دو مفهوم «هستی» (وجود) و «چیستی» (ماهیت) و تعیین نسبت میان آن‌هاست. این دو مفهوم از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌ها هستند و معمولاً در کنار هم به کار می‌روند.

(۱) قدم نخست: می‌دانیم اشیاء و موجوداتی پیرامون ما وجود دارند و می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم.

چند قدم برای شناخت بیشتر «هستی» و «چیستی»

- (۲) قدم دوم: انسان در هر چیزی که مشاهده می‌کند دو جنبه می‌یابد: «موجودبودن» و «چیستی داشتن» وجود، وجه مشترک موجودات است و ماهیت، وجه اختصاصی آن‌هاست.
- (۳) قدم سوم نسبت هستی و چیستی با هم دو جزء نیستند. دو موجود نیستند. ویژگی‌های شیء نیستند.
- (۴) قدم چهارم مغایرت وجود و ماهیت

پاسخ تشریحی درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» و رابطه آن‌ها از مباحث اولیه فلسفه و در عین حال از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌هاست.

اشاره به «این» و «آن» نشانگر این است که انسان به وجود چیزی پی برده است؛ برای مثال وقتی در یک باغ وحش، کودک از پدرش می‌پرسد «این چیست؟»، «آن چیست؟»، یعنی وجود حیوانات را فهمیده، اما نمی‌داند ماهیت آن‌ها چیست. دقت کنید که درک هستی با درک چیستی موجودات تفاوت دارد.

تست و پاسخ ۱۴۸

کدام عبارت، گزاره نادرستی را بیان کرده است؟

- (۱) هستی و چیستی دو جزء جدایی‌ناپذیر از هر موجودی هستند.
(۲) هستی دارای مفهومی بدیهی و روشن است و نیازمند به تعریف نیست.
(۳) توجه به مغایرت ذهنی هستی و چیستی، پایه برهان وجوب و امکان ابن سینا است.
(۴) «موجودیت و چیستی داشتن» جنبه‌های قابل مشاهده در هر چیزی می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی هستی و چیستی دو جنبه یا دو حیثیت یا دو بُعد جدایی‌ناپذیر از هر موجودی هستند، پس در هر چیزی مشاهده می‌شوند. دقت کنید که هستی و چیستی، دو جزء یک موجود نیستند و البته دو ویژگی یک موجود هم نیستند. به عبارتی «وجود» و «ماهیت» با هم ترکیب نشده‌اند. سایر گزینه‌ها دارای مطالب درستی است.

نکته

از هر موجود یا واقعیتهای دو جنبه می‌یابیم
هستی ←
چیستی ←
دقت کنید که «هستی» و «چیستی»، دو جزء یا دو ویژگی و یا دو موجود نیستند، بلکه دو جنبه یا دو حیثیت از یک موجودند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۴۹

کدام مورد برای روشن کردن نسبت وجود و ماهیت، مناسب نیست؟

- (۱) وقتی نمی‌دانیم گوشی تلفن همراهمان کجاست. (۲) وقتی نمی‌دانیم هدیه‌ای که دریافت کرده‌ایم، چیست.
(۳) وقتی نمی‌دانیم آن چه در سفره گذاشته‌اند، چه غذایی است. (۴) وقتی نمی‌دانیم حیوانی که از دور می‌بینیم، شغال است یا روباه.

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی از این که بدانیم چیزی وجود دارد، اما ندانیم که چیست، می‌توانیم نتیجه بگیریم که هستی (وجود) یک شیء و چیستی (ماهیت) آن، دو جنبه متفاوت هستند. در تمام گزینه‌ها غیر از (۱)، از وجود چیزی اطلاع داریم و سؤالمان در مورد چیستی آن است؛ اما در (۱)، هم از وجود داشتن گوشی تلفن همراهمان آگاهییم و هم چیستی آن را می‌دانیم و فقط سؤالمان در مورد مکان آن است که این سؤال، در بحث وجود و ماهیت کمکی نمی‌کند.

تست و پاسخ ۱۵۰

کدام گزینه از نظر نیازمندی و یا بی‌نیازی به دلیل حمل، متفاوت است؟

- (۱) انسان، فانی است. (۲) انسان، جسم نامی حساس ناطق است.
(۳) انسان، موجود است. (۴) انسان، حیوان راست‌قامت است.

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره اگر حمل مترادف و یا تعریف موضوع باشد، نشان‌دهنده حمل بی‌نیاز از دلیل است که به آن حمل ضروری هم گفته می‌شود.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

(۱) و (۲) همگی نیازمند دلیل هستند، چون «فانی بودن»، «راست‌قامت بودن» و «موجود بودن»، هیچ‌کدام ماهیت و ذات انسان نیستند و جزئی از انسان هم نیستند.
(۳) نیازمند دلیل نیست. «جسم نامی حساس» همان «حیوان» است؛ پس (۳) در اصل همان «انسان، حیوان ناطق است.» می‌باشد که «حیوان» و «ناطق» از اجزای تعریفی انسان هستند و چیستی او را تشکیل می‌دهند.

نکته

(۱) حمل، نیازمند دلیل است. ← چون حمل، عین یا جزئی از ذات موضوع نیست.
(۲) حمل، نیازمند دلیل نیست. ← چون حمل، عین یا جزئی از ذات موضوع است.
قضایای حملی
↓
دقت کنید که متفاوت بودن حمل از نظر نیازمندی یا بی‌نیازی از دلیل، یکی از دلایل این سینا برای نظریه «مغایرت وجود و ماهیت» است.

تست و پاسخ ۱۵۱

اگر وجود و ماهیت با هم مغایرت نداشته باشند، کدام مطلب به عنوان پیامد آن مطرح نیست؟

- (۱) با حقیقتی دوگانه در رابطه با هر شیء در خارج، مواجه نخواهیم بود.
(۲) هر ماهیتی که واقعیت نداشته باشد، امکان به وجود آمدن آن هم منتفی است.
(۳) حمل وجود بر ماهیت، نیازمند دلیل نخواهد بود و بی‌نیاز از دلیل است.
(۴) هر چیزی را که مشاهده می‌کنیم دو حیثیت ندارد و تنها یک حیثیت خواهد داشت.

پاسخ: گزینه ۱

چه معتقد به مغایرت وجود و ماهیت باشیم و چه نباشیم، هیچ شیئی در خارج، دو حقیقت نخواهد داشت. حال یا آن حقیقت با وجود یکسان است یا خیر. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) اگر وجود و ماهیت یکی باشند، عملاً واقعیت داشتن چیزی باعث وجود آن و عدم واقعیت آن باعث عدم امکان وجود آن خواهد بود، در حالی که بعضی چیزها در ذهن وجود دارند. برخی چیزها در ذهن وجود دارند، اما واقعیت (وجود خارجی) ندارند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

۳ اگر میان مفهوم وجود و ماهیت تفاوتی نباشد، حمل نیازمند دلیل نخواهد بود و حمل از نوع ضروری است.

۴ اگر وجود و ماهیت مغایرت نداشته باشند و یکی باشند دیگر ما با دو حیثیت مواجه نخواهیم بود.

نکته

برای بیان «مغایرت وجود و ماهیت» می‌توان از برهان خُلف کمک گرفت. ← اگر «وجود» عین مفهوم «ماهیت» باشد
 (۱) تصور «وجود» و «ماهیت» جدا نمی‌شود. ← امور فرضی دیگر معنا ندارد.
 (۲) همه چیز یکی می‌شود. ← همه ماهیات «ماهیت‌ها» یکی است.

تست و پاسخ ۱۵۲

رابطه میان موضوع و محمول در قضایای «انسان هزار سر دارد» و «تعداد ریگ‌های بیابان، بی‌نهایت است» به ترتیب، کدام است؟

(۱) امکانی - امکانی (۲) امکانی - امتناعی (۳) امتناعی - امتناعی (۴) امتناعی - وجوبی

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره

چند نکته برای تشخیص ضروری، امکانی یا امتناعی بودن قضیه

- چیزهای عجیب و فرضی امتناعی نیست و امکانی محسوب می‌شود.
- تمام اوصاف خدا، ضروری محسوب می‌شود.
- اگر حمل‌های ضروری با عبارت «غیر، بیاید، امتناعی و محال می‌شود؛ مثل انسان، حیوان است. ← ضروری
- انسان، غیر حیوان است. ← امتناعی

درس نامه

(۱) ضروری ← در این‌جا محمول، ذاتی موضوع خود می‌باشد، پس محمول برای آن موضوع «ضروری» و «واجب» است.
 (۲) امکانی (لا اقتضا) ← در این موارد، محمول برای قضیه خود ضروری نیست و هم می‌تواند محمول را بپذیرد و هم می‌تواند نپذیرد.
 (۳) امتناعی (محال) ← برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است.

جهات قضایا = مواد قضایا = نسبت‌های ۳گانه قضایای حملی

پاسخ تشریحی در قضیه «انسان هزار سر دارد» رابطه میان موضوع و محمول امکانی است. اصولاً چیزهای عجیب و فرضی، امتناعی نیست و امکانی است. در قضیه «تعداد ریگ‌های بیابان، بی‌نهایت است» رابطه، امتناعی است چون داریم از «تعداد» صحبت می‌کنیم. تعداد می‌تواند «بی‌شمار» باشد، اما نمی‌تواند «بی‌نهایت» باشد.

تست و پاسخ ۱۵۳

با تغییر نسبت در کدام قضیه، رابطه موضوع و محمول، ثابت می‌ماند؟

(۱) فرش‌ها، دستباف هستند. (۲) عدد سه، فرد است.
 (۳) انسان، جانور است. (۴) انسان‌ها، متفکر هستند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره توصیه می‌کنم برای تسلط به مبحث جهات قضایا (ضروری، امکانی و امتناعی)، تعداد زیادی تست بزنید. این مبحث از موضوعاتی است که با تمرین می‌توان به مهارت مناسبی در آن رسید.

پاسخ تشریحی رابطه امکانی قضایا با تغییر نسبت، امکانی باقی می‌ماند؛ اما قضایایی که با رابطه وجوبی (ضروری) هستند، با تغییر نسبت به رابطه امتناعی تبدیل می‌شوند و بالعکس.
 رابطه بیان‌شده در ۱ امکانی است، اما در سایر گزینه‌ها وجوبی می‌باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۵۴

کدام گزینه به ترتیب در مورد «سیمرغ»، «درختی که در مقابل من قرار دارد» و «مربع چهارضلعی» درست است؟

- (۱) ممکن الوجود بالغیر - ممکن الوجود بالذات - ممکن الوجود بالذات
- (۲) ممتنع الوجود بالغیر - واجب الوجود بالغیر - ممکن الوجود بالذات
- (۳) ممکن الوجود بالغیر - ممکن الوجود بالذات - واجب الوجود بالذات
- (۴) ممتنع الوجود بالغیر - واجب الوجود بالغیر - واجب الوجود بالذات

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

درس نامه

اگر رابطه موضوع با وجود امکانی باشد ← ممکن الوجود
 رابطه وجود با موضوع های مختلف ← اگر رابطه موضوع با وجود ضروری باشد ← واجب الوجود
 اگر رابطه موضوع با وجود امتناعی باشد ← ممتنع الوجود (نمی تواند وجود داشته باشد).
 فارابی و ابن سینا می گویند، این قبیل موجودات در ماهیت و ذات خود ممکن الوجودند (ممکن الوجود بالذات) که اگر علت وجود آنها فراهم شود، آنها نیز موجود می شوند و در خارج تحقق می یابند.
 حالت ممکن الوجود، ترازویی میان «بودن» و «نبودن» است که دو کفه آن در حال تعادل است و هیچ کفهای بر دیگری برتری ندارد؛ پس اگر یک کفه سنگین شود حتماً علتی در کار بوده است، زیرا عقلاً محال است که یک کفه خودبه خود سنگین شود؛ پس با بودن علت، وجود برای یک ممکن الوجود ضروری می شود (یعنی ممکن الوجود بالذات، واجب الوجود بالغیر می شود؛ یعنی وجودش واجب است، اما به خاطر علت نه به خاطر ذاتش).

پاسخ تشریحی

سیمرغ اگرچه موجود نیست، اما به وجود آمدنش ذاتاً ممکن است (ممکن الوجود بالذات است) و موجود نشدنش به دلیل آن است که علتش وجود ندارد و به همین سبب، ممتنع الوجود است (ممتنع الوجود بالغیر). دقت کنید که هیچ چیزی «ممکن الوجود بالغیر» نیست؛ چون یا ذاتاً ممکن الوجود است که در این صورت «غیر» نقشی در ممکن بودنش ندارد و یا ذاتاً واجب یا ممتنع است که در این صورت نیز «غیر» نمی تواند این وصف ذاتی را از بین ببرد و آن را ممکن الوجود کند؛ پس اساساً عبارت «ممکن الوجود بالغیر»، غلط و بی معناست. (رد ۱ و ۳)
 درخت، ذاتاً ممکن الوجود است (ممکن الوجود بالذات) و درختی که الان موجود است، قطعاً علتش وجود داشته و به آن ضرورت بخشیده، پس در عین امکان ذاتی «واجب الوجود بالغیر» است؛ پس تمام گزینه ها در مورد دوم درست است.
 مربع چهارضلعی «ممکن الوجود بالذات» است؛ اگر علتش موجود باشد، موجود می شود، در غیر این صورت موجود نمی شود. دقت کنید که آن چه واجب است، رابطه «چهارضلعی بودن» با مربع است، نه رابطه وجود با مربع چهارضلعی؛ یعنی مربع قطعاً چهارضلعی است، اما مربع چهارضلعی می تواند موجود شود و می تواند موجود نشود؛ پس واجب الوجود بالذات نیست. (رد ۳ و ۴)

تست و پاسخ ۱۵۵

کدام یک درباره نقش علت یک شیء در مورد آن، درست است؟

- (۱) با برطرف کردن امکان ذاتی شیء، آن را به حد وجوب می رساند و به وجود می آورد.
- (۲) با سنگین کردن کفه وجود، حالت تساوی شیء نسبت به وجود و عدم را از بین می برد.
- (۳) امتناعی که برای به وجود آمدن شیء وجود داشته را منتفی می کند و آن را به حالت تساوی می رساند.
- (۴) ضرورت وجود را که در شیء، به صورت بالقوه بوده است بالفعل می کند و از این طریق باعث به وجود آمدن آن می شود.

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی شیئی که به وسیله علت موجود می‌شود قبل از وجود علت، ممکن‌الوجود بالذات است و هیچ ضرورتی نسبت به وجود در آن مطرح نیست (رد ۴) این امکان ذاتی هرگز زده شده نمی‌شود و علت هم نمی‌تواند آن را برطرف کند (رد ۱)؛ بلکه علت، شیء را در عین امکان ذاتی به وجوب بالغیر می‌رساند و این همان است که از آن به سنگین کردن کفه وجود و خارج کردن شیء از حالت تساوی تعبیر می‌کنیم؛ هم‌چنین شیء ممکن‌الوجود بالذات، قبل از موجودشدن علتش، به دلیل فقدان علت، ممتنع‌الوجود بالغیر است. با آمدن علت، این امتناع بالغیر به وجوب بالغیر (نه به حالت تساوی) تبدیل می‌شود. (رد ۳)

آزمون حضوری یکی

رشته انسانی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۵۶

در فرایند روش علمی، اهمیت هدفمندی در چیست؟

- (۱) مهم‌ترین تفاوت فرد عادی و دانشمند در مواجهه با مسئله، هدفمند بودن است.
- (۲) دانشمند به واسطه هدفمندی، موقعیت ناشناخته را روشن می‌کند.
- (۳) توجه به هدف مشخص موجب نتیجه‌بخشی اقدامات دانشمند می‌شود.
- (۴) هدفمندی باعث می‌شود دانشمند آگاهانه از مبدأ به مقصد در حال حرکت باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۱- روش علمی)

نکته ۱ مهم‌ترین تفاوت دانشمند با فرد عادی در مواجهه با مسئله: منظم و قاعده‌مند بودن.

نکته ۲ دانشمند با طرح مسئله، موقعیت‌های ناشناخته و مجهول را شناسایی می‌کند و با روش‌های تجربی آن‌ها را روشن می‌کند.

پاسخ تشریحی

در روش علمی همواره به دنبال جست‌وجوی چیزی هستیم. در جست‌وجوی چیزی بودن باعث می‌شود تا روش علمی هدفمند باشد. گاهی ممکن است اقدامی بدون هدف صورت بگیرد که در این صورت، اقدام محقق‌شده به دلیل توجه‌نداشتن به هدف مشخص، نتیجه‌بخش نخواهد بود.

تست و پاسخ ۱۵۷

نوع پردازش در کدام یک از عبارات زیر با بقیه متفاوت است؟

وقتی پرسیده می‌شود، کدام پردازش متفاوت است. ممکن است دو حالت وجود داشته باشد:

- در سه گزینه ویژگی‌های ظاهری و در یک گزینه ویژگی‌های کیفی مورد تأکید است.
- در سه گزینه ویژگی‌های کیفی و در یک گزینه ویژگی‌های ظاهری مورد تأکید است.

(۱) سهیلا برای رفتن به جلسه کنکور، یک مداد مشکی نرم انتخاب کرد.

(۲) مریم به پدرش گفت: «من را به پارکی ببر که خیلی بزرگ باشد.»

(۳) سمیه از مادرش اجازه گرفت که با پس‌اندازش یک پرندۀ خوش‌رنگ بخرد

(۴) علی وقتی ظرف غذایش را دید با ناراحتی آن را پس داد و گفت: «این خیلی کم است.»

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۱- شناخت چیست؟)

پاسخ تشریحی

در عبارات صورت سؤال مریم، سمیه و علی فقط براساس ویژگی‌های ظاهری (بزرگ بودن پارک، خوش‌رنگ بودن پرندۀ و مقدار غذا) تصمیم گرفته‌اند، ولی سهیلا علاوه بر ویژگی‌های حسی یا ظاهری که رنگ مداد است به کیفیت و کاربرد آن یعنی نرم بودن مداد نیز توجه کرده است.

درس‌نامه

انسان‌ها در پردازش به یک شیوه عمل نمی‌کنند. انواع پردازش عبارت است از: پردازش ادراکی: هرگاه پردازش صرفاً بر ویژگی‌های حسی مانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه داشته باشد. پردازش مفهومی: پردازشی که علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی قرار دارد.

تست و پاسخ ۱۵۸

روش‌های علوم تجربی تنها در کدام حیطة قابل اجرا و معتبر است و چه نوع گزاره‌ای «علمی» محسوب می‌شود؟

- (۱) امور معقول - حاصل بررسی با روش‌های قابل اندازه‌گیری و دقیق باشد.
- (۲) امور محسوس - براساس منابع کسب آگاهی به شکل صحیح و معتبر بیان شده باشد.
- (۳) امور محسوس - حاصل بررسی با روش‌های قابل اندازه‌گیری و دقیق باشد.
- (۴) امور معقول - براساس منابع کسب آگاهی به شکل صحیح و معتبر بیان شده باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۱- روش علمی)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

نکته ۱ روش‌های ارائه شده در علم تجربی، تنها در حیطه امور مشاهده پذیر، قابل اجرا و معتبر هستند و نمی‌توان از آن‌ها در حیطه امور غیر قابل مشاهده با حواس پنج‌گانه استفاده کرد.

نکته ۲ اگرچه موضوعی را که قابل مشاهده نیست، نمی‌توان با روش تجربی بررسی کرد و درباره آن گزاره‌ای تجربی (علمی) صادر کرد، اما گاه می‌توان با استناد به منابع و روش‌های دیگر کسب آگاهی و معرفت، گزاره‌های صحیح و معتبری را درباره آن موضوع بیان نمود.

پاسخ تشریحی قسمت اول سؤال: منظور از امور مشاهده پذیر اموری است که با حواس پنج‌گانه قابل دریافت باشند یا به عبارت دیگر امور محسوس (دقت کنید امور معقول اموری است که قابل مشاهده نیست و با ابزار عقل درک می‌شود).

قسمت دوم سؤال: روش علمی (یا همان روش تجربه) یکی از روش‌های کسب آگاهی و معرفت است که مشاهده و تجربه، رکن اساسی آن است؛ یعنی از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری برای بررسی موضوع مورد نظر استفاده می‌کند؛ پس گزاره علمی، گزاره‌ای است که صرفاً از این طریق به دست آمده باشد، نه از طریق منابع دیگر.

تست و پاسخ ۱۵۹

محمد، نوجوانی ۱۲ ساله است. او همیشه بدون صبحانه به مدرسه می‌رود و احساس می‌کند روزهایی که صبحانه نمی‌خورد، حال بهتر و سبک‌تری را تجربه می‌کند. او حتی زمانی که پدرش نتایج مطالعات انجام شده در زمینه تأثیر خوردن صبحانه بر عملکرد افراد را به او نشان داد، باز هم اصرار داشت که در مورد او، این قضیه فرق دارد. در این موقعیت به ترتیب، محمد و پدرش از کدام منبع شناخت استفاده کرده‌اند؟

(۲) شهودی - عقلی

(۱) شهودی - علمی

(۴) عقلی - تجربی

(۳) عقلی - علمی

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۱ - منابع کسب شناخت)

درس نامه

منابع کسب آگاهی و معرفت عبارت‌اند از:

- (۱) عقل (روش‌های فلسفی، استدلال‌های منطقی و ...)
- (۲) شهود و دریافت درونی (تجارب درونی و شخصی افراد که منحصر به خودشان است.)
- (۳) استناد به وحی، آیات الهی و سخن و عمل بزرگان دین
- (۴) تجربه یا روش علمی (روش‌های علم تجربی)

نکته تجربه شخصی و درونی افراد: شهود / تجربه و آزمایش بر روی تعداد زیادی از افراد: روش علمی

پاسخ تشریحی محمد از تجربیات شخصی و احساسات درونی خودش استفاده کرده، پس منبع او شهود است. پدر محمد به یافته‌های علمی که حاصل آزمایش و تجربه است اشاره کرده، پس منبع او روش علمی یا تجربی است.

تست و پاسخ ۱۶۰

کدام گزینه در مورد فرضیه درست نیست؟

- (۱) در فرضیه قطعیت وجود ندارد.
- (۲) در فرضیه رابطه بین موضوعات مورد مطالعه بیان می‌شود.
- (۳) فرضیه باید مورد آزمایش قرار بگیرد.
- (۴) فرضیه، یکی از منابع کسب آگاهی و معرفت است.

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۱ - علم تهری چیست؟)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

مشاوره ویژگی‌های فرضیه، اصل و نظریه، از موضوعات مهم در کنکوره که در سؤال ۲۱۶ کنکور داخل ۱۴۰۰ و سؤال ۲۵۶ کنکور ۱۴۰۱ ارزش سؤال طرح شده. برای پاسخ دادن به این سؤال‌ها باید این مفاهیم را خوب یاد بگیرید و صرفاً به حفظ کردن جملات کتاب اکتفا نکنید.

درس نامه

دانشمندان با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و با استفاده از قوه تخیلشان، سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند که به این پاسخ‌ها فرضیه می‌گویند.

- فرضیه پاسخ اولیه به مسئله‌های علمی است، بنابراین قطعی نیست.
- برای پذیرش فرضیه‌ها باید آن‌ها را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم.
- فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن و تأیید، به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند.
- فرضیه‌ها می‌توانند ضمن این که در پاسخ به یک سؤال بیایند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند.

پاسخ تشریحی

علم تجربی یکی از منابع کسب آگاهی و معرفت است که از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری برای بررسی موضوع مورد نظر استفاده می‌کند. فرضیه یکی از مفاهیم مهم در علم تجربی است، بنابراین خود فرضیه به تنهایی منبع کسب آگاهی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) فرضیه یک پاسخ اولیه است که ممکن است پذیرفته یا رد شود، بنابراین قطعیت ندارد.

(۲) در علوم تجربی با کمک مشاهده و روش‌های مختلف، رابطه بین پدیده‌های طبیعی بررسی می‌شود و در این راستا مفاهیم مسئله، فرضیه و نظریه کاربرد فراوانی دارند. در واقع در فرضیه روابط احتمالی بین دو یا چند پدیده بیان می‌شود.

(۳) فرضیه برای پذیرفته شدن و تأیید، نیازمند آزمایش است.

تست و پاسخ ۱۶۱

در کدام یک از فرضیه‌های زیر، تکرار یافته‌ها ساده‌تر است؟

- (۱) بین علاقه به تحصیلات و میزان رضایت از زندگی افراد، رابطه وجود دارد.
- (۲) میزان هوش افراد با میزان موفقیت آن‌ها در زندگی رابطه مستقیم دارد.
- (۳) مقدار ترشح آدرنالین با شدت تجربه اضطراب رابطه مستقیم دارد.
- (۴) اتفاقات دوران کودکی، بر شخصیت افراد در بزرگسالی اثر می‌گذارد.

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۱- روش علمی)

درس نامه

همه علوم به یک میزان دارای یافته‌های تکرارپذیر نیستند. تکرارپذیری در علوم مانند روان‌شناسی بسیار دشوار است؛ بنابراین در فرضیه‌هایی که همه متغیرهای آن‌ها متغیرهای روان‌شناختی هستند، تکرارپذیری دشوارتر است.

پاسخ تشریحی

در سایر گزینه‌ها علاقه به تحصیلات، رضایت از زندگی، هوش، موفقیت تحصیلی و شخصیت، متغیرهای روان‌شناسی هستند که به راحتی قابل بررسی و تکرارپذیر نیستند.

(۳) هرچند اضطراب یک متغیر روان‌شناختی است، اما مقدار ترشح آدرنالین مربوط به علوم زیستی است و می‌توان به دقت آن را مورد سنجش قرار داد؛ بنابراین تکرارپذیری یافته‌های این فرضیه آسان‌تر است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۶۲

کدام گزینه درباره رفتارها و شناخت‌های موجود در این موقعیت درست است؟

«مادر علی از او خواست تا از سوپرمارکت اجناسی را برای او خریداری کند و از آن‌جا که تعداد اجناس زیاد بود پیشنهاد کرد آن‌ها را در برگه‌ای یادداشت کند تا چیزی را فراموش نکند؛ ولی علی اصرار داشت که به راحتی می‌تواند همه آن‌چه باید خریداری شود را به خاطر بسپارد؛ اما به محض ورود به فروشگاه، تمرکزش را از دست داد و احساس کرد چند قلم از اجناس را فراموش کرده است. علی از عصبانیت، دستانش را محکم به هم کوبید و از فروشگاه خارج شد.»

- (۱) خواستن: شناخت/ یادداشت‌کردن: رفتار/ به خاطر سپردن: شناخت
- (۲) کوبیدن: دستان به هم: شناخت/ به خاطر سپردن: شناخت/ خریداری کردن: رفتار
- (۳) از دست دادن تمرکز: شناخت/ خریداری کردن: رفتار/ خواستن: رفتار
- (۴) یادداشت‌کردن: شناخت/ کوبیدن: دستان به هم: رفتار/ از دست دادن تمرکز: شناخت

(درس ۱ - تعریف روان‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

به هر نوع فعالیت قابل مشاهده جاندار (مشاهده مستقیم)، «رفتار» گفته می‌شود. مانند خواستن (درخواست کردن)، به هم کوبیدن دستان و یادداشت کردن. فرایندهای ذهنی از اموری هستند که به صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند، و از طریق آثار و کارکردهای قابل مشاهده‌شان مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند؛ مانند به خاطر سپردن، از دست دادن تمرکز و ...

پاسخ تشریحی در این سؤال رفتارها عبارت‌اند از خریداری کردن، خواستن (بیان کردن)، یادداشت کردن و کوبیدن محکم دست‌ها به یکدیگر؛ چون همه آن‌ها را می‌توانیم مستقیماً مشاهده کنیم. همچنین شناخت‌ها یا فرایندهای ذهنی عبارت‌اند از به خاطر سپردن و از دست دادن تمرکز؛ چون هیچ‌کدام را نمی‌توانیم مستقیماً مشاهده کنیم.

تست و پاسخ ۱۶۳

به ترتیب هر یک از موارد زیر، با کدام یک از سطوح شناخت ارتباط دارد؟

الف) فرایند استفاده از اطلاعات خام نگه‌داری شده در ذهن

ب) احساس کردن وجود یک تلفن همراه بر روی میز

پ) گوش کردن به یک موسیقی خاص از بین صداهای مختلف در راهروی یک فروشگاه

- (۱) حافظه - تفکر - ادراک (۲) حل مسئله - ادراک - حافظه (۳) تفکر - ادراک - توجه (۴) ادراک - تفکر - احساس

(درس ۱ - شناخت چیست؟)

پاسخ: گزینه ۳

نکته

- نگه‌داری اطلاعات در ذهن ← حافظه
- استفاده و استنباط از اطلاعات خام موجود در حافظه ← تفکر
- شنیدن یک صدا ← احساس
- گوش کردن به یک صدا از بین صداهای مختلف ← توجه

پاسخ تشریحی

الف) انسان‌ها سعی می‌کنند با استفاده از اطلاعات خام موجود در حافظه، استنباط‌های زیادی داشته باشند و به مراتب بالاتر شناخت دست یابند. فرایند استفاده از اطلاعات موجود در حافظه، **تفکر** نام دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

آزمون حضوری یک

رشته انسانی

ب) به فرایند تفسیر و معنابخشی به محرک‌های انتخابی، ادراک گفته می‌شود؛ مثل این‌که آن‌چه الان در مقابل خود احساس می‌کنیم یک تلفن همراه است.

پ) ما با کمک توجه، یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم؛ مثلاً شنیدن یک موسیقی خاص از بین صداهای مختلف هنگام قدم‌زدن در راهروی یک فروشگاه.

تست و پاسخ ۱۶۴

پژوهشگری قصد دارد «مدت‌زمان تمرکز و نوع واکنش هیجانی کودکان ۱ تا ۷ سال را در مواجهه با انیمیشن‌ها» مطالعه کند. مناسب‌ترین روش‌های تحقیق برای این موضوع کدام است؟

(۱) پرسش‌نامه - مشاهده (۲) مشاهده - مشاهده (۳) مشاهده - مصاحبه (۴) پرسش‌نامه - آزمون

(درس ۱ - روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در این پژوهش با دو متغیر تمرکز و واکنش هیجانی روبه‌رو هستیم. انواع واکنش‌های هیجانی مانند فریادزدن، خندیدن، گریه‌کردن و ... در حین تماشای انیمیشن‌ها، توسط پژوهشگر قابل مشاهده مستقیم هستند؛ بنابراین روش مناسب برای بررسی آن‌ها مشاهده است. برای بررسی مدت‌زمان تمرکز نیز می‌توان از طریق مشاهده، مدت‌زمان خیره‌ماندن به تلویزیون را ثبت کرد.

نکته برای تشخیص روش مناسب جمع‌آوری اطلاعات به این نکات توجه کنید:

اگر موضوع مورد نظر را می‌توان مستقیماً مشاهده کرد: روش مشاهده

اگر موضوع مورد نظر قابل مشاهده نیست، ولی می‌توان چند سؤال از پیش تعیین شده برای آن طرح کرد: پرسش‌نامه

اگر نمی‌توان سؤال‌های از پیش تعیین شده طرح کرد و لازم است سؤالات شفاهی در حین گفت‌وگو بپرسیم: مصاحبه

اگر به ارزیابی کمی و اندازه‌گیری دقیق نیاز داریم: آزمون

تست و پاسخ ۱۶۵

پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

الف) افزایش اطلاعات در هر علم چه نتیجه‌ای به همراه دارد؟

ب) به چه دلیل، فرایندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها، مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم؟

(۱) عدم وجود یک نظریه واحد در آن علم - چون آثار قابل مشاهده آن‌ها اهمیت بیشتری دارد.

(۲) تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در یک علم - چون به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند.

(۳) تغییر در نیازهای فرهنگی، اجتماعی و زیستی - چون جزء امور نامحسوس هستند.

(۴) رسیدن به یک دیدگاه و تعریف منسجم در آن علم - چون مختص انسان هستند.

(درس ۱ - تعریف روان‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۲

نکته به روابط علت و معلولی که از این قسمت استنباط می‌شود، توجه کنید:

گذشت زمان + تغییر در مبانی و پیش‌فرض‌های علم + تغییر در نیازهای فرهنگی، اجتماعی و زیستی + افزایش اطلاعات در هر علم (علت)

← تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در علم (معلول)

تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در علم (علت) ← نبود نظریه واحد یا دیدگاه منسجم (معلول)

پاسخ تشریحی گذشت زمان و تغییر در مبانی و پیش‌فرض‌های علم، تغییر در نیازهای فرهنگی، اجتماعی و زیستی و همچنین افزایش

اطلاعات در هر علم، باعث تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در یک علم می‌شود. این امر، گاهی باعث می‌شود که در برخی مسائل علمی و یا حتی تعریف یک علم، نتوان به یک نظریه واحد یا دیدگاهی منسجم رسید.

فرایندهای ذهنی از اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند؛ به همین دلیل فرایندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها، مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۶۶

در کدام گزینه به ترتیب به ویژگی‌های روش «مصاحبه»، «آزمون» و «پرسش‌نامه» اشاره شده است؟

- ۱) هدفمند و سازمان‌یافته است. - تفسیر آن باید به دست افراد متخصص انجام شود. - چند سؤال از پیش تعیین شده از خود فرد درباره افکار و رفتارش پرسیده می‌شود.
- ۲) در آن نوعی هدایتگری وجود دارد. - اطلاعات باید به شکل دقیق ثبت و ضبط شوند. - پرسش‌ها براساس پاسخ به پرسش قبلی تعیین می‌شوند.
- ۳) ابزاری برای کفی کردن اطلاعات است. - در آن باید از پیش‌داوری و تعصب اجتناب شود. - به صورت‌های مختلف نمره‌گذاری می‌شود.
- ۴) توانایی‌ها و مهارت‌ها به شکل کفی ارزیابی می‌شود - مربوط به موضوعاتی است که به شکل مستقیم قابل بررسی نیستند. - باید دقیق و معتبر باشد.

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۱ - روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی)

درس‌نامه

مصاحبه:

- برای موضوعاتی است که نمی‌توان به صورت مستقیم مشاهده و یا با کمک پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین شده مطالعه کرد.
- محقق در ضمن گفت‌وگو و براساس پاسخ‌هایی که دریافت کرده است، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند (هدفمند و سازمان‌یافته است).

آزمون:

- ابزاری برای کفی کردن اطلاعات روان‌شناختی است.
- ساخت آن بسیار دشوار است و فرایند پیچیده‌ای را طی می‌کند.
- باید دقیقاً همان چیزی را اندازه‌گیری کند که برای آن ساخته شده است و در دفعات متعدد اجرا باید نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهد.
- استفاده، اجرا و تفسیر آن باید در کنار سایر روش‌ها باشد و به دست افراد متخصص انجام شود.

پرسش‌نامه:

- برای اطلاعاتی که با کمک مشاهده مستقیم نمی‌توان به دست آورد مناسب است.
- محقق از خود فرد درباره رفتار یا افکار خاص او می‌پرسد.
- پرسش‌نامه‌ها باید دقیق و معتبر باشد. (البته آزمون‌ها هم باید دقیق و معتبر باشند).
- پرسش‌نامه به صورت‌های مختلف نمره‌گذاری می‌شود.

مشاهده:

- یکی از روش‌های اصلی برای توصیف موضوعات مختلف است.
- برای مطالعه رفتار حیوان و انسان کاربرد دارد.
- در محیط طبیعی یا شرایط آزمایشگاهی انجام می‌شود.
- باید اطلاعات به شکل دقیق ثبت شوند و از تعصب و پیش‌داوری دوری کرد.

پاسخ تشریحی

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) مصاحبه - مشاهده - مصاحبه ۳) آزمون - مشاهده - پرسش‌نامه ۴) آزمون - پرسش‌نامه یا مصاحبه - پرسش‌نامه (و آزمون)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۶۷

درستی یا نادرستی عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
الف) یافته‌های اینگهوس علی‌رغم تأیید علمی و مطابقت داشتن با یافته‌های مقبول در علم تجربی، ممکن است واقعی نبوده و بعد از مدتی کنار گذاشته شود.

ب) پاسخ‌هایی که به مسئله‌های علمی داده می‌شود، می‌تواند هم نتیجه و هم عامل ایجاد سؤالات علمی باشند.
پ) استفاده از قوه تخیل یکی از راه‌های پاسخگویی به بیان‌های علمی مطرح‌شده در اولین گام پژوهش است.

- (۱) ن - د - ن
(۲) ن - ن - د
(۳) د - ن - ن
(۴) د - د - د

(درس ۱ - علم تجربی چیست؟)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره این یک سؤال حفظی و ترکیبی از قسمت علم تجربی است و جز، سؤالات پرتکرار کنکور محسوب می‌شود که مشابه آن را در سؤال ۲۵۷ کنکور ۱۴۰۱ داخل و سؤال ۲۶۱ کنکور ۱۴۰۰ داخل وجود دارد.

نکته ۱ همه قوانین (فرضیه‌های تأییدشده) لزوماً درست نیستند و ممکن است بعد از مدتی تغییر کنند.

۲ رابطه مسئله و فرضیه دوسویه است (هر کدام منجر به دیگری می‌شود).

۳ مبنای طرح فرضیه‌ها سه چیز است: دانش و تجربه قبلی و قوه تخیل دانشمند

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها: الف) معتبر بودن و پذیرفته شدن پاسخ لزوماً به معنای درست و واقعی بودن آن پاسخ نیست، بلکه ممکن است پاسخی که اکنون مورد قبول واقع شده و علمی است، پس از مدتی به دلیل آگاهی از نادرستی آزمایشات قبلی و یا به دلیل تغییر در پیش‌فرض‌های دانشمندان کنار گذاشته شده و نادرست تلقی گردد؛ مانند آزمایشات اینگهوس ← درست
ب) فرضیه، پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله‌های علمی است. فرضیه‌ها می‌توانند علاوه بر این که در پاسخ به یک سؤال می‌آیند باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند؛ بنابراین فرضیه‌ها هم می‌توانند علت سؤال و هم می‌توانند معلول آن باشند. ← درست
پ) پژوهش‌های دانشمندان با طرح مسئله شروع می‌شود. در بیشتر موارد آن‌ها با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و هم‌چنین با استفاده از قوه تخیلشان، سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند؛ پس قوه تخیل یکی از راه‌های پاسخگویی به سؤالات علمی است که در اولین گام پژوهش مطرح می‌شوند. ← درست

تست و پاسخ ۱۶۸

تفاوت در نحوه مواجهه با یک موضوع و بررسی علمی پدیده‌ها توسط دانشمندان، به کدام عامل مربوط می‌شود؟

(۱) میزان تکرارپذیری پژوهش‌های انجام‌شده

(۲) میزان استفاده دانشمند از روش‌های دقیق و قابل اندازه‌گیری

(۳) چگونگی توصیف دانشمند از موضوع مورد نظر

(۴) تفاوت در نیازهای اجتماعی و زیستی و فرهنگی

(درس ۱ - علم روان‌شناسی چه هدف‌هایی را دنبال می‌کند؟)

پاسخ: گزینه ۳

نکته چگونگی توصیف تأثیر دارد بر: ۱) نحوه مواجهه با موضوع و بررسی علمی آن ۲) چگونگی تبیین موضوع

پاسخ تشریحی چگونگی توصیف دانشمند از یک موضوع یا پدیده، تأثیر بسیار زیادی در مواجهه با آن موضوع و بررسی علمی آن دارد؛ به عنوان مثال فردی که انسان را تنها موجودی جسمانی می‌بیند، بسیار متفاوت از فردی که انسان را دارای ابعاد مختلفی فراتر از بدن جسمانی می‌بیند، به مطالعه و پژوهش علمی درباره انسان خواهد پرداخت.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۶۹

یک تحلیلگر اقتصادی از روند سرعت افزایش قیمت‌ها و تورمی که برای غالب دهک‌های درآمدی آزاردهنده شده است صحبت می‌کند و افزونی تقاضا بر عرضه را از اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر این رخداد می‌داند. او معتقد است اگر همین روند افزایش قیمت ادامه یابد، فقر در جامعه زیاد می‌شود و برای مدیریت شرایط در کوتاه‌مدت، اعمال سیاست پولی انقباضی توسط بانک مرکزی پیشنهاد می‌شود. هر یک از موارد «اعمال سیاست پولی انقباضی»، «آزاردهنده بودن تورم برای اغلب دهک‌های درآمدی» و «بیان فزونی تقاضا بر عرضه» به ترتیب مربوط به کدام دسته از اهداف علم است؟

- (۱) پیش‌بینی - تبیین - توصیف
(۲) کنترل - توصیف - تبیین
(۳) پیش‌بینی - توصیف - تبیین
(۴) کنترل - تبیین - توصیف

(درس ۱ - علم روان‌شناسی چه هدف‌هایی را دنبال می‌کند؟)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تشخیص مصداق‌های اهداف علم تجربی یکی از سوالات پرتکرار در کنکور است (مثلاً سؤال ۲۶۳ کنکور داخل ۱۴۰۰) و لازم است که این قسمت را با مثال و به شکل مفهومی خوب یاد بگیرید!

درس‌نامه ● اهداف علم تجربی به ترتیب عبارت‌اند از:

- هدف اول ← توصیف: بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از «چیستی مفهوم و موضوعی» که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم.
هدف دوم ← تبیین: بیان چرایی اتفاق افتادن یک پدیده
هدف سوم ← بیان احتمال وقوع یک پدیده در آینده، با توجه به دلایل آن
هدف چهارم ← کنترل: تلاش در جهت ایجاد تغییر در شرایط

پاسخ تشریحی اهداف علم تجربی در مثال ذکر شده عبارت‌اند از:

توصیف: توضیح سرعت روند افزایش قیمت، مفهوم تورم و آزاردهنده بودن آن برای اغلب دهک‌های درآمدی
تبیین: تحلیل علل پدیده تورم و مشخص کردن اثرگذارترین عامل بر تورم که فزونی تقاضا بر عرضه است.
پیش‌بینی: بیان احتمال این‌که افزایش شرایط تورمی با همین روند موجب افزایش میزان فقر در جامعه می‌شود.
کنترل: اعمال سیاست پولی انقباضی توسط بانک مرکزی، برای جلوگیری از ادامه روند تورمی

تست و پاسخ ۱۷۰

رشد انسان از چه زمانی آغاز می‌شود و این موضوع که «استفاده از عوامل شیمیایی آثار مخربی بر رشد جنین می‌گذارد» بیانگر نقش کدام عامل بر رشد است؟

- (۱) تشکیل اسپرم - عوامل ژنتیکی
(۲) تشکیل تخمک - عوامل محیطی
(۳) بارور شدن تخمک - عوامل محیطی
(۴) تشکیل نطفه - عوامل ژنتیکی

(درس ۲ - ویژگی‌های رشد در دوره قبل از تولد)

پاسخ: گزینه ۲

نکته ● شروع رشد انسان از زمان قبل از تولد یعنی تشکیل نطفه است، نه از زمان تولد.
● اگر تأثیر عوامل شیمیایی بر جهش کروموزومی و تأثیر در نسل‌های آینده مد نظر باشد، مربوط به نقش عوامل وراثتی است. اگر تأثیر عوامل شیمیایی بر رشد جنین در همان زمان جنین مد نظر باشد، مربوط به نقش عوامل محیطی است.

پاسخ تشریحی رشد انسان از زمان تشکیل نطفه شروع می‌شود. وقتی اسپرم پدر تخمک مادر را بارور می‌کند، نطفه تشکیل می‌شود. عواملی همچون سن مادر، کیفیت تغذیه، فشار روانی، آلودگی محیطی (همچون مواد شیمیایی به کار گرفته شده در جنگ‌ها)، حالت‌های هیجانی، آرامش به‌ویژه ارتباط معنوی با خالق هستی و استفاده از داروها بر چگونگی رشد قبل از تولد تأثیر دارد و همه این عوامل که بر شرایط جسمانی و روانی مادر اثر می‌گذارد، برای جنین عامل محیطی محسوب می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۱۷۱

توصیه‌های زیر از پیامبر اکرم (ص) در رابطه با مراحل رشد در اسلام، به طور حدودی با کدام یک از مراحل رشد از نگاه روان‌شناسان تطابق دارد؟

● پرورش کودک با رفتار و گفتار خوب

● فهماندن تدریجی ارزش‌ها و ضدارزش‌ها

(۱) کودک اول - کودک دوم (۲) کودک اول - نوجوانی (۳) کودک دوم - کودک دوم (۴) کودک دوم - نوجوانی

(درس ۲ - مراحل موم رشد در فراقهای زندگی)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ..

در هفت سال اول (تولد تا ۷ سال) که تقریباً معادل کودکی اول (۲ تا ۷ سالگی) است:

- کودک باید آزاد باشد که بازی کند.
- باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد.
- باید با رفتار خوب و گفتار پسندیده او را پرورش داد.
- بدون توقع اطاعت از او، باید سعی کرد که با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره بگیرد.
- در هفت سال دوم (۷ تا ۱۴ سال) که تقریباً معادل کودکی دوم (۷ تا ۱۲ سالگی) است:
- باید به کودک زشتی‌ها و زیبایی‌ها را فهماند.
- باید در تأدیب او کوشش کرد.
- باید او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.
- در هفت سال سوم (۱۴ تا ۲۱ سالگی) که تقریباً معادل نوجوانی (۱۲ تا ۲۰ سالگی) است:
- با او به منزله مشاور رفتار کرد.
- دیگر نباید به صورت آمرانه با او رفتار شود.
- باید وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

پاسخ تشریحی پرورش دادن با رفتار خوب و گفتار پسندیده (آموزش غیرمستقیم): ۷ سال اول یا تقریباً کودکی اول

فهماندن زشتی‌ها و زیبایی‌ها به کودک (آموزش مستقیم): ۷ سال دوم یا تقریباً کودکی دوم

تست و پاسخ ۱۷۲

پژوهش‌ها نشان‌دهنده آن است که مسیر رشد در برخی ابعاد، تحت تأثیر مفهومی به نام «طبقه اجتماعی - اقتصادی» تغییر می‌کند: یعنی

کودکان محلات کم‌تر برخوردار و کودکان محلات غنی‌تر در کنار شباهت‌های فراوان، تفاوت‌های قابل توجهی را نیز تجربه می‌کنند. این

شباهت‌ها و تفاوت‌ها به ترتیب ناشی از کدام یک از عوامل مؤثر در رشد هستند؟

(۱) وراثتی - وراثتی (۲) وراثتی - محیطی (۳) محیطی - وراثتی (۴) محیطی - محیطی

(درس ۲ - عوامل مؤثر بر رشد)

پاسخ: گزینه ۲

نکته شباهت همه افراد جهان در رشد: عامل وراثت

علت تفاوت افرادی که در مناطق مختلف زندگی می‌کنند: عامل محیطی

علت تفاوت اعضای یک خانواده با فرزندان خانواده دیگر: عامل محیطی

پاسخ تشریحی براساس فرایند رسش، آدمی از دوره جنینی تا مرگ، برخی خصوصیات را طبق یک برنامه طبیعی در جنبه‌های مختلف رشد

نشان خواهد داد؛ مثلاً کودکان به طور میانگین در ۱۵ ماهگی به طور مستقل راه می‌روند؛ بنابراین شباهت‌هایی که در فرایند رشد همه انسان‌ها وجود دارد، مربوط به رسش و عامل وراثت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

عوامل محیطی در بیرون از فرد وجود دارد و بر نحوه بروز تغییرات در جنبه‌ها و مراحل مختلف رشد تأثیرگذار است. عواملی مثل طبقه اجتماعی - اقتصادی، سطح تحصیلات والدین، شرایط آب و هوایی، یادگیری، آموزش و تمرین و ... جزء عوامل محیطی محسوب می‌شوند.

تست و پاسخ ۱۷۳

درستی «د» یا نادرستی «ن» عبارات زیر، به ترتیب، کدام است؟

الف) دوقلوهای ناهمسان می‌توانند هم‌جنس یا غیر هم‌جنس باشند.

ب) تمام توانمندی‌های جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.

پ) پختگی به آن دسته از تغییراتی می‌گویند که به آمادگی روانی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد.

۱) د - ن - ن   ۲) د - ن - د   ۳) ن - د - ن   ۴) ن - د - د

(درس ۲ - عوامل مؤثر بر رشد)

پاسخ: گزینه ۱

نکته رشد یا پختگی مربوط به عامل زیستی (وراثتی) است و یادگیری مربوط به عامل محیطی است.

پاسخ تشریحی الف) درست: دوقلوهای همسان الزاماً هم‌جنس هستند؛ ولی دوقلوهای ناهمسان می‌توانند هم‌جنس یا غیر هم‌جنس باشند.

ب) نادرست: بسیاری از (نه تمام) توانمندی‌های جسمانی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.

پ) نادرست: رشد یا پختگی به آن دسته از تغییراتی می‌گویند که به آمادگی زیستی (نه روانی) وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد.

تست و پاسخ ۱۷۴

با توجه به مراحل رشد در فراخوانی زندگی، «بلوغ جنسی» و «استقلال از خانواده» به ترتیب حد فاصل کدام یک از مراحل رشدی هستند؟

۱) کودکی اول و کودکی دوم - کودکی دوم و نوجوانی

۲) کودکی و نوجوانی - کودکی دوم و نوجوانی

۳) کودکی اول و کودکی دوم - نوجوانی و بزرگسالی

۴) کودکی و نوجوانی - نوجوانی و بزرگسالی

(درس ۲ - مراحل مهم رشد در فراخوانی زندگی)

پاسخ: گزینه ۴

نکته شروع و پایان برخی از مراحل رشدی را می‌توان به دو صورت بیان کرد:

کودکی: تولد تا ۱۲ سالگی / تولد تا شروع بلوغ جنسی

کودکی دوم: ۷ تا ۱۲ سالگی / ۷ سالگی تا شروع بلوغ جنسی

نوجوانی: ۱۲ تا ۲۰ سالگی / ۱۲ سالگی تا زمان شروع به کار و استقلال از والدین

پاسخ تشریحی مراحل رشدی گاهی با ملاک سن و گاهی با نشانه‌های رفتاری و زیستی و ... از هم تفکیک می‌شوند؛ برای مثال دوره کودکی

و نوجوانی گاهی با ملاک سنی ۱۲ سالگی و گاهی با شروع بلوغ جنسی از هم تفکیک می‌شود؛ هم‌چنین دوره نوجوانی و دوره بزرگسالی گاهی

با ملاک سنی ۲۰ سالگی و گاهی با استقلال از خانواده و شروع به کار، از هم تفکیک می‌شوند.

تست و پاسخ ۱۷۵

هر یک از موارد زیر به ترتیب به کدام یک از حیطه‌های رشد انسان اشاره دارد؟

الف) دختر شما برای رفع اختلاف با همکلاسی‌اش دنبال راه حل گشته و توانسته آن مشکل را حل کند.

ب) بچه‌ها در دوران همه‌گیری کرونا به خاطر محروم شدن از حضور در جامعه رعایت کردن نوبت دیگران را به سختی یاد گرفتند.

پ) این روزها دلبستگی‌ام به همسرم زیاد شده است، زیرا عشقش را به من ابراز می‌کند.

ت) قبلاً پسرم خیلی خجالتی بود و خوشبختانه چند ماهی است که می‌تواند در کلاس، نظراتش را جلوی همکلاسی‌هایش بیان کند.

۱) شناختی - اخلاقی - هیجانی - اجتماعی

۲) اجتماعی - اخلاقی - هیجانی - شناختی

۳) شناختی - اجتماعی - اخلاقی - اجتماعی

۴) اجتماعی - اجتماعی - اخلاقی - شناختی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۲ - تعریف روان شناسی رشد)

مشاوره تشخیص مصداق جنبه‌های رشد، جز: موضوعات مهمی است که چند بار در کنکور تکرار شده است (کنکور ۱۴۰۰ و ۹۸ داخل) و حتماً باید آن‌ها را به شکل مفهومی یاد بگیرید.

درس نامه ● جنبه‌های مختلف رشد انسان عبارت‌اند از:

- ۱) جسمانی: مثل بلندشدن قد، بلوغ جنسی و ...
- ۲) شناختی: مثل توانایی حل مسئله، حفظ کردن مطالب و ...
- ۳) هیجانی: مثل کنترل خشم، عشق‌ورزیدن، ابراز ناراحتی و ...
- ۴) اجتماعی: مثل روابط با همسالان، بازی با دیگران و ...
- ۵) اخلاقی: مثل رعایت حقوق دیگران، کمک کردن، راستگویی و ...

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها: الف) پیدا کردن راه حل مناسب برای مشکل اختلاف (حل مسئله): جنبه شناختی. ب) رعایت کردن نوبت: جنبه اخلاقی. پ) دل‌بستگی و ابراز عشق: جنبه هیجانی ت) ابراز نظر جلوی دیگران و غلبه بر خجالتی بودن: جنبه اجتماعی